IOANNIS HVXHAMI

MEDICINAE DOCTORIS, REGIAE SOCIETATIS LONDINENSIS ET COLLEGII REGII MEDICORVM EDIMBVRGENSIS SOCII

OPERA PHYSICO-MEDICA

TOMVS PRIMVS

CVRANTE

GEORGIO CHRISTIANO REICHEL

PHILOS. ET MEDIC. DOCTORE AC FACVLT MEDIC. LIPS. ASSESSORE

LIPSIAE

IMPENSIS IO. PAVL KRAVS

BIBLIOPOL. VINDEBONENS

CIϽ IϽCC LXIIII

SERENISSIMO

PRINCIPI ELECTORI

DOMINO

DOMINO

FRIDERICO AVGVSTO

DVCI SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE
MONTIVM, ANGARIAE ET WESTPHALIAE, SACRI
ROMANI IMPERII ARCHIMARESCHALLO ET ELECTORI
LANDGRAVIO THVRINGIAE, MARCHIONI MISNIAE
ET LVSATIARVM, BVRGGRAVIO MAGDEBVRGENSI
PRINCIPALIS DIGNITATIS COMITI HENNEBERGAE
ITEM MARCAE, RAVENSBERGAE, BARBY ATQVE
HANOVIAE COMITI, RAVENSTEINII
DYNASTAE, CAETERA

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO

SACRVM

SERENISSIME PRINCEPS

ELECTOR

DOMINE CLEMENTISSIME

uae TVVM ad puluinar deferre ſuſtineo opera phyſico-medica, eorum ipſe auctor fiduciam mihi aliquam inſpirat. Anglus eſt, vir tum doctrina et modeſtia, tum meritis etiam erga Principes non minus, quam in reliquum genus humanum dignus viſus, qui in TVAM aulam, DOMINE, deduceretur. Quamuis enim non imperandi conſilia, verum valetudinis curandae reſtituendaeque tra-

didit ſanitatis praecepta, ad rerum tamen publicarum ſalutem augendam multa omnino contulit. Quid enim ſtatum imperii magis firmat? quid propius ad felicitatem eius tuendam pertinet, quam cura ſalutis publicae et ſanitatis ciuium incorruptae? Cuius quidem rei idoneam prae caeteris rationem Huxhamus inter Anglos oſtendiſſe videtur, vtpote qui non aëris et tempeſtatum ſolum mutationes attente obſeruauit, et varios inde prouenientes morbos artemque illis medendi curate deſcripſit, ſed in reliquis etiam libris, quae maxima viri virtus exiſtimatur, auertendorum morborum methodum eorumque vim publice infringendi demonſtrauit. Quae, etſi potiſſimum populo Anglicano propoſita, quia ſunt ſalubria vniuerſa et facile in cuiusuis vtilitatem populi conuertenda, vt notiora ciuibus TVIS, DOMINE, et ad vſum paratiora redderentur SERENISSIMI TVI NOMINIS inſcriptione, ſummo et ad gloriam conſequendam aptiſſimo ornamento putaui efficiendum eſſe. Neque vero quod de medicinae diſciplinis et rebus naturalibus diſputatur, ideo minus dignus eſt liber, qui magno Principi offeratur, niſi forte contemni abs TE opinemur eos, qui iſtis rebus ſcrutandis et ſcientiae ſuae ad ſalutem hominum transferendae maximam rei familiaris et haud raro vitae ſuae partem impendunt.

dunt. Quod vt quisqam putare queat, tantum abeſt, vt in TE potius omnes, SERENISSIME PRINCEPS ELECTOR incredibilem demiremur amorem ac ſtudium litterarum, quibus TE pateris erudiri duce excellentiſſimo Victore, atque in ſpem patriae ſic feliciſſime adoleſcis. Huic praeterea libro ſatis commendationis eſt apud TE, CLEMENTISSIME DOMINE, publicatum eſſe ciuium TVORVM gratia, quorum ſalus TIBI non minus, quam SERENISSIMAE MATRI TVAE et REGIAE STIRPIS PATRVO, ditionum TVARVM SAPIENTISSIMO ADMINISTRATORI, in eam indulgentiſſime excubantibus, curae cordique eſt. Quae cum ita ſint, accipies, SERENISSIME PRINCEPS ELECTOR, illo vultu, quo vincula liberis ſoles iniicere animis, quicquid hoc in opere meum eſt, tanquam ſpecimen exile laborum, quibus in hac TVA litteraria vniuerſitate ciuium TVORVM ſtudia adiuuare cupio. Quorum cum vna omnium ſalus in TVA, DOMINE, CLEMENTISSIMAEque SAXONVM MATRIS, ac SERENISSIMI PRINCIPIS REGII PATRVI TVI, XAVERII manu atque incolumi-

 tate

tate posita sit, vniuersae autem REGIAE DOMVS *flore ac perpetuitate certissime fulciatur,* TVAM TVORVM*que salutem vnice in votis habemus,* VESTRAE*que felicitatis constantiam rogamus Deum optimum sempiternum. Sic vero meae patriae, sic artibus atque litteris honor et praesidium nunquam deerit,* TVA*que sub tutela meam ego vitam tranquille ac felicissime transigam*

SERENISSIME PRINCEPS

ELECTOR

DOMINE CLEMENTISSIME

CELSITVDINI TVAE

Lipsiae
Idibus Maiis
CIↃ IↃCC LXIIII.

devotus

GEORG. CHRIST. REICHEL.

LECTORI BENEVOLO ET AEQVO

S. D

GEORGE CHRISTIAN. REICHEL

Offero Tibi, LECTOR BENEVOLE, virum natione Anglum, auctorem praestantissimum, naturae indagatorem sagacissimum, medicum sapientissimum prudentissimumque, HVXHAMVM. Quis enim est, qui vel a limine, quod aiunt, hanc artem nostram salutauerit, quem magnum illud HVXHAMI nomen fugiat? Quanquam vero huius nomen fere neminem latet, eius tamen scripta apud populares edita paucorum Germanorum in manibus versantur et rebus ibidem occurrentibus iisque eximiis carendum est plurimis. Quorum praestantiam si Tibi velim commendare, idem

 fecero,

fecero, quod qui hederam vino ſuſpendunt generoſo et bono. Ne autem omni omnino teſtimonii laude deſtitutum et veluti indotatum hunc ſcriptorem emittam, audias velim, quid in commentationibus Societatis Regiae Anglicanae philoſophicis * de obſeruationibus ipſius de aëre et morbis epidemicis iudicatum ſit, vbi THOMAS STACK M. D. et Soc. Reg. Socius ita de iis pronunciat, vt hunc de morbis epidemicis librum omnium recentiorum eiusdem argumenti optimum eſſe cenſeat; et paulo poſt, vbi totius operis rationem methodumque, qua hae obſeruationes propoſitae fuerunt, declarauerat, his omnibus, inquit, (loquitur autem de HVXHAMO) morbos graſſantes vel potius epidemicos, methodumque illis medendi ſubiungit, et ſimul egregias medicas obſeruationes, tam theoreticas quam practicas de rebus nouis vel minus frequentibus affert. Quemadmodum vero eius praeſtantiam et ſcientiae copiam non poteſt non admirari ac magni facere, quicunque eius ſcripta cognouit,

* An. 1738. Num. 451. p. 429. ſeq.

uit, ita in primis HVXHAMVM nemo non aeſtimat, niſi qui ignorat, quanta cum ſolertia quantaque induſtria eius obſeruationes de aëre et morbis epidemicis factae et compoſitae ſint, quantoque cum iudicii acumine et quam exquiſita artis notitia reliqua ſua monumenta conſcripſerit atque ex plurimis eruditae antiquitatis ſcriptoribus, in primis HIPPOCRATE, CELSO, ARETAEO aliisque collegerit variisque exemplis illuſtrauerit. Ita enim egit, vt non ſolus ſibi ſaperet, ſed aliorum quoque illorumque optimorum in arte ſalutari virorum ſententias et commemorandas et ad trutinam rationis et experientiae exigendas arbitraretur, ſemper hac vſus modeſtia, vt, licet vbique non tam ſcriptorum auctoritatem, quam generis humani ſalutem ob oculos haberet, nullius tamen merita deprimeret et vituperaret, multo magis extolleret ea atque laudaret. Cum quoque huic diligenti rerum naturalium indagatori in oppido *Plymuthi*, ad littora alti Oceani ſito medicinam exercenti, plura morborum genera occurrerent rariora, ea non egregie ſolum deſcripſit, ſed et methodum

dum illis medendi accuratius tradidit. De quibus omnibus plura proferrem, nisi Te, LECTOR BENEVOLE, haec ab ipso HVXHAMO, quam a me discere mallem. Eadem vero inprimis fuere, quae me impellerent, vt praestantissimi huius scriptoris libellos non ubique obuios colligerem atque coniunctim ederem; praesertim cum KRAVSIVS bibliopola Viennae clarus, vir honestus et senex quoque iuuandae rei literariae cupidus, me adiret peteretque, vt omnia HVXHAMI scripta collecta digererem, vt ipse aliquando in lucem edere posset.

Verum plura occurrebant obstacula, quam ab initio existimaueram. Cum enim plurima eius scripta diuersis voluminibus distracta, diuersisque temporibus edita, haud pauca quoque Societatis Regiae Anglicanae commentationibus philosophicis inserta essent, omnia illa prius colligenda et describenda erant, in quo haud parum molestiae nobis deuorandum fuit. Accedebat alia difficultas, eaque haud scio, an maior, quae ab ipsius linguae, de qua multa pensa conuertenda

uertenda nobis erant, indole atque ingenio proficiſceretur. Etenim partim verba occurrebant, Anglicae linguae, vt fit, ita propria et peculiaria, vt latinitatis vſus vix admittere ea videretur, partim tota orationis forma erat eiusmodi, vt, antequam ad ipſum laborem accederemus, familiari quaſi conſuetudine cognoſcenda et penitus imbibenda eſſet.

Ordo, quem in deſcribendo hoc opuſculo ſecuti ſumus, hic eſt. Obſeruationes de aëre et morbis epidemicis praemiſimus, his ſubiecimus librum de febribus, quem tandem opuſcula varia, partim ſeorſim edita, partim in commentationibus philoſophicis diſperſa et hic collecta excipiunt. Hic vero locus eſt, vt non minus favorem ſingularem Viri Magnifici D. D. LVDWIGII, Patroni maxime colendi, laudibus iuſtis extollam et gratias ei pro beneuolentia iſta eximia agam, qua, vt ex eius Bibliotheca locupletiſſima commentationes modo commemoratae in vſus meos cederent, liberaliter indulſit; quam vt a LECTORE BENEVOLO magnopere

gnopere petam, vt, ſi ipſi plura, quam hoc opuſculum complectitur, HVXHAMI ſcripta nota ſint, ea vel nobis indicet, vel quod ad gratum animum eo efficacius erit, nobiscum communicet.

Atque vtinam ab aliis erroribus haud maiori cum difficultate cauere nobis potuiſſemus, quorum tamen veniam, ſperamus fore, vt eo facilius impetremus, cum et ipſi volentes noſtroque conſilio neminem laedere, errorem ſuum exprobrare nemini, neque in aliorum merita inuehere conati ſimus. Praeter ea vero idonei harum rerum arbitri eo aequius nobiſcum agent, quod per totius operis decurſum tanta negotiorum et multitudine et varietate fuimus perturbati, vt non vna ſerie et iuſto otio hanc telam pertexere potuerimus, ſed ſaepius filum abrumpere et intermiſſum laborem repetere fuerimus coacti.

OBSER-

OBSERVATIONES
DE AERE
ET
MORBIS EPIDEMICIS
AB ANNO MDCCXXVIII
AD FINEM
ANNI MDCCXXXVII
PLYMVTHI FACTAE

- - *τοῖσι δ' αὖ θνητοῖσιν οὗτος αἴτιος* (ὁ Ἀήρ, sc.) *τοῦτε βίου, καὶ τῶν νοσέων τοῖσι νοσέουσι.*

HIPPOCRAT. *de Flatibus.*

- - *Nisi persuadere nobis volunt, sanis quidem considerandum esse, quod cœlum, quod tempus anni sit; aegris vero non esse.*

CELSVS *in præfat. ad libr. I.*

PROLEGOMENA.

MNIUM animantium vitæ nihil æque necessarium est ac ipse aër communis, quo sine ne vel per paucula momenta protrahenda est. Cum vero maximas is variasque subeat mutationes, harum notatio & historia non potest non esse medicis summopere utilis: quod optimus ille quidem, artisque nostræ vetustissimus magister, Hippocrates, nobis præcepit, atque præclaro commendavit exemplo; quippe qui, in genuinis epidemiorum libris, aëris constitutionem morbos vulgares antecedentem accurate præscripsit. Idque jure sanè merito: causæ namque morborum fere omnium epidemicorum sunt constitutiones atmosphæræ depravatæ; etiam ipsorum, qui proprie contagiosi vocantur, incrementum & duratio ex eadem causa maxime pendent. Nonne enim uno anno, in hac urbe, aut hoc oppido, unum tantum, alterumve, variolis nempe, aut morbillis, correptum videmus, alio autem, ab uno incipientem, labem in innumeros disseminatam? Ita ut aër ipse arcere, aut fovere videatur ipsum contagium: Ignis veluti scintilla, fomiti injecta idoneo, immensum quantum flammæ accendit undique! humidæ contra occurrens materiei extinguitur protinus.

 Quid

Quid ſit quidem τὸ Θεῖον iſtud Hippocratis veterumque medicorum, pro cauſa morborum peſtilentium acceptum, haud probe ſcio. Si velint vero, nonnullis ut placet, peculiare aliquid ab irato numine rebelli inflictum populo, in vindictam violatæ legis, id utique precibus humillimis, facta certe, non ficta, pœnitentia avertendum eſt: quandoquidem vix ullus medicinæ locus, aut ſpes ſit ulla.

Sed hoc mittamus, utpote paulo abſtruſius, & videamus breviter certos & manifeſtos aëris effectus in corpora noſtra; unde, quam neceſſaria ſit medico *atmoſphæræ* conſideratio & obſervatio, facile patebit.

Primo igitur reſpiratio, in qua quaſi vita ipſa conſiſtit, ope aëris perficitur omnino: veſiculas nempe pulmonis dilatando vias facit patulas toti circulanti ſanguini, qui hic maximam ſubit mutationem. Factus enim lentus nimis & craſſus ob tardum admodum per venas majores motum, *chylo* etiam crudo refectus, e dextro cordis ventriculo minus aptus *circulationi* & corporis nutritioni expellitur. At per innumerabiles minimaſque pulmonis *arteriolas*, reticulari plexu veſiculas pulmonares texentes, diſtributus omnigenam ibi patitur compreſſionem; partim ab inſpirato aëre, a renitente ſanguine partim, & ab ipſa partim vaſculorum contractione; iiſque omni momento varie agentibus; ita ut in pulmonibus miſceatur omni modo & conquaſſetur ſanguis, atque *moleculæ* ejus craſſiores inde comminuantur maxime. Hic etiam præcipue globuli ſanguinis rubri componi videntur e ſex (uti per microſcopium patet) minoribus, ſive *ſeroſis*, more quo globulum argenti vivi majorem e minoribus formamus: quod ipuſm

ipsum quoque vim quandam quasi & compressionem postulat. Ibi porro recentis *chyli* particulæ conteruntur, ita ut globosæ tandem fiant, ac animalem induant naturam: quæ omnia ulterius perficiuntur actione expirationis, pulmone nempe se corrugante, atque costis collabentibus presso.

Adeo ut hoc viscus præcipuum *sanguificationis* organum æstimari debeat: non mirum ideo si, qui infirmitate pulmonum laborant, *cachectici* fiant & hydropici, nec si, qui corruptum inspirant aërem, morbidi.

Comminutio hæc & attritus, ac ipsius *chyli sanguificatio* (sit venia verbo) in pulmonibus sunt omnino necessaria ad usus naturæ, cum ad nutritionem, tum ad motum musculorum; quia neutrum horum perfici videmus ab ullo sanguine, nisi postquam pulmones tranaverit: hoc enim notandum est ab *arteriis coronariis* ad ultimos usque ramos *aortæ:* ad hunc finem animalcula quædam spiracula habent pulmonalia a capite ad Caudam usque.

Secundo. Aer non solum ab *effluviis* noxiis purus esse debet, sed & justæ insuper gravitatis & *elasticitatis*, ut pulmones distendat satis; nec tamen enormis, ne eos opprimat. Utcunque enim gravem valde, vel levem, *atmosphæram* commode satis ferant robustiores; montesve incolant, imasve valles integri: non ita tamen infirmi, quibus harum rerum paulo curiosior debetur æstimatio. In medicina utique facienda vides & quibus boreas, *mercurium* in *barometro* attollens, officit maxime; vides & quos, cum *mercurio*, deprimit humidus auster. Sed de his infra; hic solum obiter notans altiores habitationes illis eligendas esse, his humiliores, cætera

ſi paria ſint: pro ratione enim ſitus, aëris incumbentis columna magis, minuſve, producitur; adeoque preſſura ejus magis, minuſve, intenditur: hinc aliqui prope mare melius ſe habent, alii locis in montanis.

Tertio. Aer etiam Reſpirationi idoneus non nimis calidus eſſe debet, nec ultra modum frigidus: eſt enim aëris inſpirati temperare ſanguinis calorem, qui aliter fervendo putreſceret cito, ut patet ab experimento præcellentiſſimi Boerhaavii in hypocauſto capto (vide Chem. capit. de igne experim. xx. corollar. 16.) Si aër enim ſit magis, aut æque calidus ac ſanguis alicujus animalis, intra pauxillulum tempus moriatur neceſſe eſt.

Nec ſolum ſanguinem refrigerat aër, ſed, ne nimium ebulliendo vaſa perrumpat, impedit, eum nempe condenſando. Atque hoc utique permagni eſt momenti, ſi cum doctiſſimo * Helvetio ſupponimus dextri cordis ventriculi capacitatem majorem eſſe cavitate ſiniſtri, eamque pariter arteriarum *pulmonicarum* multo excedere iſtam venarum reſpondentium: nam conſequitur inde, quod ſanguis debeat ab aëre inſpirato eſſe valde denſatus, ut æqualis cruoris puantitas æquali eodemque tempore recipi poſſit a venis *pulmonalibus* & ventriculo cordis ſiniſtro; pulſus ſcilicet corde dextro per capaciores qulmonis arterias. — Hoc quidem plurimi negant contrarium omnino ſtatuentes. Eſt tamen neceſſe prorſus, ut aorta ex ventriculo cordis ſiniſtro tantum recipiat ſanguinis, quantum e ventriculo dextro per arteriam pulmoneam pellitur, idque æquali eodemque tempore: fatale aliter diluvium

* Vide *Eclairciſſemens concernant la maniere dont l'Air agit ſur le Sang dans les Poulmons.* Paris, 4to, 1728.

vium pulmones obrueret brevi; quoniam utriusque ventriculi systole est synchronica. Aortam ideo & arteriam pulmonarem invenimus semper diametro quam proxime æquales, modo sint in statu naturali. Ob hanc igitur causam ventriculorum quoque capacitates debent esse æquales, ut eodem etiam & æquali temporis spatio æquas possint recipere sanguinis quantitates. Eadem perinde ratio necessaria videtur inter arterias & venas pulmonares (quod enim protrudunt arteriæ, transmittunt venæ). Nulla saltem datur necessitas, cur hæ venæ factæ sint arteriis capaciores: nam aër ipse communis, quatenus sanguine frigidior multo, eique per omnem intimumque pulmonem inspiratione applicatus, non potest non sanguinem condensare: tantum utique, ut reprimere sufficiat nimiam ejus effervescentiam; cui quidem propter magnam cruoris agitationem, ac proinde calorem, alias foret obnoxius valde. Hinc asthmatici auram quam frigidam haurire coguntur, urgente paroxysmo: (ubi nempe sanguis nimis in pulmonibus turgescit) ne protinus accederet suffocatio. Sic qui febre ardente laborant, qui cursu, aut luctatione valida, perturbant humores, longe frequentius solito respirant: ut frigido novoque aëre, creberrime attracto, ebullientem sanguinem refrigerent satis, eumque debitos intra cancellos coerceant.

Vis adeo inspirati aëris tantum condensare sanguinem in pulmone debet, quantum vehemens ibidem particularum attritus, ac massularum comminutio, istum expandit: nimiam aliter in molem assurgeret rarefactus sanguis; quod idem est fere, ac si redundaret ipsa quantitas. At cum ventriculus cordis sinister par solum est

dextro, qui capere poteſt auctam hanc molem? Si non, quæ inde ruinæ?

Quod ratio ſuadet, fida docet cadaverum inſpectio, ubi vaſa cordis & pulmonis, ſicut deſcripſi, inveniuntur, ſi ſanis in animalibus, recentiſſime demortuis, quæruntur. Inique vero admodum, diu poſt mortem comparantur venæ & arteriæ ejus congruæ diametri; huic enim ob ſtructuram longe magis *elaſticam* ineſt contrahendi vis maxima, illi autem longe minor; hinc arteriæ ſanguinis, ſaltem *ſeroſi*, vacuæ fere inueniuntur & conſtrictæ; imo ſi ſiphone, injecta nempe cera, replentur utræque, arteriæ multo magis quam venæ reſiſtunt, nec ideo æqualem admittunt diſtenſionem. Idem de ventriculis cordis dicendum eſt, quandoquidem ſiniſter craſſior multo eſt, adeoque longe fortior dextro.

Ex iis jam, quæ ſupra dicta ſunt, liquet ſatis, quam utile ſit, ægris, præcipue febricitantibus, auram frigidiuſculam, fervente potiſſimum æſtate, ſubminiſtrare. Vidi ego multoties anxietates & languores *febriles* momento fere depulſos, feneſtris tantum apertis, quibus imprudens nutricula ſpiritibus (uti dicitur) *volatilibus* perperam omnino mederi ſatagit; imo tunc adeo non juvant *cardiaca* calidiora, ut etiam maxime noceant; longe melius enim inſpiratione auræ frigidæ, & miſſione nonnunquam ſanguinis, abiguntur: quia ortum habent ſæpiſſime a congeſtione & nimia ſanguinis rarefactione in pulmonibus. Oportet vero ut aër, pectori ſaluber, non ſit nimium frigidus. Joſephus d'Acoſta refert, aërem ita frigidum eſſe altiſſimum quendam ſuper montem peruvianum, ut uno ſolum flamine ſanguinem ſæpe in pulmone congelet.

Imo

Imo hyberna frigora Europæ, in plagis potiſſimum borealibus, *pulmonias* exitiales inferunt ſæpiſſime; quin etiam aliquando, non tantum pulmones, ſed & artus etiam ipſi, ex frigoris vehementia, gangræna corripiuntur. Peregrinantibus igitur per frigidam valde *atmoſphæram* opportunum eſt maxime, liquores tepidos eorumque vapores ſorbere frequenter; ad debitam nimirum laxitatem vaſorum *pulmonalium* & ſanguinis fluorem conſervandum: haud utique auram gelidiorem impune reſpirant jejuni, diras inde profecto novi peripneumonias.

Hæc hactenus de aëris potentia in pulmone; jam quæ ſit in totum corpus, paucis videamus.

Primo itaque conſideremus ærem, quatenus grave quoddam fluidum in nos perpetuo incumbens, haud minore quidem pondere hominem mediocris ſtaturæ premens quam librarum 32000, immane quantum pondus! quod ex nobis quicquid eſt liquoris exprimeret, ni preſſura foret æqualis undique, ni ex æquo reſiſterent incluſi humores. Hoc autem ſapientiſſimus noſtrum omniumque conditor, DEUS, nobis fecit ſalutare maxime; nam & totam corporis compagem confirmat, & humores ejus coercet; imo vel hac ipſa preſſura (ut ego ſane ſentio) haud parum promovet ipſius ſanguinis circuitum: ſiquidem totum corpus ab incumbente *atmoſphæra* comprimitur aſſidue, totus ideo ejusdem cruor per venas verſus cor urgeatur neceſſe eſt, quum non poſſit, per arterias, cor petere retrorſum propter obſtantes valvulas. Tam parum utique motus originalis a corde accepti, in venis majoribus, ſanguini reſtat, ut vix cor adusque ab imis pedibus, ni ad æquilibrium tantum perficiendum, aſcenderet; (per venas nimirum

cum arteriis continuatas, quaſi per ſiphonem inverſum, cujus crura æqualis ſint altitudinis) ita tardus ſane ibi eſt ſanguinis progreſſus, ut in venis artuum valvulæ frequentes occurrant, ad onus nempe incumbentis ſanguinis excipiendum, ne forte relaberetur. Haud ergo ex ſe ſolo polleret (ut mihi videtur) vim propriam conſtringentem cordis ſuperare, ne dicam irruere in ejus ventriculum, eumque dilatare.

Sanguinis ideo momentum adjuvat aſſidua *atmoſphæræ* preſſura, more velut *antagoniſtæ* agens contra vim cordis inſitam & valide conſtringentem, quod plus, minuſve, omni *ſphincteri* musculo proprium eſt. Cum primum enim, ope inſpirationis, explicatus pulmo locum dat expellendo e corde ſanguini; facto nempe in ductibus pulmonum ſanguineis momentaneo quaſi vacuo, continuo in cor dextrum impellit ſanguinis, quantum facile capit pondus *atmoſphæræ*, totum corporis habitum comprimens ſemper. Eodem porro ipſo momento irruens, undique premens, & *elaſticus* aër haud exiguum addit impetum rapidiſſimis, per pulmonem currentibus, ſanguinis rivulis, ejuſque momentum tantum adauget, ut vel vim cordis ſiniſtri ſubigere poſſit: longe enim * longeque velocius currit ſanguis per pulmones, quam per *aortæ* ramulos.

At de his ſatis; cum non ſit hujus opuſculi accuratam circumacti ſanguinis hiſtoriam perſcribere: hoc ſolum hic obiter denotare volebam, compreſſionem *atmoſphæræ* eſſe unam ex multis, eamque haud contemnendam cauſam circuitus ſanguinis, quantumque immoderata gravitas aëris aut levitas, accelerare ſanguinem, aut retardare, poteſt.

Quum

* *Vide* Hales's *Hæmaſtatics*, *Experim.* x.

Quum vero ab hiſtoria *barometri* clariſſime pateat, quod *atmoſphæræ* pondus uno tempore majus eſt quam alio, ratione fere $\frac{1}{10}$ totius columnæ *baroſcopicæ;* non poteſt non eſſe quin tanta differentia nos, ſub ea verſantes, afficiat maxime: quandoquidem haud minoris eſt iſta quam pondo librarum 3200, cujus dimidium ſane, vel perpaucas intra horas, ſentimus ſæpiſſime. Supra vero monſtratum eſt, pondus *atmoſphæræ* multum conferre ad *circulationem* ſanguinis promovendam: major ergo ejusdem gravitas motum cruoris auget, minor autem minuit. Hinc fit, quod, dum cœlum ſiccum ſit atque ſerenum; id eſt, quando debita gravitate & *elaſticitate* præditus ſit aër, alacres nos vegetosque percipimus: aucta namque ſanguinis velocitate, cæteris paribus, ſecretiones noſtræ naturales & *evacuationes* augentur, præcipue *perſpiratio* (ut dicitur) *ſanctoriana*, quam, modo ſit ordinata probe, conſequitur corporis & animi vigor. Major porro in corpora noſtra preſſura vaſa ſanguinea coarctat per totum habitum corporis externum, quod effectu idem eſt, ac ſi ſanguinis ipſius quantitas fuerit adaucta: nam non ſolum motos humores incitat, ſed & etiam quo magis premitur habitus exterior, eo plus ſanguinis ad interiores & maxime vitales corporis partes adigitur, unde fortior evadit earum actio. Ideo non ſolum in pulmone melius lenteſcentem ſubigit ſanguinem crudumque *chylum* purus & *elaſticus* aër, ſed per totum quoque *Syſtema* vaſorum. Verum enimvero ſi permagna gravitas aëris & *elaſticitas* longo perdurat tempore, morbos producit ab aucto nimium ſanguinis motu; cujusmodi ſunt pleuritides, peripneumoniæ, anginæ, febres ardentes, atque id genus alia: idque potiſſimum

tiſſimum accedentibus aliis aëris qualitatibus, frigoris ſcilicet, aut caloris; ut videbimus infra.

Secundo; contra omnino contrarias corporis affectiones infert aër debitæ gravitatis & *elaſticitatis* expers: nam ſequitur inde tardior ſanguinis *circulatio*, diminutæ ſecretiones, impedita *perſpiratio*, lentorque tandem nimius humorum. Hinc ille corporis & animi languor, quo fere afficimur omnes, dum talis adeſt *atmoſphæræ* conſtitutio; quæ porro, perſiſtens usque, iſta omnia auget indies: imo vel ipſa mala, cauſæ originali ſuccedentia, ſe mutuo promovent aſſidue: demumque his omnibus accedunt affectus *hyſterici & hypochondriaci*, febres intermittentes, remittentes, putridæ, lentæ, *nervoſæ*, *petechiales*; morbi denique omnes a nimio lentore ſanguinis & ſegni ejus circuitu pendentes.

Quoniam vero omnes *atmoſphærae* effectus, qui a gravitate ejus, aut levitate, oriuntur, vim plurimam ab ipſius ſecundariis qualitatibus, frigore puta, aut calore, humiditate, aut ſiccitate accipiunt; pauca quoque de his dicenda ſunt.

1. De aëre frigido & ſicco.

Omnia, quæ ſaltem attingit, corporis vaſa frigus coarctat: idem iſte annulus, quem æſtate vix digito induis, hyeme frigida excutitur facillime: ſupputa jam a contractione parvulæ iſtius partis, quantum patiatur totum. Vaſa autem conſtricta longe fortius vibrant in contenta fluida, quam ſi ſint relaxa; a frigore nempe fibrarum *elaſticitas* augetur, adeoque major contractio vaſorum & humores magis atterit, & eorum ſimul accelerat motum: nam ut ſunt vaſorum capacitates inte ſe, per quæ eadem cruoris quantitas, eodem temporis ſpatio, fluere debet; ſic ſunt quoque

que, inverſa ratione, liquidi iſtius velocitates; diminuta adeo capacitate velocitas augetur.

Quod vero ſanguinem attenuat, ejusque velocitatem adauget, Secretiones fluidiores & excretiones debitas promoveat neceſſe eſt, unde functiones omnes animales evadunt validiores. Quoniam vero hæc eadem facit gravis & *elaſticus* aër, cui frequentiſſime quoque adjuncta eſt & frigiditas *atmoſphæræ*, & ſiccitas, unita vi effectus edunt majores; adeo ut, dum conſpirant una, ſæpe demum ſubſequatur vis vitæ, quam vel par eſt, fortior; quæ tandem proinde ſuis & ipſa viribus ruit. Tam validus enim ſolida inter & fluida oritur attritus, tam rapidus ſanguinis curſus; corrugata inſuper a frigore cute, tanta diſſipatio humidiſſimi, craſſiſſimi autem retentio, donec fit cruor aëris valde & maxime viſcoſus: dumque in vaſa urgetur inepta morbos omnigenos *inflammatorii* generis parit. Idque præſertim, cum immodica *atmoſphæræ* ſiccitas nec moderantem fibris, nimium rigidis, fotum præbet, nec ſanguini diluentis humiditatis ſatis, quæ, dum ſuppetit, per cutis *poros* attrahitur aſſidue.

Quod tamen quibusdam nocumento eſt maxumo, plurimis inſervit maxime, dumque hos febres acutæ, *pleuriticæ*, *peripneumonicæ*, alios graves aſthmatis, *rheumatiſmi*, aut arthritidis, paroxyſmi corripiunt; illos, firmosque fere omnes, alacres magis ſanosque reddit aër ponderoſus, frigidus, ac ſiccus: nec incitat aliquid magis grave Belgarum vulgus quam rigidum, diuque durans gelu; tunc temporis enim vel cum lepidiſſimis Gallis feſtivitate concertant. Hoc olim notavit Cous ſenex, aphoriſm. 17. ſect. 3. quem ſic vertit Cornel. Celſus: „aquilo ſanum corpus „ſpiſſat, & mobilius atque expeditius reddit.„

2. De

2. De aëre frigido & humido; qui nobis quidem officit multum, quatenus frigus ejus corporis *poros* constringit, eosdemque humiditas occludit; horum alterutrum *perspirationem* impedit plurimum: etiam ipsa corpora *electrica* in aëre humido longe parcius, quam in sicco, effluvia emittunt. Quam noxia sint madida frigidaque indusia, & lodices, nemo non norit.

Imbrica porro & pluvia tempestas gravitatem *atmosphæræ* minuit, humor ejus nimius vim fibrarum enervat; utraque impetum sanguinis impediunt, ac debitas proinde secretiones & excretiones. Hinc gignitur serosa colluvies, destillationes inde sequuntur & tumores faucium, tusses & anginæ, aliaque multa. denique, si talis tempestas manet diu, febres *catarrhales*, intermittentes, putridæ, lentæ, *nervosæ*, ingruunt; ni per cutim (quod optimum) aut urinam, aut per alvum, exterminentur tempestive retenti humores: priusquam scilicet putrescere incipiunt.

Nec more solum descripto nocet algida udaque aëris temperies, sed & ipsa gelida humiditas in ipsum corpus attrahitur. Vel ipse medicinæ parens, Hippocrates, hanc corporis imbibentem facultatem, bis mille abhinc annis asseruit; dum scilicet ὅλον τὸ σῶμα non solum ἔκπνοον sed & ἔισπνοον, esse pronunciavit: quæ verba ipse Galenus de aëris ingressu per cutis *poros* interpretatur. Id vero abunde experimenta probant, neque enim alia patet via argenti vivi, aut terebinthinæ particulis in sanguinem, nisi per ipsos cutis *poros*; modo sint illitæ solum, aut vel sub forma vaporis allectæ. Hoc idem satis superque confirmant tentamina acutissimi Jacobi Keilei nostri; quinimo humoris gelidi absorptionem,

summa

ſumma cum probabilitate, poſuit pro cauſa frequentiſſima iſtius corporis invaletudinis, quæ vulgo *ſuſceptum frigus* nominatur: ipſis nimirum particulis frigorificis (ſi placet nitro-aëreis) una cum humore abſorptis, quæ ſanguinem lymphamque vitiant.

An vero datur revera principium aliquod frigorificum, ſal nempe nitro-aëreus, ut a Mayow vocatur, ſive ullo alio vocabulo id nominabis, eximios inter philoſophos dubitatur: cauſam nempe omnis frigoris ponentes in privatione ſolum motus & caloris. Hæc tamen ſententia haud mihi hercle prorſus arridet: nam poſce modo, num in calore aliquid magis poſitivum eſt quam in frigore? nonne utriusque æque ſubitanea & æque certa ſenſatio eſt? quod forſan non adeo eſt explicatu facile a ſola motus ceſſatione: nec ex mera privatione, aut relatione, poſitivi fluunt effectus, at e frigore plurimi: corporum quorundam expanſio, quorundam condenſatio, permanens mutatio & ſexcenta alia. Aqua, dum congelatur, expanditur, argumentum ſane materiei alicujus ab extra receptæ; aliter enim a ſola caloris & motus abſentia condenſaretur: Sicut metalla, quæ fuſa quidem dilatantur, rigeſcentia vero, minus occupant ſpatium.

Porro aqua, ex gelu reſoluta, longe frigidior eſt, quam quæ prius congelata non fuerat, reſtatque diu ad plurimos uſus inepta, ad quos ante congelationem idonea fuiſſet; hoc vel mulierculæ notant. Imo, qui gelu reſolutum perpotant, ſunt pluribus morbis obnoxii; ideo poeta — *Quis tumidum guttur miratur in Alpibus?* Parum utique video, cur aquæ congelatio ob meram motus privationem efficeretur, ſi cum ſum-

summis philosophis, particulas suas constituentes *sphæricas* esse statuimus; quod maxime videtur probabile, quia nullus excitatur calor utcunque vehementer agitetur aqua: minima enim intervenit frictio (causa nempe caloris) motas inter sphærulas. Nam sequitur hinc plane, seu in motu, seu in quiete, quod in punctis solum se mutuo contingere possunt; unde ne major quidem ob quietem cohæsio: quæ tamen infinite major est in gelu, quam in aqua. Porro autem aqua in vacuo difficillime, si unquam, congelatur; ubi tamen satis certe quietis: at ipsissima ista aqua, ad contactum gelidi æris effusa, dicto citius, etiam inter effundendum, in glaciem abit; notante diligentissimo viro, Fahreneit. Act. Philosoph. Anglic. No. 382: requiritur ideo ab aëre aliquid ad congelationem efficiendam.

Magis adeo probanda videtur eorum opinio, qui congelationis causam arbitrantur spiculas esse quasdam frigorificas, ab extra admissas: quæ, utcunque globulos aqueos a se invicem dimoveant paululum, quantitatem tamen contactus hos inter & illas adaugent, & proinde mutuam eorum cohærentiam. Ni ex hac forsan *hypothesi*, vix alia datur methodus, insignem istam aquæ expansionem, dum congelatur, explicandi: quæ vero aquæ gelatæ expansio evenit semper, sive aëris fuerit expers, sive non.

Quoniam vero congelatio omnis artificiosa, sale quodam mediante, perficitur, haud absurdum est credere, spiculas has frigorificas salinæ esse naturæ.

Quod vero datur salinum aliquod principium, per universam *atmosphæram* disseminatum, vero simile est admodum a vitrioli generatione in ipso

ipſo colcothare, utcunque ſale ſit deſtillatione, aut ullo alio modo, privatum. * Nitrum porro de novo producitur, ex ipſa terra damnata, ex ipſis inſulſiſſimis cineribus, modo hæc inter & apricum aërem libera detur communicatio. Unde oritur nitrum, ut dicitur, calcarium, niſi ab hoc ſale aereo? Nonne ferrum, etiam ſuper altiſſimas turres, ferruginem contrahit? quod ab eodem omnino evenit principio. Plurima item mineralia, & glebæ metallicæ, priſtinam recipiunt naturam; licet vi ignis omni fuiſſent orbata ſale, ex ipſo nimirum fonte. Sal hoc univerſum agnoſcit illuſtriſſimus Newton; utique ex analyſi chemica clariſſimi Hombergii ſolus videtur & idem parens & origo omnigeni ſalis; prout ſcilicet ſit hac vel illa matrice receptum, huic vel illi materiæ coadunatum.

Atqui non prorſus alienum eſt credere, hoc ſal nitroſæ eſſe proſapiæ, dum obſervamus & nitri aciculas, & ſpiculas glaciales, imo ſalinas ipſius roris particulas, forma eſſe ſimillimas. Quinetiam ſi reputamus, quæ referuntur a digniſſimis fide ** viris, de Armenia, Tartaria, China, &c. terris nimirum nitro quam maxime abundantibus; quod ibi ſcilicet, quamuis æſtate ſol interdiu omnia quaſi adurit, noctu tamen ſævit rigidum gelu: magna adeo copia decidente ſale nitroſo, quem ſolis ardor elevaverat. In noſtra etiam regione, poſt diem calidiorem, verno præſertim tempore, obſervamus ſæpe mane ſequente ſtagna, camposque omnes, glacie, ac pruina, obductos: quod quidem vel ipſa æſtate

* Vid. *Frid. Hoffman. Hiſtoriam, &c. Nitri.*

** *Tournefort, Voyage du Levant, Lettr. 18. Le Comte Itinerar. Chinenſ.*

æſtate contingeret, niſi vis ſolis, tunc temporis vehemens, particulas nitroſas, hic non æque ac in Oriente abundantes, diffringeret & proinde diſſiparet. Hæc ſane arguere videntur, quod abundantia nitri aërei plus faciat ad congelationem efficiendam, quam ſola paucitas ignis: media enim hyeme, cum *thermometrum* longe majus denotet frigus, nusquam ſæpe apparet vel minima glacies. Gradus utique frigoris, quo glacies producitur, minime quidem ſtabilis & certus eſt; glaciem namque ſæpe notavi menſe Martio, aut Aprili, cum ſpiritus thermometri Haukſbeiani fuerit ad 55 tantum: e contra nullam omnino menſe Decembri, cum deſcenderit usque ad 65. Sed de his ſatis.

3. Itaque de calore aëris, eique accedente humiditate. Calor omnia, vel ipſum ferrum, expandit, multo magis ideo humores corporis humani eiusque vaſa; ſanguinis autem rarefactio, & vaſorum relaxatio, de momento circulantium humorum detrahit: ſecretiones hinc deficiunt & vires; hac ergo de cauſa non æque ſumus agiles æſtate, ac hyeme, aut tempore verno. Qui torridas habitant regiones, vix ſunt, niſi noctu, ad munera vitæ obeunda habiles, tota fere die dormiunt, præcipue ardente ſole.

At ſi æſtuoſa ſimul ſit atmoſphæra & humida nimis, ſanitate periclitamur admodum. Eſt calidi, eſt etiam & humidi, laxare fibras; quid conjuncta? eas fere omnino reſolvunt. Imo quandoquidem uda aeris temperies plerumque etiam levitate peccat, quod, ut vidimus ſupra, vim circulantem minuit multum, & quoniam humidus aër *perſpirationem* inſuper inhibet valde, merito prorſus, ab ultima antiquitate, talis *atmoſphæræ* conſtitutio reputata fuit peſtilens.

Obſtructi

Obſtructi adeo humores fiunt indies magis magisque acres, ob defectum motus idonei lympha lenteſcit, cruor fere in grumos faceſſit, ejusque ſales, ſe mutuo attrahendo, in noxias abeunt *moleculas*, brevique putreſcunt humores. Morbi proinde quamplurimi oriuntur, & acuti, & *chronici*, cum durat diu gravis adeo & infelix cœli conſtitutio; in qua, brevis ſit utcunque mora, vel validiſſimus homo, vim corporis & animi languidiorem fieri, cito perſentit. Aër enim vaporibus, præſertim ſulphureis (ut experimenta nobilis Boylei & acutiſſimi Haleſii monſtrant) onuſtus plurimum *elaſticitatis* ſuæ protinus amittit; adeo ut vix explicandi pulmones vim retineat: unde paulo ante, & cum fulgura vibrantur, haud pauci ſpiritum difficulter admodum trahunt; *atmoſphæra* tunc nempe vaporibus ſulphureis æſtuante. Hac porro de cauſa imbecilliores quamplurimi, ne vel per diem unum, alterumve, ſufferre queunt ingratum urbis aërem, fumis pollutum innumeris; qui tamen commode ſatis, imo alacrem rure degunt vitam. Ad rectam utique valetudinem tanti conducit purum & apricum reſpirare aërem, ut absque eo, in morbis quamplurimis, vix ulla alia medicina proficiat: quod tam ſæpe notavi, ut non poſſim quin, cum elegantiſſimo poeta, clamem,

O fortunatos nimium, ſua ſi bona norint,
Agricolas! ——

quorum nempe & otia & negotia ſaluberrimis in agris peraguntur. Aura quippe ruſtica longe magis pura eſt, & *elaſtica*, quam quæ, infinitis urbanis ſordibus contaminata, gravis admodum & inſalubris evadit; æſtivo præſertim tempore, cum ſolis ardor omnigenos excitat vapores. Eſt

 inſuper

insuper tunc frigida magis, ac halitu saluberrimo herbarum spirituque terræ vegetissima, at recreandas vires, & pulmones expandendos, fit idonea maxime: nec vero pinguibus fœdata vaporibus, vel minime, *perspirationi* officit; quin eam promovet plurimum. Tanta hinc nos perfundit alacritate purus & pergratus ruris aër, dum & respirationi, & *perspirationi*, tantopere simul inservit.

4. De aëre calido, & sicco; qui, licet constitutione modo descripta longe salubrior, tamen haud est innoxius; præcipue si diutius maneat. Aër namque siccus magna plerumque gravitate pollet & *elasticitate*, quod motum sanguinis multum incitat: quatenus vero calidus est, humores perspirantes exhaurit maxime, unde *serosa* pars sanguinis dissipatur, & liquidissima corporis avolant: restat adeo cruor spissus nimium; nihil namque iam humidi ex *atmosphæra* torrida per cutis *poros* imbibitur. Hinc magnus sequitur & validus sanguinis attritus, ac proinde calor; qui, & ab extra item auctus indies, salinas & sulphureas humorum partes exacuit assidue, donec tandem fiunt acerrimæ: idque eo magis, quo minus jam in pulmone refrigeratur sanguis. Si suavissimum butyrum, vel quodvis oleum animale, intenso solis ardori exponis diu, brevi abit in liquamen *alcalinum* putridum & valde *corrosivum*: sic diuturnus æstatis fervor usque adeo torret humores animales, ut longe acriores sub autumnum sint, quam verno tempore. Hæc utique est adustio ista sanguinis, a veteribus toties memorata: siquidem magna hinc copia bilis acerrimæ generatur; inde choleræ, *dysenteriæ*, colica biliosa, putridæ & (ut dicuntur) febres malignæ, ineunte autumno, ita sunt frequentes. Torridæ sane zonæ vehemens

vehemens ardor usque adeo exhaurit incolarum humores, usque adeo crispat fibras, ut quasi perusti videantur. Imo ex relatione medicorum, qui fervidis in his regionibus artem exercuerunt, sanguis eorum longe magis crassus est & niger, quam in hominibus Europæis: hinc febres ardentissimæ & pestilentiales iis in locis *endemiæ* sunt, putrescentibus scilicet levissima de causa humoribus.

Magnus utique medicinæ dictator, Hippocrates, non solum morbos diversos, sed & temperamenta, imo & mores hominum, ab aëris varietate maxime pendere statuit, in pulcherrimo de aëre, aquis, &c. Libro: cum quo sane consentit omnino fidus ejus interpres, Galenus, in commentar. & alibi de temperatur. præcipue in capite ὅτι τὰ τῆς ψυχῆς ἤθη, &c. Hoc innuit etiam eleganter Lucretius, lib. 6.

Nam quid Britannum cœlum differre putamus,
Et quod in Ægypto'st, qua mundi claudicat axis?
Quidve quod in ponto'st differre a Gadibus, atque
Usque ad nigra virum, percoctaque sæcla calore;
Quæ cum quattuor inter se diversa videmus,
Quattuor a ventis, & cœli partibus esse,
Tum color & facies hominum distare videntur
Largiter, & morbi generatim sæcla tenere.

Horum autem paulo infra hanc reddit rationem,

—— *varius concinnat id aër.*

Sin autem varia aëris diversorum climatum temperies varios omnino producit morbos, cur non & varia etiam, vel ejusdem regionis, tempestas diversos perinde gignat corporis affectus? atque ita se profecto res habet; verno nimirum tempore, si longi præcipue ac sicci venti boreales continuarint, febres *inflammatoriæ*, pleuritides,

peripneumoniæ, anginæ certo certius invadunt. Autumno contra febres lentæ, putridæ, quartanæ, choleræ, dyſenteriæ, &c. fere ſæviunt ſemper. Sic itidem alii prorſus oriuntur morbi ſub humido tepidoque cœlo, alii autem omnino & diverſi ſub frigido ſiccoque. Obſervationes equidem hujusmodi perpetuæ fuerunt ab ævo Hippocratis huc usque; totam adeo ſuperiorem doctrinam confirmare videntur. „Non quod „non omni tempeſtatum genere homines, per „omnia genera morborum & ægrotent, & mo„riantur; ſed quod frequentius tamen quædam „eveniant.„ Sic latinus Hippocrates, lib. 2. præfat. — Iſta dubio procul conſtitutio aeris eſt ſalutifera maxime, quæ, ex ſtabilita lege naturæ, propriæ anni tempeſtati reſpondet: ideo nec hyems tepida juvat, nec æſtas pluvia.

Quoniam vero diverſa atmoſphæræ conſtitutio, diverſo plane modo corpora humana afficit, ratio certe & modus hujus diverſitatis ſemper a medicis eſt conſpiciendus; &, quod de locorum differentia dixit Celſus, æque verum eſt de varietate tempeſtatum: „differre nempe, pro natura „locorum, genera medicinæ, & aliud opus eſſe „Romæ, aliud in Ægypto, aliud in Gallia.„ Hoc quidem abunde teſtantur medici diverſarum gentium, diverſis utentes methodis; quæ tamen omnes ad ſanitatem ægros feliciſſime perducunt. Nonne ergo & ratio quoque habenda eſt variarum *atmoſphæræ* conſtitutionum, vel in eadem regione? Optimus ille quidem, ac diligentiſſimus obſervator, Sydenhamius notavit; „qua metho„do, currente anno, ægrotos liberaveris, ea„dem ipſa, anno jam vertente forſitan e medio „tolles.„ Uno proclamant ore medici, quod morbi vernales multo felicius ſanguinis miſſio-

nem

nem admittant quam autumnales: & hinc illæ forſan Sydenhamii lacrymæ, qui fuit ſemper in venæ ſectione multus admodum. Morbi ſane, vel generis ejusdem (ut conſtanter obſervavi) largiorem longe poſcunt ſanguinis detractionem, eamque multo facilius ferunt ægroti, dum ſiccum adeſt cœlum, & elata perſtat *barometri* ſtatio, quam dum æſtuoſa aeris humiditas vim fere vaſorum reſolvit. Hoc utique perpetuum eſt, vel in ipſis morbis pectoris. Aſclepiades olim, ut refert Cœlius Aurelianus, obſervavit „apud Athenas „atque urbem Romam, phlebotomia vexatos „(utor Aureliani verbis) vel peius acceptos eſſe „pleuriticos, in Pario vero atque Helleſponto re„ſumptos ac relevatos.„ Roma nimirum atque Athenæ humidiore longe & tepidiore gaudent aëre quem Helleſponti regio, ſicco, ac ſæpe perfrigido vento Aſiatico perflata.

Robuſti certe & firmi homines facile ferunt ſanguinis miſſionem; flaccidi vero, etſi æque ſuccidi, non ita: quia, propter debilitatem fibrarum, æquilibrium ſolida inter & fluida haud reſtituitur confeſtim; unde ſequitur brevis quaſi ſanguinis ſtagnatio. Pondus autem *atmoſphæræ* magnum univerſum corporis habitum premit valide & corroborat, ac proinde ſanguinis motum incitat. Frigus, ſiccitate præſertim adjuncta, vim fibrarum adauget plurimum; accedentibus adeo ſimul utrisque, vis vitæ fortior evadit, & vel ipſe corporis habitus pro tempore velut mutatus videtur: unde, tali durante aëris *cataſtaſi*, vel infirmiores ex facili tolerant venæ ſectionem.

Non ſolum in morbis curandis plurimum valet atmoſphæræ conſideratio, ſed ad ſanitatem etiam tuendam maximi eſt momenti. Contraria contrariis curantur, ut in adagio eſt: ſic ſi ver

frigidum & ſiccum eſt, pleuritide, peripneumonia, angina, periclitamur; qui vero diæta humectante utuntur & potione tepida laxante, vitio tempeſtatis occurrunt, morbosque evadunt utplurimum. Si frigori autem accedit humidi multum, *cardiaca* quædam admiſcenda ſunt, corpusque veſtibus muniendum eſt probe, ne *perſpiratio* inhibeatur nimis. Æſtuoſa contra udaque aëris temperies ſiccam omnino & aſtringentem poſcit diætam, vinum & auſterum aqua frigida dilutum, denique quæ & vim fibrarum comprimentem firment, & a ſanguine lentorem ac putredinem arceant. Balneum porro tunc frigidum idoneum eſt maxime. Quæ contra humore nimio & tepore pollent, aliena ſunt prorſus; jurulenta ideo tunc vitanda ſunt, & tepida muliercularum ſorbitio.

Certe nullo non tempore anni morbi invadunt, autumno autem quamplurimi; nam tunc fere „meridianis temporibus calor, nocturnis at„que matutinis, ſimulque etiam veſpertinis fri„gus, eſt: corpus ergo, ſubinde meridianis ca„loribus relaxatum, ſubito frigore excipitur.„ Hæc recte Celſus, lib. 2. cap. 1. Sanctorius obſervavit inſuper, quod ab æquinoctio autumnali ad ſolſtitium hyemale, qualibet die, minus libra circiter perſpiramus. Medicin. ſtatic. ſect. 2. aphor. 41. tantopere nimirum prohibent *perſpirationem* humida autumni frigora: eoque magis tunc huic obnoxium eſt malo corpus, quo magis relaxata ſint vaſcula æſtivo calore, unde non ſatis valida propellebant contenta fluida, quæ majorem indies lentorem proinde contrahebant.

Si jam & his addamus, quantum æſtatis ardor percoxerit humores, iisque majorem induxerit acrimoniam; haud mirum utique videbitur, ſi

autumnus

autumnus plurimos opprimat incautos: tunc enim humores ſunt acriores ſolito, & eorum *perſpiratio* impedita plurimum. — His vero perpenſis, methodus *prophylactica* manifeſto apparet, quæ ſcilicet & fibras corroborare, ac debitam ſanguinis fluxionem conſervare poteſt; quibus nempe *perſpiratio* pergat ordinata probe & ſatis conſtans. Interponi vero, ſi quid ego judico, debent *eccoprotica* quædam ſubinde, ad bilioſam colluviem evacuandam: hoc ſæpe alma molitur natura, ea nempe gravata, *diarrhœa*, cholera, ſeu *dyſenteria*, excitatis: quibus autem tempeſtiſtiva Rhei barbari doſi, repetita prudenter, occurrerit omnino, naturamque levaverit æque.

Sexcenta utique hujusmodi dicenda eſſent, ni prælonga forent & obvia ſatis lectoribus idoneis: quorum nemo jam forte dubitat, quin diligens *atmoſphœrae* contemplatio ſit medicis perutilis admodum.

Quod ad Methodum attinet & medicinam, quas variis in morbis infra laudavi, non ſunt equidem vana muſei commenta; ſed quæ, per multos jam annos comprobata, ſucceſſerunt optime; imo (ſi id ſit alicujus momenti) in ſplendidis ſæpe perſonis: tanta ſcilicet remediis, mihi probe expertis, fuit fiducia.

Formulas quidem medicamentorum exhibui nullas, quod ſane vix aliquid ſapit præter oſtentationem artis & pompoſam ſcientiæ venditationem. Ille ſolum, cui natura morbi perſpicitur, intelligit bene, quæ poſcit remedia. Plures audivi totas blaterantes *pharmacopœias*, qui tamen ne intellexerint quidem quid vel ipſe pulſus ſignificabat. Concinnam utique ac ſimplicem præſcribendi formulam laudo maxime, minime vero farraginem medicamentoſam, ultra Garamantas

 & Indos

& Indos ſæpe petitam, ſolo plerumque novitatis amore conſcriptam. Longe vero, longeque magis, ridicula praxis eorum eſt, qui temeraria manu univerſalia porrigunt arcana; omnibus ſcilicet morbis accommodata: quaſi nimirum eſſet in natura rerum, ut ipſiſſimum illud, quale demum cunque fuerit, ſtricto nimium, pariterque laxo, corporis habitui mederetur æque, ut rapidam æque contunderet febrem, lentumque hydropem. Sed *apage nugas! Si populus vult decipi, decipiatur.*

Hæc tu Romane caveto! —— Sed Romæ Quis non? *Perſ.*

Sequentes obſervationes factæ fuerunt omnino ad modum, quem præclariſſimus noſter JURINIUS in actis philoſophicis, No. 379. deſcripſit; quemque jam omnes fere ſequuntur, præ cæteris laudatiſſima ſocietas Edenburgenſis. *Barometrum* nempe ex tubo ſatis amplo & ciſterna latiſſima conſtructum eſt: argentum vivum vero, quo implentur, puriſſimum deſtillatione præparaveram. *Thermometrum* idoneo ſitum eſt loco, quod fabricavit *Haukſbeius.* *Barometrum* ad menſem Julium, Anno MDCCXXXIII, ſupra maris infimi ſuperficiem ſteterat 46 Pedes circiter; ab iſto anno autem & menſe, huc usque, fuit ad 30 Pedes tantum. Humiditatem aëris per varia *Hygroſcopia* notavi; præcipuum vero eſt ad formam D. D. Molyneux Act. Philoſoph. No. 172. Infundibulo utor diametro 25 digitos lata, eoque circulari, ad pluviam excipiendam: ita vero poſitum eſt, ut æque pateat undique omni vento.

Sequens *ſchema* ventorum ex Plinio excerpſi, ut notius foret de qua plaga cœli ventus ſpirabat, cum hoc, vel illo, nomine utor. Ubi vero & vis venti & directio notatur ſimul, literis uſus ſum

ſum pyxidi nauticæ inſcriptis vulgo, i. e. E. W. N. S. & compoſitis N E. N W. S E. S W. & ſic deinceps.

Non ſum neſcius utique, quod Varro duodecim facit tractus ventorum; Vitruvius etiam viginti quatuor, illosque miris quibusdam vocibus, ut erat earum amantiſſimus, diſtinguit. Tabula vero * Plinii, ſeu, ut vocat, tympanum circinatum, ad generalem ventorum diſtinctionem facit ſatis; porro eorum nomina Pliniana diu fuerant civitate Romana donata.

Favorinus equidem, apud ** Aulum Gellium, diſcrepat a Plinio in verbis eurus, caurus ſive argeſtes, africus ſive libs: eurum enim ad exortum æqinoctialem refert, Plinius vero & Seneca ad exortum hybernum, habentque auctoritatem Ariſtotelis, lib. 2. Μετεωρολογικ. capit. 6, qui expreſſe dicit εὖρος ἀπ' ἀνατολῆς χειμερινῆς πνεῖ; ſic in libro Ariſtoteli perperam adſcripto, περὶ κοσμȣ Capit. 4. Εὖρος δὲ ὁ ἀπὸ τȣ περὶ τὰς χειμερινὰς, &c. Dubitat porro *** Seneca, an argeſtes idem ſit quod corus; imo Favorinus ait, quod argeſtes, ſeu corus, adverſus aquilonem flat, & quod libs, ſive africus, contra vulturnum: ſed forte corruptus eſt hic Gellii locus Nemo enim ante corum pro vento inter meridiem & occidentem uſurpavit unquam; & qui poteſt **** Africus ex Africa ad Italiam ſpirare, niſi ex plagis auſtralibus? idem de libe dicendum eſt, quod ex

* *Confer. caput. 47, lib. 2. cum capite 34. lib. 18.*
** *Lib. 2. capit. 22.*
*** *Vide Senecæ Quæſtion. natural. lib. 5. cap. 16.*
**** *Vide Horat. Ode. 3. lib. 1.*

— — nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus.

ex Libya ad Græciam, unde ventus iſte Λὶψ dictus eſt. Audi iterum Ariſtotelem, loco ſupra citato de enumeratione ventorum, Ἀργέστης ἀπὸ δυσμῆς θερινῆς πνεῖ —— Λὶψ ἀπὸ δυσμῆς Χειμερινῆς. Quid ſi corus a קר, frigus? ſemper enim inter ventos frigidos annumeratur. Sic Virgilius lib. 3. Georgic. v. 356.

—— *Semper ſpirantes frigora cauri.*

Argeſtes itidem apud Ovidium libro 5. Faſtorum.

Frigidus Argeſtes ſummas mulcebit ariſtas.

Plymuthum oppidum ſitum eſt ad ipſum ſinum portus ampliſſimi, qui longe lateque patet ventis auſtralibus. Ex Oriente munitur & Occidente altiſſimis clivis, ad imum vero clauditur rupibus marmoreis: porro utroque eius a latere æſtuarium longe porrigitur. Surgunt a tergo montes continui ad ipſas usque alpes Damnonienſes, decimum circa lapidem diſtantes. —— Oppidi ſitum ideo deſcripſi, ut magis forſan (inter cætera) pateret ratio tantæ pluviæ, quæ hic ruit quotannis.—Ab alto nimirum Oceano, vaporibus nubibusque latiſſimus, duo inter promontoria excelſa, aditus panditur; quæ arduis proinde clivis utrinque coacta, ad intimum adiguntur ſinum, ubi ſcopulis montibusque impingentia condenſantur, tandemque ſub forma pluviæ decidunt. — Neque hic jam memoro, quod huic haud parum adjicit articulo, hanc oram nempe Britanniæ, in modum quaſi iſthmi, duo inter maria longe porrectam.

Eo quidem lubentius hiſtoriam *meteorologicam* ſequentem edidi, quo magis utiliorem eam fore judicavi: quandoquidem nihil hujuſce modi, quan-

... κειμερινης.
ſemper enim inter
Sic Virgilius lib. 3:

cauri.

unt libro 5. Fa-

ceuit ariſtas.

ſt ad ipſum ſinum
teque patet ventis
tur & Occidente
clauditur rupibus
us a latere æſtua-
t a tergo montes
mnonienſes, de-
. —— Oppidi
forſan (inter cæ-
e, quæ hic ruit
Oceano, vapori-
inter promonto-
e arduis proinde
num adiguntur
ue impingentia
rma pluviæ de-
ro, quod huic
nc oram nempe
mi, duo inter

n meteorologicam
orem eam fore
hujuſce modi,
quan-

quantum memini, in hac occidua parte Britanniæ inceptum fuit antehac unquam. Atqui ex ipſa argumenti natura latinis ego potius literis, quam vernaculis, ſequentia deſcripſi: quibus ſiquidem gens noſtra cum exteris obſervationes ſuas communicare poteſt, illi pariter cum nobis viciſſim. In hæc ſane palæſtra jam plurimi, ubique fere gentium, verſantur: utinam tandem aliquando ex plurimis, diu continuatis, & toto pene terrarum orbe captis experimentis extaret demum generalis aliqua & perfecta *atmoſphærae* hiſtoria! opus certe utiliſſimum, diu multumque deſideratum! hunc ergo obolum in aerarium publicum conjicio, in quo quidem exarando diligentiæ plurimum inſumpſi, licet elegantiæ parum, quippe medicum ago, non rhetorem.

Non nobis licet eſſe tam diſertis,
Qui muſas colimus ſeveriores.

MARTIAL.

NOTÆ ſequentes, quæ in opere paſſim occurrunt, ſic explicandæ ſunt.

AB i. e. Lumen Boreale; *viz.* menſe Martio, 1728, ſic habes: *AB* 22. 10. P. M. W N W 1; ita porro legendum: lumen erat Boreale die 22° Martii, hora noctis decima, vento W N W leniter ſpirante.

—′ Ad diei alicujus pluvii numerum ſuperſcripta ſignificat iſto die haud exiguam decidiſſe pluviam.

—″ multam;

—‴ graviorem corruiſſe pluviam.

—⁗ graviſſimam.

Ubi dierum numeri linea conjunguntur, *viz.* 12—16, ſignificatur aliquam pluviam omni die, a 12 ad 16, deciddiſſe.

× ad Caput figuræ, venti vim denotantis, indicat ventum iſtius ordinis fortem; ad Imum vero, lenem; adeo ut 4^{x} vehementem denotet procellam.

Per omnia ſtylo utor *Juliano*, ſive vetere.

Obſervationes factæ fuerunt bis die plerumque, ſcilicet hora fere octava matutina & ſexta pomeridiana.

Literæ Romanæ, (A.) (B.) (C.) &c. ad notationes referunt.

OBSER-

OBSERVATIONES
DE
AERE ET MORBIS EPIDEMICIS.

NNO MDCCXXVII, retorridæ æſtati (majore quam antehac unquam erucarum numero infeſtæ) ſucceſſit hyems pluvia ſatis, nec intempeſta valde, ni quod interfuit ſiccus admodum menſis Novemb. craſſo tamen valde nubiloque cœlo fœdatus. *Mercurius* interim in *barometro* ad ſtationem præaltam effectus eſt. Venti orientales plerumque, aut aquilonares, afflabant, haud vero inſequebatur tempeſtivum gelu. Delabente *barometro*, Decembris initio, quamplurima decidit pluvia, paulo poſt autem reſurgente gelu rigidum invaſit, a die decimo octavo ſcilicet ad vigeſimum ſecundum: pluvia inde ad finem usque.

Morbilli, qui toto menſe Julio Sextilique evanuerant, medio Septembri recurrebant, pluresque adoriebantur indies; malique admodum fuere moris Octobri & Novembri. Pari cum his paſſu progreſſa tuſſis *convulſiva* quamplurimos invaſit pueros, donec uterque morbus caput ſubduxit menſe Decembri. Porro durante Octobri & Novembri

vembri * febris lenta *nervoſa* haud paucos corripuit; tuſſisque vehemens in omnes fere (A) equos graſſata eſt, quæ ad finem usque Decembris perduravit, e qua tandem pars major evaſit.

Ad hunc adeo modum deſinebat annus MDCCXXVII, cujus exeuntis hiſtoriam ergo attigi leviter, ut, ſiqua forſan per conjecturas liceret, ſequentium morborum cauſas rimaremur: neque enim, *epidemicorum* naturam inveſtigando, ſolum interſit cognoſcere quales dies ſint, ſed & (B) quales etiam præceſſerint ante; ut cum Celſo loquar, libro ſecundo, capit. 1.

Totam pluviæ quantitatem, quæ decidit hoc anno, ſic habeto.

	Dig. Dec.		Dig. Dec.
Januario,	2.965	Februario,	4.452
Martio,	1.868	Aprili,	1.511
Majo,	5.902	Junio,	2.483
Julio,	1.080	Auguſto,	0.209
Septembri,	3.867	Octobri,	2.490
Novembri,	0.826	Decembri,	4.172
			Dig. Dec.
		Summa quantitas,	31.915.

Breves quædam Notationes.

(A) In obſidione Trojana, primo canes, mox muli, poſt homines, peſte correpti fuerunt. Haud ſemel obſervavi morbum inter pecora erupiſſe primo, dein eum ipſum paulo poſt tempore in homines *epidemice* ſæviiſſe; quod & anno MDCCXXVIII, & MDCCXXXIII, fuit manifeſtiſſimum:

* *Vid. infra Diſſertat. de hac febre*, pag. 147

ſtiſſimum: in quibus nempe tuſſis graviſſima omnes pene equos corripuit uno, alterove, menſe citius quam homines.

Quum nimirum hoc animantium genus maxime ſub dio verſetur, morboſæ aëris *diatheſi* ſit valde obnoxium neceſſe eſt, non tantum aërem inquinatum reſpirando, eumque per cutis *poros* imbibendo forſitan; ſed, dum aquas hauriunt, & carpunt gramen, condenſatam quaſi ſub ſpecie roris *atmoſphæram*, morbidis particulis contaminatam, exugunt: nam ut Lucretius libro VI.

Aut in aquas cadit, aut fruges perſidit in ipſas,
Peſtilitas.

Inde eſt fortaſſe, quod morbi huiusmodi *epidemici* longe frequentius inter ruſticos & paganos oriuntur, quam incolas inter urbium & oppidorum; in his quippe locis ignes perpetui, frequentia hominum, atque id genus alia, gravem noxiumque aërem mutant maxime, aut omnino depellunt: donec ita tandem ſit onuſtus morboſa materia, ut, rupto quaſi aggere, torrentis ad inſtar, irruat ubique. Hoc hiſce ſit argumento, quod, qui intra domicilia luculenta verſabantur aſſidue, rarius *epidemico* anni MDCCXXVIII & MDCCXXXIII, correpti fuerunt.

(B) Conſtat utique a primo autumno *atmoſphæram* fuiſſe craſſam admodum, & vaporibus plurimis onuſtam, quos ardor vehemens prægreſſæ tempeſtatis elevaverat: qui, licet hic ita condenſati fuerint, ut, ſæpe ſub forma pluviæ, durante Septembri & Octobri, deciderent, atque ita noſtrum non inquinarent aërem; in aliis tamen locis & September & October fuere craſſiſſimo aëre fœdati, & menſes proinde inſaluberrimi. Per Novembrem certe, aër, etiam hic,

fuit crassus admodum & gravissimus, omnigena nempe fuligine e retorrida tellure exhalata obscuratus: atque ab hac causa tanti fuit ponderis, non a pura sua *elasticitate* & gravitate propria, quæ vapores evehunt altius, eosque dispergunt æquabiliter.

Qui præsentem *atmosphæræ* faciem, dum morborum *epidemicorum* causas disquirunt, intuentur solum, nec respiciunt elapsam, parum utique vident, aut eorum causas, aut naturam. Exemplo sit aëris constitutio sicca & frigida, quæ, non tantum uno, vel & altero, die durans, nimiam fibrarum rigiditatem generat, & morbidam humorum densitatem, nisi & per dies aliquot continuos duraverit. Rarissime vides graves & pestilentes febres fieri valde *epidemicas*, si non post eximiam aliquam *atmosphærae* qualitatem, diu perstantem.

Per constitutiones aëris mutabiles, fibras forte nimium corrugat hodie siccus frigidusque Boreas, cras eas forte relaxat nimis humidus Auster: ita quoddam quasi æquilibrium, in quo sanitas consistit, servatur; atque id maxime profecto, si quis probe cavet subitas has mutationes. Haud raro hercle notavi, post procellas gravesque pluvias, febres *epidemicas* multum fuisse imminutas, & vi & numero; *effluviis* nempe contagiosis & *morbificis atmosphærae* conspirationibus, hoc modo, dispersis. Ideo forte divus Augustus, cum in Gallia moraretur; templum & vovit & fecit Circio, vento vehementissimo; eique turbini, etsi ædificia sæpe diruenti, gratias publicas agebat gens Gallica olim, referente * Seneca: utpote cui salubritatem cœli sui deberet.

DE

* *Quæstion. Natural. lib. 5. cap. 17.*

DE

CONSTITUTIONE AERIS ET MORBIS EPIDEMICIS,

ANNO MDCCXXVIII.

Januario.

PLUVIOSA admodum (A) humidaque tempestas induxit annum; in ipso quippe mense Januario cecidit pluvia ad dig. 6, 108. immensa quantitas! fuit porro nivis aliquantum, gelu parum valde, procellæ utique satis. *Mercurius* in *Barometro* depressus fuit maxime, ab ipso initio diem 21. adusque, sæpe infra 29, 0. Ventus ut plurimum australis erat, vel occiduus, isque sæpe nimbosus: sub finem mensis autem Subsolanus, flante nonnumquam Borea, cœlo apricitatem & columnæ mercuriali altitudinem dedit, nive subinde, aut gelu sequente. A 26 ad 28 haud parum pluviæ decidit, etsi *Baroscopium* fuit ad 30.0 & altius, Vulturno spirante: argumentum sane, aërem onustum esse vaporibus adhucdum.

Pluvia die 1—6—8—10. 13. 14. 16. 17. 18. 19.——22. 26. 28.

Vehemens grando corruit 15. p. m. S S W 3. Nix gravis 23. a. m. E N E 3.

Tota quantitas adeo aquæ pluviæ collectæ æquabat 6. 108.

(B) Maximi maris æstus inundantes 18. 19. SSE 3^x. Barom. 28. 5.

☿ ii Altitudo maxima fuit die 31, *viz.* 30. 2. E b N. 2.
— — — minima — — 18. — 28. 5. S S E. 3^{x}.
Barometri media Altitudo $29.3\frac{17}{31}$.
Dies frigidissima fuit 25 Therm. Hauks. 69. N N W 1.
— tepidissima — 3, — — — 50. S W 1.
Temperies Aëris media $56\frac{5}{31}$.

Ab incipiente mense tusses & *catarrhi* fuerunt valde frequentes, sæpe cum tumore faucium molesto, levi comitante febricula plerumque: *rheumatismi* & anginæ passim. Magnus adest undique spirituum languor, & creber *paroxysmus hystericus.*

Februario.

Altam tenuit stationem *mercurius* ab initio Februarii ad diem 18, spiraverunt ut plurimum interea venti aquilonares, qui cœlum reddidere siccum & apricum, terramque adstrictam gelu, ineunte præsertim mense. Post diem 18 nix, pluvia, ventusque ut plurimum australis: temperies aëris multo magis tepida & humida fiebat, gravi pluvia sub finem ruente.

			″	″	″	″	′
Pluvia, die	13.	18.	20.	21.	22.	23.	25.

Dig. Dec.

Nix multa 19 == 1.924.

Levis fuit *AB* 26. Hora 9. p. m. E b N. 1.

☿ Altitudo maxima 2. 30. 3 E N E 3.
— — minima 20. 29. 0 W S W 2.
} media Altitud. hoc Mense $29.8\frac{9}{29}$.

Dies frigidissima, 1, 67. N E 2.
— tepidissima, 25. 47. S 1.
} media Altitudo Thermom. $57\frac{16}{29}$.

(C) Tusses, quæ a primo Januario fuerunt valde frequentes, jam factæ frequentissimæ, plurimis, junioribus præcipue, infestæ sunt; quibus accesserunt destillationes maximæ, ac dolores faucium atque dentium, cum glandularum parotidum & maxillarum tumoribus. Hæc fere

omnia

omnia in menſe ſuperiore, at jam cum his ingruit *febrilis* affectio & reſpiratio difficilis, imo pluribus, medio in hoc menſe accidebant pleuritides & peripneumoniæ; quorum ſanguis extractus fuit viſcidus & parum *ſeroſus:* cum tamen, durante Januario, vel ab ipſis *rheumaticis*, raro fuiſſet valde glutinoſus. Tunc porro ſatis fuit exhibuiſſe ſpirit. volat. eleoſ. elix. aſthmat. le Mort. aut tale quid ex lenioribus diluentibus, ad ſudores eliciendos & tuſſim ſopiendam; raro venam ſecantes, nec *epiſpaſtica* frequenter admoventes. Jam ſanguinem mittere ſæpe neceſſe erat, & repetitis *anodynis* vehementiam tuſſis lenire; *anacatharſin* & facilem reſpirationem larga pectorali & molli potione detergente moliri: ad quem quoque finem opus ſæpe fuit medicamentorum ex oleoſis, gum. ammoniac. oxymel. ſcillitic. &c. cum eo tamen, ut, dum hæc facta ſunt, virium languor cardiaca leniora poſtularet; *epiſpaſticis* interea crebro applicatis. Febris namque fuit lenta plerumque, urina neque rubra valde erat; nec lingua valde arida, nec urgebat importuna ſitis. Hoc menſe porro *variolæ* erant *ſporadicæ* & mites; raro lethales.

Martio.

Ventus Martio regnans fuit occidentalis, ſubinde ad auſtrum, ſeptentrionem ſubinde, vergens, conſequente, ut ſolet, pluvia, ſeu aprica tempeſtate. *Mercurius in Barometro* inconſtans, raro ſublimis. Nebulæ ſæpe, procellæ aliquando, nivis aliquid ſub finem menſis. Temperies aëris craſſa & humida, attamen non valde frigida.

Pluvia 1. 3. 6. 8. $\overset{''}{9}$. 11. $\overset{'}{13}$. 14. 16—18. $\overset{'''}{19}$. 20. 22. 24 — 26 — $\overset{'''}{29}$ = Dig. Dec. 3.317.

Procellæ 14. 15 S 4. cum maximis maris æstibus. Nix alto mane 27.

AB 22. 10. p. m. W N W 1. Levis *AB* 23. 8. p. m. N N W 1. Maximus halo circa lunam 11. 12.

☿ Altitud. maxim. 3. 30. 2. Malacia. — — minim. 14. 29. 1. S 4. } media $29.6\frac{11}{30}$.

Dies frigid. 27. 60. N N W 3. — tepid. 17. 45. W 2. } media Therm. Altid. $49\frac{2}{30}$.

Tusses frequentissimæ toto hoc mense, levi plerumque cum febricula. Febres *rheumaticæ* & *catarrhales* quamplurimæ; ægrotantes omnes ad sudores erant valde prompti.

(D) Tertianæ exquisitæ, ac semitertianæ, febres, jam sunt frequentiores longe quam assolent in hac regione: in paroxysmis urgent maxime vomitus biliosus, æruginosus, cum immensa pituitæ tenacis copia; *cephalalgia* gravis, ac sæpe delirium. Perpauci nunc *variolis* laborant; aliqui *rubeolis* corripiuntur & juniores & adulti.

Aprili.

Principio mensis multa pluvia, cadente *mercurio*; assurgente vero, medio Aprili, apricitas, aër interim crassus & nebulosus. A die 19 ad finem usque humilem plerumque stationem tenuit *Baroscopium*, plurima ruente pluvia, ita ut paucissimi intercurrerent dies aprici. Aër fuit valde crassus, humidus & subfrigidus toto fere mense; sæpe ventus occidentalis, persæpe furens Auster. Viæ publicæ omnes aqua & limo plenæ sunt.

Pluvia

Pluvia 1—3—5. 8. 9. 13. 19. 20. 21. 22. 23. 25. 26. 28.—30 = Dig. Dec. 4.153.

Grando 11. 12. WNW 1.

☿ Altitud. maxim. 16. 30.0. Malacia.
— — minim. 29. 28.9. S b E. 3^x. } media 29.5 5/30.

Dies frigid. 11. 55. N W 1.
— tepid. 18. 36. S S W 1. } media Therm. Altit. 45 13/30.

Morbi ſuperioris menſis, jam vi & numero aucti graſſantur maxime: imo febres intermittentes a levi ſæpe errore in putridarum claſſem tranſiliunt, haud contemnendo ægrotantium periculo; facillime porro recidivæ corripiunt, quos ex toto reliquerant ante.

Maio.

Aëris conſtitutio humida & ventus auſtralis ad medium prope menſem duraverunt. Initio Barometer fuit depreſſus; a 16 Caurus, aut Septentrio, leniter ſpirans *mercurium* tenuit ad 29. 8. circiter fere ad finem usque: aër interim ſiccus erat & ſubtepidus.

Pluvia 1. 2—5. 9. 10. 12. 15. 18. 20. 21. Dig. Dec. = 1.633.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. Malacia.
— — minim. 3. 28,9. S S E 3. } media 29 6 12/31.

Dies frigid. 1. 46. S b W 3.
— tepid. 23. 30. W N W 1. } media Therm. Altit. 35 27/31.

Febris *catarrhalis* ac tuſſes jam evanuere penitus; at (E) febres intermittentes ſæviunt adhuc. Vix ullæ nunc *variolæ*.

Junio.

Prior Junii pars ventos habuit australes & occiduos, pluviamque haud exiguam; *atmosphæra* etiam plerumque crassa erat & humida: *Baroscopium* mediam fere tenuit stationem. Posterior mensis pars erat magis serena, sicca & calida; venti ab Oriente, aut plagis arctoïs.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. 2. 4. 7. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime}{\overline{11}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{12}}$. 17. $\overset{\prime}{\overline{20}}$.
Dig. Dec.
25. 26 = 1.636.

Fulgur & tonitru, 17. 26.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,8. N 1. — — minim. 8. 29,2. S W b S 2.	media 29.5$\frac{17}{39}$.
Dies frigida 10. 37. W N W 1. — calida 29 23. E S E 1.	media Therm. Altitud. 30$\frac{14}{30}$.

Febres intermittentes adhuc passim; aliquæ putridæ, lentæ, *nervosæ*.

Julio.

Per initia mensis aër fuit apricus, siccus & fervidus; ventus aut nullus, aut Subsolanus; ros plurimus: labente autem *mercurio* 9 & 10. multa pluvia, resurgente paulo post, serenitas: dein relabente magis 15 & 16. gravis pluvia: varia post tempestas ad finem usque Julii, vento plerumque ad Occidentem vergente: aër interea erat longe humidior, & ad finem valde crassus.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{16}}$. 17. 18. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{20}}$. $\overset{\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 28.
Dig. Dec.
39. = 3.179.

Die 2 hora 11. p. m. Malacia; permagnum observavi lumen boreale, cujus radii lucidi, at non colorati,

colorati, vibrantes, terminari videbantur in coruſcante quaſi umbella paulo ultra Zenith octo, decemve, fere gradus, meridiem verſus. Centrum hujus lucidæ coronæ eodem fere intervallo diſtabat ab arcu meridiano, certiſſime ad Orientem: quod idem utique haud raro nuperis annis notavi. Durante ſplendore hoc boreali plurimus ros decidit; ſi ventus fuit aliquis, a ſeptentrione venit.

Die 22. H. 9. p. m. N. 1, leve, at inſolitum lumen boreale eluxit, cujus radii pyramidales, inverſo plane ordine, vibrabant: horum enim vertices ad centrum, quaſi paulo infra horizontem, ſub ipſo axe boreo tendebant. Die 4 & 17. W N W 1. parvæ *AB*, at nihil inſoliti, Tonitru 8.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,9. Malacia. }
— — minim. 16. 29,0. S W 1. } media 29,6.
Dies frigid. 23. 37. E. 1. }
— fervidus. 7. 18. E S E. 2. } media Therm. Altitud. $28\frac{16}{36}$.

Febres tertianæ & duplices tertianæ adhuc, paucæ quoque putridæ. Languores graves a profuſis ſudoribus, quibus omnes infeſtantur maxime: laxis nempe & patulis cutis *poris* humores, a fervore tempeſtatis rarefactos, & colliquatos, immoderate transmittentibus.

Auguſto.

Ineunte Auguſto cœlum fuit plerumque ſudum, aër ſiccus & fervidus, *Barometer* altum tenuit locum, venti ſeptentrionales: exeunte autem aër fiebat humidior longe, & cum *mercurio* decidit pluvia; interim Zephyrus, Libs, aut Corus, perflabant aſſidue.

Pluvia 1. 11. $\overset{'''}{\overline{13}}$. 17. $\overset{'''}{\overline{20}}$—22. 24—$\overset{'}{\overline{27}}$. $\overset{''}{\overline{28}}$.
Dig. Dec.
29. = 1.894.

AB. 18. 20. p. m. N N W 1. Fulgura & procella 20 nocte. S W.

Maximus maris æſtus 27. S S W. 3—28. S W. 3^x.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,1. N b W 1.
— — minim. 28. 29,0. S W 3^x.
} media $29.6\frac{20}{31}$.

Dies frigid. 29. 38. N W 1.
— fervid. 5. 20. W N W 1.
} media Therm. Altit. $30\frac{4}{31}$.

Febres intermittentes ſub finem menſis frequentiores: *diarrhœæ* & morbi colici plurimi.

Septembri.

Corus fere ſpirabat quotidie ab initio Septembris ad diem 11, *Barometrum* attollens, nubesque diſpergens pulcherrime. A 17 ad ipſum finem ventus ex Oriente, flectens ſubinde ad auſtrum, ſubinde ad ſeptentrionem, furens, ſæpe perflabat, & *mercurium* magis, quam quis crederet, deprimebat, haud multa nempe tunc decidente pluvia: interim humidus erat & frigidus aër.

Pluvia, 4. 6—8. 10. $\overset{'}{\overline{16}}$. $\overset{'''}{\overline{17}}$. 18. $\overset{'''}{\overline{23}}$—25.
Dig. Dec.
26 = 1.526.

Maximi maris æſtus a 22 ad 25, perfurente Vulturno.

☿ Altitud. maxim. 10. 30,0. N W 1.
— — minim. 24. 28,5. S E b E 3^x.
} media $29.5\frac{21}{30}$.

Dies frigid. 20. 46. E b N 3.
— tepid. 1. 27. Malacia.
} media Therm. Altitud. $38\frac{18}{30}$.

Febres intermittentes paſſim & nonnullæ putridæ, *diarrhœæ* quamplurimæ; morbus autem

colicus

colicus rarior ſolito hac tempeſtate: haud pauci *ophthalmia* & tumore colli fauciumque correpti ſunt.

Octobri.

Libs fere perpetuus flavit a 2 ad 13 Octobris, *mercurio* multum cadente; pluvia interim continua decidit: poſt Boreas, aut Euronotus, 27 adusque, ſcandente *baroſcopio*, & conſequente apricitate; inde humidus Auſter gravem perpetuamque pluviam demiſit.

Pluvia $\overset{''}{2}$. $\overset{''}{3}$—$\overset{''}{6}$. $\overset{''}{7}$. $\overset{''}{8}$.—10, 12, $\overset{'''}{13}$. 20. $\overset{''}{21}$, 24. $\overset{''}{28}$. $\overset{''''}{29}$. $\overset{''}{30}$. = 5.386. Dig. Dec.

AB. 1. 8. p. m. N N E 1, levis *AB*. 14, 9, p. m. N E. 2 — 15, N N E. 1 — 22, E N E 1.

☿ Altitud. maxim. 16, 30,2. N N E 1.
— — minim. 8. 28,8. S W 2. } media $29.5\frac{4}{31}$.

Dies frigid. 16. 55. N N E 1
— tepid. 2. 40. S S W 2. } media Therm. Altitud. $46\frac{16}{31}$.

Febres *Eryſipelatõdes* & *Petechiales* paſſim.

Novembri.

Pluvia adfuit perpetua, non tamen valde gravis, ad 9 diem Novembris, dum ventus ex auſtro plerumque fremuit maxime. Aër interea fuit humidus valde: tunc Aquilo diſcuſſit paululum nubes, flectens inde varie ventus ad occidentem, per auſtrum recurrebat tandem, donec orientem attigit, mutans interim aſſidue cœli faciem & *Barometri* ſtationem: poſt vero deflectens ad ſeptentrionem, rigidam invexit brumam, cœlumque ſerenum.

Pluvia

″ ′ ″ ″ ″ ‴
Pluvia 1. 2. 3—8. 9. 14. 16. 18—20. 22.
⁗ ′ Dig. Dec.
24. 25.=3.535.

Procella 1. mane primo W S W—15. Nocte. SbE—18. H. 2. p. m. S S E. 4ˣ.

Levis *AB*. 22. Permagnus & vividus halo circa lunam 6. 10. p. m. S. 3. Maximus maris æstus 18. S S E. 4ˣ.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,2. Malacia.		media 29,5$\frac{25}{30}$.
— — minim. 25. 28,8. E S E 3.		
Dies frigid. 30. 72. rigidissimum Gelu.		media Therm. Altitud. 54$\frac{24}{30}$.
— tepid. 7. 42. S S W 3.		

Morbus pestilens inter boves. Coryzæ & tusses sunt valde frequentes.

Decembri.

Ab initio Decembris subsedit sensim *mercurius* in *Baroscopio*, multa ruente pluvia. Ventus fuit interim varius quotidie, aër autem maxime humidus; donec Aquilo mutavit rerum faciem, geluque rigidissimum protulit & nivem; eaque borealis ventus, aut orientalis, continuabat ad ipsum anni exitum.

′ ‴ ′ ″ ‴ ′
Pluvia 3. 4. 5—7. 8—10—12. Nix 17. 18.
″ ″ Dig. Dec.
21. 23. 24. 25 = 2.273; Nive excepta, eam namque totam non potui ullo modo colligere, quum citò impleverit vas recipiens, ibique congelata remanserit, avolante reliqua: fuit autem ejus quantitas procul dubio haud exigua, cum alta fuisset undique sexdecim saltem digitos.

☿ Altitud. maxim. 15. 30, 3. N 1.		media 29.7$\frac{4}{31}$.
— — minim. 8. 28, 8. S b W 3.		
Dies frigidissimus 23. 75. N E 2.		media Therm. Altitud. 64.
— tepid. 7. 52. S S W. 3.		

Febres

Febres *rheumaticæ* paſſim, & paroxyſmi (F) aſthmatici frequentes: quamplurimæ tuſſes, eæque ſæpe graves, ſub finem menſis præſertim.

Dig. Dec.

Tota, quæ decidit, pluvia hoc anno fuit 36.564.

Notationes aliquæ.

(A) Aër fuit ita humidus forte quod parum admodum gelu fuiſſet. Gelu certe atmoſphæram reddit ſiccam, condenſando vapores, eosque terræ coagmentando; terra interim ipſa ita gelu conſtricta eſt, ut exhalationes impediat. Hoc in degelationibus eſt maxime conſpicuum, ubi omne ſolum, quaſi aqua perfuſum, humeſcit, imo fere ſpumeſcit; data ſcilicet via vaporibus a calore ſubterraneo elevatis, at gelu ante ad terræ ſuperficiem aſtrictis. Hinc eſt, quod gelu diu durans terram fœcundet, retentis nempe ſalinis & ſulphureis halitibus, ut agricolæ norunt: atque hinc forte poſt longum gelu, cum degelatio accedat, morbi *epidemici* oriuntur, ut obſervatur ſæpiſſime.

(B) Nonne hi maris æſtus exundantes, partim fortaſſe, pendebant a maxima aëris levitate, has in regiones incumbentis, qui maria noſtra longe minus premebat quam circumfuſum oceanum; aquis nempe hic confluentibus ad æquilibrium reſtituendum? quoniam aquam inter & argentum vivum intereſt differentia, quod ad pondera, 14 ad 1 quam proxime; ſequitur manifeſte *Barometro* in hac regione integrum digitum ſubſidente, aquas debere hic quatuordecim digitos altius aſſurgere, quam ubi, ex proportione dicta, major eſt *atmoſphæræ* preſſura. — Annon porro hac ipſa

ipſa de cauſa forte violentiſſime urgente, diſploſis ſcilicet ſubito vaporibus, aëreque pro tempore maxime rarefacto, columnæ iſtæ aquarum (quas *Spouts* vocant) & immenſi iſti fluctus (quos *Boars*) evehuntur nonnunquam? fulgetra namque ſemper fere hæc comitantur *phænomena*, quæ momentaneum quaſi vacuum faciunt. Haud ſemel certe memini montem quaſi aquarum (quem a *Boar* hic vocant) perbrevem intra horæ quadrantem, imo multo minore temporis ſpatio, inundaſſe altitudinem perpendicularem pedum ſaltem duodecim, atque mox receſſiſſe penitus: quod vix forte ulla alia ratione explicari poteſt.

(C) Humida valde frigidaque aëris intemperies ſemper gravedines, tuſſes, & morbos a *ſeroſa* colluvie pendentes, gignit; idque non ſolum *perſpirationem* inhibendo, ſed & inſuper humiditatem noxiam, ſale aëreo ſive nitro gravidam, ſanguini per ipſos cutis poros inſinuando: nec dubito, quin ob has cauſas tuſſes Britannos noſtros longe magis infeſtent quam Gallicum, aut Heſperium Populum, qui ſicciore gaudent & tepidiore *atmoſphæra*. An aër ipſe quidem corpora noſtra ſubire poteſt ſub aëris forma, dubito; per * cortices autem plantarum, imo arborum, penetrare certum eſt. Extra omne dubium vero aërea humiditas cutis *poros* permeat; nec mirum, quippe duriſſima ligna & ſaxa penetrat. —Plura ſane experimenta hanc aërei humoris attractionem confirmant; & quid quæſo huic ſit magis impedimento quam terebinthinæ, aut argenti vivi exhalationibus, quæ vel intimum intrant corpus? ** Juvenis quidam ſanus, jejunio & la-

* Hales's *Vegetable Statics*, cap. 5.

** Vid. *Jacob. Keil.* Medicin. Static. Britan.

& labore confectus, ſpatio unius noctis octodecim uncias imbibit per *poros*. Hoc, etſi non tanta quantitate, notant ſæpiſſime, qui curſibus præſunt equeſtribus, ubi jejuniis ad certum pondus redigendi ſunt equiſones.

Tria hinc in regenda valetudine conſectaria ducantur: 1. Ut jejunus nemo, nec fatigatus admodum, contagioſo ſe committat aëri, aut febre maligna, aut peſtilente, correptos inviſat: pluribus, imo medicis hoc fuiſſe exitio memini: tunc enim ex facili *effluvia* morbida accipiunt.

2. Cavendum eſt maxime, ne quis diu in aëre inquinato verſetur. Methodici olim, teſte * Cœlio Aureliano, vel cubiculi aërem medicabant: plurimum utique intereſt, an ſubfrigidam reſpirat auram ardente laborans febre, an æſtuoſam, liberam, an denſam nimis; ideo, jubente ** Celſo, in amplo conclavi tenendus eſt; ſi id quidem non eſt, eluceat modice focus, quo per caminum impura & morbida mephitis eliciatur, quæ diu aliter ſtagnans magis magisque in horas peſtifera redditur; atqui hoc modo perflabile ſervetur cubiculum tutiſſime.

Hinc porro vides quanto diſcumbis periculo cum impuro lecti ſocio; quot tabidos, hac de cauſa, factos novi, ſaniſſimos olim? quantum hinc cavenda lecti conſortio? quantum hinc marcet formoſa puella ſicco admota ſeni; dum ille vigeſcit? Nec melior potuit inveniri modus refocillandi decrepitum Judæorum regem, David, quam conſulendo, ut illum in ſinu foveret perpulchra Shunamita virgo.

(D) Ex

* Lib. 2. cap. 36.

** Lib. 3. cap. 7.

(D) Ex humida valde & minus *elastica* aëris constitutione sanguinis lentor nimius producitur facile; unde *circulatio* per vasa minima haud expedita, per majora autem debito rapidior, eaque aucta plurimum a suscepto frigore, *perspirabile* subito reprimente. Unde paroxysmus sequitur febriculosus; qui tamen brevi facessit, amotis nimirum repagulis, & consequente sudore, nisi aut sanguis sit lentus valde aut viscidus: tunc enim vel putrida ac lenta febris, vel ardens ac vehemens, subsequitur; prout nempe fibrarum *tonus*, magis minusve *elasticus*, & status humorum disposuerit. Quamobrem monerem tyrones medicos, ne nimium forent in exhibendo corticem Peruvianum, *alexipharmaca* & *salia volatilia*, præpropere, in ipso præsertim initio febrium intermittentium, nec nisi post debitas (prout fuerit opus) *evacuationes:* Error namque talis haud raro pleuritides & peripneumonias arcessit, aut febrem cum delirio, vel comate, continuam. Febris utique intermittens raro aliquem jugulat; si tamen, ex ea, facta est continua in malis æger est (monente Celso Lib. 3. capit. 15. ad finem.)

In primis ideo accessionibus vix aliquid ægro necesse est, nisi ut sorbeat affatim potum aliquem diluentem, tepidum; quod & horrorem discutit, & vomitum, si urgeat, promovet, finemque tandem *febrili* paroxysmo facit, sudores eliciendo: ad quod idoneum est maxime ut æger se in lectulo contineat, durante Paroxysmo. Tunc demum febre bene finita, ex medicamento vomat, alvum purget denuo, aut saltem ducat, si cita ante non fuerit; tunc enim, rhabarbaro exhibito prius, eam comprimere licet.

Multum utique facit ad omnigenas febres extinguendas, post debitam (si sit necesse) sanguinis missionem,

missionem, primarum viarum a putrida *cacochymia* purgatio. Neque hoc solum modo prodest vomitus, sed & ipsa ejus actio obstructiones, vel in ipsis corporis penetralibus, reserare apta est: ad utrumque igitur scopum eum provocare utile est; id ipsum quippe febres quasdam intermittentes sæpe sæpius curavit.

Post secundam, tertiamve accessionem, quod genus febris sit scire licet, atque exin medicinam aptare idoneam, in qua jure merito primum obtinet locum cortex Peruvianus: at nescio quo fato, utcunque seduli fuerimus in isto eligendo, ad has febres abigendas, opinione longe minus, profuit; nisi primo cinnabari, camphora, myrrha; post *stomachicis aromaticis* & *chalybeatis* adjutus. Tunc equidem *mercurii alkalizati* usus mihi haud innotuit, quem paulo post tamen mecum communicavit optimus ille, celeberrimusque medicus, D. D. Cheyne: hanc vero mercurii præparationem ad plurimos morbos maxime efficacem, esse millies inde inveni. Maximam profecto vim habent *mercurialia* contra sanguinis lentorem & obstructiones vasorum; imo sine stimulo salino præparata non solum in febribus intermittentibus esse utilissima, sed & in *pleuriticis*, *peripneumonicis* & *rheumaticis*, post debitam sanguinis missionem, plurimum prodesse novi: dum enim lentos attenuant humores, parum interim rarefaciunt sanguinem, aut exagitant, etsi pondere suo momentum ejus multum adaugent. Acutissimus IURINIUS demonstravit olim, * gravitatem globuli sanguinis rubri esse ad gravitatem seri, ut 1126 ad 1030: atqui tantæ potissimum gravitatis effecti videntur globuli, ut seri tenuitatem confer-

* *Transact. Philosoph. Anglic. No. 361.*

servarent, & sanguineos tubulos præstarent meabiles; at cum magna adsit tenacitas humorum, & obstructio vasculorum pertinax, iis utique utendum est, quæ multo majore pollent momento.

Sub finem vero harum intermittentium *stomachica chalybeata* & *austero-aromatica* juvabant maxime, queis sine tumor pedum *oetematosus* semper, & recidivæ febres accedebant sæpissime; imo cum morbus ex toto discussus fuisset, ad recidivam præcavendam commodum erat omnino, die scilicet octavo, vel decimo post, corticem peruvianum & *martiata stomachica* resumere, ad paucos saltem dies. Nonne ideo eadem hæcce, subinde assumpta, perbona sint ad *prophylaxin*, dum aër nimis humidus & parum *elasticus* sanguini lentorem inducit, & vim fibrarum enervat; idque præcipue debilioribus, ac *systasi* nervorum infirma affectis? Hæc utique methodus mihi optime cessit in *hystericis* & *hypochondriacis* sæpissime.—Hoc forsan haud absurdum erit monitum iis, qui haud prospera valetudine gaudent, aut illis, qui eorum sanitati prospiciunt. Delicatulis, ac mollitiis fluentibus, haud injucundum, nec forte inefficax antidotus, erit malum aurantium Hispalense tostum, ex vino rubro generoso, post debitam infusionem.

Nihil sane ad febres intermittentes eradicandas facit magis, quam frequens vomitio, præcipue ubi nausea & vomitus urgent, quod in his fere accidit semper: dum namque stomachus, seu muco acido obrutus, seu biliosa colluvie, languet, quasi vas iners, fermento imbutum putrido, ingesta omnia corrumpit: hinc perpetuus morbi fomes, donec perpurgatur ventriculus. — Ad movendum autem vomitum, vel decoctum radicis Ipecacuanhæ, vel infusio ex vino, exhibe-

exhibetur tutiſſime; ſi vis aliquid fortius, vini benedicti cochleare unum, alterumve, adjici poteſt. Perperam vero (quod ſuadent nonnulli) oleoſa, aut immenſa ſubtepidæ potione ſolicitatur, quarum prior oblinit potius quam deterget ventriculum, eum altera onerat nimium: imo ſæpe adeo non juvant immanes iſti hauſtus, ut, ſtomachum nimio plus diſtendendo, vim ejus conſtringentem, omnemque actionem perdant omnino. Longe igitur longeque rectius promovetur vomitio modica potione tenuis infuſus florum chamæmeli, ſub finem vero vini rubri cum aquæ dimidio, duplo, aut triplo, prout res exigit, in quo lene aliquod aromaticum ſit incoctum: Suſtentat hoc quippe totius corporis vires, & naturalem ventriculi potentiam erigit plurimum, ita ut, quicquid plicis ſuis inhæret, exprimat, ſe nempe corrugando validius; adeoque tandem ventriculi tunicas corroborat, ut multo minus poſtea ſit obnoxius illuviei nocenti. Hinc fit, quod vomitus ex vino rubro auſtero & aromaticis parato tantum arthriticis proſit, ubi morbus ſtomachum occupaverit.

* Provocabant olim Romani luxuriæ cauſa vomitum, quidni nos ſanitatis? Quandoquidem vix aliquid ſubeſt periculi, modo deſcripta excitetur methodo, & poſt debitam, ſi commodum eſt, miſſionem ſanguinis: nam ſive plus eſt injectum quam quod concoqui poſſit, periclitari ne corrumpatur nos oportet; ſive jam corruptum eſt, nihil commodius eſt quam id, qua via primum expelli poteſt, ejicere. Haud alio utique modo expurganda eſt colluvies ſtomachi bilioſa, aut pituitoſa, multorum ſane morborum origo &

 fomes:

* *Celſus*, Lib. 1. cap. 3.

fomes: quicquid enim prima digestione corrumpitur, haud quaquam emendatur in secunda concoctione, adeoque qualis efficitur *chylus*, talis fit sanguis.

Nec solum corporis vigorem conservat purus, firmusque stomachus, sed & animi etiam acumen; ideo * Carneades, academicus, scripturus adversus Stoici Zenonis libros, superiora corporis candido elleboro purgavit: perpauci sane philosophi ex Apicii schola prodiere; vix aliquid certe cerebro officit magis, quam ingluvie distentus venter.

Audi ** Horatium, haud omnino Pythagoricum —

——— *Quin corpus onustum*
Hesternis vitiis animum quoque prægravat una,
Atque affigit humo divinæ particulam auræ.

Qui secum reputat nervi *intercostalis* & *paris vagi*, sive octavi, longas ambages, implexus, ramusculos, horumque concentum atque consensum; quorum alteruter veneno, aut acri aliquo tactus, vomitum ciet illico; qui porro spectat, actione vomitus, omnem intendi nervum, omnemque concuti fibram; idoneus solum est judex, quibus in morbis, quaque sub conditione, excitanda sit vomitio: in pluribus haud dubie utilis est admodum, quum & omnes corporis humores attenuet, omnesque promoveat secretiones.

(E) Haud ita multum in medendi methodo mutavi, ni quod opportunum esse invenerim medicamentis, supra laudatis, addere elixir vitrioli, & aquas Spadanas, aut Pyrmontenses, haurire quotidie. Nec pœnitendo utique eventu, tunc temporis, balneum frigidum commendavi;

* *A. Gellii*, lib. 17. cap. 15. ** *Sermon.* lib. 2. Satyr. 2.

davi; præcipue convaleſcentibus ab intermittente rebelli: ad fibrarum nempe tonum reſtituendum, & humores lentos comminuendos. Hinc didici tandem, quantum poteſt tale remedium, ubi vix alia proficit methodus, idque nonnunquam in pertinace quartana: novum hoc forſan & inauditum, mihi vero probe expertum.

(F) Dum Subſolanus afflat, ſeu Boreas, aër & elaſticus valde & gravis evadit, plerumque porro frigidior; ſolito magis ideo diſtendit, premitque pulmones: quin etiam *atmoſphæra* ponderoſior externum corporis habitum comprimit, &, ſi ſit frigidior, nervos fibrasque cutaneas conſtringit: minus hinc ſanguinis εἰς τὰ ἔξω, εἰς τὰ ἔνλερα vero ejusdem congeſtio, & proinde motus rapidior. Non mirum ideo, ſi infirma pulmonum *craſi* laborantes talem aëris conſtitutionem male ferunt, veſiculis nempe pulmoneis aëre diſtentis nimium, vaſculis ſanguiferis cruore. His de cauſis quamplurimi, vento ad Orientem vergente, cero certius fere aſthmatis paroxyſmo corripiuntur. His præcipue aſthmaticis convenit ſanguinis miſſio, imo *dyſpnœa* urgente maxime, neceſſaria eſt omnino; tunc lenia *antiphlogiſtica* purgantia, gas ſulphuris, acetum & oxymel ſcilliticum, ex poſca, mulſo, aut potu tenui ſubacido, paroxyſmum ſolvunt: porro pedes demittere in balneum ex aqua tepida hiſce auxilio eſt, humores alliciendo ad partes inferiores. —Novi virginem elegantem uno, alterove, die ante menſtrua, gravi ſpiritus difficultate corripi ſolitam, cui hoc certum ſemper ſubitumque attulit levamen.

Pituitoſis contra, humidisque aſthmaticis, vomitoria, *epiſpaſtica, volatilia*, purgantia, fortiora & detergentia acriora opitulantur.

DE AERE
ET
MORBIS EPIDEMICIS,
ANNO MDCCXXIX.

Januario.

INEUNTE & exeunte Januario aër fuit frigidus valde, venti aquilonares, permagna elevatio Barometri, nebulæ sæpe densissimæ, & nonnunquam fœtidæ, gelu frequens & rigidum valde, Medio autem mense, subsidente mercurio, pluvia, ventusque varius, qui ab occasu vergebat plerumque ad Septentrionem. Ad finem orientales venti aërem desiccabant plurimum, quamvis fuerat ante multo humidior.

Pluvia 4. 12. $\overset{\prime}{\overline{13}}$—$\overset{\prime}{\overline{16}}$. 19. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. Nix 7 No-
Dig. Dec.
cte = 0.900.

AB. permagna die 6. H. 11. noctis E N E. 1. lucidam quasi nubem observavi, die 14. H. 9. p. m. inter Orionem, Taurum & Os Ceti, coruscantem undique radiis vibrantibns, lucidissimis, etsi ne vel minima alibi extiterunt signa luminis borealis, ista nocte.

☿ Altitud. maxim,	9.	30,4.	Malacia.	media 29,9 $\frac{30}{31}$.
— — minim.	14.	29,1.	W N W 2.	
Dies frigidissima	1.	74.	E N E 1.	media Therm. Altitud. $61\frac{1}{31}$.
— tepid.	19.	52.	W N W 1.	

Tumor faucium *anginosus*, & tusses, valde frequentes; perniones, etiam inter adultos, frequentissimi: pleuritides & febres *rheumaticæ* passim. —— Prælarga sanguinis missio *pleuriticos* juvabat

vabat maxime, potusque multus emolliens; eadem omnino methodus *rheumaticis* auxiliabatur: atroces vero artuum dolores plurimum levabant fomenta tepida laxantia, admota ſubinde.

Februario.

Initio Februarii *Baroſcopium* indicavit 30. 2, flante Septentrione; poſt diem 7 ventus ab Occidente venit, flectens modo ad Auſtrum, mox quoque ad Arctum, pluvia cadente: a 14 ad finem usque flatus perpetui, ac ſæpe vehementes, ex Oriente frigidam ſiccamque *atmoſphæram* fecere, ſurgente plurimum *mercurio*.

Pluvia 4. $\overline{7.}'''$ $\overline{9.}'$ $\overline{10}'$ — 12. Nix 5. 14. 24. Dig. Dec. = 1.814.

Ventus turbineus 23. 24. Fulgura 9. H. 8. p. m. S W b S 3.

(A) Spiritus Thermometri Haukſbeiani ſæpe ad 66 hoc menſe ſubſidebat, cum tamen vix ulla uſpiam viſa fuerit glacies, a 17 ad 21 præcipue.

☿ Altitud. maxima 25. 30,3. E 3.
— — minima 10. 29,1. W 3. } media 29.7$\frac{2}{28}$.

Dies frigid. 6. 71. N 1.
— tepid. 9. 56. S W b S 3. } media Therm. Altitud. 62$\frac{18}{28}$.

Graves *rheumatiſmi* & arthritidis paroxyſmi, qui multo magis quam ſolito excruciant. Tuſſes ſiccæ, laborioſæ, frequentes ſunt. Sanguis, e quocunque fere detractus, eſt craſſus valde, & perpaululum ſeri habet; ubi febris aliquid acceſſit, admodum eſt viſcidus: Pleuritides tamen, ac peripneumoniæ, non æque frequentes ſunt ac quis expectaverit. Multi adhuc aſthmate laborant, & plurimi, imo adulti, pernionibus vexantur.

Martio.

Frequens perflavit Aquilo ad 14 usque Martii; 15 fremuit Vulturnus, plurima ruente pluvia; 16 & 17 Boreas furebat maxime; sub finem lenior spirabat ab Occidente ventus, cadente *mercurio*: Vehementissimus autem aderat turbo e Septentrione 24 circa meridiem. Aër fuit siccus & frigidus.

Pluvia 1'. 12. 13. 14. 15'''. 16. 22. 23'. 24. 26. 27. 28. 30. 31. Nix. 11 = 2.092. Dig. Dec.

Rigidum gelu 10 — 13. Ventus plerumque N E. Procellæ 16. 17. 24.

☿ Altitud. maxim. 17. 30,2. N N E 3^x.	} media 29.7$\frac{7}{31}$.	
— minim. 15. 29,0. S E 3^x.		
Dies frigid. 11. 66. N 1.	media Therm. Altitud. 54.	
— tepid. 31. 49. W S W 1.		

Gravis adhuc sævit *rheumatismus* & arthritis; nec cruciatus magis obstinatos memini nec arthritidem magis *anomalam*. Tusses *orthopnoicæ* molestissimæ, plurimos corripiunt, lenta sæpe cum febre; sputa sunt maxime viscida & excreatu difficillima. His, venæ sectione peracta, potio larga, diluens, calida, detergentia dein ex oximelite scillino, Gum. Ammoniaco, Flor. Benzoes, &c. opitulantur, *epispasticis* non raro admotis. Nihil magis fuit tussi levamento, nihil tutius, elixir. asthmat. le Mortii & pilul. Mathæi. At hic notandum, quod perpetuum esse debet, ubi attenuantia & *volatilia* libere exhibentur, & *vesicatoria* iterum atque iterum applicantur, multis diluentibus utendum est: Lympha dissipatur aliter, cruor vero incrassatur nimis & acrior evadit, unde necessario inflammatio & febris augentur.

Aprili.

Aprili.

Siccus fuit & tenuis aër durante Aprili, ac ſæpe frigidus, imo die 13 ipſa glacies: Ventus ab Oriente plerumque, medio quidem menſe ad Septentrionem flectens, ſub finem vero ad Auſtrum. Statio *Baroſcopii* alte manebat ab 11. ad 29. Magna roratio, ac pruina nonnumquam a 13 ad 19, cœlumque ſerenum.

Dig.Dec.

Pluvia 1. 2. 7—10. 25. 27—30. = 1.692.

AB. 11. 10. p. m. N N E. 2 —— levis 21. N W 1. Procella 9 Nocte S E.—25. E S E.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,1. E N E 1. } media 29.6$\frac{14}{30}$.
— — minim. 25. 29,1. E S E 4.

Dies frigid. 13. 57. E b N 1. } media Therm. Altitud. 46$\frac{29}{30}$.
— tepid. 29. 40. S S W 1.

Eryſipelas & puſtuloſa febricula frequens. *Variolæ* paſſim. Tempeſtas infeſta tabidis, his præcipue, qui, elapſis menſibus, febre lenta pulmonaria correpti, ad phthiſin olim fuerant proclives.

Maio.

Hujus menſis initio, labente *Barometro*, pluvia, frigidaque tempeſtas; die octavo, bene mane, etiam ſtagna glacie fuere aſtricta: veſperi autem ejus diei fulgura ſæpe, at ſine tonitru prorſus. Cœlum deinceps varium, variusque ventus; a 16 ad finem usque Aquilo ſæpe, Subſolanus ſæpius, mercurium ſuſtulerunt, *Atmoſphæræ* porro ſiccitatem & apricitatem reddiderunt.

Pluvia. 3—5. 6. 10. 12. 14. 19. 20. 24.
Dig. Dec.
= 1.560.

Levis *AB.* 6. 10. p. m. N b W 3.

☿ Altitud. maxim. 8. 30,0. N W. 1. } media 29.$6\frac{13}{31}$.
— — minim. 5. 29,1. W S W 3.
Dies frigid. 8. 54. W N W 1. } media Therm. Altitud.
— tepid. 28. 35. E b S 1. $41\frac{26}{31}$.

Febres *peripneumonicæ & eryſipelatoſæ. Variolæ*, ac febriculæ cum Puſtulis *rubeoloſis* (vulgo *the Chicken-Pox*) paſſim, tumores quoque Pedum urentes, at recedentes brevi.

Junio.

Nulla fuit *Baroſcopii* elevatio notabilis toto Junio: medio quidem menſe ſtatio humilis, haud exigua tunc ruente pluvia. A 12 ad 23 aër erat valde craſſus, ac humidus, dum Africus ſæpe afflabat, intercurrente nonnunquam Malacia: Initio autem & fine Subſolanus. Magna ſub finem roratio.

Pluvia 2. $\overline{3}''$. 7, 8. $\overline{11}'$. $\overline{12}''$ —— 14. 16. $\overline{17}'''$,
Dig. Dec.
22. = 1.662.

☿ Altitud. maxim. 26. 29,9. N 1. } media 29.$6\frac{3}{30}$.
— — minim. 13. 28,7. S 3.
Dies frigid. 4. 40. E 3^{x}. } media Therm. Altitud. $32\frac{16}{30}$.
— tepid. 29. 29. E 1.

Eryſipelas & Variolæ epidemicæ. Febres intermittentes remittentes præcipue, lentæ, *nervoſæ*, frequentes. *Cephalalgiæ* & Mania paſſim. Tuſſes inter pueros.

Julio.

Incipiente Julio ſerena ſatis effulſit tempeſtas; Ventus orientalis isque velox admodum; a 4 die ad 10, ſæpe vehemens, ſidente Mercurio; inde ad Auſtrum deflectens *Barometrum* usque depreſſit,

ſit, *atmoſphœra* facta nebuloſa, ac humida valde: ſub finem aliquanto reſurgebat flante Favonio. Rara fuit apricitas poſt diem ſextum, etſi tempeſtas erat æſtuoſa valde.

Pluvia 7. 9. 11. 16—18. 21. 23. 24. 25. 27. 28. 31. = 1.918. Dig. Dec.

Ventus turbineus & Tonitru 7. Nocte E. Fulgura 15 nocte.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,8. E b N 1.
— — minim. 25. 29,0. S b E 3^x. } media $29,4\frac{2}{3}$.

Dies frigid. 8. 36. E b N 3.
— æſtuoſ. 22. 22. Malacia. } media Therm. Altitud. $28\frac{22}{39}$.

Variolæ multos invadunt.—Porro toto hoc menſe febris putrida, lenta, ſub finem remittens, tandemque intermittens, fuit maxime *epidemica* in hac regione. Caput, ſtomachus & lumbi laborabant potiſſimum, quaſi ingruentibus *variolis*, magna cum oppreſſione pectoris, ſuſpiriis & gravi languore: talis forte affectus nomen dedit febri *varioloſæ* * Sydenhamii. Pueri, juniores, fœminæ, infirmiores, hac febre præcipue fuere correpti. Sanguis eorum detractus raro viſcidus erat; Urina cruda plerumque, ac ſubtenuis, cum cineritia, mucoſa & imperfecta *hypoſtaſi* ſæpe, quaſi ex polline farraceo (ὑπόςασις κριμνώδης Hippocratis:) quo ſedimentum perfectius, eo major ſpes ſalutis effulſit. Lingua, non arida valde, glutinoſo quodam & ſubfuſco obducta fuit mucore. Sub morbi finem *diarrhœa*, aut cruenta nonnunquam *dyſenteria* (præſertim ſi vomitus non fuerat initio arte promotus) urgebat maxime, imo

* *Sect. 3. Capit. 3.*

imo quibusdam erat exitio. Rubrae autem *petechiæ*, pustulæ *miliares*, rubræ, urentes, aut graves erumpentes sudores, morbum *sæpissime* solvebant penitus.

Venæ sectio raro, nisi morbi initio, profuit; Vomitoria vero erant pernecessaria: *epispastica* dein frequentia, & gradatim admota, lenia interea *cardiaca* cinnabar, *paregorica*, sero lactis Canariensi & potione diluta, subacida, largius epotis, fuere valde utilia. Quamprimum coctionis signa, urina nempe subsidente & remittente febre, apparebant, cortex Peruvianus juvabat apprime. Sin autem statu morbi coma, aut delirium, accesserint, opus fuerit extemplo cucurbitulis scarificatis, humeris cervicibusque affixis, sanguinem detrahere, applicando mox *epispastica* pone utramque aurem præcipue, aut capiti deraso; injecto protinus *enemate* laxante.

Utcunque lenia purgantia, ex rhabarbaro potissimum, morbi reliquias putridas sub finem expurgabant percommode; *Drastica* tamen, aut *aloetica*, pestiferos omnino habuerunt effectus: quorum nempe usu intempestivo vim magnam sanguinis dejectam vidimus, & horrenda excitata tormina: imo post *catharsin*, etsi valde lenem, haustus *paregoricus* erat omnino necessarius.

Quamplurimi hoc morbo correpti fuerunt, pauci vero periere.

Augusto.

Parum utique pluviæ durante Augusto; Initio quidem & sub finem aliqua decidit, tunc quoque e madido Noto crassus influxit & valde humidus aër. A 10° ad 24 fervida ac aprica tempestas, Subsolano plerumque afflante placide. Haud

Haud insignis erat elevatio, aut depressio *Barometri* hoc mense.

Pluvia 1. 3. 5. 6. 9. 24. 26. 27. 29. 31. Dig. Dec. = 1.002.

Magna sæpe roratio mense medio. Tonitru e longinquo ab Occidente 20. 23.

☿ Altitud. maxima 16. 29,9. E b N 1. — — minima 6. 29,2. W N W 2. } media 29.6.

Dies frigid. 8. 37. N N W 1. — fervid. 23. 18. Malacia. } media Therm. Altitud. $28\frac{8}{30}$.

Febris *epidemica* perdurat adhuc: medio autem mense pustulæ rubræ, *miliares*, longe erant frequentiores quam mense proxime elapso. *Variolæ* mali admodum moris sæviunt. Scabies jam plurimos infestat, eos præcipue, qui ab *epidemica* febre convaluerant.

Septembri.

Hoc mense ruebant vapores, quos fervor æstatis excitaverat, in pluvias nempe graves et perpetuas resoluti; aër interim erat maxime crassus ac humidus: rara apricitas; *Barometer* demissus valde, Vulturnus fere assidue a secundo die ad decimum sextum, isque non raro vehemens; exin ad finem usque Libs furens sæpe.

Pluvia 1. 4. 6. 12. 15. 16—19. 21. 22. 23.——30. Dig. Dec. = 6.498.

Procella 8. Nocte. S E b S—21. S S W. —22. W S W. Turbo 10. E b N. *AB.* 12. E b S.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,5. E b N 1. — — minim. 16. 28,7. S S E 3. } media 29,2$\frac{14}{24}$.
Dies frigid. 23. 42. W S W 2. — tepid. 1. 28. W 1. } media Therm. Altitud. 32$\frac{14}{24}$.

Variolæ adhuc malignæ graſſantur maxime cum maculis purpureis, ſæpe etiam nigris, interſperſis: Statu morbi puſtulæ nigreſcunt, aut crudo diffluunt *ichore*. Cruſtæ nigræ diu admodum, etiam convaleſcentibus, adhæreſcunt: *Criſis* in *confluentibus* difficillima, nec febri ſæpe finis eſt niſi poſt 17, ſæpe non niſi poſt 21, diem; Vermibus perſæpe ex alvo dejectis. —(B) Febris *epidemica* etiamnum perdurat, rarius autem.

Octobri.

Initio pluvia, tunc apricitas, ſurgente *Mercurio;* derepente autem cecidit: a 15 ad 24 pluvia perpetua. Vento ſubinde ex plagis auſtralibus furente: a 24 tamen ad ipſum finem inter Boream & Vulturnum conſtitit, parca cadente pluvia.

Pluvia $\overset{''''}{1}$——$\overset{'''}{5}$. 6. 9. $\overset{'}{11}$. 12. 15. $\overset{'}{16}$——$\overset{''}{19}$. $\overset{''}{20}$. $\overset{''''}{22}$. $\overset{'}{23}$.——26. 31. = 3.985. Dig. Dec.

Procella 11 Nocte. S W — gravis cum fulgure & tonitru 19 Nocte. S S W — mane E S E. Grando 12. 20. 21. *AB*. 14. N W. 1.

☿ Altitud. maxima 8. 30,0. Malacia. — — minima 19. 29,0. S S W 4. } media 29.4.$\frac{26}{27}$.
Dies frigid. 14. 55. N W b W 1. Pruina mane. — tepid. 9. 34. S W 3 } media Therm. Altitud. 43$\frac{18}{27}$.

Sæviunt adhuc *variolæ Epidemicæ*, non hic ſolum, ſed undique fere; eæque ſæpe malignæ & atræ.

atræ, quarum crustæ nigræ, diu adhærentes, faciem deturpant maxime.

Febris *secundaria* solito vehementius urget, ac perdurat diutius; non raro ad vigesimum usque diem & ultra, pluresque sub tartara mittit. Ad hanc vero arcendam nihil successit felicius, nihil optatius, repetitis *catharticis*, adjecto interdum calomelane! *Paregoricis* vero interpositis subinde. Hoc non solum in carissimis meis liberis expertus sum, sed in quamplurimis aliis, faustissimo utique eventu; sane vix ulla alia medicina profecit.

Qui vult de hoc argumento plura, adeat epistolas viri, dum viveret, undique perdocti, IOANNIS FREIND; necnon illustrissimi RICARDI MEAD, aliorumque doctissimorum medicorum, una conscriptas: etiamque, si non pigebit, quæ & * ipse de hac re olim disserui.

Vix quicquam profecto in his *variolis* magis funestum observavi, quam rigores accedentes, aut horrores, in ipsa morbi ἀκμῇ: symptomata utique in isto morbo, isto tempore, atro semper carbone notanda!

Febris lenta, *nervosa*, jam fere cessavit penitus.

Novembri.

Totus mensis fuit procellosus admodum, ac maxime pluviosus; Libs sæpe furebat & Auster: hinc *Baroscopium* subsedit plurimum. Maximæ sunt inundationes undique.

Pluvia

* *Act. Philosophic. Anglic.* No. 390. & infra T. III.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{2}}$ — $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{4}}$. 6. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{9}}$. $\overline{11}$ — $\overset{\prime\prime}{\overline{13}}$ — $\overset{\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime}{\overline{19}}$. 20. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. = Dig. Dec. 6.333

Procella 2. S S W — 6. Nocte. S W — 18. & 19. Nocte. S S W 24. Nocte. S b W — 27. multo mane W N W. Magnum lumen boreale 5° H x. p. m. W N W 1.

☿ Altitud. maxim.	22.	30,2.	W N W 1.	} media $29.4\frac{26}{29}$.
— — minim.	25.	28,7.	S W 3.	
Dies frigid.	21.	56.	N W 1.	} media Therm. Altit. $47\frac{14}{29}$.
— calid.	3.	40.	S S W 3.	

Variolæ epidemicæ adhuc. — Febricula *catarrhalis* cum importuna tussi, levi *dyspnœa*, *anorexia*, languore & doloribus *rheumaticis*, sævit passim; cum autem solito vehementior est, in notham abit pleuritidem, aut peripneumoniam: at ex facili abigitur plerumque missione sanguinis, ac *emetico* leni; unum, alterumve, postea applicando *epispasticum*, & tunc exhibendo diluentia, blanda *sudorifera*, *papaverina*, &c. inter quæ, Sp. Volat. Oleos. — C. C. Elix. Asthmat. ex sero lactis Canariensi diluto, tepido, profuerunt maxime.

Decembri.

Perduravit nimbosa valde & pluvia tempestas diem adusque decimum Decembris, Libanoto fremente; inde vero fortis ab Oriente ventus *mercurium* erexit plurimum, sudo nonnunquam consequente: a decimo nono deflexit rursus ad Austrum per aliquot dies, & multa pluvia cecidit. Ad finem mensis apricitas. Aër per totum crassus maxime & humidus, ac solito tepidior, nempe ut in superiore mense fere.

Pluvia

Pluvia $\overline{1}$—$\overline{3}$—$\overline{5}$—$\overline{7}$—$\overline{9}$. 11—$\overline{13}$. 18—$\overline{20}$.
$\overline{21}$. $\overline{23}$. 24. 25. 28. = 4.180. Dig. Dec.

Grando vehemens 3. a. m. Nix. 16. E N E 1. Gelu 15. 16. Procella 3. Nocte. S W—5. S S W Permagnus maris æstus 8. S S W 3.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,2. E N E 1. — — minim. 1. 29,0. S W 3.	media 29.6$\frac{2}{30}$.
Dies frigid. 16. 63. — tepid. 8. 44. S 2.	media Therm. Altitud. 51$\frac{17}{30}$.

Tusses, febris *catarrhalis* & *variolæ* adhuc *epidemicæ:* Mania solito frequentior.

Tota pluviæ quantitas, Anno MDCCXXIX. Dig. Dec.
33.055.

Notæ breves.

(A) Haud raro equidem notavi, verno præsertim tempore, glaciem, etsi *Thermometrum Hauksbeianum* fuit ad 55 solum; media autem hyeme nullam, cum tamen ad gradum 65 & ultra descenderit: quod quidem, Februario elapso, diem inter decimum septimum & vigesimum primum contigit: tunc enim vix ulla, vel levissima, glacies erat, quamvis *atmosphæra* erat valde frigida, ventusque fortis ab Oriente spiritum *Thermometri* depresserat ad 67 usque.—Notante clarissimo Cyrillo Act. Philosoph. Anglic. No. 424 & 450; cum spiritus Therm. Hauksbeian. est ad 55 tantum, gelu adest Romæ plerumque.—* Gradus adeo frigoris, quo glacies producitur, non videtur fixus & certus: quod sane haud leve argumen-

* Vide *Prolegom.* p. 16.

gumentum eſt, congelationem non a ſola privatione motus, aut caloris, pendere *.

(B) Annon humida calidaque temperies aëris, æſtate prægreſſa, fibras relaxando plurimum ſanguinem atque lympham ad lentorem nimium diſpoſuerat? Olea vero ſalesque corporis ad acrimoniam juſto majorem? Idque præcipue cum & iſtis acceſſerit *atmoſphæræ* preſſura ſolito plerumque minor? Eſtne ergo manifeſta ſatis febris hujus, & *variolarum* malignarum, una graſſantium, cauſa?

Per talem *atmoſphæræ* conſtitutionem morbi contagioſi haud dubio propagantur maxime; tunc enim latrinæ, mephitides & putrida omnia, longe pejus fœtent: imo animalium caro, bubula ſcilicet, aut ovilla, longe citius corrumpitur quam ſicco durante, ac frigido aëre, qui impura & morbida *effluvia* excitat altius diſſipatque. Cum vero circumvolitent, imo quaſi terræ ſuperficiem circumvallent, quantitate multo majore hauriuntur, non ſolum ipſo cum ſpiritu, ſed & per omnes etiam corporis *poros*: neque enim jam *atmoſphæræ* pondus idoneum, & debita fibrarum vis, ſatis valide impellunt humores, aut contagia propellunt; quo plus virus autem excipitur, eo pejores edit effectus. Frigida contra, vel procelloſa tempeſtas, aut contagem arcet, aut peſtilentem diſpellit auram.

Quinetiam perdurante aëris conſtitutione calida, ac humida, humores ipſi corporis lentorem nimium contrahunt & acrimoniam: unde contagii vim tunc accipiunt promptius. Multum utique

* Vide *Prolegom.* p. 13.

utique facit inſtans ſanguinis ſtatus ad promovendum, aut arcendum veneni effectum. Hunc vipera mordet, aut rabidus canis, illumque itidem; alterum cita mors abripit, alter vix quidem ægroteſcit. Hinc hyberna frigora non ſolum febribus contagioſis obſtant, quatenus aërem faciunt puriorem, ſed & fibras fluidaque corporum noſtrorum corroborando minus obnoxia peſtilitati reddunt: atque ideo quoque medicamen, quod hoc efficere poteſt, quale quidem eſt cortex Peruvianus cum *alexipharmacis* idoneis & *ſtomachicis*, optimum procul dubio *prophylacticum* erit. Ego uti ſoleo tinctura quinquinæ cum cortice aurantiorum Hiſpalenſium & radice ſerpentariæ Virginianæ ex vino Hiſpanico, aut ſpiritu vini Gallici.

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXX.

Januario.

INCIPIENTE anno insignis *Barometri* altitudo sudum fecit cœlum & Borea assidue perflante frigidum: *Atmosphæra* interim fuit tenuis & sicca, at nonnumquam glacialis quædam nebula omnia gelu quasi incrustabat, die duodecimo potissimum. Sub finem mensis, vergente ad occasum vento decidit *mercurius:* ad ipsum vero finem resurgebat, quod serenitatem reduxit & gelu.

Pluvia 14. 17. 20—24. 27. 28. 29. Nix 4. Dig. Dec.
=0.666.

☿ Altitud.	maxim.	10.	30,6.	E N E 1.	media 30.0$\frac{5}{30}$.
— —	minim.	28.	29.4	S W 3.	
Dies frigid.	12.	70.	Malacia.		media Therm. Altit. 59.
— tepid.	28.	52.	S. W 3.		

Variolæ sæviunt adhuc, haud tamen ita lethales: febris *catarrhalis* plures adhuc infestat. Paroxysmi graves asthmatici frequentes.

Februario.

Durante Februario ventus ab Occidente, aut Meridie, frequens pluviam demisit & *Baroscopium;* exeunte autem mense Aquilo glaciem, grandinem, nivem, miro quodam modo; pulchra nempe apricitate intercurrente subinde, maxima cum aëris tenuitate & siccitate, induxit: delabente tamen usque *Barometro.*

Plu-

Pluvia 2—$\overset{'''}{\overline{4}}$—6. $\overset{''}{\overline{8}}$. $\overset{'}{\overline{11}}$. $\overset{'}{\overline{13}}$. 15. 16. 18. 20.
Dig. Dec.

Nix 8—perpetua 27. Grando 14. 24. = 2.315.
Lumen boreale permagnum 23. H. 9. p. m. N b E 1.

☿ Altitud. maxim. 1. 30, 1. E b N 1.		media $29.5\frac{23}{28}$.
— — minim. 27. 28, 8. E N E 2.		
Dies frigid. 1. 66. E b N 1.		media Therm. Altitud. $52\frac{15}{28}$.
— tepid. 20. 48. W 1.		

Variolæ adhuc *epidemicæ*, ſed diſtinctæ, & raro mortiferæ: pleuritis & peripneumonia paſſim. Morbi colici graves ſub finem menſis, ab eadem forte (A) cauſa, quæ fuit pleuritidis; utriſque enim miſſio ſanguinis profuit maxime; Cruorque æque viſcidus ex colicis, ac ex *rheumaticis*, aut pleuriticis effluxit. Lenia tantum & *antiphlogiſtica purgantia* juvabant, nocebant prorſus *draſtica* & medicamenta calidiora; imo horrenda ſæpe excitabant tormina, ac urinam ſupprimebant penitus: *Clyſmata* utique & fomenta emollientia inveni utiliſſima.

Martio.

A quarto Martii die octavum adusque Auſter nimboſus mercurium maxime depreſſit, plurima ruente pluvia; inde ad decimum quintum nulla, niſi decimo, afflante plerumque Favonio: tunc cadente rurſus Barometro pluvia quoque deſcendit usque ad vigeſimum primum: ſub finem vero reſurgebat Barometer, licet ventus variabat quotidie.

Pluvia $\overset{''}{\overline{3}}$. $\overset{''}{\overline{4}}$. $\overset{'}{\overline{5}}$. $\overset{'}{\overline{6}}$. $\overset{'''}{\overline{7}}$. 10. 15. $\overset{''}{\overline{17}}$. $\overset{''}{\overline{18}}$. $\overset{''}{\overline{19}}$.
Dig. Dec.
—$\overset{''}{\overline{21}}$. $\overset{'}{\overline{25}}$. 26. 28. 29. Grando 5. 23. = 3.432.

Levis *AB.* 9. H. 11. p. m. Malacia. Procella gravisque pluvia 6. sera nocte. SSW.

☿ Altitud. maxim. 31. 29,9. N 1.
— — minim. 7. 28,5. SbW 3[x]. } media 29.4$\frac{12}{31}$.
Dies frigid. 1. 63. NNW 1.
— tepid. 13. 42. Malacia. } media Therm. Altit. 49$\frac{22}{31}$.

Variolæ adhuc *epidemicæ*, at ruri maxime. Morbi colici graves passim; nec non peripneumoniæ affectibus *nervosis* stipatæ, sub finem mensis præcipue.

Aprili.

Ab ipso initio Aprilis ad decimum octavum diem varia fuit cœli facies ac tempestatis, variante paululum subinde *Baroscopio:* tunc Subsolani afflatus nubes dispulere & pluviam, *atmosphæra* quoque sicca facta est & tenuis valde.

Malacia interfuit frequens hoc mense, plurimo tum noctu decidente rore.

Pluvia $\overline{3}'$. $\overline{7}'$. $\overline{9}'$. $\overline{11}''$. 13. $\overline{16}''$—18 = 1.258. Dig. Dec.

Tenuis glacies mane 20. EbN 1. Levis *AB.* 1. Malacia — 3. WNW. 1.

☿ Altitud. maxim. 20. 30,1. EbN 1.
— — minim. 17. 29,3. WSW 2. } media 29. 7$\frac{10}{29}$.
Dies frigid. 4. 52. NWbW 2.
— tepid. 28. 37. Malacia. } media Therm. Altitud. 43$\frac{6}{29}$.

Morbus colicus & *variolæ* adhuc passim. Febres *nervosæ*, remittentes, intermittentes, levi sæpe delirio accedente, frequentes. Tumores capitis *erysipelatosi*, medio præsertim mense: sub finem tusses, pleuritides, peripneumoniæ, & veræ, & nothæ.

Maio.

Maio.

Fremuit ab Oriente, aut Septentrione, ventus, accedente magna *atmoſphæræ* ſiccitate, donec octavo die, ſtagnante aëre, pluvia decidit: ab undecimo ad viceſimum incerta admodum & pluvia tempeſtas, declinante *Barometro*, humidoque facto aëre; dehinc, etſi pluvia fuit parca, tempeſtas haud aprica ſequuta eſt.

Pluvia $\overline{8}$. 11. $\overline{13}$. $\overline{14}$. 15. $\overline{17}$. $\overline{18}$. 19. $\overline{23}$.
Dig. Dec.
25. 28. = 1.604.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. E b N 3. — — minim. 19. 29,0. S 2. } media 29.5$\frac{7}{30}$.

Dies frigid. 3. 46. N b E 2. — tepid. 31. 30. N W 1. } media Therm. Altitud. 37$\frac{21}{30}$.

Febres intermittentes & remittentes cum profuſis Sudoribus jam graſſantur, quibus, in paroxyſmis, accedit ſæpiſſime aut delirium, aut *diarrhœa:* hæ, vel ex levi errore, in continuas malignas, *nervoſas*, tranſibant haud infrequenter. Crebræ quoque hoc menſe fuere febres *rheumaticæ*, pleuriticæ, peripneumonicæ; facile autem & abunde (B) expectorabant ſputa flava, ſubrubicunda, eaque brevi *judicatoria*; adeo ut, niſi ipſo morbi initio, venæ ſectionem, ſaltem repetitam, haud deſiderarent.

Junio.

Prævaluit hoc menſe ventus occidentalis, nunc ad Auſtrum, nunc ad Septentrionem flectens; & medio & exeunte Junio aër valde humidus: nulla fuit notabilis *Barometri* elevatio hoc menſe.

Pluvia 6—$\overset{\prime\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. $\overset{\prime}{\overline{11}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{12}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. 17. 18. 24. 26—28. = 1.715. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. N W 1.
— — minim. 15. 29,1. S W 1. } media 29. $5\frac{16}{30}$.

Dies frigid. 10. 41. W N W 1.
— calid. 28. 28. Malacia. } media Therm. Altit. $83\frac{3}{30}$.

Jam fere vaneſcunt penitus febres συνεχέες: vix ullæ niſi de languore virium querelæ, quod inter omnes.

Julio.

Spiravit usque ab Occidente ventus, is vero lenis, & paulo magis vergens ad Auſtrum, toto Julio, Malacia ſæpe interveniente: eadem pene, quæ in ſuperiore menſe, tempeſtas, ni quod *atmoſphæra* magis humida eſſet, tepida & nebuloſa, ſub finem menſis præſertim.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{7}}$. 8. 10. 16. 25—$\overset{\prime}{\overline{28}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{29}}$. 31. Dig. Dec. = 2.050.

Tonitru e longinquo 1. Fulgur & tonitru cum graviſſima pluvia 7. W. 1.

☿ Altitud. maxim. 15. 29,9. Malacia.
— — minim. 29. 29,3. WSW 2. } media 29. $6\frac{2}{31}$.

Dies frigida 2. 40. N N W 3.
— calid. 22. 27. Malacia. } media Therm. Altitud. $31\frac{17}{31}$.

Variolæ mali admodum moris per totam fere Cornubiam: maximæ de languoribus querelæ undique, ac plurimi *hyſterici* & *hypochondriaci* paroxyſmi. Exeunte menſe icterus frequens valde, ac plures febres lentæ; aliquæ *miliares*. Jam lues bovina graſſatur.

Auguſto.

Auguſto.

Ab initio Auguſti ad diem decimum ſeptimum ventus fuit varius, plerumque vero ab occidente; tunc orſus eſt Aquilo, ſudo conſequente cœlo: inde Boreas, aut Vulturnus ad ipſum finem. Aër fuit hoc menſe humidus ſæpe & nebuloſus; a decimo ſeptimo tamen ad viceſimum tertium ſatis ſiccus.

Pluvia $\overline{1}^{\prime}$. 6. 9. $\overline{14}$. 15. 23. $\overline{26}^{\prime\prime}$. 27. 29. $\overline{30}^{\prime\prime\prime}$. Dig. Dec. = 1.538.

Magna *AB*. 28. E 2. Fulgur & tonitru e longinquo 26.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. N. 1. — — minim. 26. 29,2. S S E 2.	media 29.6.
Dies frigid. 24. 39. E N E 1. — calid. 12. 22. Malacia.	media Therm. Altit. $29\frac{30}{31}$.

Morbus regius frequens etiamnum cum febricula & gravi nonnunquam *hæmorrhagia*. *Variolæ* adhuc in vicinia Cornubienſi; perpauci aliter morbi.

Septembri.

Multa pluvia decidit inter quartum & decimum quintum diem Septembris, vento interim variante quotidie; poſt id tempus Eurus fere perpetuus, at pluviæ parum, quamvis cœlum fuit plerumque nubilum, & aër ſæpe valde humidus. Maxima roratio a decimo ſeptimo ad viceſimum quartum.

Pluvia 4. $\overline{5}^{\prime}$—$\overline{10}^{\prime\prime}$. $\overline{11}^{\prime\prime}$. $\overline{12}^{\prime}$—15. 26. = Dig. Dec. 2.068.

Levis *AB.* 24. E b S 1—27. N N W 1—magis lucidum 26. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. E 1. } media 29,$5\frac{23}{29}$.
— — minim. 11. 28,8. E S W 3.
Dies frigid. 18. 45. Pruina. } media Therm. Altitud. $34\frac{14}{29}$.
— tepid. 6. 29. S 2.

Plures *apoplexia* & *paralysi* correpti sunt. Mulieres multæ tumore crurum *erysipelatoso* vexantur: Tusses & coryzæ sub finem frequentes.

Octobri.

Perflavit diem adusque octavum ventus orientalis violenter, quarto autem & quinto vehementissime, adeo ut omnes fere arbores, ictas quasi fulmine, foliis spoliaverit; imo plures evertit funditus. Postea multo lenior ab Occasu, aut Meridie, successit ventus finem adusque durans, multa interim ruente pluvia. (C) Tantos excitavit vapores procella mensis initio, ut reddita esset inde atmosphæra maxime humida; frondes arborum gustu valde salsas deprehendi ad tertium & ultra a littore lapidem: adeo mare perturbavit.

Pluvia 6. $\overset{\prime}{7}$. $\overset{\prime}{8}$—10. $\overset{\prime\prime}{12}$. $\overset{\prime}{14}$. $\overset{\prime\prime}{17}$. $\overset{\prime\prime\prime}{18}$—$\overset{\prime\prime}{23}$—25. $\overset{\prime\prime}{28}$—$\overset{\prime\prime}{30}$. = 3.372. Dig. Dec.

Procella 3. E 4^x—4. E 4^x—5. E b N 4^x.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,8. W 1. } media 29.$4\frac{8}{30}$.
— — minim. 5. 29, 1.
Dies frigid. 6. 53. E 3. } media Therm. Altitud. $41\frac{5}{20}$.
— tepid. 15. 38. Malacia.

Multæ tusses & affectiones *rheumaticæ* toto hoc mense, at fere sine febre. Morbi colici, *diarrhœa* plerumque comitante, quamplurimos inva-

invadunt; at longe vehementius cum sine *diarrhœa*. Asthma, & notha pleuritis, passim.

Novembri.

Initio mensis horrida tempestas; primo die fulgur cum tonitru vehemens, gravissima ruente pluvia, Libs porro sævissime persurebat; ab octavo autem magis læta rerum facies, *Mercurio* resurgente, ac Favonio flante: decimo sexto tamen Libs recurrit nimbosus & pluvius admodum; aër interim maxime humidus. A vicesimo sexto Septentrio perpetuus, qui *Barometrum* reddidit elatum valde, aëremque siccum, accedente gelu.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{1}}$—$\overset{''}{\overline{3}}$—$\overset{''}{\overline{5}}$. 6. $\overset{''}{\overline{8}}$. 10. 11. 15. $\overset{'''}{\overline{17}}$. $\overset{'}{\overline{18}}$. $\overset{''}{\overline{19}}$. 20. $\overset{''}{\overline{21}}$. $\overset{'}{\overline{22}}$. 23. 27. = 4.480. Dig. Dec.

Procella 1. S W 4^x—2. S W 4^x—3. S W b S 4_x—17. S W 4. Nix multa 25. p. m.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,4. N. 1.
— — minim. 3. 28.9. S W b S 4^x. } media $29.7\frac{3}{29}$.

Dies frigid. 30. 65. N 1.
— tepid. 22. 41. W 1. } media Therm. Altitud. $48\frac{28}{29}$.

Morbi colici plures cum affectibus *rheumaticis*: Gravedines & *catarrhi* frequentes: *Synochus* putrida passim.

Decembri.

Permagna fuit *Barometri* altitudo mense Decembri, Septentrione, Borea, aut Euro, afflantibus assidue.

Incipiente mense rigidum gelu, tunc quoque, ac sæpe post, serenitas: a vigesimo primo

ad

ad finem usque aër valde humidus, pluvia subinde cadente.

Pluvia 8. 10—12. $\overline{16}$. 23. $\overline{25}$. $\overline{26}$—28. 31.
Dig. Dec.
= 1.190.

☿ Altitud. maxim. 3. 30.5. NbE 2.		media 30.0$\frac{21}{28}$.
— — minim. 23. 29,5. SSE 2.		
Dies frigid. 2. 68. NNE 1.		media Therm. Altitud. 58$\frac{24}{28}$.
— tepid. 27. 50. Malacia.		

Colica fuit frequens hactenus; *Rheumatismi* porro cum inflammatione multo majore, quam antea: Tusses siccæ, laboriosæ cum tumore faucium: Peripneumonia passim, sub finem vero mensis præcipue. Febres lentæ, *nervosæ*, per viciniam, at in oppido rarius.

Tota pluviæ quantitas, quæ hoc anno decidit, fuit Dig. Dec. 25.698.

Notationes aliquæ.

(A) Nihil sane in artem medicam pestiferum magis unquam irrepsit, quam generalia quædam nomina morbis imponore, iisque aptare velle generalem quandam medicinam. Ita videlicet omnis dolor ventris morbus colicus nuncupatur protinus; indito sic nomine, quid ultra empirici, balatrones, id genus omne, quam arcanum quoddam porrigere, aut *pharmacopoeiæ* cujusdam indicem evolvendo, quærere quid ibi ad colicen? Quid inde? Elixir salutis, Tinctur. sacra, Pil. Coch. min. vel e duob. aut tale quid, exhibetur illico; seu inflammata sint intestina, seu constricta *spasmo*: unde sæpe toxica potius, quam remedia,

dia, fiunt.—Prudentis autem est medici, primo æstimare morbi causam, eumque deinde solvere tentare. — — Adeo nimirum ubi sævit abdominis dolor vehemens, fixus, pulsans & acris calor adest, pulsusque velox & tensus; non protinus exhibenda sunt acria *cathartica:* quo plus enim proceditur, *drastica* urgendo *pharmaca*, eo vehementius furit morbus, donec supervenit tantem *ileos* crudelis, *sphacelusque* demum lethalis. Sed ante omnia, sanguis mittendus est, nec parce nimis: post enim alvus vel leni respondebit *carthartico*, obserata secus validissimo. Ubi vero pituita tenax & acida dominatur, & colicos producit dolores, res longe aliter se habet.

(B) In morbis utique pulmonariis, ubi excreatio facilis & expedita est satis, adeo non juvat sanguinis missio, ut eam sæpe supprimat omnino: nullo ideo modo indicatur ex usu fore, nisi evidens adsit *plethora*, aut vehemens aliquis dolor, aut *dyspnœa* gravis, aut sinceri sanguinis sputum, urgeat. Audi Coum senem, Πτύελον χρὴ ἐπι πᾶσι τοῖσιν ἀλγήμασι, τοῖσι περὶ τὸν πλεύμονα καὶ τὰς πλευράς, ταχέως τὲ ἀναπτύεσθαι καὶ εὐπετέως. Hippocrat. Prognostic. vide & ibidem paulo infra: porto Coac. Prænotion. 13. Sect. de pleuritide & peripneumonia, ex editione Dureti: perpende etiam, quæ Ballonius in Epidemic. de hac re optime conscripsit; si is non est, quæ ex eo & Dureto diligenter congessit Baglivius. Appendic. ad Pleuritidem. Tyroni certe medico consulo, ut non audeat tractare pectoris morbos, antequam iste probe perlegerit.

(C) Plures utique vapores excitat procella quam vel sol ardentissimus, potissimum si a mari venit:

venit: hinc poſt procellas graviores atmoſphæra plerumque redditur nebuloſa valde, & graves corruunt pluviæ; condenſatis ſcilicet modo vaporibus, quos vehementia tempeſtatis diſperſerat undique.

Minutiſſimæ quidem aquarum particulæ, ſub forma vaporis, per aërem diffuſæ ſe mutuo fugere videntur; at frigore condenſatæ, vel adverſis concurrentibus ventis congeſtæ, aut montibus impactæ obſtantibus, in mutuos amplexus ruunt & decidunt illico.

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXI.

Januario.

Cum novo anno frigidiſſima tempeſtas invaſit; omnia conſtricta gelu, nive omnia plena! Aſperam autem lenivit brumam continua fere & pulchra ſerenitas. Venti aquilonares dominati ſunt per totum Januarium, perdurante ad finem usque rigidiſſimo gelu; aër interea fuit valde purus & ſiccus. Exeunte menſe (A) *Barometer* decidit plurimum, quod demirabar utique; quoniam ex iisdem plagis flare perſtabat ventus: hoc vero accidebat forſan ob copiam nivis aliis in locis delapſæ.

Nix 2. $\overset{\prime}{\overline{3}}$. $\overset{\prime}{\overline{4}}$ 5. $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. 26. Grando nivoſa 30. 31. Imbres 11. 12 = 0.622. Dig. Dec.

Forte vix dimidium nivis collectum fuit; nix nempe in excipulo congelata, ibique reſtans, locum haud dedit ſuccedenti, adeo ut plurima eſſet difflata.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,3. N E 2.
— — minim. 28. 29,1. N 1. } media 29,9$\frac{2}{22}$.
Dies frigid. 31. 76. N 2.
— tepid. 21. 58. Malacia. } media Therm. Altit. 65$\frac{9}{22}$.

Sævit morbus colicus usque cum acerbo ſæpe dolore *rheumatico*. Tuſſes ſiccæ, laborioſæ, & acceſſiones graves *aſthmaticæ*, frequentes, cum tumore faucium *anginoſo* ſæpiſſime: his maxime profuit *hydromel* tepidum, ſerum lactis *Canarienſe* dilutius cum elix. aſthmat. aut. pil. Mathæi; interpoſito

terpoſito nonnunquam oxymelite ſcillino, & applicatis humeris cervicibusque *veſicatoriis*. Cruciavit plurimos plurimum arthritis. Variolæ paſſim in Cornubia.

Februario.

Initio Februarii reſurrexit *mercurius*, at frigus remiſit; octavo & nono, ab Auſtro procella *Barometrum* depreſſit plurimum: a decimo octavo ad finem usque venti ſeptentrionales nubes abegerunt, nulla omnino decidente pluvia; ſurgente iterum *Baroſcopio.*

Pluvia 3. $\overline{4}$. $\overline{10}$. $\overline{11}$. 13. $\overline{14}$. $\overline{15}$. 16. 18.
Dig. Dec.
Nix 20. Grando gravis 1. == 1.706.

Lumen boreale parvum 19. H. 10. p. m. N b E 1.

☿ Altitud. maxima 2. 30,3. E N E 1. — — minima 9. 28,9. S S E 4. } media 29.6$\frac{18}{27}$.

Dies frigid. 1. 73. N N W 1. — tepid. 10. 53. W 1. } media Therm. Altit. 57$\frac{17}{27}$.

Tuſſis *aſthmatica* frequens adhuc. Pleuritides & peripneumoniæ haud paucæ. Morbus *anginoſus* (*she Strangles* dictus) inter equos ſævit plurimum.

Martio.

Statio *Baroſcopii* toto Martio fuit valde ſublimis, ventus ferme aſſidue borealis, Malacia tamen ſæpiſſime intercurrente: Aër purus & maxime ſiccus, exeunte menſe præſertim: Pluvia parca admodum, at pulchra plerumque ſerenitas.

Dig. Dec.
Pluvia 4. 12. 18. 27. == 0.140.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,4. Malacia. } media $30.0\frac{20}{31}$.
— — minim. 12. 29,7. Malacia.

Dies frigid. 1. 62. N b W 1. } media Therm. Altit. $50\frac{6}{31}$.
— tepid. 14. 45. N N W 2.

Tuſſes adhuc & angina valde frequens inter equos. Graves arthritidis paroxyſmi, ſævi quoque *rheumatiſmi.*

(B) Pleuritides, peripneumoniæ, pleuro-peripneumoniæ; tuſſes ſiccæ, aſthmaticæ, laborioſiſſimæ, ſunt valde *epidemicæ*; perparce admodum expuunt ægroti, anhelant maxime; multi moriuntur.

Aprili.

Boreas, isque ſæpe velox valde, a primo ad duodecimum diem Aprilis perflavit; tempeſtas interea fuit admodum ſerena & pro anni tempore, frigida maxime & ſicca: a decimo tertio ad viceſimum Libs, aut Favonius, pluvia cadente & *mercurio*: recurrebat dein ad Orientem ventus, viceſimo ſecundo & tertio valde procelloſus, magis poſt vergebat ad auſtrum, humeſcente *atmoſphæra.*

Pluvia 13. 15. 16. 18. 19. 23. 24. 26. 28. Dig. Dec.
= 1.254.

Gelu 7. 10. 11. Tonitru 18. Permagna *AB.* 26. 10 p. m. N W 1.

☿ Altitud. maxima 7. 29,9. E N E 3. } media 29.5.
— — minima 16. 28,8. S S W 3.

Dies frigid. 10. 62. N E b N. 2, rigidum Gelu. } media Therm. Altit. $48\frac{2}{2}\frac{1}{8}$.
— tepid. 28. 43. E S E 2. — — —

Jam morbus inter equos evaneſcit. *Variolæ* paſſim: pleuritides & peripneumoniæ frequen-

tiſſime ſæviunt, ob humorum tenacitatem & difficilem excreationem morbus evadit valde periculoſus; ubi vero expuitur facile, brevi ſedatur; præcipue ſi ſputa miſta ſunt rufo quodam ſanguine: Spumantia ſane & aquoſa minime laudo.

Maio.

Hoc menſe Subſolanus, aut Vulturnus, flabant majore ex parte, Libs aliquando, Caurus ſæpius; ad finem vero fremebat Aquilo: a decimo nono ad triceſimum primum aër erat maxime ſiccus.

Dig. Dec.
Pluvia 4. 5. 6. 8. 10. 16. 17. 22. 24. = 0.634.
Fulgur & Tonitru 22. 24. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,1. N N E 3. — — minim. 6. 29,3. S E 1. } media 29.7.

Dies frigid. 1. 48. S E 1x. — tepid. 23. 28. N W 1. } media $36\frac{8}{31}$.

Morbi pectoris adhuc. *Variolæ ſporadicæ*; paſſim *eryſipelas*; Iſchias ſolito frequentior: Tempeſtas autem utplurimum ſalubris eſt.

Junio.

Procedente Junio aër fuit valde ſiccus, ventus ſubſolanus, aut arctoüs, malacia non raro intercurrente; ſenſim autem delapſus eſt *mercurius*, aërque factus eſt ſenſim humidior. A viceſimo Libs plerumque regnavit, *atmoſphæræ* temperiem, ut ſolet, reddens humidam valde, nebuloſam, atque etiam frigidiorem.

Pluvia 10. 16 — 19. 20. 23. 24. 25. 26.
Dig. Dec.
28 = 2.148.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,0. E 2.
— — minim. 20. 29,1. W S W 1. } media 29 $4\frac{25}{26}$.
Dies frigid. 7. 38. N 1.
— tepid. 20. 29. } media Therm. Altit. $32\frac{5}{26}$.

Variolæ epidemicæ eæque ſæpe mali moris; ſub *criſin* aut humore crudo plenæ, aut nigram exhibentes faciem. Eryſipelas frequens, cæteroquin menſis fuit ſaluber ſatis.

Julio.

Haud notabilis fuit *Barometri* aſcenſus, aut deſcenſus, hoc menſe; ventus inconſtans, Malacia porro interveniebat ſæpiſſime, multo decidente rore: aër utplurimum ſiccus fuit & non raro valde calidus, præſertim exeunte menſe.

Pluvia 7. 8. 15. 16. 20—23. 25. 31. = 1.300. Dig. Dec.
Fulgur & Tonitru 31. p. m. S S E 1_x.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,8. Malacia.
— — minim. 31. 29,3. S S E 1. } media 29. $5\frac{15}{29}$.
Dies frigid. 19. 37. E N E 1.
— calid. 30. 21. Malacia. } media Therm. Altitud. 27.

Crebræ adhuc *variolæ*: Febres intermittentes, tertianæ potiſſimum, ſub finem menſis, at ruri maxime.

Auguſto.

Ventus ab exortu perflavit toto Auguſto fere, initio ad Septentrionem declinans, *Barometro* tamen haud multum ſurgente: ſub finem Vulturnus plurimos attulit vapores & pluviam.

Pluvia 1—3. 9. 10. 21. 22. 23. 25. 26. 27. 28. 31. = 1.988. Dig. Dec.

Levis *AB.* 16. N b E 1. Fulgur & Tonitru 9—21. E S E 2.

☿ Altitud. maxim. 12. 29,9. N E 1. — — minim. 26. 29,0. E S E 2. } media $29.4\frac{12}{30}$.
Dies frigid. 12. 38. — calid. 8. 22. N. 1. } media Therm. Altitud. 29.

Sævæ *variolæ*, & febres *miliares* rubræ, *epidemicæ*; Tusses *convulsivæ* inter pueros.

Septembri.

Ineunte Septembri Libs, aut Favonius; ab undecimo Eurus fere perpetuus; Malacia frequens autem medio mense cum roratione maxima: ad initium & ad finem aër erat valde humidus.

Pluvia $\overline{1.}$ 2. 4. 6. 8. 18. $\overline{23.}$ 24. 26. $\overline{27.}$ $\overline{28}$—30. = 1.300. Dig. Dec.

Levis *AB.* 13. Malacia, permagna autem 27. H. 10. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,0. E 1. — — minim. 27. 29,2 S S E 2. } media $29,5\frac{19}{25}$.
Dies frigid. 9. 42. W N W 1. — tepid. 1. 30. S W 1. } med. Therm. Altitud. $52\frac{21}{25}$.

Variolæ passim. Febris *miliaris* cum pravis admodum symptomatibus haud infrequens. Choleræ plurimæ.

Octobri.

Principio afflavit Zephyrus, Malacia sæpe interposita; ortus est Vulturnus undecimo, qui duravit fere ad diem vigesimum septimum, flante tamen Borea a vicesimo ad vicesimum secundum: ad

Levis *AB*. 7. W. 1. Procella. 6. multo mane. S S W 4^x. —10. Nocte. S W b W.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,1. W N W 1.
— — minim. 7. 29,1. W 1. } media $29,7\frac{3}{25}$.

Dies frigid. 8. 56. W N W 1.
— tepid. 4. 44. S S W 2. } media Therm. Altitud. 49.

Iidem, qui in præcedente mense, morbi, at severiores: (A) tusses *convulsivæ* frequentes inter pueros.

Martio

Incerta fuit durante Martio tempestas; nunc nimbosa, sæpe tranquilla, vento variante sæpissime, plerumque vero e Septentrione. Initio & paulo ante finem *Barometri* statio erat satis alta, aërque siccus & purus; medio autem mense eoque desinente, concidebat *mercurius* & pluvia multa.

Pluvia 1. 2. 5. 6. 7. 9. 12. 13. 14. 18. 27. 28—31. Nix. 10. 11. = 3.174. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 28. p. m. procella 2. Nocte, W N W—gravis 29. mane, S E 4^x.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,2. Malacia.
— — minim. 30. 28,8. E S E 3^x. } media $29,6\frac{1}{30}$.

Dies frigid. 11. 64. N b W 1, rigid. Gelu.
— tepid. 20. 43. Malacia. } media Therm. Altit. $49\frac{26}{30}$.

Tusses & gravedines adhuc: pleuritides, *rheumatismi*, peripneumoniæ, præcipue vero nothæ, sæviunt passim: *Variolæ sporadicæ*.

Aprili.

Barometer haud fuit elatus per totum Aprilem, quamvis Aquilo spiravit nonnunquam, ac Malacia interfuit sæpe: medio & fine mensis aër liquidus

dus erat & valde ſiccus: a decimo octavo ad vigeſimum quartum humidus, perflante Auſtro.

Pluvia 1. 3. 7. 10. 15. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 25. 27. = 2.196. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,7. N 1.
— — minim. 25. 29,2. S b W 3. } media 29,4$\frac{16}{29}$.

Dies frigid. 16. 53. Malacia.
— tepid. 27. 38. E S E 1. } media Therm. Altitud. 44.

Iidem usque regnant morbi: *variolæ* in vicinia *epidemicæ*.

Maio.

Subfrigida fuit *atmoſphæra* hoc menſe, a decimo ſexto ad viceſimum ſecundum ſicca valde & ſuda: ventus tamen ex plagis auſtralibus *Baroſcopium* depreſſit.

Pluvia 1. 3. 5. 8—12. 22. 23. 25. 26. —28. 30 = 2.424. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxima 21. 29,7. N W 1.
— — minima 27. 28, 8. S S W 3. } media 29.4$\frac{26}{31}$.

Dies frigid. 21. 50. N W 1.
— tepid. 16. 36. Malacia. } media Therm. Altitud. 40$\frac{26}{31}$.

Cholera morbus paſſim; *diarrhææ* frequentes. Ferox tuſſis plures cruciat infantes ac pueros, eosque ſæpe in ſpasmos adigit.

Junio.

Ab initio Junii ad diem usque decimum octavum vix ulla pluvia, aër interim fuit maxime ſiccus & purus admodum, at ſæpe frigidulus. A die quinto ad duodecimum Eurus, aut Malacia: a decimo

ad finem Libs infremuit, labente plurimum *Baroscopio.*

Pluvia 6. 9. 13. 14. 15. 16. 24. 25. 27. 28 — 30. 31 = 2.366. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 14. Vesperi, Malacia.

Cholera adhuc, febre sæpe comitante, & non raro eruptione *miliari* salutifera; colicus insuper morbus jam grassatur.

Novembri.

Per initia Novembris *Barometri* statio fuit humilis, etsi Eurus Zephyro successit, qui spiravit a quinto ad duodecimum; a decimo tertio ad vicesimum tertium Corus, aut Favonius, surgente *mercurio:* inde Boreas, finem adusque perflans, nubes dispulit, aërem siccavit plurimum, rigidumque gelu induxit.

Pluvia 1 — 4. 5. 7. 8. 9. 10. 14. 18. 20. 22. Nix 28 = 2.356. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 26. 30,2. NE 3.
— — minim. 8. 28, 7. SE 3. } media 29. $6\frac{2}{29}$.

Dies frigid. 30. 66. NNE 1.
— tepid. 3. 40. W 1. } media Therm. Altit. $50\frac{10}{29}$.

Mensis minime morbosus: nihil nisi morbus colicus, isque fere a *Pomaceo* novello,

Decembri.

Alta fuit *Barometri* statio toto fere mense, flante plerumque Cauro, aut Aquilone; Libs vero interdum nubes atque pluviam invexit. Gelu, idque rigidum, a decimo nono ad vicesimum

mum ſextum, Borea furente; aër interea pro anni tempore fuit ſicciſſimus.

Pluvia 2. 5—8. 10. 13. 15—17. 25. 28.
Dig. Dec.
— 30 Grando 7. Nix 26 = 1.452.

Levis *AB*. 19. N. 1. Procella 13. ſera nocte, N W.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. N N W 1. } media 29.8$\frac{8}{28}$.
— — minim. 6. 29,4. W b S 2.
Dies frigid. 52. 67. N E 1x. } media Therm. Altit. 56$\frac{12}{28}$.
— tepid. 12. 49. W N W 1.

Morbus colicus adhuc *epidemicus*; Gravedines frequentes.

Dig. Dec.
Tota pluviæ quantitas hoc anno fuit 17.266. at magna pars nivis, menſe Januario, amiſſa fuit.

NOTATIONES.

(A) Haud exiguum ſæpe, ac ſubitum *mercurii* deſcenſum notavi, cum inſtantis *atmoſphæræ* facies nulla hujus indicia prodiderit; ſed inquirendo diligentius, aut vehementes imbres corruiſſe, aut fulmina, inter finitimos reperi: unde circumfuſus aër ad æquilibrium reſtituendum illuc ruebat confeſtim.

(B) Ortum duxiſſe videntur hi morbi *inflammatorii* a diuturna frigiditate aëris ac ſiccitate, quæ fibras tenſas nimium & ſanguinem plus juſto denſum effecerant. Notavit olim Hippocrates, quod aquilonia tempeſtas tuſſes moveat, ac dolores lateris & pectoris excitet, Aphoriſm. v. Sect. 3. Ego vero obſervavi ſæpiſſime, quod, quo ſicciora fuere tempora, eo parcior exſcreatio, ac pectoris pur-

purgatio difficilior evenit; quod tamen in morbis pulmoneis permagni haud dubio momenti est: vix utique feliciter solvitur peripneumonia sine larga sputorum ejectione. Nec id magis promovet aliquid, quam larga & frequens potatio tepidi alicujus liquoris *antiphlogistici*, nitrosi, leniterque detergentis; præcipue post debitam sanguinis missionem: quod si minus ex voto procedat, Gummi Ammoniacum, scillitica, oleosa, detergentia, *mercurialia* idonea, & nonnunquam etiam *volatilia*, adjicienda sunt. At bibere affatim tepide, imo calide, perpetuum esse debet, durante præsertim magna *atmosphæræ* siccitate: quod & vapore pulmones fovet & relaxat, & sanguinem satis fluidum conservat. „Fervida hæc liquorum potio (ait Baglivi) est mihi in secretis „pro dissolvendis pertinacibus viscidltatibus in „pleuritide epidemica & maligna, nec non in „aliis pectoris morbis, a tali causa pendentibus„.

At si nimia fuerit in pulmones destillatio, eaque cruda & acris, eam lenire oportet *opiato* idoneo, quale est syrupus e Meconio, Laudanum, Elixir asthmaticum, Pilula Mathæi, &c. Cursumque humoris avertere debemus *epispasticis* admotis; idque præcipue suris internis, modo magna adsit *dyspnœa* & *anacatharsis* difficilis: sunt enim salutifera maxime. Vel ipse medicinæ parens abscessus ad tibias ortos in morbis etiam vehementibus pulmonis utiles pronunciavit; *αἱ δὲ ἀποςάσιες αἱ ἐς τὰ σκέλεα*, &c. Hippocrat. Lib. Prænotion. Quantus sane consensus est has inter partes, ab hoc uno elucet satis; quod, qui ex asthmate veteri tumore pedum hydropico laborant, asthmate liberentur: sponte autem evanescente tumore, vel arte repulso, protinus anhelant.

 Sed

Sed ut in peripneumonicis movere ſputa opportunum eſt maxime, id in ſimplice pleuritide moliri ineptum eſt prorſus. Nihil enim hic æque juvat ac larga, frequens, & matura ſanguinis miſſio, interpoſita quoque multa, diluente, emolliente potione; hæc enim ſanguinem diluit & fovet, dum fibras nimis rigidas relaxat, tandemque coacta reſolvit; præcipue nitro & camphora recte aſſumptis; quibus & ſubinde rectiſſime adjungitur papaveris lacryma, ad compeſcendam nempe doloris vehementiam: huic enim ineſt etiam relaxandi vis maxima, adeoque in omnibus morbis, ex nimia *ſtrictura* (ut Methodici loquuntur) ante omnia juvat. Hinc eſt, quod rapidum nimis ſanguinis curſum reprimit, & morbidæ materiæ *Pepſin* promovet maxime: hinc vides plerumque poſt opii uſum ſedimentum in urinis copioſum.

Vera ſane pleuritis haud magis *bechica, ecclegmata*, atque id genus alia, poſcit quam inflammatio cruris, aut ipſa podagra: longe profecto magis proficimus fomentis idoneis; hæc enim ſæpiſſime levant dolorem, morbumque evocant. — Imo in pertinace ac ſævo dolore cucurbitulæ, atque etiam ipſæ ſcarificatæ, juvant maxime, aliis vix aliquid proficientibus. Sic Celſus, Capit. de Laterum dolore. „Confugiendum ad cucurbitu„las eſt ante ſumma inciſa cute„. Sic Aretæus Cappadox, *ἐπιδηλοτάτη γὰρ ἐπὶ τῶν πλευριτικῶν ἡ ἀπὸ σικύης ὠφελείη*, Cap. de Curatione Pleuritid. Quidni & *epiſpaſtica* quandoque in graviore caſu admoveantur? Veteres ſane frequenter ſinapi ſuper pectus imponebant. — Vivit adhuc & viget bonus quidam ad ſacra miniſter, qui, multis abhinc annis, pleuritide ſæviſſima correptus erat. Hunc nihil prælarga, eaque quater repetita, ſanguinis detractio juvabat, anodyna & fomenta

parum,

parum, brevi recurrente vehementer dolore: tandem levi ſcarificatione facta, leniterque cucurbitulis extracto cruore, *veſicatorium* ſuperimponi juſſi. Quid fit? intra perpaucas horas evanuit omnino dolor, neque poſtea recurrit. Fateor equidem, quod ulcuſcula paulo difficilius ſanarentur; ſed quid iſtud, ubi mors aliter brevi fuerit pro remedio?

Quandoquidem ergo tanta ſit differentia pleuritidem inter & peripneumoniam, non erit alienum forſan, *diagnoſtica* utriusque ſigna deſcribere.

Proprium eſt pleuritidis incipere a rigore, quem mox calor ardens excipit; hisque confeſtim accedit lateris dolor vehemens, pungens, nunc ad ſpinam, ad claviculas ſæpe, nonnunquam ad anteriora pectoris, tendens: dum vero hæc vigent, inſignis adeſt pulſus durities, chordæ admodum tenſæ vibrantis adinſtar. Hæc quidem pleuritidis ſigna παθογνωμονικώτατα prorſus agnoſco; Tuſſis utique, pace dixerim Galeni, haud raro abeſt omnino.

Peripneumonia, ut ex Hippocrate Celſus, plus periculi quam * doloris habet. Pulmonum gravitas ac *dyſpnœa*, pectoris oppreſſio, & ſpiritus ex ore fervens, purulentorumque rejectio, febre comitante ac tuſſi, propria & minime fallacia ſunt peripneumoniæ indicia.

Fateor equidem quod hi morbi, longe frequentius quam vulgo putatur, aut invadunt una, aut invaleſcenti pleuritidi peripneumonia quoque accedit: ideo Riolanus horum conjunctionem rectiſſime

* Ἀπονίη ἦν μοῦνος φλεγμονὴ Πνεύμων, ἄπονος γὰρ ἡ φύσις αὐτέου. Aret. Cappad. Capit. de Peripneum.

ctissime nominavit *pleuripneumoniam.* —— Perpende modo utriusque morbi sedem, ita rationem ex facili videbis, cur hoc evenit sæpissime. Exeunt namque ex *aorta* ad angulos pene rectos arteriæ *intercostales*, ex quibus pleuriticæ; exeunt ex eadem ad eundem fere modum arteriæ *bronchiales*, pulmonis substantiam irrigantes. Jam ergo cum multo abundat glutine sanguis, & vasa, solito magis elastica, humores validissime propellunt, pars magis viscida sanguinis, utpote levior ad aortæ latera urgetur, dum fluit mobilior puriorque per axim canalis; proinde & in vascula pleuræ & pulmonis, modo descripto ab arteria magna producta, impellitur: unde sanguis maxime crassus, parumque idoneus harum arteriarum ramusculos permeare, obstructiones ibidem ac inflammationes creat. Quis adeo non videt, ita non mirandam esse, peripneumoniam cum pleuritide conjunctam, ut mirum magis videatur, cur uterque morbus, eadem urgente causa, non semper concurrit simul; eoque magis cum lobi pulmonum pleuræ coalescant, quod non raro, cætera sanis, accidit?

In ipso quidem initio omnis peripneumoniæ sanguis rectissime mittitur ex magno vase, per magnum vulnus, ut quantitas & vis ejus minuantur, & locus adsit diluentibus; ac ne, dum urget usque inflammatio in extremis *bronchialibus* arteriis, ipsi etiam ramusculi arteriarum pulmonalium inde compressi, obstructi quoque brevi fierent, unde sævissima oriretur peripneumonia, jugulans ocyssime; potissimum si multæ *arteriolæ pulmonales* affectæ sint: quo in casu vix aliquid proficiat, nisi largissima sanguinis detractio, imo fere ad deliquium usque. — Pro ratione autem

ma-

majoris, aut minoris, reſpirandi difficultatis, major, minorve cruoris quantitas emitti debet. Pulſus enim haudquaquam in hoc morbo hujus ſatis fidus eſt index; quandoquidem ſæpe ob impeditum ſanguinis curſum mire turbatur: imo qui vix ſentiendus erat ante venæ ſectionem, ſæpe poſt valide pulſat.—Haud tamen tuto mittitur poſt diem quartum; utique ſi ſputa ſubflava, rubeſcentia, copioſa, libere rejiciuntur. Vide Notationem (B) anno MDCCXXX.

Hæc pauca curſim de pectoris inflammationibus protuli; qui vult plura, eaque perfecta omnino, perlegat diligenter conſummatiſſimos Boërhavii aphoriſmos Capit. de Peripneumonia, &c. —At proh dolor, dum hæc ſcribo, ad deos abit vir immortalis, *quem ſæcula nulla tacebunt!*

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXII.

Januario.

Mensis Januarii principio afflavit aquilo, & ſudum fecit & gelu rigidum, *atmoſphæram* quoque maxime ſiccam. Totum hoc pulchrum ventus a meridie brevi ſubvertit; imo 15 & 16 graviſſima ruebat pluvia, inde Malacia perpetua fere ad diem viceſimum ſecundum: poſt varia admodum, at plerumque pluvia tempeſtas, cadente *mercurio.*

Pluvia 8. 11. 15. 16. 17. 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. = 3.564. Dig. Dec.

Lumen boreale parvum. 18. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. Malacia. — — minim. 27. 28,9. SW 3. } media 29.6.

Dies frigid. 9. 70. N 1. — tepid. 26. 50. SW 2. } media Therm. Altitud. $58\frac{5}{26}$.

Morbus colicus paſſim: tuſſes, raucedines, gravedines & tumores faucium valde frequentes.

Februario.

Toto hoc menſe ventus occidentalis prævaluit, aliquando ad ſeptentrionem, ſæpius ad auſtrum flectens, continua quaſi cadente pluvia, haud tamen gravi: nullum gelu.

Pluvia 2. 4—7—10. 11. 12. 14. 16. 19. 21—23. 25. 26. 28. = 2.924. Dig. Dec.

Levis

a decimo nono ad vigeſimum ſecundum gravis pluvia, Zephyro flante; Septentrio autem poſt *Barometrum* erexit. Permagna roratio hoc menſe, ſub finem præſertim.

Pluvia 17. 19. 20 — 22. 24 = 1.270. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 26. 30,0. N N W 1.
— — minim. 10. 29,2. Malacia. } media 29. $6\frac{3}{29}$.

Dies frigid. 2. 40. N W 1.
— calid. 28. 26. N 1. } media Therm. Altitud. $31\frac{12}{29}$.

Febres *miliares* compoſitæ & *rubeolæ* paſſim.

Julio.

Ad principium & ſub Julii finem aër fuit valde ſiccus; Ventus enim e Septentrione ſpiravit, ſed lenis admodum: ab octavo autem ad decimum quartum pluvia multa, flante Noto. Frequens currente menſe Malacia & ros plurimus.

Pluvia 8. 9 — 11 — 13 — 14. 22, 27. 28. Dig. Dec. = 2.288.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. Malacia.
— — minim. 12. 29,0. S S W 2. } media 29.$5\frac{13}{31}$.

Dies frigid. 14. 38. S S W 1.
— calid. 31. 24. N N W 1. } media Therm. Altit. $29\frac{19}{31}$.

Tempeſtas maxime ſalubris.

Auguſto.

Ineunte & exeunte Auguſto ventus ab oriente *atmoſphæram* ſiccavit plurimum; inter nonum & viceſimum ſextum varius fuit, nunc ſcilicet ad auſtrum, nunc ad ſeptentrionem. Parum admodum

dum pluviæ hoc menſe decidit, at immenſa vis roris.

Pluvia 9—12. 19. 23.=0.362. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. E b N 2. } media 29.5 16/30.
— — minim. 12. 29,2. S 2.

Dies frigid. 31. 38. E b N 1. } media Therm. Altitud. 28 22/30.
— calid. 19. 23. S 2.

DiarrhϾ frequentes: Febres intermittentes paſſim.

Morbilli jam ingruunt, ſine nimirum menſis. Tuſſes plures jam vexant equos.

Septembri.

Diem adusque decimum Septembris *mercurii* ſtatio fuerat ſublimis, Boreas interim ocyus afflans *atmoſphæram* reddiderat maxime puram: à decimo autem ad viceſimum quintum Libs, aut Caurus, multa cum pluvia; inde Eurus.

Pluvia 11. 12—15. 17. 18. 19. 21. 23. 27.= 3.050. Dig. Dec.

Procella 26. Nocte. E S E. Tonitru nocte 12. S W 1.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,1. N. E 2. } media 29.6.
— — minim. 13. 29.0. W N W 2.

Dies frigid. 30. 45. E 3. } media Therm. Altitud. 35.
— tepid. 10. 29. S W 2.

Morbili *epidemici.* — Angina tuſſiens undique inter equos (dicta *the Strangles*) quæ plurimos ſuffocat prorſus.

Octobri.

Graviſſima ſæpe & perpetua fere pluvia decidit menſe Octobri, nimbis ab Auſtro una furentibus:

tibus, plurimum etiam subsedit *Baroscopium*: id vero sub finem erexit ventus aquilonius, aëremque siccavit.

Pluvia $\overset{''}{2}$—$\overset{''}{5}$. $\overset{'''}{7}$—$\overset{''}{9}$. $\overset{'''}{11}$. $\overset{'}{12}$. $\overset{''}{14}$. $\overset{''}{16}$. 17. $\overset{''''}{19}$. $\overset{'''}{20}$. $\overset{'}{21}$—$\overset{'''}{23}$. $\overset{'}{24}$—$\overset{'}{26}$. $\overset{''}{28}$. = Dig. Dec. 6.342.

Procella 14. p. m. Fulgur & tonitru 22 mane. S b E 2.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,8. N N E 1. } media $29.2\frac{26}{29}$.
— — minim. 14. 28,7. S W 4.

Dies frigid. 31. 52. E b N 1. } media Therm. Altit. $38\frac{5}{29}$.
— tepid. 1. 34. E 1.

Tusses, coryzæ & *morbilli* maxime *epidemici*. Jam morbus equorum sævit maxime.

Novembri.

Aër fuit valde siccus & tenuis, ventusque ab Oriente, aut Septentrione, toto Novembri, isque a sexto die ad decimum furibundus: a vicesimo ad finem usque omni mane permagna pruina & gelu, dum lenis Aquilo spirabat.

Pluvia 1. 2. 10—12. 16—18. $\overset{'}{19}$. 30. Dig. Dec. = 0.584.

Turbo aquilonalis 6. H. 9. nocturna.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,4. N E b N 1. } media 29. 9.
— — minim. 12. 29,4. E S E 1.

Dies frigid. 29. 63. N E 1. } media Therm. Altitud. $55\frac{18}{30}$.
— tepid. 1. 48. E b S 1.

Morbilli adhuc, & morbus epidemicus inter equos.

Decembri.

Perſtitit usque ad decimum ventus aquilonius, hinc Subſolanus: a decimo ſexto ad finem usque Libs, aut Auſter, permulta ruente pluvia, ac ſubſidente plurimum *mercurio*. *Atmoſphœra* initio valde ſicca erat & frigida rigido cum gelu; a decimo ſexto autem tepida, nebuloſa & humida.

Pluvia 4. $\overset{\prime\prime}{\overline{13.}}$—$\overset{\prime}{\overline{16.}}$ 18. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{19.}}$ $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{20.}}$ 22. $\overset{\prime}{\overline{23.}}$ $\overset{\prime}{\overline{24.}}$ $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{25.}}$ $\overset{\prime\prime}{\overline{26.}}$ 27. $\overset{\prime\prime}{\overline{29.}}$ $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{30.}}$ 31. = Dig. Dec. 4.918.

Fulgura 20. 21. Nocte. Procella 29 Nocte S 4x. Nix 10. E b N 1.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,2. N E 1.	}	media 29.5$\frac{20}{28}$.
— — minim. 31. 28,8. S W 2.		
Dies frigida 8. 66. N E 2.	}	media Therm. Altitud. 54$\frac{13}{28}$.
— tepid. 25. 44. S 1.		

Tuſſes, gravedines, anginæ, valde frequentes. Lues equina adhuc graſſatur, ſed imminuta valde eſt.

Tota quantitas pluviæ, Anno MDCCXXXII. Dig. Dec. = 33.096.

De Pertuſſi *Puerorum.*

(A) Ingens adfert ſolamen (inquit *Sydenham*) venæ ſectio *pertuſſi* infantum, in qua remedia quælibet, pectori dicata, longo poſt ſe linquit intervallo: Idem hoc ſentit *Harris* de Morb. acut. Infant.—Oleoſa utique & mucoſa medicamenta damno prorſus; quippe quæ morbum augent, non abigunt certe: iis utcunque praxis vulgata utatur.

Quæ

Quæ mihi adeo magis eſſe ex uſu, longa probavi experientia, ſequuntur.—Sive evidens *plethora* adſit, ſive ſputum ſanguine tinctum, venæ ſectionem præcipio ſemper; idque præcipue, ſi febricula, quod ſæpe fit, urget, aut vultus inter tuſſiendum fere nigreſcit: hanc inſuper repeto nonnunquam, pro ratione ſcilicet virium & ætatis. Mox levem moveo vomitum Syrup. Flor. Perſicor. Oxymel. Scillitic. Infuſ. aut Decoct. Ipecacuanhæ.—Tuſſis enim, partim ſaltem, eſt a ſtomacho, ut monuit olim *Waldſchmidt*; nam vix unquam ceſſat tuſſis *convulſivæ* paroxyſmus, antequam irritans pituita tenax vomitu rejicitur: imo tanta ſæpe eſt illuviei copia, ut vomitionem terve, quaterve, proritare neceſſe ſit.

Solvenda porro ſubinde eſt alvus, at lenibus tantum utendum eſt *catharticis*, nempe rhabarbaro, mercurio alkalizato, calomelane. Proluvies namque mucoſa hoc modo expurgatur, adeoque nec *chylum* inquinat, nec, vaſa lactea ſubeundo, ſanguinem. Nocet utique aſtricta nimium alvus: nam febriculam infert, aut dyſpnœam aggravat maxime.—Nec ſolum evacuantibus opus eſt, exhibenda ſunt etiam, quæ & nervos & ſtomachum confirmare valent, ac lentorem ſanguinis attenuare. Hoc opus abſolvunt optime *mercurialia*, & cortex Peruvianus, *ſtomachicis* idoneis adjectis. Spiritus interea difficultas & pectoris oppreſſio ſolutionem gum. ammoniac. expreſſionem Milleped. aut tale quid deſiderant ſæpe; Vehementiam autem tuſſis interdum compeſcere licet elix. aſthmat. le Mort. e Syrup. Diacod. quod quidem eſt optimum, ac tutiſſimum, in hoc morbo *anodynum*. Atqui ſi humor acris admodum in laryngem, aut pulmones, deſtillat, eum oportet avocare admoto cervicibus *epiſpaſtico*.

His cedit remediis facile hic morbus, alias sæpe contumax admodum; nec nisi tempore & mutatione cœli fugandus: decantata sane muliercularum *specifica* (quantum ego unquam observavi) meræ sunt quisquiliæ: imo muscus pyxidatus, modo si quid valeat, propter vim astringentem, adeoque corroborantem, & ad naturam corticis Peruviani aliquanto accedentem, valet. Nobile namque hoc Indiæ *pharmacum* non solum lentos attenuat humores, sed & totum *systema* fibrarum confirmat; atque sic utraque facultate agendo febres intermittentes discutit.—Atqui periodica hujus *pertussis* accessio haud minus certa sæpe quam vel intermittentium paroxysmus, non multum abesse ab earum indole hunc morbum indicat: hoc magis etiam probabile videtur, quod uterque morbus, eadem plerumque tempestate, grassatur, ab eadem prope causa pendet, & iisdem fere curatur remediis.

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXIII.

Januario.

INGREDIENTE anno pluvia frequens *atmoſphæram* humidavit, vapores autem paulo poſt ventus ab Oriente diſcuſſit, a decimo ſexto ad viceſimum quintum durans, ſurgente *Barometro.* Perpaululum hoc menſe gelu, imo exeunte eo aër erat valde nebuloſus & pro anni tempore tepidus.

Pluvia 1 — $\overset{''}{4}$. 5. $\overset{''}{7}$. $\overset{'''}{8}$. $\overset{'}{9}$. 15. 22. 29. $\overset{'''}{30}$. Dig. Dec.
31 = 2.384.

Procella 7. Nocte. S. Gelu 14. N W 1 — 21. ENE 2.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,2. E 1.
— — minim. 8. 29,3. S W 3. } media 29.7$\frac{20}{31}$.

Dies frigid. 21. 62. E N E 2.
— tepid. 28. 47. S 1. } media Therm. Altit. 51$\frac{25}{31}$.

Tuſſes, Coryzæ, *Morbilli* frequentiſſimi.

Februario.

Flavit ab Occidente ventus toto Februario, ad Auſtrum vergens ſubinde, non raro etiam ad Septentriones: Aër interea fuit humidus & algidus, at non æque craſſus ac elapſo menſe.

Pluvia $\overset{''}{1}$ — $\overset{'}{4}$ — $\overset{''}{6}$. $\overset{'}{7}$. 8. $\overset{'}{11}$. 14. 17 — $\overset{'''}{20}$. $\overset{''''}{22}$. Dig. Dec.
$\overset{''}{24}$ — $\overset{'}{28}$. = 3.734.

Procella 1 Nocte. S W. Levis *AB*. 2. H. 10. NNW 1.

☿ Altitud. maxim. 15. 30,0. N N W 1. } media $29.6\frac{19}{26}$.
— — minim. 4. 29,2. S W 2.

Dies frigid. 10. 60. N W 1. Gelu & maxima Pruina. } media Therm. Altitud. $53\frac{12}{26}$.
— tepid. 7. 49. S S W 2 —— ——

Morbilli plures infantes puerosque peremerunt; declinante nempe morbo, quasi peripneumonia suffocatos: nihil profuit fere nisi tempestiva sanguinis missio.

Hoc tempore hanc regionem infestavit morbus, omnium, quotquot ego saltem memini antehac, maxime *epidemicus*; omnes pervasit domos, pauperum tabernas regumque turres: vix unus, aut alter, rure, vel in urbe, senex, aut puer, robustus, aut infirmus evasit. —— Quandoquidem ergo tanta fuit ejus in omnes vis (idque profecto citius, tardiusve, per magnam terrarum partem) e re fore duxi, accuratam morbi, prout hic se habuit, historiam scriptis mandare.

Ab ipso initio Februarii, & in Cornubia, & in Damnonia citeriore, sævierat morbus hic *epidemicus*; nos tamen Plymuthi ante 4 Iduum Februarii vix attigit: quo die, nempe Saturni, plurimi subito quasi correpti erant, postridie innumeri, ad 15 Kalend. Martii omnes undique.

A levi incepit horrore morbus, cui mox accessere vagi & incerti calores, gravedo, magna ac importuna valde sternutamenta; dolor tunc dorsi & artuum errans, ac pectoris sæpe, at non consistens, gravissimam vero propter tussim non raro valde molestus: Tussi interea & sternutatione immensa vis muci tenuis & acris ejecta fuit. Hæc quasi a frigore (ut dicitur) recens suscepto;

paulo

paulo poſt tamen febris aliqua, interdum haud exigua, ſecuta eſt, pulſusque velox, nequaquam vero, ut pleuriticorum, durus & tenſus; neque erat urina valde rufa, ſed craſſa, ac plerumque ſubalbida: Lingua non arida, ſed plurimo albeſcente muco obducta fuit. Omnibus fere aderat inſomnia, vertigo inſuper, aut atrox capitis dolor angebat plurimos, levi nonnunquam comitante delirio. Tinnitus aurium quamplurimis moleſtus fuit, multisque in meatu *auditorio* dolor acutus, in abſceſſum aliquando deſinens; Aſpretudo tamen & faucium apoſtema frequentius enata ſunt. Omnes pene ad ſudores fuere valde proclives; qui multi, faciles, continui, intra biduum, aut triduum, erumpentes febrem fere diſcuſſerunt prorſus, urina plurima, ſubalbida, aut ſubflava, deponente ſedimenta; lateritia vero raro admodum: plurimis autem, an ob profuſos ſudores, an ob *epiſpaſtica*, nil ſtatuo, fuit valde difficilis. Alvus bilioſa morbum ſæpiſſime abſolvit; haud raro puſtularum urentium eruptio.

En morbi hujus *epidemici*, ut hic ſæviit, deſcriptio! Cui quidem licet omnes ferme ſuccubuere paululum, letho tamen (ſi numerum ſpectes) pauciſſimi, quos inter infantes præcipue, ac ſenes pulmonarii.

Abiit plerumque vel intra quatriduum perbreve, manente ſolum infeſta tuſſi, eaque ſæpe diuturna valde, cum majore virium dejectione, quam quis, pro ratione valetudinis, crediderit: idque præſertim, ubi intempeſtiva ſanguinis miſſio præceſſerat.

Illos potiſſimum venæ ſectio adjuvit, quos pectoris dolor, aut gravitas, oppreſſerat; idque ingruente, non ſane declinante, febre: Omnium pene ſanguis albida quadam pellicula contectus

 fuit,

fuit, haud tamen valde glutinoſa; niſi, ubi, ob miſſionem ſanguinis diutius neglectam, in pleuritidem, aut peripneumoniam, febris abierat; quod quidem haud paucis contigit, ex nimio præſertim *volatilium* & *cardiacorum* uſu.

Nauſea, aut vomitus urgens, lene poſtulabat *emeticum*, quod & ſtomachi ægritudinem & pectoris oppreſſionem levabat maxime. Sudores exprimebat inſuper; ad quos promovendos potus multus, tepidus, diluens, etſi ſitis non admodum urgebat, erat neceſſarius omnino: quippe ſine ſudore vix unquam lætus hujus morbi exitus. Serum vinoſum dilutius fuit inſtar omnium, tepide epotum; quod utique tanto erat in uſu, ut vix ſatis ſuppeteret lactis ad id conficiendum.

Perutilia fuere, nec omittenda, *veſicatoria*, pone aures ac inter ſcapulas admota; Dolori capitis enim atque tumori & aſperitati faucium certiſſimum tulerunt levamen: quinetiam nimiam in pulmones deſtillationem, curſum ſcilicet acris colluviei avertendo, prohibuerunt.—Me adhortante, pro remediis fuere maxime Lap. Contrayerv. Spirit. Volat. Oleoſ. Sp. C. C.—Lavend. C. Elixir. Aſthmat. le Mortii, & potiones ex Spermat. Ceti ſolut. cum larga potione decocti cujusdam pectoralis tenuis, aut ſeri lactis dilutiſſimi: quæ & percommode ſimul tuſſim leniebant, ac ſudores eliciebant optime. Ubi vero, poſt ſanguinis emiſſionem, reſpiratio gravior & exſcreatio difficilis premebant, ſolutio Gummi Ammoniaci cum Oxymelite ſcillitico fuit neceſſaria prorſus: jam enim inſtar peripneumoniæ nothæ urgebat morbus, & eandem omnino poſtulabat medendi methodum; Pectoralia nempe maxime incidentia, & tibiis *epiſpaſtica; emetica* nonnunquam, aut lenia *cathartica*.

Furebat

Furebat tussis per totum morbi impetum; sæpe adeo vehementer utique, ut eam *anodynis* cohibere fuisset difficile satis: imo usque adeo interdum perduravit post febrem abactam, ut haud paucos, post unum alterumve mensem, in tabem lethalem abriperet; illos præcipue, quibus fuerat olim ex pulmonum infirmitate valetudo minus prospera. Cum vero notaverim frequenter, quod tussis, oborta *diarrhœa*, profligata esset, *eccoprotica* ex Rhabarbaro, Manna, Tartaro solubili, &c. exhibui subinde, facessente febre; optato (quod solet) eventu, duce natura: quæ porro cibi appetentiam, toto morbi tempore prostratam valde, brevi restituebant.

Morbus fuit hercle, ni ex admisso gravi errore, raro lethalis, quem tamen multi, vel ob ipsam ejus frequentiam, temere spernentes, feras dedere pœnas stultitiæ, asthmatici, hectici, tabidi.

Martio.

Januario & Februario tepidiore, successit Martius per initia paulo frigidior; Ventus quippe ex plagis arctoïs spiravit, surgente *Barometro:* post vero frequens Vulturnus *mercurium* demisit, multamque pluviam. Ab octavo ad vigesimum secundum aër satis siccus fuit & tenuis, inde multo humidior.

Pluvia 1. 7. 8. 14—16. 19. 23—25—27. 28. Nix 10. 21. Grando 9. 17. = 3.098. Dig. Dec.

Levis *AB.* 21. 10. p, m. N W 1. Gelu rigidum 10. 11.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,2. N N W 1. } media $29.4\frac{2}{28}$.
— — minim. 21. 28. 9. S E 3.

Dies frigid. 10. 62. N b E 1. } media Therm. Altit. $52\frac{23}{28}$.
— tepid. 28. 44. E S E 2.

Incipiente menſe febris *catarrhalis* undique maxime *epidemica*, quæ & adhuc perdurat; jamque etiam pleuritides, peripneumoniæ, & veræ, & nothæ, anginæ quoque frequentes.

Aprili.

Ventus ab Oriente, ad Septentrionem vero ſæpe deflectens, toto Aprili prævaluit, unde aër ſiccus & frigidulus evaſit; ſub finem præſertim: Malacia tamen ſubinde & nebulæ aliquando intervenere.

Dig. Dec.
Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{13}}$. 15—17. 18. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{22}}$.=2.284.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,0. Malacia. } media 29.6.
— — minim. 13. 29,1. S E 1.

Dies frigid. 27. 50. N E 3. } media Therm. Altit. $42\frac{26}{30}$.
— tepid. 22. 38. Malacia.

Febris *epidemica* adhuc paſſim rure; multique nunc tabeſcunt ex male judicata febre. Peripneumonia & pleuritide multi corripiuntur.

Majo.

Hoc menſe mediam plerumque ſtationem tenuit *Baroſcopium*, flante fere quotidie Subſolano; *Atmoſphæra* maxime ſicca fuit & tenuis; a duodecimo ne vel guttula pluviæ, at ros plurimus & Malacia frequens.

Dig. Dec.
Pluvia $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{6}}$—$\overset{\prime}{\overline{8}}$. 10. $\overset{\prime}{\overline{11}}$. 12.=1.010.

☿ Altitud. maxim. 22. 29,8. E 1. } media $29.5\frac{10}{27}$.
— — minim. 7. 29,2. Malacia.

Dies

Dies frigid. 5. 46. E 2. } media Therm. Altit. $37\frac{10}{27}$.
— tepid. 30. 28. Malacia. }

Febres pulmonariæ, ac intermittentes, invadunt plures. Haud pauci modo phthiſici mortui ſunt, rupto interdum pulmonis apoſtemate: illi præcipue, qui ex febre *catarrhali* in tabem inciderant, & quibus etiam inde tumor pedum aquoſus acceſſerat.

Junio.

Venti fuerunt mutabiles durante Junio, ſæpe ex Oriente, ſed ab Occidente ſæpius ad Auſtrum plerumque vergentes: intervenit haud raro Malacia. Initio aër erat ſiccus; fine & ſiccus & calidus. Maxima roratio ſæpe.

Dig. Dec.
Pluvia $\overset{''}{5}$. $\overset{'}{8}$. 9. 13. 15 — $\overset{'}{19}$. $\overset{'}{20}$. 25. = 1.534.

Maxima *AB.* media nocte 27. W N W 1. Fulgura 12 nocte. Tonitru 26.

☿ Altitud. maxim. 22. 29,8. Malacia. } media $29.4\frac{28}{38}$.
— — minim. 18. 28,8. S b W 3. }

Dies frigid. 21. 36. W 2. } media Therm. Altit. $28\frac{26}{30}$.
— calid. 27. 24. W 1. }

Febres remittentes & intermittentes adhuc, jam ſæpe cum puſtulis rubellis.

Julio.

Toto fere Julio aër fuit valde ſiccus & fervidus, paucæ pluviæ, rorationes autem maximæ, ventus auſtralis raro, Corus & Aquilo ſæpe: nihilominus ſtatio *Baroſcopii* erat utplurimum humilis.

Pluvia

Pluvia 14. 15. 16. 21. 28. 30. 31. Grando 16. Dig. Dec. = 0.772.

Magna *AB*. 10. 10. p. m. N W 1. Tonitru 16. p. m. S S E 2 — 28. p. m. N N W 1.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,7. N N E 1.	}	media 29.4$\frac{6}{26}$.
— — minim. 29, 29,0 N b W 1.		
Dies frigid. 31. 34. N W 1.	}	media Therm. Altit. 24$\frac{8}{26}$.
— fervid. 5. 16. N W 1.		

Febres intermittentes sparsim: Cholera & *diarrhœa* frequens. Mulieres plurimæ immenso mensium profluvio laborant. Omnes fere de languoribus ob æstum enormem undique conqueruntur.

Augusto.

Perpetuus spiravit ab Occidente ventus, ad Meridiem sæpe deflectens, crebro etiam ad Septentrionem. Priore mensis parte pluvia, tonitru, fulgura frequentia, eaque gravissima, sudo tamen subinde intercurrente.

Pluvia 1. 3. 4. 6. 7. 10 — 12. 16. 17. 18. 21. 24. 27 — 29. 31. Dig. Dec. = 4.500.

Fulgur & tonitru vehemens 3. 6. 7. 10 vesperi. Procella 17 nocte. S W.

☿ Altitud. maxim. 24. 29,9. N N W 1.	}	media 29.4$\frac{22}{30}$.
— — minim. 7. 29,0. S S W 1.		
Dies frigid. 24. 43. N N W 1.	}	media Therm. Altitud. 32.
— calid. 5. 24. S W 1.		

Perpauci morbi: aliqui *diarrhœa* & cholera morbo corripiuntur.

Septembri.

Septembri.

Varia fuit tempeſtas ventuſque varius hoc menſe, a nono tamen ad diem decimum octavum ab Oriente, ad Auſtrum declinando plerumque. *Atmoſphæra* erat ſicca, & ſtatio *barometrica* altior ut plurimum, quam elapſo Auguſto: Maximæ & crebræ rorationes.

Pluvia $\overline{1}'$. $\overline{2}'$. 3. $\overline{5}''$. 11. 12. $\overline{13}''$. 14. 21. $\overline{24}''$. 25. 26. 28. 30 = 1.978. Dig. Dec.

Magna *AB*. 8. 10. p.m. N N W 1 — levis 29. H. 9. W N W 1.

Fulgur & tonitru 12 & 13. a. m. Fulgura nocte 26.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,1. Malacia.
— — minim. 26. 29,0. S W b W 2. } media 29.6$\frac{9}{29}$.

Dies frigid. 30. 49. N N E. 1.
— tepid. 5. 33. S W 2. } media Therm. Altit. 37$\frac{20}{29}$.

Tuſſes & *catarrhi* valde frequentes. Ad finem menſis choleræ & *diarrhœæ* ſæviunt.

Octobri.

Eurus & Aquilo hoc menſe ſæpe afflantes *Barometrum* extulerunt multum, temperiemque aëris ſiccam & frigidam reddidere, etſi haud raro intervenit nebula. Per initia menſis ros plurimus.

Dig. Dec.
Pluvia $\overline{1}''$ — $\overline{2}''$. $\overline{11}''''$. 23 — $\overline{25}''$. 27 — 29. = 2.026.

Magna *AB*. 27. 9. W N W 1. Permagnæ pruinæ 15. 16. N N E 1. Glacies 31. N N E 1.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,2. E 1.
— — minim. 25. 28,8. S W 3. } media 29.7$\frac{1}{3}$.

Dies

Dies frigid. 31. 60. N N E 1. } media Therm. Altit. $46\frac{24}{30}$.
— tepid. 3. 37. S S W 1.

Cholera & diarrhæa adhuc. Eruptio pustulosa *scorbutica* frequens sine febre. Apoplexiæ passim: sævæ aliquæ febres peripneumonicæ. *Rubeolæ* & morbi colici plurimi.

Novembri.

Ex occasu plerumque ventus spiravit Novembri, at sæpe ad septentrionem deflexit, quamvis aër erat solito magis tepidus; sub finem valde crassus & humidus.

Pluvia 7. 9. $\overline{10}$. $\overline{11}$. $\overline{12}$. 14. 15. 17. 20. 21. $\overline{26}$. 28—30. = 1.882. Dig. Dec.

Magna *AB*. 27 H. 2. matutina. N W 1—29. 10. N W 1. Procella 20. nocte. S 4.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,2. N N W 1. } media 29. $7\frac{25}{28}$.
— — minim. 11. 29,1. S W 3x.

Dies frigid. 5. 58. Glacies } media Therm. Altitud. $48\frac{22}{28}$.
— tepid. 15. 44. S 2.

Rubeolæ adhuc frequentes: Febres aliquæ pulmonariæ, morbus colicus passim.

Decembri.

Hic mensis fuit nimbosus maxime, continua fere procella eaque sæpe gravissima, a die nono vicesimum tertium adusque perduravit, Africo furente, dum pluviæ corruerunt plurimæ, & horrida nonnunquam fulmina. Ineunte quidem Decembri apricitas aliqua effulsit cum tenui glacie, aër autem erat valde crassus; quintus utique dies fuit valde nebulosus & caliginosus maxime: Immensa

menſa forte vaporis copia *Barometrum* ſuſtinuit partim, quod perpetuæ procellæ aliter multo magis depreſſerint.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{2}$. $\overset{\prime\prime}{9}$. $\overset{\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime\prime}{12}$. $\overset{\prime\prime\prime}{13}$—$\overset{\prime}{15}$—$\overset{\prime\prime}{16}$. 17. $\overset{\prime}{20}$—$\overset{\prime\prime}{22}$. $\overset{\prime}{23}$—$\overset{\prime}{25}$. 26—$\overset{\prime\prime}{29}$. 30. 31 = Dig. Dec. 4.688.

Graves procellæ 11. 12. 14. 16. 22. 23. 26. Maximi maris æſtus a 12 ad 14.

Fulgur & tonitrua graviſſima cum vehemente grandine 12.

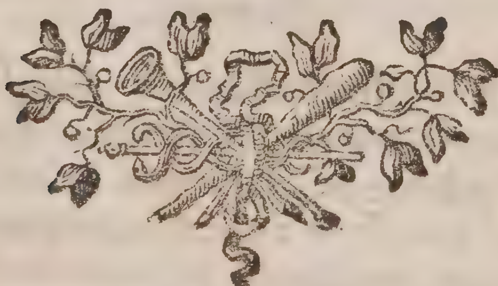
— — — — diu durantia 16. S W b W. 4.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,1. N N W 1.
— — minim. 14. 29,1. S W b W 4[x]. } media $29.5\frac{26}{31}$.

Dies frigid. 7. 62. E 1.
— tepid. 14. 34. } media Therm. Altitud. $49\frac{22}{31}$.

Incipiente menſe morbi colici, & peripneumoniæ nothæ cum affectibus *nervoſis* paſſim: Tuſſes & gravedines frequentes valde ſub finem menſis: Paroxyſmi quoque multi *hypochondriaci* & *hyſterici*.

Tota quantitas pluviæ hoc anno = Dig. Dec. 29,884.

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXIV.

Januario.

Post nubila phœbus! novo quippe cum anno multo lætior ſurgit cœli facies, Boreas nempe paulo poſt initium Januarii oriens vapores disperſit & nubes, rigido accedente gelu cœloque ſereno: aëris autem temperies longe magis tepida fiebat exeunte menſe.

Pluvia 1. $\overline{2}$. 8. 16. $\overline{22}$. Nix & grando 4. 5. = 1.480. Dig. Dec.

Procella 2. W S W. Fulgur & tonitru cum multa grandine 22. mane.

☿ Altitud. maxim. 29. 30,4. E b N. 1. — — minim. 3. 29,4. W 2. } media 29,9$\frac{15}{29}$.

Dies frigid. 14. 71. E N E 1. — tepid. 26. 54. N W 1. } media Therm. Altit. 60$\frac{4}{29}$.

Gravedines, tuſſesque frequentes: morbi colici plurimi: Peripneumoniæ paſſim.

Februario.

In alta perſtitit ſtatione *Baroſcopium* diem adusque undecimum Februarii, flante Cauro; a decimo quinto ad decimum octavum procella perpetua, imo ſæpe violenta maxime: ab Occidente ventus turbineus iterum viceſimo quarto & quinto, immenſa quoque vis pluviæ tunc decidit, maximeque ſubſedit *mercurius*. Niſi ipſo menſis initio vix ulla glacies.

Pluvia

Pluvia 2. 3. 4. 12. 13—15. 16. 17. 18. 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. = 5.554. Dig. Dec.

Fulgura cum grandine 17. nocte. WNW 2.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,4. NE 1.
— — minim. 24. 28,5. SbE 4. } media $29.6\frac{16}{26}$.

Dies frigid. 1. 62. Gelu.
— tepid. 12. 50. SW 2. } media Therm. Altit. $53\frac{18}{26}$.

Incipiente mense morbi *peripneumonici;* procedente anginæ, coryzæ, tusses plurimæ.

Martio.

Ventus quoque occidentalis toto duravit Martio, majore ex parte vergens ad Austrum, unde frequens pluvia & aër crassus & humidus; sub finem ad Septentrionem deflexit paululum.

Pluvia 1—4. 5. 6. 9. 10. 12—14. 16—18. 19. 20. 22. 23—25—28 = 2.812. Dig. Dec.

Procella 19. nocte. S. 4x.

☿ Altitud. maxim. 31. 30,0. WNW 1.
— — minim. 13. 29,0. SWbS 2. } media 29.5.

Dies frigid. 15. 56. WNW 1.
— tepid. 23. 45. WbS 1. } media Therm. Altit. $48\frac{7}{30}$.

Tusses, faucium tumores, lippitudines hoc mense frequentes: multi *rheumatismo* correpti, aliqui peripneumonia, & *paraphrenitide*; plures sub finem apoplexia.

Aprili.

Ne vel Guttula pluviæ diem adusque decimum octavum; a primo ad duodecimnm Corus,

H inde

inde ad vicesimum tertium Subsolanus, post Libs: medio mense aër erat siccus & tenuis.

Pluvia 18. $\overset{\prime}{\overline{19}}$. 20. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{22}}$. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overline{26}$. 27.
Dig. Dec.
29. 30. == 2.126.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,0. N N W 1.
— — minim. 23. 29,4. E S E 2. } media 29.6$\frac{9}{28}$.

Dies frigid. 13. 50. E N E 1.
— tepid. 28. 37. W S W 2. } media Therm. Altit. 43$\frac{23}{28}$.

Tussis & tumor faucium frequens adhuc: febres intermittentes, nec non apoplexiæ haud paucæ: *Ophthalmiæ* passim.

Hoc mense grassari cœpit febris quædam (si ita dicam) *anginosa*, furens indies magis magisque. —— Quos corripuit, primo algor invasit, mox incertus ardor & *cephalalgia*, vomitus protinus aut *diarrhœa*, pauloque post dolor faucium acutus & tumor: hinc febris haud levis, languor, anxietas, ac pectoris oppressio, accedente sæpe delirio, aut soporoso affectu, quorum haud dubia fuere prænuncia urinæ vel tenues, vel quales jumentorum turbidæ. —Felix ille tunc ægrotus, cui sudores eruperunt affatim, aut pustulæ rubræ; si ne hæc quidem, erysipelatis aliquid: ubi nihil horum, brevi instabat fatum; nisi opportuna *diarrhœa*, aut tempestiva diruptio apostematis faucium aut enitens parotis, fauste sublevarent.

Morbus hic haud raro vel intra sex dies discussus fuit; sæpe vero diutius inhærentem, septimo, octavo, aut nono die, erumpentes pustulæ crystallinæ (miliares dicunt) plurimæ expellebant prorsus: modo nimirum haud præmature recessisset, quod certo sane fuit ægrotis exitio. Idem omnino dicendum est de papulis rubris, quæ sæpe etiam statu morbi apparebant.

Pueros

Pueros & juvenes potissimum invasit febris, qui vermes crebro dejiciebant: Seniores raro decubuere. Urina erat rufa plerumque, subrubrum, vel ab ipso initio, deponens sedimentum: Lingua vero plurimo muco subflavo fœdata.

Desideravit febris hæc *epidemica*, quam primum quis ea correptus erat, missionem sanguinis, eamque sæpe repetitam; haud raro utique vehementer urgente morbo, ad tertiam usque vicem; etsi cruor emissus non erat viscidus admodum, interdum floridus satis: vomitu dein lenem stomachi purgationem, continuo *epispastica* auribus, cervicibus, humeris. Sorbitio tepida, *antiphlogistica*, permulta, erat necessaria prorsus, levi sæpe interposito *cardiaco*, nempe ex lapid. contrayerv. Croco, Theriac. Andromach. Confect. Fracastorii, Confect. Raleigh. &c. idque præcipue dum appropinquabat morbi status maxime profecto cum *exanthemata* evaserint sublivida; quod quidem pessimi ominis! Gargarismata emollientia, subacida, detergentia, ulceroso gutturi conducebant maxime, sensim insuper sæpeque deglutita *mucilagine* ex semin. Cydoniorum & Psyllii, Syrup. Moror. aut de Rub. Idæis edulcorat. vel Linctu aliquo *anodyno*, tussi urgente præsertim, quæ fuit sæpissime permolesta. Ut primum aspera & squamosa quasi apparuit cuticula, purgantia lenia ex Rhabarbaro, &c. cum *mercurialibus* profuere maxime, perfectamque sanitatem brevi restituebant.

Maio.

Ventus ab occasu, flectens maxime ad Septentrionem, toto fere mense spiravit, intercurrente nonnunquam Vulturno. *Atmosphæræ* temperies

H 2

peries fuit multo frigidior solito; statio *mercurii* utplurimum demissa.

Pluvia 1. 7. 11. 12. 15—18. 21. 25. 26. 28—30. Nix. 13. Grando 14.=1. 764. Dig. Dec.

Leves *AB*. 14. 15. N W b N 2. Fulgur & tonitru 28. p. m.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,9. N 1. — — minim. 29. 29,0. S E 2. } media $29.4\frac{19}{31}$.
Dies frigid. 14. 52. N N W 2. insolitum Frigus! — tepid. 25. 37. Malacia ——— ——— } med. Ther. Alt. 42.

Tussis *convulsiva* inter pueros frequens, febres intermittentes passim. — Nunc febris *anginosa epidemica* sævit maxime: Angina gravius urget, cui jam frequenter accedunt aphthæ molestissimæ, & cum fera tussi strangulatio ferme, ni frequens subveniat tepida sorbitio & perpetua fere gargarizatio.

Junio.

Eurus assidue flavit a sexto fere ad vigesimum; initio & fine Corus: Atmosphæra magis tepida fuit, ac humida, quam mense priore; ambo utique plus satis nubili.

Pluvia 2. 6. 8. 10. 11. 14. 15. 20. 21. 23. 26. 29.=3.208. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 4. 29,7. N W b W 1. — — minim. 24. 29, 1. W N W 1. } media $29.4\frac{11}{29}$.
Dies frigid. 10. 40. S E b E 1. — calid. 22. 26. Malacia. } media Therm. Altit. $31\frac{16}{29}$.

Febres intermittentes adhuc; *Ophthalmiæ* passim. Morbo jam *epidemico* accedunt pustulæ fere omnigenæ, atque haud raro eruptiones *erysipelatosæ*:

toſæ: minùs vero premuntur fauces; Febris quippe jam magis ad exteriora tendit. Die ſexto, aut ſeptimo, cuticula aſpera fit & rupta, velut aſperſa craſſiore farina; idque quo magis, eo melius; tandem tota pene deſquamatur: ex pedibus ſæpe tantis portionibus, ut ſoleam quaſi detractam referant hæ morbi exuviæ. Hic equidem lætiſſimus eſt morbi exitus: ubi vero *exanthemata* tarde admodum & parcius erumpunt, erupta vero liveſcunt, maximæ anxietates, languores, deliquia ſequuntur: pauloque ſæpe poſt vomitus, aut *diarrhœa*, enormis, quæ ægros non raro celeriter rapit.

Hæc febris, ut omnes fere, quas puſtulæ comitantur, contagioſa eſt; plures namque ea correpti in eadem ſæpe domo decumbunt.——Quod vero jam cutim magis petat quam ſuperiore menſe, ob majorem aëris calorem eſſe arbitror, humores elicientem extra: medio enim Maio cum *atmoſphæra*, pro anni tempore, erat maxime frigida, dolor ac faucium tumor urgebant graviſſime.

Eadem omnino medendi methodus juvat usque; nunc porro *Mercurialia*, ſine ſtimulis ſalinis præparata, aptiſſime adjecta ſunt: quippe quæ in aliis cutaneis eruptionibus inveniuntur efficacia maxime, quidni & in his utilia ſint? Iſta utique vel in ipſis *variolis* proſpero ſæpiſſime eventu exhibui. Humores enim lentos nimium attenuant, glutinoſa vaſculorum repagula expediunt, ſaliumque cohæſiones diffringunt, ſuccos demum morbidos fluxos reddunt, tandemque abigunt prorſus: dumque pondere ſolum & ſubtilitate partium agunt, ſanguinem incendunt minime.

Julio.

Prior Julii pars fuit aprica ſatis, at ſubfrigida, ventus plerumque a Septentrione; medio menſe Libs intervenit, pluvia ruente; tunc iterum Septentrio: a 25 ad 28 pluvius Vulturnus. Trigeſimo primo, vento omni momento variante, immenſa quantitas pluviæ decidit, cataractæ ad inſtar; inter horam octavam matutinam & meridiem ad digitum ſaltem integrum, licet milliaribus quindecim ad Orientem vix ulla. Aër fuit hoc menſe valde humidus & Barometrum humile.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{12}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. 16. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$—$\overset{\prime}{\overline{29}}$—$\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{31}}$.
Dig. Dec.
= 2.982.

☿ Altitud. maxim. 5. 29,8. N 1.
— — minim. 26. 28,9. S E 3. } media 29.4$\frac{10}{31}$.

Dies frigid. 3. 38. N 1.
— calid. 24. 24. Malacia. } media Therm. Altitud. 30$\frac{2}{31}$.

Febres intermittentes adhuc: Tuſſes frequentes inter adultos, *convulſivæ* inter pueros. Magnæ undique de ſpirituum languoribus querelæ. ——Quamplurimæ aviculæ, dum plumas exuunt, moriuntur.

Furit etiamnum febris *epidemica* inexplicabili quodam angore quosdam, vel intra ſex ſæpe dies, perimens. Hos leve primo corripuit delirium, quod utique pejoris fuit ominis, quam ſi, more bacchantium, aperto exarſerant furore. Nil perinde tunc profuit ac ſanguinis detractio cucurbitulis ſcarificatis, humeris cervicibusque admotis; poſt *clyſmata* laxantia, aut mitiora *cathartica*; frequentia porro *veſicatoria*, cruribus præcipue.

Auguſto.

Augusto.

Suda tempestas initio, medio autem Augusto permulta pluvia, eoque quidem exeunte nimia. Libanotus frequens, isque ad finem maxime furens, *Barometrum* valde depressit, aëremque reddidit humidissimum: maximæ fuerunt rorationes mensis principio, Aquilone spirante. Auster turbineus nocte inter 9 & 10 diem *Mercurium* præcipitavit plurimum gravissimamque pluviam; maris autem æstum extulit maxime.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{9}}$. $\overset{'}{\overline{10}}$. $\overset{''}{\overline{12}}$. $\overset{'}{\overline{13}}$. 14. $\overset{''}{\overline{16}}$. 17. $\overset{'}{\overline{19}}$. 23. 25. 26. $\overset{''}{\overline{28}}$. $\overset{'}{\overline{29}}$. $\overset{''}{\overline{30}}$. 31. = Dig. Dec. 4.022.

Procella 9. Nocte. SSE 4 — 28. Nocte. S W 4_x — 29. Nocte. SW 4_x. — 30. W S W 4^x. cum fulgure & tonitru.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,8. N. 1.
— — minim. 10. 28,7. SSW 3^x. } media $29.3\frac{27}{31}$.

Dies frigid. 31. 42. S W 3.
— calid. 7. 24. N N b W 1. } media Therm. Altit. $30\frac{26}{31}$.

Febris *epidemica* plures adhuc premit, ingenti sæpe cum vomitu & *diarrhœa: Ophthalmiæ* passim: Scabies valde frequens. *Variolæ* jam grassari incipiunt, ac febres lentæ *nervosæ*.

Plurimæ aviculæ canentes pereunt: perraro auditur stridula cicada. —— Æstas fuit magis nubila, magis frigida, magis denique pluviosa solito: Omnia nunc loca aqua & limo plena sunt.

Septembri.

Toto fere Septembri ventus ex Occidente spiravit, ad Septentrionem vero majori ex parte deflectens, qui *Barometri mercurium* exaltavit:

manet usque tamen *atmosphæra* madida & paulo frigidior.

Pluvia 1. 2. 3 8. 17. 20. 21. 22.—24. 27. 28. 30. = Dig. Dec. 1. 752.

Parva *AB*. 9. H. 10. N N W. 1. Procella 21. p. m. S W — 24. nocte. W S W. 4x.

Vehemens grando 22. W N W 2. Magna pruina 26. NbE 1.

☿ Altitud. maxim. 17. 30,0. Malacia. } media $29.6\frac{3}{27}$.
— — minim. 1. 29.0. W 2.
Dies frigid. 26. 45. N b E 1. } media Therm. Altit. $41\frac{10}{27}$.
— tepid. 1. 36. — —

Iam evanescit fere febris *epidemica*, nec multum augetur *variolarum* numerus. Choleræ, febres *nervosæ*, *miliares*, intermittentes, passim.

Octobri.

Initio Africus nimbosus multam demisit pluviam; quarto die sæviit Vulturnus; a decimo quinto ad vicesimum tertium perflavit Aquilo, & *Mercurium* erexit plurimum; sub finem Corus: aër frigidus est ac humidus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 7—10. 11. 12. 13. 15. 19. 21. 23. 26. 28. 29. = Dig. Dec. 3. 154.

Fulgur & tonitru cum grandine 2. p. m. Grando 7. 8. Fulgur & tonitru 12. p. m. permagni maris æstus a 1 ad 4 diem.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,3. E N E 1. } media $29.5\frac{26}{30}$.
— — minim. 4. 28,8. S E b E. 3x.
Dies frigid. 19. 64. N N E 2. } media Therm. Altitud. 51.
— tepid. 1. 43. S W 4x.

Variolæ

Variolæ jam factæ ſunt *epidemicæ.* Morbi colici a *pomaceo* novello frequentiſſimi. *Catarrhi* & faucium tumores haud rari; imo quædam adhuc reliquiæ febris *epidemicæ* ſparſim notantur. Febris *nervoſa* & *miliaris* paſſim.

Novembri.

A primo Novembris, diem ad usque viceſimum, ventus inter Orientem & Septentrionem conſtitit, qui & paulo ſicciorem reddidit *atmoſphæram*, multoque magis frigidam, *Baroſcopium* vero extulit maxime: inter diem autem 21 & 24, fremente Africo, permulta pluvia decidit, corruente admodum *Mercurio*; at brevi Aquilo redux reſtituit rem.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. 10. 21. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{22}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. 29.
Dig. Dec.
= 2.068.

Gelu, idque ſubinde rigidum, hoc menſe frequens.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,4. N N E 1. } media 29,8$\frac{24}{29}$.
— — minim. 23. 28,8 S W 3.

Dies frigid. 27. 68. N N E 1. } media Therm. Altit. 58$\frac{21}{29}$.
— tepid. 2. 52. Malacia.

Variolæ & morbi colici valde *epidemici*: Apoplexiæ plures: Colica bilioſa paſſim.

Decembri.

Pluvia, procelloſa, horrida tempeſtas hunc finivit annum. Vix unus & alter dies ſine pluvia toto Decembri; Libs vehemens perfurebat ſæpiſſime, gravi ſubinde cum pluvia: inde *Barometrum* erat frequenter * mire depreſſum. Jam magnæ ſunt inundationes undique. Aër fuit

maxime humidus, gelu rarissimum, etsi *atmosphæra* fuit valde frigida sæpe.

Pluvia 1 — $\overset{'''}{4}$ — $\overset{''}{6}$. 7. $\overset{''}{9}$. $\overset{''}{10}$ — $\overset{'}{12}$ — $\overset{'''}{14}$. $\overset{'}{15}$ — $\overset{''}{17}$. 18. 20 — $\overset{'}{23}$. $\overset{''}{24}$. $\overset{''}{26}$ — $\overset{''}{28}$. $\overset{'''}{29}$. $\overset{'}{31}$ = Dig. Dec. 6.192.

Procella 1 S W — 10. p. m. S W b S 4 — 14. a primo mane S W 4^x — 26. W N W. — 27. W 4^x — 29. W S W 4.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N W b W 1. } media $29.3\frac{9}{31}$.
— — minim. 14. * 28,2. S W 4^x.

Dies frigid. 22. 64. N N E 1. Gelu. } media Ther. Alt. $58\frac{4}{31}$.
— tepid. 1. 52. W S W. 2.

Variolæ valde *epidemicæ* & sæpe mortiferæ: Colice jam non adeo frequens. *Rheumatismi* multi; Febres putridæ & *petechiales* passim.

Maxima fuit pluviæ quantitas hoc anno, nempe = Dig. Dec. 37.114.

CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXV.

Januario.

QUAMVIS *Baroſcopium* fuerat ſublime valde initio Januarii, ventusque arctoüs; id tamen procelloſa tempeſtas, a ſexto ad decimum quartum fere perpetua, ac ſubinde graviſſima, ad ultimum pene gradum deturbavit: quod autem poſtea, a die ſcilicet viceſimo ad finem usque, ad ſummum ferme erexit Aquilo. *Atmoſphæra* fuit frigida & ſæpe humida valde: ſub menſis finem rigidum gelu.

Pluvia 2. 5. $\overline{6}''$. $\overline{7}''$. 8. $\overline{10}'''$. $\overline{11}'$—$\overline{13}''$. $\overline{14}'$. $\overline{18}''$. 19. 22. Nix 9. 11 = 2. 526. Dig. Dec.

Procella 6 nocte. S W 4_x—graviſſima 8. S W 4^x circa meridiem *mercurium* depreſſit ad 28,3: —vehemens 10 nocte S S E 4^x. ☿ 28,4; violenta duravit procella ad horam octavam matutinam diei undecimi; *Barometer* vero ſubſedit ad 28, 1: raro mercurium *Baroſcopium* infra hunc gradum notavi!

☿ Altitud. maxim. 4. 30,5. N b W 1.
— — minim. 11. 28, 1. S 4^x. } media 29. $6\frac{24}{30}$.

Dies frigid. 25 70. N 1.
— tepid. 6. 54. S W 3. } media Therm. Altit. $59\frac{29}{30}$.

Variolæ ſunt maxime *epidemicæ*, quædam valde malignæ; utpote quibus non raro accedunt *hæmorrhagiæ* ex omnibus fere corporis meatibus, & (A) *petechiæ* lividæ & nigræ. Vix unum vidi his correptum affectibus ſervatum; nam in tanta peſti-

pestilentia sanguinis *crasis* dissolvitur penitus, & maxime putrescunt humores: imo cruor emissus, putris instar saniei, diffluit; nec, ut solito, in frigore coagulatur.

Colicus morbus cum doloribus sævis *rheumaticis*, & *paresi* nonnunquam brachiorum manuumque, a *pomaceo* novello, frequens adhuc. Multæ tusses sub finem mensis: *ophthalmiæ*, febres *miliares* & *erysipelatosæ* passim.

Februario.

Sublimem retinuit stationem *Mercurius* ad diem usque decimum sextum, Septentrione afflante, aut Vulturno: sub finem madidus Notus *Baroscopium* demisit. Sudum haud raro eluxit hoc mense; Gelu affuit rarius.

Pluvia 8. 14. $\overset{''}{\overline{17}}$. 18. 22. $\overset{'''}{\overline{23}}$—$\overset{'''}{\overline{26}}$. 27. Dig. Dec.
= 1.978.

Procella 26 nocte. SSW 4_x.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,5. N N E 1. — — minim. 27. 29,0. S S W 3^x.	media $29,7\frac{10}{25}$.
Dies frigid. 21. 66. E N E 1. rigidum Gelu. — tepid. 9. 52. Malacia. — —	media Therm. Altit. $57\frac{18}{25}$.

Pleuritides & peripneumoniæ frequentes, at rure maxime: *Variolæ epidemicæ* adhuc, sed non ita pestiferæ.

Jam in popellum ingruit febris quædam contagiosa, pustulis sæpe & *petechiis* comitata: Merx admodum infelix! Classe, ut credere par est, advecta; quippe quæ diu ante inter nautas apud *Portum-magnum* commorantes sævierat, multosque dederat letho: de hac plura mense sequente.

Martio.

Martio

Varia fuit tempestas mense Martio, varia quoque *Barometri* statio nunc alta nempe, nunc valde depressa. Libs initio, a sexto ad decimum septimum Vulturnus, tunc Aquilo, post Caurus: *Atmosphæra* era frigida satis, at paulo humidior.

Pluvia 1. 2. $\overset{\prime\prime}{4}$. $\overset{\prime}{5}$. 14. $\overset{\prime\prime}{15}$. $\overset{\prime\prime}{16}$. $\overset{\prime}{23}$—$\overset{\prime}{25}$. 28. 30. $\overset{\prime}{31}$.=2.234. Dig. Dec.

Maximus maris æstus 15 mane S b E 3[x].
Gelu a 20 ad 23.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. N E 2.
— — minim. 16. 28,7. S S E 3. } media 29,3$\frac{29}{30}$.

Dies frigid. 20. 64. N b E 2.
— tepid. 15. 50. S b E 3. } media Therm. Altit. 54$\frac{4}{30}$.

Variolæ hactenus *epidemicæ*: pleuritis & peripneumonia passim: apoplexiæ quædam.

Nunc maxime dispergitur contagium *epidemicum* in plebeculam maxime. —— Quibus febris hæc contigit, primo levi quasi horrore, ac universa pene lassitudine, correpti sunt; mox nausea & vertiginoso capitis dolore: haud vehemens tamen insecuta febris est, nec immodica sitis, quamvis media lingua scabra fuit & fusca, imo sæpe arida valde, utroque vero a latere muco oblito subflavo. Interim de dolore gutturis, haud raro strangulante fere, & de teneris oculis, lumina refugientibus, multæ querelæ. Urinæ plerumque *χριμνῶδεες* erant, aut tenues, paucæ, luridæ, vapidæ instar *cerevisiæ*: quæ quidem omnibus in febribus sunt pessimæ notæ!

Hæc ferme per quatriduum, quo aut vigiles omnino decubuere, aut ne sentientibus quidem brevissimus & maxime interruptus obrepsit somnus.

nus. Jam ſurditas, deſipientia, ſuſpirium frequens, immanis præcordiorum oppreſſio, manuum tendinumque tremor & ſubſultus accedebant: attamen de valetudine rogati vix querebantur quicquam, adeo invaluerat torpor.

Diem circiter ſextum, nunc citius, nunc tardius, *petechiæ* rubræ, purpureæ, lividæ, nigræ, imo vibices quaſi, ſæpe apparuerunt. Mali admodum ominis hæc *exanthemata!* eoque pejoris, quo magis ad nigritiem ſpectabant. Frequenter porro videbantur innumeræ maculæ minutiſſimæ fuſci coloris, cutis lenticulas aut pulicum morſus adumbrantes, ſed paulo magis atræ: quas utique haud minus eſſe lethales obſervavi quam ipſas nigerrimas. —— In hoc rerum ſtatu, aut ſopor perpetuus urgebat, aut furor cœcus; imo ſæpe haud erat aſſidentibus, etiamſi robuſtis, facile ægros continere, ne e lectulis exilirent, tanquam alio abituri: quo quidem ſymptomate vix aliud magis tunc funeſtum memini.

Triſtia dum hæc agebantur, ſudor profuſus, viſcidus, olidus, aut fœtidiſſima, livida *diarrhœa* miſeros colliquabat ægrotos. Lingua porro nigra, aridiſſima, vox faucibus hærens, ſingultus, *ſpaſmi*, pulſus formicans, aut coacervatus, livor manuum, ac ſæpe ipſorum etiam cubitorum, atræ mortis certiſſima inſtabant prænuncia: die undecimo, aut decimo quarto plerumque, multo citius nonnunquam. Tanta fuit, tamque cita putrefactio cadaverum, ut ea ſepelire fuerit neceſſe prorſus aliquando vel intra horas viginti quatuor.

Dira quidem hæc & acerba maxime! erant autem plurimi, quibus ſors melior, die ſcilicet quarto, aut quinto, benignum dedit morbi exitum; Eruptione nempe puſtularum rubrarum,

miliari-

miliarium, atque blandi per totum corpus ſudoris. — Multi diu morbo conflictati, innumeras tandem habuere puſtulas *miliares*, limpidas, ſæpe ſalutiferas: pluribus autem erat periculoſæ plenum opus aleæ.

Aprili.

A die ſecundo Aprilis ad decimum ſpiravit Eurus; poſt varius ventus variaque admodum tempeſtas, at pro anni tempore frigida & humida.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. 10. $\overset{\prime}{\overline{14}}$—16. $\overset{\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime}{\overline{20}}$. 22. 24. $\overset{\prime\prime}{\overline{27}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{29}}$. = 2.252. Dig. Dec.

Ventus vehemens 22 prima luce. W N W. Nox procelloſa 26. S 4.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,9. E S E 2.
— — minim. 10. 28,8. S E 2. } media 29.5$\frac{10}{29}$.

Dies frigid. 7. 54. E b S 2.
— tepid. 25. 42. W N W 1. } media Therm. Altit. 46$\frac{20}{29}$.

Auctus jam variolarum numerus eſt: atque modo febris *anginoſa miliaris*, quæ verno tempore elapſi anni fuit hic *epidemica*, vicinam infeſtat regionem.——Febris contagioſa, maligna, ſævit jam magis quam antehac unquam. Raro nunc adeſt ſtrangulans faucium dolor, paucæque nunc erumpunt puſtulæ; at loco earum *petechiæ* fuſcæ, purpureæ, nigræ, ac nimis frequenter lividæ vibices, atro ſemper carbone notandæ!—— plurimi moriuntur.

Maio.

Boreas afflavit, aut Corus, a primo ad viceſimum quartum Maii, poſt Vulturnus; Tempeſtas fuit

fuit valde frigida ac nubila. Maximæ pruinæ a duodecimo ad decimum quartum.

Pluvia 1. 11. 12. $\overset{\prime\prime}{15}$. 17. 20. 22. $\overset{\prime\prime\prime}{23}$. 24. 26. $\overset{\prime}{30}$. 31. = 1. 646. Dig. Dec.

Grando vehemens 23. Fulgur & tonitru 30.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,1. N W 1.
— — minim. 16. 29,1. S E 2. } media 29.6 $\frac{12}{31}$.

Dies frigid. 14. 54. N W 1.
— calid. 31. 36. S S E 1. } media Therm. Altit. 43 $\frac{6}{31}$.

Multi apoplexia corripiuntur: *Variolæ* adhuc. Febris contagioſa plurimos perdidit; optima ſæpe ſprevit conſilia: ſequens tamen methodus permultos ſervavit.

Ipſo quidem morbi initio venæ ſectio profuit, raro poſt unquam; imo temeraria ſuſcepta manu ſæpe obfuit maxime. Si tamen poſt ſanguinis miſſionem *cephalalgia* & vertigo urgebant usque, fuit utile admodum cucurbitulis ſcarificatis, humeris cervicibusque admotis, ſanguinem detrahere: quod quoque vomitionem, poſt excitandam, reddidit tutiorem. Cruorem vix unquam notavi valde glutinoſum, ſerum plerumque vero viride erat, haud raro rubellum; quod infauſtum ſemper! quibus enim id contigit, *petechias* nigerrimas, aut vibices habuere certo certius cum phrenitide perpetua, aut gravi comate.

Continua fere nauſea, ac frequens, bilioſus vomitus lene ſemper poſcebant *emeticum*, quo & ventriculi colluvies ejiceretur & præcautum foret contra peſtiferam *diarrhœam*, quæ aliter morbi ſtatu, aut paulo poſt, ſemper evenit: nam ubi ventriculi ſaburra, diutius morando, acrior fit aſſidue; tandem per inteſtina deſcendens, iſta utique torquet maxime.

Nullo

Nullo non tempore morbi *epiſpaſtica*, alia ſcilicet aliis ſuccedentia, neceſſaria fuerunt omnino; lenia porro deſiderabant *cardiaca*, eaque repetita frequenter, languor continuus & collabentes aſſidue vires: quæ & ſudores etiam maturos, criticosque ſæpe, movebant, aut puſtulas expellebant. Ad hæc promovenda Confect. Raleigh. Theriac. Andromach. Lap. Contrayerv. Rad. Serpent. Virg. aliquando Sal. C. C. &, quibus non fuit ingrata admodum, non uno ſolum nomine laudanda, Camphora (quæ nempe Opio felicius arceſſebant ſomnum, ac delirium compeſcebat magis) aptiſſima fuere remedia.—— Imo, quod multo minore pompa paratur, vinum rubrum *uſtulatum* (quod dicitur) Cinnamomo & Maci incoctis cum aquæ pauxillo, haud minus efficax ad vires ſuſtinendas inveni, quam celeberrima *alexipharmaca*; non in hoc tantum morbo, ſed & in omni febre lenta & *nervoſa*, potiſſimum cum coliquante ſudore, vel immodico alvi fluxu declinante. Didici hinc tandem, quod aſtringentia aromatica mitiora *craſin* ſanguinis firmando, fibrasque vaſculorum corroborando, vera fuere hujus, exeuntis ſaltem, morbi *alexiteria*; fortaſſe & antidota fuiſſent.——Ipſi etiam veteres antidotis & *alexipharmacis* immiſcebant ſemper aſtringentia quædam medicamenta, ut paſſim apud eos videre eſt.

Ad eum adeo finem, optato demum cum ſucceſſu, poſt ſummum morbi incrementum, exhibui aliquam ex cortice Peruviano medicinam cum *alexipharmacis* idoneis & Elixire Vitrioli Mynſichti acidulatam; nec otioſe interea expectans ſedimentum urinæ laudabile, & quod dicitur lateritium: modo ſcilicet vel minimam morbi remiſſionem obſervaſſem.—Si in ſingulari gan-

græna valeat quinquina, quidni in universa humorum corruptione? *Exanthemata* nigra, vibices & citissima cadaverum putrefactio, *gangrænosam* utique sanguinis *diathesin* significabant.

In longis equidem febribus nihil magis necesse est, quam solida inter & fluida æquilibrium conservare debitum. Nihil ad id sane facit efficacius, quam, diluente liquore, sanguinem fovere assidue, ac vim fibrarum confirmare medicamentis appositis; donec natura, his auxiliis morbi victrix, læta crisi eum expellere possit: nam ut febris ardens fræna semper poscit, lenta sæpissime indiget calcaribus. —— Profecto nunquam non arte molienda crisis est, cum nil ultra assequi valeat natura.——Febribus ideo tarde admodum decrescentibus, lenia *cathartica* sæpe ex usu sunt maxime, *cardiacis* interim assumptis: In hac sane, de qua agitur supra, cum vix alia profecerint, rhabarbarum exhibitum quotidie valuit plurimum, vinum ustulatum interim affatim sorbendo: hoc modo enim putris expurgata fuit colluvies, & viribus interea consultum est optime.

Junio.

Caurus hoc mense spiravit sæpissime, hiscebat etiam subinde Libs: Vulturnus a decimo nono ad vigesimum secundum. Aër erat plerumque valde frigidus, crassus & humidus.

Pluvia 1. 3. 4. 11. 15. 16—18. 19. 20.
Dig. Dec.
—22. 25. 26. 28. = 1.936.

☿ Altitud. maxim. 5. 29,9. N W 1.
— — minim. 18, 29,1. S W 3. } media $29.5\frac{7}{29}$.

Dies frigid. 2. 44. N W 1.
— tppid. 14. 34. Malacia. } media Therm. Altit. $36\frac{6}{29}$.

Variolæ,

Variolæ, & febres intermittentes, haud infrequentes. Febris *miliaris* rubra cum enormi vomitu & alvi fluxu rure graſſatur usque. Morbus contagioſus modo ſub finem menſis miteſcit paululum.

Julio.

Aër fuit humidus maxime & frigidus toto Julio, ventus ab Occidente plerumque & plagis auſtralibus, Eurus aliquando: Tempeſtas utique fuit nubila, pluvia, infauſta admodum, hyemi magis quam æſtati ſimilis. Omnes fructus ὡραῖοι acerbi ſunt & immaturi. Vix audis cicadam, rari volitant papiliones: Plurimæ aviculæ canentes inter plumas exuendas intereunt.

Pluvia 1—$\overset{'''}{\overline{3}}$. $\overset{'}{\overline{6}}$. 7. 10. $\overset{''}{\overline{11}}$. 12. $\overset{'''}{\overline{14}}$. $\overset{''}{\overline{15}}$. 16. $\overset{'}{\overline{19}}$. 21. 22. $\overset{'''}{\overline{25}}$.—27. 30.=3.536. Dig. Dec.

Procella 11. nocte. WbS. Tonitru 30. p. m. Coruſcationes nocte.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,7. S E 1.
— — minim. 16. 28,9. S W 3x. } media 29.4$\frac{4}{30}$.

Dies frigid. 19. 42. S S W 2.
— tepid. 30. 30. W 1. } media Therm. Altit. 34$\frac{28}{30}$.

Febris *epidemica* contagioſa hic imminuta eſt valde, at ſævit adhuc in vicinia: Multi *variolis* usque laborant; (B) Pſora frequens.

Auguſto.

A die ſecundo Auguſti decimum tertium adusque ventus perpetuus ab Oriente ſpiravit, pulchra interea calidaque tempeſtas eluxit, poſtea miſera, procelloſa & horrida ſecuta eſt; nunquam memini, *atmoſphæram* ita humidam fuiſſe hoc

 anni

anni tempore: Omnia fere loca aqua exundant & limo. — Plures aviculæ canentes moriuntur: Apes exanimatæ parum mellificant. Folia arborum æque sunt decidua jam, ac si exiisset Autumnus.

Pluvia 1. 2. 14. 18. 19. 21. 22. 23. 25.
—29. 31. = 2.906. Dig. Dec.

Maximæ rorationes, durante apricitate, mensis initio.

Magna *AB.* 20. N W 1. Procella 22. p. m. S W — vehemens 23 nocte. S S W.

☿ Altitud. maxim. 12. 29,9. E 1.
— — minim. 22. 29,2. S W 4x. } media 29.6.

Dies frigid. 27. 42. W N W 1.
— calid. 13. 26. E 1. —— } med. Therm. Altit. $32\frac{6}{29}$.

Fatales etiamnum reliquiæ passim febris malignæ: *Variolæ* adhuc: Scabies & psora frequens, choleræ ac *diarrhœæ* plurimæ. Permulti, gravi quasi tempestate perculsi, inerte quadam socordia torpent. — Plures canes rabidi discurrunt.

Septembri.

Nubilus fuit, madidus & frigidus hic mensis; Caurus afflavit sæpe, Libs aliquando, Eurus frequenter, sub finem præcipue: Boreas 8, 9, 10.

Pluvia 1. 3. 6. 7. 11. 12—14—16. 17.
18. 20. 22. 24. 26. 28. 29 = 1.918. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 23. 29,9. E. 1.
— — minim. 11. 29,2. W N W 1. } media $29.6\frac{7}{30}$.

Dies frigid. 23. 46. S E 1.
— tepid. 3. 30. N W 1. } media Therm. Altit. $36\frac{14}{30}$.

Febres

Febres *petechiales* sparsæ adhuc: *Variolæ* frequentes: *Diarrhœa* & cholera multos infestant: Tusses plurimæ ad finem mensis.

Octobri.

Venit ab Oriente ventus fere constans per totum Octobrem, initio & fine ad Septentrionem inclinans; unde aër tenuis factus est, at paulo frigidior: medio autem ad Austrum.

Pluvia $\overset{''}{7}$. $\overset{''}{8}$ — 10. 12. $\overset{''}{14}$. $\overset{'''}{26}$. $\overset{'''}{27}$. = 2.756. Dig. Dec.

Levis *AB*. 3. Malacia — 4. E. 1 — 12. N 1. Gelu & maxima pruina 30. E N E 1.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,1. E N E 1. } media $29.6\frac{17}{30}$.
— — minim. 9. 29,1. W N W 1. }

Dies frigid. 30. 64. } media Therm. Altitud. $47\frac{22}{30}$.
— tepid. 26. 40. S S E 2. }

Multæ febres lentæ, ac intermittentes, passim. Aliqui hoc mense, subito quasi asthmate correpti, in tumores pedum & abdominis, hydropicos velut, inciderunt, ex quibus nonnulli brevi sunt mortui.——Multi canes rabie perciti.

Novembri.

Sequitur November pluvius admodum & procellosus, sub finem præcipue: turbidus Auster prævaluit maxime, crassamque fecit *atmosphæram* ac humidam valde.——Exeunte mense permagnæ inundationes undique.

Pluvia 4. $\overset{''}{5}$ — $\overset{''}{7}$. $\overset{'}{9}$. 10. $\overset{'}{13}$. $\overset{'}{14}$. $\overset{''}{15}$ — $\overset{'''}{17}$ — $\overset{''}{19}$. $\overset{''}{21}$ — $\overset{''}{23}$ — $\overset{'''}{25}$. $\overset{'''}{26}$. $\overset{''}{27}$ — 29 = 4.922. Dig. Dec.

Procella 9 ab hora 10. a. m. ad 2. p. m. S W S 4^x — 23. tota die S W. — 26 Nocte S 4^x — 27. S 4^x —

Maximi maris æstus 27, quamvis luna jam erat in *quadratura;* altiores etiam quam si interlunium fuisset, aut plenilunium. Tonitru vehemens 24 noctu.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,0. N W 1. }
— — minim. 27. 28,4. S 4x. } media $29.4\frac{14}{30}$.
Dies frigid. 1. 58. Malacia. }
— tepid. 19. 44. S S W 2. } media Therm. Altit. $49\frac{16}{30}$.

Cephalalgiæ, vertigines, insultus epileptici, tumores faucium & parotidum, frequentes: *dyspnoica* pectoris gravitas haud paucos premit. * Febres lentæ *nervosæ* plurimæ. — Multi canes rabiosi circumcursant.

Decembri.

Vix unquam *atmosphæram* memini ita humidam fuisse, ac erat toto Decembri; etsi Subsolanus perflabat sæpissime: fateor equidem, quod madidus notus intervenit frequenter, ac pluviæ haud parum demisit.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. 4. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{6}}$. 7. 9. 17. 19 $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$, $\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$. 30. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{31}}$. = 2.364. Dig. Dec.

Gelu rigidum 12. 66. E b N 1 — 13. 64. E 1 — 16. E 1 — 23. 64. E 1.

Procella 24 Nocte. S b E — 27. S W b W 4x. Maximi maris æstus 21. 22. E S E 2 — permagni 24. 25. 26. Austro furente.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. E b S 2. }
— — minim. 28. 29,0. S W b W 3x. } media $29.6\frac{6}{27}$.
Dies frigid. 12. 66. E b N 1. }
— tepid. 1. 46. W b S 2. } media Therm. Altit. $54\frac{8}{27}$.

Tusses

* *Vide Dissertationem de Febre lenta nervosa, infra.*

Tusses, colli fauciumque tumores, raucedines, levi sæpe cum febricula, sunt valde frequentes. Febres putridæ *nervosæ* passim.

Dig. Dec.

Summa pluviæ hoc (C) anno est = 30.974.

Notationes quædam.

(A) Hæ maculæ oriri videntur ab infractis, aut dissolutis, sanguinis globulis, *arteriolas serosas* intrantibus; dumque ibi hærent, *petechias* formant, aut vibices: velut in contusionibus sanguis ruber in vasa iniqua urgetur, & cutim reddit discolorem. —— Pestiferæ semper sunt, quod cruorem putridum esse, aut maxime solutum, denotant: imo adeo saepe dissolvitur sanguis, ut profusae subsequantur *hæmorrhagiæ.* Quod quidem *scorbuticis* quoque accidit crebro, cum ne vel minima febris signa adsint, etsi totus fere corporis habitus innumeris violaceis maculis inficitur; qui tamen mox, ac ne quidem tale quid somniantes, funesto sæpe sanguinis fluxu corripiuntur: iste tamen cruor nunquam, more solito, concrescit. —— Hos certe *scorbuticos* austera acida, opportune data, adjuvant maxime, ut haud raro notavi. ——In talibus ideo *variolis*, & aliis maculosis febribus, valeant plurimum.— Missio sanguinis utique obesse magis, quam prodesse, videtur.

(B) Estne peculiaris aliqua *atmosphæræ* constitutio ad eruptiones cuticulares gignendas apta? utique per idem fere tempus, quo *variolæ*, aut pustulosæ febres, grassantur, *exanthemata* quoque omnigena, ut papulæ, scabies, erysipelas, &c, infestare solent, ut observatur sæpissime: imo dudum, & vulgo noverint vel mulierculæ, quod

morbilli, aut *rubeolæ*, *variolas* plerumque præcurrunt. Nonne adeo desumendum sit hinc monitum *prophylacticum*? ——Forte lenia *Mercurialia*, quæ in aliis cutis morbis tantum valent, tempestive assumpta, aut *variolis* sint antidota, aut morbum saltem faciant leviorem; idque potissimum cum & vermiculos enecent, qui junioribus præcipue adeo infesti sunt, & tam diras sæpe (una sævientibus *variolis*) movent tragœdias. — Hæreo tamen ne forte sanguinem quorundam dissolvant nimium, & ad *hæmorrhagias* disponant fatales: hoc autem ex facili præcaveri potest corticem peruvianum, aut tale quid exhibendo simul.

(C) Annis maxime pluviosis hic debet annumerari, ob frequentiam saltem, si non ob pluviæ quantitatem; nam continua fere decidit, quanquam raro admodum gravis. Imbres utique vehementes aërem faciunt sicciorem, quatenus vapores per *atmosphæram* congestos deturbant; hinc post eos plerumque aër purus valde & liquidus apparet, & multo majorem ejus siccitatem *Hygroscopia* indicant: densa autem, & nebulosa quasi pluvia, omnia humectat maxime. — Vix unquam sane memini *atmosphæram* magis fuisse humidam & crassam, quam hoc & elapso anno; Hyems fuit tepida nimis, æstas perfrigida; utraque infausta semper & pluviæ ferax, ac nunquam non morbis abundans. — Ex quo sane tam udas habuimus tempestates, febres putridæ, lentae, *nervosæ*, ac intermittentes omnigenæ, per has regiones grassatæ sunt maxime; etiam in hoc oppido & per viciniam, cum tamen annis abhinc viginti veras intermittentes rarissime viderim. Imo bene memini milites plurimos, emeritos, ad arcem nostram olim transvectos ab oris Icenis & portu magno, pertinaci admodum quartana tantum non confectos penitus; qui tamen hic, a sola benignitate cœli, convaluere protinus. CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXVI.

Januario.

TRISTI ſub aſpectu annus exoritur: dum enim *madidis Notus involat alis*, perpetuæ fere ruunt pluviæ. Pauciſſimi ſane fuere dies aprici toto Januario: *Atmoſphæra* vero quam maxime humida & craſſa; exeunte menſe algida. Gelu raro admodum, diluvia ſæpe.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. $\overset{\prime}{\overline{2}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{3}}$. 4. 6. 8—$\overset{\prime}{\overline{10}}$. $\overset{\prime\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{12}}$—$\overset{\prime\prime}{\overline{14}}$—$\overset{\prime\prime\prime}{\overline{16}}$—$\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime}{\overline{19}}$. 21—$\overset{\prime\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime}{25}$—$\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$. $\overset{\prime}{\overline{30}}$.
Dig. Dec.
31 = 5.070.

Grando 2. 13. 20. 26. Fulgur & tonitru cum pluvia graviſſima 16. Veſperi.

Gelu 16. NNW 1—22. NNW 1. Procella 25. Veſpere. SSW.

☿ Altitud. maxim. 6. 29,8. WNW 2.
— — minim. 25. 28,7. SSW 4. } media 29.2 $\frac{27}{30}$.

Dies frigid. 22. 66. NNW 1.
— tepid. 4. 50. SbW 2. } media Therm. Altit. 56 $\frac{16}{30}$.

Multi tuſſi vexantur, fauciumque & parotidum tumore. Apoplexia & *paraplegia* paſſim: Prurigo & puſtulæ frequentes.

Februario.

Quamvis initio Februarii tempeſtas fuit nimboſa valde, mox tamen ſucceſſit apricitas aliqua, ac frigus acre, flante plerumque vento aquilonali

nali, qui aërem siccebat plurimum, & omnia sæpe rigido constrixit gelu. Principio mensis inundationes permagnæ; post etiam *satis terris nivis atque grandinis misit pater.*

Pluvia 1. 2. 3. 5. 7. 8. 9. 14. 26.
Nix 16. 17. NNW 1 — 19. SSE 1 — 20. E 3 — 23. NNW 3 — 24. NNW 1.
Grando 2. WNW 2 — 19, 21. 24 — 26. ESE 2 — 28. NNW 1.
} Dig. Dec. = 3.082.

Leves *AB*. 7. ESE 1 — 19. EbS 1 — magna *AB*. 6. H. 8. p. m. N 1. Radii coruscantes vibrantur vel ab ipso Austro, corona lucida magis vergit ad Orientem, quam vidissem antehac unquam.

Magnus erat hic maris æstus Die 16. NNW 3, at minime inundans ut apud Londinenses, Icenos, Cantianos atque Belgarum oras, ubi quam maximus fuit.

☿ Altitud. maxim. 29. 30,0. NbE 2.
— — minim. 22. 28,5. WSW 2^x.
} med. 29.6 $\frac{10}{28}$.

Dies frigid. 13. 72. NNE 1.
— tepid. 2. 56. WNW 2.
} media Therm. Altit. 60 $\frac{6}{28}$.

Tusses & *catarrhi* levi sæpe cum febricula permulti; Anginæ, pleuritides & peripneumoniæ haud raræ: Juniores quamplurimos perniones vexant maxime.

Martio

Frigida tempestas ad diem usque decimum Martii post autem multo tepidior evasit: Spiravit Eurus hoc mense sæpissime, & pulchra non raro affulsit apricitas cum aëre puro siccoque.

Pluvia

Pluvia 1. 6—8. 11. 19. 21—23. 27. 29.
Dig. Dec.
Nix 3. E 3—8. NW 1. = 2.138.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,0. E b N 2. — — minim. 22. 28,8. S S E 2. } media $29.4\frac{11}{31}$.

Dies frigid. 7. 66. N W 1. rigid. Gelu & maxima Pruina. — tepid. 27. 45. S S E 2. media Therm. Altitud. $51\frac{8}{31}$.

Perniones ulcerosi molestissimi frequenter: Peripneumoniæ passim, præcipue vero nothæ.

Aprili.

Eurus afflavit sæpe, Boreas nonnunquam, Caurus frequenter, hoc mense; quod *Barometrum*, diu depressum, resurgere fecit, nubesque abegit: a decimo quinto tamen ad vicesimum quintum pluvia frequens.

Pluvia 1. 15—18—21. 22. 25. Grando 15.
Dig. Dec.
= 1.340.

Pruina maxima 11. 12. Maximæ rorationes ad finem.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,1. E 1 — — minim. 25. 29,3. W S W 1. } media $29.7\frac{1}{2}$.

Dies frigid. 11. 58. N 1. — tepid. 29. 32. Malacia. } media Therm. Altit. $43\frac{21}{30}$.

Pleuritides & peripneumoniæ frequentes, Anginæ & *opththalmiæ* passim.

Majo.

Perflavit Eurus plerumque durante Maio, isque sæpe velox, ac deprimens *mercurium baroscopicum*, Aquilone tamen, aut Coro, nonnunquam intercurrente. Ineunte mense frigora pro anni tem-

tempore haud exigua, poſt vero aër tepidus ſæpe & tenuis.

Pluvia $\overline{2}$. 4. 5. $\overline{9}$. 11. $\overline{12}$. 15. 16. $\overline{22}$. $\overline{23}$. 27. = 2.536. Dig. Dec.

Ventus vehemens 21. p. m. E S E. Magnus halo circa lunam 9. H. 10. p. m. E 2 — permagnus igneus halo 11. H. 10. p. m. S E 3.

☿ Altitud. maxim. 19. 29,8. E S E 2.
— — minim. 12. 29,1. S E 3. } media 29.5.

Dies frigid. 3. 52. N N W 1. Frigus inſolitum!
— tepid. 31. 27. N N W 1. —— —— } med. Ther. Alt. $39\frac{10}{31}$.

Pleuritides & peripneumoniæ ſparſim: Eruptio puſtularum rubrarum urentium plures moleſtat. Tempeſtas infeſta tabidis.

Junio.

Per initia Junii aër valde craſſus fuit & humidus; tenuis poſt, ac fervidus ſæpe finem adusque fere menſis, maximo decidente rore: dum incerto admodum curſu ſpiravit ventus; Eurus ſæpe, Boreas haud raro, Caurus quoque interfuit frequenter, Libs initio.

Pluvia $\overline{3}$. 4. 6. $\overline{13}$. 14. 23. 27. $\overline{29}$. $\overline{30}$ = 1.614. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 29. Nocte. S E 2 — è longinquo 23 — 28. p. m.

☿ Altitud. maxim. 18. 29,9. N N E 1.
— — minim. 27. 29,3. E S E 2. } med. Barom. Alt. $29.6\frac{3}{30}$.

Dies frigid. 6. 38. W N W 1.
— fervid. 11. 20. N N E 1_x. } media Therm. Altit. $26\frac{6}{30}$.

Febres tertianæ, ſemitertianæ, & quotidianæ, paſſim; *ophthalmiæ* frequentes: Phthiſici colliquantur

quantur maxime. Aliquæ pleuritides & peripneumoniæ incipiente mense: *psoricæ* eruptiones plurimæ.—Innumeri asili armenta molestissime infestant.

Julio.

Varius fuit hoc mense ventus, & Malacia frequens, Caurus vero sub finem plerumque, sudo existente cœlo, ac fervido, cum rore maximo. Immensa vis pluviæ decidit die secundo & octavo, flante Vulturno; decimo autem, eodem perflante vento, quantum vix unquam per idem temporis spatium; ab hora enim istius diei tertia pomeridiana ad quintam matutinam
Dig. Dec.
undecimi pluvia fuit 1,686.

Pluvia 1. 2. 3. 8. 10—12—14. 19. 25.
Dig. Dec.
28 = 4.870.
Procella 2 nocte. S E. Fulgura noctu 13.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,9. Malacia.
— — minim. 11. 29,1. SSE 2x. } media 29. 5 9/31.
Dies frigid. 4. 40. N 2.
— fervid. 29. 18. WNW 1. } media Therm. Altit. 27 19/31.

Febres intermittentes & *miliares* aliquæ mali admodum moris, ruri præcipue: *Variolæ* hic *sporadicæ*: Choleræ, *diarrhææ*, ac *dysenteriæ* etiam, undique valde frequentes sunt.

Augusto.

Ineunte Augusto aër fuit crassus & valde calidus, medio mense multo frigidior, flante Cauro; cæterum ventus erat inconstans maxime: sub finem ros plurimus decidit, ac rediere calores.

Pluvia

Pluvia 1. 4. 6. 7. 8. 12—14. 15. 17. 26. Dig. Dec.
28. 31.=1.834.

Nox procellosa valde 13. S W b W 4. Fulgura 20 noctu. Magni maris æstus 26. 27. S S E 2^x^.

Die 25. W 1. inter horam nonam vespertinam & undecimam zona quædam angusta, at lucida valde, ab imo Occidente ad summum Orientem usque extensa, magnæ Iridis instar effulsit, stupente populo. *AB*. 29. N 1.

☿ Altitud. maxim. 18. 29,8. N W b N 1. } media 29.4$\frac{17}{30}$.
— — minim. 26. 29,1. S S W 2.

Dies frigid. 16. 42. W N W 1. } media Therm. Altit. 27$\frac{7}{30}$.
— fervid. 3. 19. W S W 1.

Febres *miliares*, malignæ, frequentes, in Cornubia præsertim. Choleræ, *diarrhææ*, *dysenteriæ* eæque aliquando cruentæ, frequentissimæ.

Mellificant apes optime; plurimæ cicadæ & vespæ. Optimum undique frumentum.

Septembri.

Flavit plerumque Corus mense Septembri, initio & sub finem pluvia: altam fere tenuit stationem *Barometer*: Aër majore ex parte crassus.

Pluvia 1. 3. 4. 6. 8. 10. 13. 15. 22—24. 26—29 = 1.512. Dig. Dec.

Leves *AB*. 26. 27. H. 9. N W 1. Maximus halo circa lunam 12. H. 11.

☿ Altiud. maxim. 21. 30,0. N N E 1. } media 29.7.
— — minim. 30. 29. 3. S W b S 3.

Dies frigid. 18. 50. maxima Pruina N N W 1. } media Therm. Alt. 36$\frac{20}{29}$.
— calid. 7. 29. S W 1. ——— ———

Choleræ

Choleræ, *diarrhϾ*, *dysenteriæ*, adhuc valde frequentes, febre nonnunquam comitante.

Plurimæ febres *miliares*, *scarlatinæ*, pustulosæ; aliquæ porro lentæ, *nervosæ*: sæpe cum glandularum parotidum fauciumque tumore, ac profusis semper sudoribus: Australibus in oris Devoniæ & Cornubiæ præsertim.

Octobri.

Ineunte & exeunte Octobri immensa pluviæ copia decidit, dum Libs sæpe fremuit vehementer; a duodecimo autem ad vigesimum primum ne minima pluvia, Euro flante, aut Aquilone: ad finem mensis aër erat valde crassus & humidus.

Pluvia 1.—3. 6. 7—9. 10. 11. 22. 23.—26. 27—29. 30. 31.=6.534. Dig. Dec.

Procella 1. multo mane. S b W—7. S W—9. Mane. S W b W 4[x]. ab hora autem prima ejus diei pomeridiana ad tertiam usque Corus vehementissimus, quasi circius Gallicus omnia deturbans, perfremuit, velocissime cadente *Mercurio*.—Maximus halo subluteus circa lunam 6. H 8. W 1. *AB*. 27. H. 8. W N W 3. media autem nocte grando gravis & fulgura.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,1. N N E 1.		media 29.4$\frac{1}{3}$.
— — minim. 9. 28,4. N W 4[x].		
Dies frigid. 12. 54. N N E 1.		media Therm. Altit. 42$\frac{1}{3}\frac{2}{0}$.
——— 16. 36. E S E 1.		

Febres lentæ, *nervosæ*, *miliares*, haud paucæ, cum sudoribus profusis: Choleræ ac *dysenteriæ* adhuc passim; præcipue mensis initio: Sub finem tusses *ferinæ* inter pueros.

Morbus

Morbus pestilens boves consumit plures & porcos in australi Devonia.

Novembri.

Altum plerumque tenuit gradum *Barometer* hoc mense: Ventus ab Oriente sæpe spiravit, sæpe & a Septentrione. Aër fuit non raro valde humidus & gelidus sæpe: Initio glacies, ad finem gelu maximæque Pruinae.

Pluvia 1. 6. $\overline{7}$. 9. 11. 12. 16. 18. 21. $\overline{24}$. $\overline{25}$. 28. = 1.150. Dig. Dec.

Procella vesperi. 24. S W b W, & tota fere nocte grando multa 7.

AB. levis, 7. N E 1 — major 8. H. 10. N N E 1. magna variegata 13. H. 7. N W 1.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,3. E N E 1.
— — minim. 25. 28, 8. W 2. } media 29.8$\frac{2}{29}$.

Dies frigid. 27. 65. E N E 1.
— tepid. 22. 44. W N W 1. } media Therm. Altit. 58$\frac{25}{29}$.

Dysenteriæ adhuc: Tussis *convulsiva* passim. Innumeri fere tussi, coryza, tumoribus colli ac faciei, corripiuntur; haud pauci angina. Plurimi morbo *rheumatico* vexantur.

Decembri.

Perstat usque *Mercurius* altam tenere stationem, etsi medio mense Libs furens istum deturbavit, plurimamque demisit pluviam, *atmosphæram* vero fecit humidissimam. Sane ab exitu Octobris, ad hoc usque tempus, aër immensa vaporum copia abundavit, quæ, partim saltem, *Mercurium* sustinuit. Septen-

Septentrio gelu nonnunquam produxit, idque sub finem mensis rigidum.

Pluvia $\overset{\prime}{2}$. $\overset{\prime}{3}$. $\overset{\prime}{4}$. $\overset{\prime\prime}{5}$. 10—$\overset{\prime}{13}$. $\overset{\prime\prime}{14}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{15}$—$\overset{\prime\prime\prime}{17}$. $\overset{\prime\prime\prime}{18}$—$\overset{\prime\prime\prime}{20}$. $\overset{\prime\prime\prime}{22}$. 25. 27. $\overset{\prime}{28}$. 31 = Dig. Dec. 5.026.

Fulgur & tonitru cum vehemente grandine 6. primo mane. WNW 4_x.

Procella 17. Nocte. WSW — 20 bene mane. SWbW.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,4. N 1. — — minim. 20. 29,1. SWbW 4.	media 29,7$\frac{18}{29}$.
Dies frigid. 25. 70. N 1. — tepid. 14. 43. SW 3.	media Therm. Altit. 55$\frac{20}{29}$.

Diarrhœæ & *dysenteriæ* adhuc; *Rheumatismus* frequens & icterus: maximæ querelæ de languido virium statu undique.——Tumores faucium, glandularum, parotidum, ac maxillarum; Tusses, destillationes, coryzæ, raucedines, levi non raro comitante febricula, per omnes undique. Plures vel in iisdem ædibus simul & semel corripiuntur; evanuere vero hæc omnia facillime, modo se in lectulo paululum continerent, & multa tepida potione sudores elicerent.

Tota pluviæ quantitas Anno MDCCXXXVI. Dig. Dec. = 36.706.

K CON-

CONSTITUTIO AERIS, etc.

ANNO MDCCXXXVII.

Januario.

ATMOSPHÆRA, innumeris adhuc gravata vaporibus, *Mercurium Barometricum* ſuſtinet usque ad ſtationem ſane præaltam, Cauro plerumque ſpirante. Aër interea æque humidus eſſe perſtat, ac ſi afflaret madidiſſimus auſter; irruit quidem medio menſe Libs, durans tamen parumper: a viceſimo primo ad viceſimum quintum gelu.

Pluvia 2. 7. 12—14. $\overset{\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{17}}$. 26. 27. 29. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. Nix 24. Grando $\overset{\prime}{\overline{28}}$. = 1.588.

Halo circa lunam magnus omni nocte a 27 ad finem.

☿ Altitud. maxim. 19. 36,6. N 1.
— — minim. 17. 29,6. SW 2. } media $30.1\frac{6}{30}$.

Dies frigid. 25. 70. Malacia.
— tepid. 1. 48. W 1. } media Therm. Altit. $55\frac{9}{30}$.

Febricula *catarrhalis* innumeros etiamnum infeſtat, prout menſe Decembri: imo & jam quamplurimi equi eodem pene morbo affici videntur, quorum certe pereunt plures. Haud parce quoque graſſantur pleuritides ac peripneumoniæ, nothæ præcipue: nec infrequens eſt icterus.

Februario.

Ventus occidentalis hoc menſe prævaluit, ad Septentrionem ſæpe, ad Auſtrum vero flectens ſæpius; Aquilo nonnunquam, aliquando Vulturnus,

nus, interfuit: humidus permansit aër, at subsedit *Barometer*.

Pluvia 1. 3. 6. 8. 11. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 21. 24. Grando 25. 26 = 3.488. Dig. Dec.

Maxima pruina & gelu 5. 6. 8. 9. Procella, fulgur & tonitru 17. nocte. W b N. Maximus halo circa lunam 27. 28.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,2. N b E 1.
— — minim. 16. 29,2 S W 3x } media $29.7\frac{10}{27}$.

Dies frigid. 2. 66. N 1.
— tepid. 23. 49. S W b W 2. } media Therm. Altit. $55\frac{3}{27}$.

Mutli *rheumatismo* & angina laborant, plurimi adhuc morbo *catarrhali* pulmonario. *Variolæ* hic *sporadicæ*, multis in locis *epidemicæ*. Tussis *anginosa* durat usque inter equos.

Martio.

Principio & fine Martii Eurus afflavit, aut Boreas, medio autem plerumque Corus: Aër evasit tenuis magis & siccus ad finem præcipue; delapsis scilicet jam vaporibus.

Pluvia 7. 8. 10. 11. 13. 14. 15. 16—18. 19. 20. 21. 22. 30. 31. = 4.328. Dig. Dec.

Levis *AB*. 7. W N W 1—18. N W b W 3. Procella 18. a. m. S 4x.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,1. N N E 1.
— — minim. 14. 28.8. W b N 3x. } media $29.5\frac{19}{30}$.

Dies frigid. 6. 64. rigidum Gelu.
— tepid. 31. 46. S E 1. — — } med. Therm. Altit. $52\frac{2}{3}$.

Pleuritides, ac peripneumoniæ, & veræ & nothæ, haud raræ: *Rheumatismus*; ischias diu ad-

modum vexans, & sævæ arthritides, multos cruciant.——Tusses plurimæ cum gutturis dolore ad finem mensis.

Aprili.

Ab initio mensis ad diem decimum octavum ventus ex Oriente perflavit, a vicesimo Libs, aut Argestes: ineunte Aprili aër fuit valde frigidus, medio siccus admodum, & exinde tepidior.

Pluvia $\overset{////}{1}$. $\overset{//}{2}$. 4. $\overset{/}{8}$. 9. $\overset{/}{19}$. $\overset{///}{21}$. $\overset{//}{22}$. $\overset{//}{23}$. $\overset{/}{26}$. 28. gravis Grando 24.=3.058. Dig. Dec.

Procella 2. E S E 4—13. tota die. E 4^x.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,0. N E 1^x.
— — minim. 23. 29,0. SSE .3 } media $29,6\frac{4}{28}$.

Dies frigid. 6. 58. E 1.
— tepid. 30. 32. E 2. } media Therm. Altit. $43\frac{11}{28}$.

Multi apoplexia, paralysi & vertigine correpti sunt; aliqui pleuritide & peripneumonia. *Variolæ* passim: Asthma valde frequens, medio mense præsertim.——Tusses, coryzæ, tumores colli ac faciei undique.—Crebræ tusses *convulsivæ* inter pueros in australibus Damnoniæ oris.

Maio.

Recurrens jam ad Orientem ventus per totum fere mensem spiravit, ad Austrum flectens sæpe, ad Septentrionem vero sæpius magisque. Tempestas fuit per initia (si diem unum, alterumve, excipias) tepida satis; post vero fervidissima successit. Rorationes maxime agros hortosque fovebant assidue durante tempore fervido, alioquin omnia fere fuissent adusta.

Pluvia

Dig. Dec.

Pluvia 8. $\overset{\prime}{9}$. 13. 15. 27. = 0332.

Fulgur & tonitru hic 27 p. m. S W b W 2. Fulgur & tonitru ad Septentrionem, prope Alpes Damnonienſes, & in occidentali parte Cornubiæ, cum graviſſima pluvia 24. 25. 26, nulla hic.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,0. N E 1. } media 29.5$\frac{11}{30}$.
— — minim. 22. 29,2. E S E 2.

Dies frigid. 10. 52. N 2. inſolitum Frigus! } media Therm.
— fervid. 25. 15. Malacia. — — — Altit. 29.$\frac{16}{30}$.

Febres *miliares* compoſitæ (commiſtæ nempe cum puſtulis limpidis papulæ rubræ) hic paſſim, valde frequentes in occidua Cornubia. Initio menſis plures morbis capitis correpti, ac pectoris. Multi *hæmorrhagiis* immodicis laborant; quarum cauſa haud dubia fuit enormis admodum aëris mutatio: medio enim menſe pene horruimus frigore, ſub finem arſimus æſtu.

Junio.

Priorem Junii partem Aquilo frequens ſiccam quidem reddidit, at frigidam valde; calida vero poſterior evaſit, Cauro plerumque ſpirante. Aër per totum fere menſem fuit tenuis admodum, plurimæ vero & maximæ cecidere rorationes.— Terra, ſolis ardore percalefacta, quamplurimos emittit vapores, qui, nocturno condenſati frigore, herbas graminaque grato fovent humore: niſi totos fere, dum exhalantur, ventus rapidus ſecum verrat per auras. Ideo cum aut nullus ſit ventus, aut lenis admodum, ros plurimus videtur, dum fortis adſit diſſipatur, protinus; æque tamen exhalante terra vapores.

Dig. Dec.

Pluvia $\overset{\prime}{4}$. $\overset{\prime\prime}{5}$. $\overset{\prime}{14}$. $\overset{\prime}{17}$. $\overset{\prime\prime}{18}$. 23. 25. = 1.066.

Tonitru a. m. 25. N W 1.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,0. N 1. }
— — minim. 5. 29,2. E N E 1. } media 29.6$\frac{12}{30}$.
Dies frigid. 15. 42. N N W 1. }
— fervid. 22. 19. Malacia. } media Therm. Altit. 27$\frac{25}{30}$.

Procedente mense febres *rheumaticæ* & coryzæ plurimæ: *Diarrhœa* frequens admodum. Tusses *convulsivæ* inter pueros passim. *Variolæ* in vicinia, jam vero hic nullæ.

Julio.

Æstuosus subsequitur Julius, crassum tamen congerit aërem creber ex Austro & Occidente ventus, sub finem præcipue. Immensa vis roris decidit initio. Muscæ innumeræ molestant undique, & erucæ plurima vorant.

Pluvia 8. 13. 14. 18. 19. 20. 22. 23. 25. 28—31. = 1.320. Dig. Dec.

Tonitru e longinquo 7. 11. Procella 22. S W b S 4x.

☿ Altitud. maxim. 4. 29,7. S E 1. }
— — minim. 22. 29,0. S W b S 4x. } media 29.4.
Dies frigid. 31. 36. N W b W 1^{x}. }
— fervid. 7. 17. W S W 1. } media Therm. Altit. 25$\frac{18}{30}$.

Febres *miliares*, rubræ præcipue: Peripneumoniæ & morbi colici passim. Tusses *convulsivæ* in australi Devonia quamplurimos infestant pueros. *Ophthalmiæ*, & choleræ haud raræ.

Augusto.

Ineunte & exeunte Augusto ventus fuit utplurimum Septentrionem inter & Occidentem, Libs autem medio interfuit frequenter: *Atmo-*

sphæra

sphæra facta est crassa valde & humida, ac multo frigidior.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 6. 7. 10. 13. 15. 19. 20. 21. 23. 25. 26. = 3.848. Dig. Dec.

Gravis procella 20, primo mane. S W b S 4^{x}. *AB*. 9. H. 10. N W b W 1. maxima *AB*. 10. H. 9. N W 1. Hujus radii variis erant, atque maxime vividis, distincti coloribus: Corona pulcherrime rutilans a zenith nostro ad Orientem duodecim circiter gradibus, ad meridiem quoque declinabat paululum. Permagna rursus *AB*. 11. 10. p. m. N W b N 1. Corona erat eodem ipso loco, quo hesterna nocte coloris ferri igniti. Levis *AB*. 12. H. 9. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 9. 29,9. N W 1.
— — minim. 20. 28,8. S W b S 4^{x}. } media 29.5.

Dies frigid. 4. 44. N N W 1.
— calid. 17. 27. S S W. 2. } media Therm. Altit. $33\frac{27}{29}$.

Tusses, *diarrhϾ* & choleræ, valde frequentes. Febres lentæ, *nervosæ* & *miliares* passim: *Variolæ sporadicæ*.

Septembri.

Toto hoc mense humilem tenuit stationem *Barometer*, Vulturno plerumque flante, aut Africo. Aër interim redditus est humidus valde & frigidus: nam Septentrio quoque aliquando intercurrebat.

Pluvia 2. 11—15. 18. 19. 20—22—24. 26. 27. 28—30 = 2.826. Dig. Dec.

Procella 11. S E b S 4_{x}—22. S W 4. Fulgur & tonitru a. m. 20.

Maximus halo circa Lunam 27. S b W 1^x.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,9. N N E 1. — — minim. 22. 28,5. S W 4. } media $29.3\frac{18}{27}$.
Dies frigid. 30. 46. N N W 1. — calid. 6. 28. E S E 1. } media Therm. Altit. $36\frac{8}{27}$.

Diarrhœa plurimi laborant, aliqui febribus intermittentibus, *anomalis*; multi morbo colico & cholera. —— Tumores faucium, parotides, coryzæ cum tussi valde frequentes: *Variolæ* sparsæ. Nec infrequens est icterus, nec *rheumatismus*.

Octobri.

Frequens ab Oriente ventus, mense Octobri, *Baroscopium* subinde erexit; qui porro, ad Septentrionem deflectens sæpe, tempestatem fecit paulo frigidiorem, non raro tamen intercurrente pulchra tepidaque die: Aër autem plerumque humidus fuit & crassus.

Pluvia $\overline{1}$. 5. $\overline{8}$. 9. $\overline{11}$. $\overline{15}$. $\overline{18}$. 24. 30. Dig. Dec. = 1.556.

Procella 15. Nocte. S W 4_x. Glacies & maxima pruina 14. 15. N N E 1.

Die 20. H. 7. p. m. vividam iridem lunarem observavi, densissima, at tenuissima, decidente pluviola.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,1. N N E 1. — — minim. 16. 29,0. W b S 2. } media $29.6\frac{2}{3}$.
Dies frigid. 22. 61. N E 2_x. — tepid. 3. 43. N b E 1. } media Therm. Altit. $50\frac{25}{30}$.

(A) Icterus frequens; *Variolæ* passim. Dentium dolores. tumoresque faucium ac faciei, cum cru-

cruciatibus *rheumaticis* ſæpe præcipue lumborum, plurimos vexant.

Novembri.

Nunc Boreas, nunc Corus, *mercurium barometri* ſuſtinent usque, maxime per initia Novembris, aërem tamen neutiquam deſiccabant: medio quidem menſe haud parum ſæpe intervenit humidus Auſter.

Pluvia $\overset{n}{\overline{12}}$—$\overset{\prime}{\overline{14}}$—17. $\overset{\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime}{\overline{23}}$—25. 26. 28.
Dig. Dec.
= 1.334.

AB. 1. 10. p. m. E N E — 7. N W b N 1. Vehemens ventus 27. p. m. N W b W.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,4. E N E 1. }
— — minim. 16. 29,1. W 1. } media 29, $8\frac{14}{25}$.

Dies frigid. 30. 65, N E 1[x]. }
— tepid. 12. 48. S b W 2. } media Therm. Altit. $53\frac{6}{26}$.

Per omnia undique loca inceſſit hoc menſe morbus, medio tamen hoc in oppido potiſſimum: omnes fere, cujuſcunque fuerint habitus, aut ætatis, corripiens; Modo quidem haud abſimili, quo febricula *catarrhalis epidemica* anni MDCCXXXIII, at ſæviore multo.

Magna adfuit gravedo & capitis dolor, nauſea frequens, ſternutamenta perpetua, deſtillationes maximæ, ac Tuſſis ſæpiſſime importuna valde.——Per initia diſcruciavit multos acerbus dorſi atque lumborum dolor, quod male plerumque ſignificabat; nam & magna ſimul acceſſit præcordiorum oppreſſio & haud modica febris, ſæpe plane *peripneumonica:* perliquida vero expuerunt, raro coctum aliquid. De his actum eſſet prorſus, ſi phrenitis quoque interfuiſſet.—

 Tanta

Tanta sæpe fuit in fauces destillatio, ut anginam haud levem faceret: sæpius vero faciei tumor, parotidum, maxillarum, sequuta est, ac immensa pituitæ acris ex ore naribusque fluxio. —— Plurimos acutissimus dentium dolor torsit, etiam quibus ante fuerant sanissimi: idque persæpe uno solum a latere, desinens accuratissime inter dentes *incisores*. Doluit & sæpe dimidium tantum caput, quasi in *hemicrania* exquisita.

Longe plurimi sola laborabant febricula cum gravedine infesta, *catarrho* & molestissimis dentium doloribus, accedente utplurimum tumore faucium & aspredine: Juniores autem, increscente morbo, delirabant sæpe. —— Permultos cruciavit dolor *rheumaticus* vagus, quosdam *ischiadicus* vehemens, non raro durans diu: haud paucos errantia tormina corripuerunt, *diarrhœa* sæpe insequente *critica*. Lingua fuit alba plerumque, raro arida, nec multum sitiebant ægri: Urina turbida fere & subrubra. Cruor sæpe pleuriticorum similis.

Febris hæc *catarrhalis* plures jam per hyemes plus, minusve, grassata est: varias autem induit formas, pro ratione variarum hominum constitutionum. Plures levis solum febricula tenuit, modico protinus discussa sudore; haud paucos autem peripneumonia gravis: in genere tamen multo vehementius hoc anno sæviit, & largiorem sanguinis missionem postulavit.

Omnino mihi pendere videtur a crasso, udo, gelidoque aëre, spiracula cutis occludente, & acrem intra corpus colluviem congerente; nam & præcedit hunc morbum semper, ac comitatur, crassa admodum humidaque *atmosphæræ* temperies: nec grassatur unquam, nisi mensibus hybernis,

& ejus-

& ejusdem prope indolis esse videtur cum hyemali febre *Sydenhamii*.

Decembri.

Varia fuit admodum hoc mense aëris temperies, nunc frigida valde, flante Aquilone, nunc longe tepidior, irruente Africo sæpe, nec infrequenter Vulturno: immensa vis vaporum, per *atmosphæram*, diffusa *Barometrum* mire sustinuit; etsi haud paucæ corruerunt pluviæ.

Pluvia $\overset{''}{2}$. 4—6. $\overset{'''}{8}$. $\overset{''}{12}$. 14—16. 18—20. $\overset{'}{22}$. $\overset{''}{23}$. $\overset{'''}{24}$. 26. $\overset{'}{30}$. Grando 31. = 2.620. Dig. Dec.

Procella 18. SSE 4—30. SSW 4_x. Maximæ sæpe pruinæ.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,3. NNE 1. — — minim. 8. 29,3. SW 3_x. } media 29. $8\frac{15}{31}$.

Dies frigid. 29. 73. NE 1. — tepid. 24. 49. SW 2. } media Therm. Altitud. $57\frac{9}{31}$.

Prima vespera diei hujus mensis quinti cœlum totum, nube quasi tenui obductum, rutilabat maxime, lumine velut ignis triumphalis reflexo: haud minorem utique spargebat lucem, quam vel ipsa plena luna, nubibus operta. Perduravit vero mirum hoc *Phænomenon* ad mediam fere noctem; at longe clarissime effulsit inter horam quintam & septimam vespertinam: levem sane vulgum haud leviter perterruit; hic tristia incendia timens, ille cœlum deprecans perinde quasi sanguineum.——Aër toto fere die nebulosus fuerat, ac tepidus, irrorante sæpe pluviola, præcipue post meridiem; vix ullus ventus: Vesperi vero nebula ingratum mittebat odorem; imo per dumeta forte tunc perequitans, pluviolæ

gut-

guttulis aspersus, insuavem admodum percepi gustum, ceu ab ingrato dulcore.——Longe, lateque, insolitum hoc lumen septentrionales Europæ partes illustravit; apud Kilkenniam vero, in Hibernia, globus quasi igneus, in aëre suspensus, videbatur, eodem vesperi, per horam fere, tunc terribili fragore displosus, flammas dispergebat undique.

Ad extremum fere mensis duravit passim morbus *epidemicus*, jam vero evanescit; plurimi tamen inde conqueruntur de maximo virium languore: Aliqui in icterum, plures in phthisin incidunt; permulti in arthritidem & *rheumatismum* pertinacem.

Quod ad hujus *epidemici* curationem attinet, parum certe discessimus a methodo, quam anno MDCCXXXIII, supra descripsimus: atqui in hoc sane magis fuit necessaria sanguinis detractio, imo & nonnunquam repetita juvit, præsertim urgente febre, ac sæviente dorsi, aut pectoris, dolore.——At magno certe implicatur errore, quisquis in morbis hujusmodi, ab acri nempe pituita productis, æque liberalem venæ sectionem imperat, ac in vera pleuritide, aut peripneumonia; quod quidem candidissimus notavit dudum *Sydenhamius*, alias utique haud parcus sanguinis detractor, *Section* v. *Capit.* v. quem velim ut consulat lector,

Post sanguinis missionem frequentia *epispastica* admoveri jussi: ex ulcusculis acerrimi seri quantitas plane stupenda defluxit.

Nihil magis in hoc morbo profuit, quam blandus, tepidus, per omnia membra æqualiter diffusus, sudor. Nihil eum ciebat tutius, quam serum lactis vinosum dilutius, tenue decoctum eryngii, aut tale quid, epotum tepide: optimo quoque successu subinde dedi misturam ex sale cornu

Cervi,

Cervi, succo limonum saturato, aqua Menthæ, aut Hyssopi adjecta. Hæc percommode movebat sudores; si minus id quidem, saltem urinam; porro mollem semper præstabat alvum: omni utique modo colluviem expellit pituitosam, ac spiritum reddit expeditiorem, admisto præcipue oxymelite scillitico. — Elixir asthmaticum le Mortii tussis vehementiam lenibat optime, & promovebat etiam sudores. ——Alvus non solum per totum morbi impetum tenera servanda erat, sed & sub finem purganda; ne graviora crearent mala morbidæ reliquiæ.

Post febrem penitus abactam, obstinatissimi sæpe permanebant dolores *rheumatici*, quos quidem expugnabant bene *cathartica mercurialia*. Nihil tamen inveni præstantius, quam sequentem Antimonii præparationem; quæ profecto totam istius mineralis potentiam continet: eam ideo (sit venia verbo) antimonii *essentiam* nomino. *)

Omnes olim intendi nervos, ut ex Stibio medicamentum aliquod utile expromerem; omnes fere chemistarum & alchemistarum processus non exploravi solum, sed & in ægrotis etiam variis sæpe probavi; plures sane mirbilis agnosco virtutis: hoc tamen affirmo sanctissime, nihil inde melius, nihil tutius, nihil efficacius, deprehendi unquam, quam tritum illum, ac simplicem vitri *antimonialis* infusum ex vino albo generoso, aromate aliquo *stomachico* adjecto. Possidet enim, experto crede, possidet, totas antimonii vires; quippe qui epotus largiter maximas

*) Hanc antimonii essentiam vel vinum comparandi methodum, eius usum, virtutes ipsarumque antimonii partium, quibus componitur, analysin in peculiari copiosius exposuit auctor clarissimus tractatu, quem in horum Operum Voll. III. invenies.

ximas movet vomitiones, in minuta tantum quantitate, ad guttas puta viginti, aut triginta, adhibitus sudores elicit benignos; paulo tamen majore alvum solvit leniter: quid potest aliud majus ulla alia Stibii præparatio? Quamvis autem tantæ sit virtutis vinum hoc *antimoniatum*, minutissimis tamen stibii particulis, prope dixerim *effluviis* solum imbuitur: quæ, cum sint inter minima fere naturæ, augustissima corporis vascula permeant facillime; tantæ verum efficaciæ, ut vel magnum canalem alimentarium stimulent potenter, multo magis ideo exiles corporis canaliculos: ob summam autem tenuitatem eos minime lædant.

Hic ideo tibi sisto, Lector bone! medicamentum, paratu quidem facillimum, at viribus maximum: in omnibus enim vasculorum obstructionibus percommode exhiberi potest, seu primas expurgare vias, seu intima corporis penetralia detergere velis. Nihil utique ad sudores excitandos datur aptius, nihil tutius; nam parum admodum excalefacit: unde in ipsis febribus, lentis præcipue & intermittentibus, adhibetur optime; nec non in quamplurimis morbis chronicis, in *rheumatismo* rebelli potissimum.——Id utique spondeo, nullas huic deesse vires, quas ulla habet Stibii præparatio, strophis utcunque pomposis venditata, aut improbo confecta labore.

Tota pluviæ quantitas, anno MDCCXXXVII. Dig. Dec.
= 27.364.

Brevis Commentatio de morbis ictericis.

(A) In ictero sæviore non raro *hæmorrhagias* vidi ex omnibus fere corporis meatibus, vix ullis ceden-

cedentes remediis; imo haud citius uno loco fluxum cohibueris, quam eruperit alio. Id in piissima olim matrona tristi admodum exemplo, notavi, quæ icterica, ac febriculosa, sanguinem profudit vehementer ex naribus, viis urinariis, utero, intestinis, tandemque cum sanguine animam! Etsi *hæmorrhagiam*, per breve saltem tempus, restinximus sæpe; pro ratione vero qua fluxus substitit infra, eo violentius e naribus profluxit.

Multis abhinc annis generosus quidam robustus, poculis meracioribus spirituique vini ardenti nimium deditus, in gravem incidit icterum; ex quo tamen sanus satis evaserit, si medicis præceptis obtemperaverit probe. At ille contra, quod gingivæ sæpe funderent sanguinem, & dentes essent *scorbuto* fœdati, medicastro cuidam (si diis placet) ad dentes se commisit, qui dentifriciis & scalpris valide perfricans dentes atque gingivas, tantam excitavit *hæmorrhagiam*, ut eam cohibere, vel valentissimis stypticis, nequirent chirurgi in arte bene versati: sed innumeris prosiliens rivulis sanguis, sectis quasi arteriolis, per omnem undique gingivam, sedecim horarum spatio hominem, pene exsanguem, confecit.

Certe nunquam non aliquid subest periculi, ubi morbo arquato vexatis accidit profusio sanguinis; denotat enim acerrimum & maxime solutum statum cruoris: quo quidem in casu, attenuantia, *aloëtica*, *volatilia* atque *chalybeata* exhibere, perinde est ac hominem jugulare; e contra acida, diluentia, demulcentia, aquæ acidulæ & id genus alia, juvant maxime. Prodest sæpe plurimum seminum cannabis ex lacte decoctum, aut emulsio ex seminibus papaveris albi & amygdalarum dulcium, post levem sanguinis missionem

nem (ſi febricula urgeat & ferat pulſus) & alvi ſolutionem debitam.——Sane haud ſcio, annon modica venæ ſectio æque neceſſaria ſit in *hepatitide*, ac conſequenter in obſtructione hepatis cum febriculoſa ſanguinis *diatheſi*, atque in pleuritide, aut peripneumonia: præcavet enim graviora mala, inflammationes ſcilicet, apoſtemata dira, aut ſcirrhomata.

Eſt vero alia icteri ſpecies, & (ut aiunt) toto cœlo diverſa, quæ, ab inerte & viſcida bile pendens, diverſam omnino poſcit medendi methodum: hic enim lentus nimis & craſſus ſanguis glutinoſam valde, ac vapidam, generat bilem; quæ tandem vaſa obſtruit biliaria, adeo ut hepatis obſtructio morbi potius effectus ſit quam cauſa.——In hoc igitur caſu *emetica* primo, *cathartica* dein *aloëtica* & *mercurialia* deſiderantur; Attenuantia tunc *ſaponacea*, *tartarea*, *volatilia*, tandemque *chalybeata*, neceſſaria ſunt: cave tamen ſis, ne *chalybeata* medicamenta præpropere adhibeas, ante ſcilicet quam fluxos reddideris humores; aliter enim, pro remedio, immedicabilis forſan hepatis ſcirrhus eveniet.

Atqui hic non poſſum, quin laudem maxime *Tartarum regeneratum*, ſeu (ut dicitur) *Terram Tartari foliatam*, ut remedium diſſolvens maxime, non ſolum ad morbum regium aptiſſimum, ſed ad alios etiam quammultos. —— Conflatum quippe ex acido oleoſo ſubtiliſſimo aceti, & ſale fixo alcalino, fit ſapo quidam mirabilis & penetrans maxime; qui omnibus quibuſcumque liquoribus miſcetur promptiſſime, vel in ipſo *alcohole* vini facile diſſolubilis; hinc omnia gummata, reſinoſa, oleoſa, viſcoſa, ſive animalia, ſive vegetabilia, ſolvit optime; imo gummi Lac, Succinum, Myrrham, tenaciſſima certe corpora.

pora. Unde lentos nimium & glutinosos corporis humores potentissime dissolvit, & vasorum obstructiones reserat maxime. Quamvis autem tantas possidet virtutes, vix ullam habet acrimoniam: imo, quod mirabere forsan, æque tuto pleuriticis, ac ipsis hydropicis, exhibetur. Eximius sane usus est medicamentorum, quæ pondere & subtilitate crassos & lentos humores comminuere possunt: longe tamen feliciores edunt effectus ope saponis alicujus detergentis, qui glutinosum & pingue resolvat.——Honos sit corpusculo humano! Utriculi sordidi non æque tersi & puri redduntur sola aqua & lapillis, aut globulis plumbeis, conquassatis, ac si adhibeatur quoque smecticum aliquod lixivium.—Recte quidem præcedere debet usus saponis alicujus medicamentorum exhibitionem, quæ plurimo pollent momento, ut glutinosos incidat humores eosque εὐρόες reddat.

Latuit diu sal hic, sive sapo, nobilissimus inter strepitus fucosque alchemistarum, recondita farragine titulorum celatus; utpote *Sapo Sapientium*, *prima Materia vegetabilis*, *Sulphur Naturæ vegetabile*, *Sal harmoniacum vegetabile*, *Mercurius Naturæ* & Philosophorum, ut apud Lullium, Parisinum, Guidonem, &c. invenies: recentiores vero eum aptiore nomine, *Aceto radicato* scilicet, & *Terra Tartari foliata* insigniebant; semel etiam apud Lullium in apertorio suo terra foliata vocatur.——Hujus autem compositio apud omnes consistit in admixtione intima, ad saturitatem usque, salis tartari fixissimi cum spiritu vini philosophico; at nisi aceto destillato utere, (quod quidem est mysticus etiam quasi vini spiritus) nunquam conficies sal fluens ad ignem, ceræ instar, in spiritu vini rectificato dissolubile, ac in mo-

dum talci splendens & foliatum: qui tamen apud eos ejus sunt characteres.

Sed quid in sterquilinio gemmas quæram, cum apud illustrem Boerhaavium in Chemia sua, modus præparandi & virtutes hujus salis apertissime tradantur; subjiciam vero & ipse, quod multo minus volatilis est, quam vulgo æstimatur: imo eousque igni resistit, donec omne fere acidum evaporetur tandem, sale solum alcalino fixo manente. —— Ad lenem autem ignem liquatus pulchriores & splendidiores (argenteas quasi) exhibet laminas; diminuta tamen aliquantulum medicata virtute; nempe inde ad igneam alcali naturam accedit propius, quod tamen mox corrigitur acidi vegetabilis pauxillo affuso.

Ad omnes viscerum obstructiones, & lentos nimium humores, hoc sal mirandæ plane virtutis esse probavi millies: nam id utique assidue per annos fere viginti exhibui feliciter. Nec tantum ad hæc valet maxime sal hoc nobilissimum, sed & vel ipsum lixivium ex sale tartari fixo & aceto acri confectum deterget, resolvit & aperit potenter: etiam ipsi veteres, ut * Cajus Plinius refert, „cineres sarmentorum ex aceto biberunt ad vitia splenis.„—Profecto lixivium ex sale tartari & aceto penetrantius est multo, quam ex eodem cum succo limonum, ob ** *mucilaginis* copiam, quæ limonibus inest.——Sed ex aceto acerrimo & sale cornu Cervi *volatili* conficitur lixivium longe penetrantius, in febre lenta, ac intermittente rebelli, pluribus etiam in morbis, summæ certe virtutis.—Hic porro dicam in transcursu, quod acetum sali volatili animali, propter oleum nempe

* *Vid. libri 23. Proœm.*
** —— *infra Tractat. de Morbo Colico, &c.*

nempe combuſtum fœtidiſſimo, affuſum, cumque eo digeſtum & deſtillatum dein, omnem prorſus fœtorem delet, imo gratiſſimum conciliat odorem. Hoc novit olim immenſæ eruditionis, & pro ævo, quo vixit, ſtupendus plane vir, Rogerus Bacon, dum ſpiritum capillorum rancidum aceto depurat; nec minus forte Lullius in præparatione ſalis harmoniac. vegetabilis. Vid. Teſtament. noviſſimum

Acetum utique plurimi æſtimarunt veteres: „Nam quamvis refrigerandi vim habet, habet tamen & diſſipandi; hæc * Celſus; ideoque ** Plinius dixit optime, vini vitium (acetum ſcilicet) tranſit in remedia.„—Sed de hoc forte plus ſatis.

Diſſertatio de Febribus lentis Nervoſis. *

Febris lentæ mentio paſſim vel apud Celſum ocurrit; febris utique *nervoſa* minus latine ſonat: quoniam vero ea voce, in iſto ſenſu, medici recentiores utuntur ſæpiſſime, iſtam retinui; nam ut Geometræ, Muſici, Grammatici etiam, more quodam loquuntur ſuo, quidni & Medicis liceat? Veniam certe dabit, vel maximus dicendi magiſter, ** Tullius.——De verbo tamen parum ſolicitus, de re magis laboro: nam cum hæc febrium ſpecies longe frequentior nuperis annis (apud nos

 ſaltem)

* *Lib. 5. cap. 27.* ** *Vid. Lib. 23. ſub finem.*

* De febribus lentis nervoſis in Libro de febribus, quem horum operum volumen alterum continet, pluribus quidem agit auctor clariſſimus, indeque diſſertatio hæc hoc loco commode deleri & iſti volumini inſeri vel prorſus reiici potuiſſe, videtur; cum vero obſervationibus annorum 1734 & 1735 plura huius diſſertationis reſpondeant loca, ideo haud ſuperfluum, ſed conſultius eſſe duxi, illam hic loci relinquere.

** *Cicer. Lib. 3. de Finibus, ſub initium.*

ſaltem) quam alia quælibet graſſata ſit, operæ pretium duxi ſuper, hac pauca diſſerere.

Lenta adeo & *nervoſa* febris lento quodam invadit greſſu, at firmo nimis: hac quippe correpti de levi vagoque horrore, incerto quodam & errante calore intercurrente ſubinde; de laſſitudine porro membriſque quaſi fatigatis queruntur quidem, dum obambulant interim, oſcitantes tamen & torpidi. Accedunt mox præcordiorum oppreſſio, nauſea, gravedo capitis, aſtricta tempora, aut vertigo quædam. Pulſus equidem frequens eſt ſemper, at debilis plerumque, ac inordinatus, calor autem haud inſignis excitatur unquam: at ſæpe, dum volæ manuum uruntur, extrema frigeſcunt; dum caput ardet, algent pedes. Obrepit indies malum, jamque loqui, aut moveri, piget, ac, vel inopinantes lecto affixi, vix quo ſe habent modo exponere valent, aut ſopore nimio detenti, aut vigiliis mire anxiis & fere perpetuis. Nihil poſcunt interea prorſus, ne vel potum aliquem. Jam tendinum ſubſultus adeſt, tremunt manus, tremit lingua, quæ, muco ſubalbido obducta, haud multum fere inareſcit, niſi media ſolum in parte, ubi fuſca eſt valde & arida. Tandem & aliena murmurant ſubinde & deſipientia, furens tamen abeſt inſania. Tenuem plerumque reddunt urinam, vapidi inſtar vini, aut cereviſiæ luridam, aliquando limpidam, haud raro etiam ſubnigram, ſubinde paulo craſſiorem, inſperſa quaſi farina. Breves, inæquales & parum conſtantes habent ſudores, ſæpe frigidulos & glutinoſos, ſæpe profuſos maxime; & paulo ante mortem, non raro gelidos cum pulſu exili admodum & formicante. Stragula contrectant interim, & inanes quaſdam imagines prehendere tentant. Jamque vox faucibus hærens, ungues digitique li-

vidi,

vidi, facies cadaveroſa, perpetua fere ac frigida ſuſpiria, certiſſimam inſtare mortem denunciant.

En hujus febris dira facies! quam nervoſam ideo nominarunt, quod nervos potiſſimum afficere videatur; lentam vero, quod ad diem viceſimum primum, & ultra ſæpe, perduret.

Peſtifera ſemper eſt, ubi *aphthæ* nigræ, *petechiæ* fuſcæ, lividæ, atræ, aut vibices quaſi, apparent; præſertim ſi accedit alvus cita, plumbea, nigra, colliquans, aut ſudores oleoſi.——Ubi puſtulis, papulis, aut maculis, cutim deturpantibus, febris lenta ſtipatur, contagioſa eſt ut plurimum: cum vero *exanthemata* mali ſint moris, vulgo audit maligna. Papulæ rubræ, floridæ, copioſæ, aut plurimæ puſtulæ *miliares* turgidæ, ſtatu morbi erumpentes, bona præſagiunt: præcipue ſi accedunt ſputa liberalia continua, aut multæ craſſæ ſubſidentes urinæ. Juvat & tunc temporis ſæpe lenis *diarrhœa*; blandus perſæpe juvat, per omnia membra diffuſus, æqualis tepidusque ſudor: ſalutaris nonnunquam erumpit parotis: proſunt non raro *aphthæ* albidæ, benignæ Convaleſcentes frequentiſſime ſurdeſcunt, ac ſæpe habent apoſtemata in meatu aurium ſalutifera.

Ex obſervatione medicorum, cum veterum, tum recentiorum, conſtat ſane; quod putridæ lentæque febres graſſantur maxime, cum humida nimis craſſaque aëris temperies perſtat diu: idque potiſſimum, ſi concurrit etiam calor inſolitus.—Quam pluvia fuit, quam ſqualida tempeſtas nuperis annis nemo non norit; & totum Annum 1734 & 1735 inter perpetuas pluvias & continua quaſi diluvia contrivimus: nec lætis nos ſolitisque radiis luſtravit ſol æſtivus, nec purgavit aërem hyemale gelu: depluit æſtate tota, depluit & hyeme, dum aër interim, mutata quaſi prorſus

natura rerum, fuit mire quidem tepidus, at humidus maxime. Hinc lentæ & *nervoſæ* febres, ac remittentes & intermittentes, fuere frequentiſſimæ: hinc porro loca uliginoſa infeſtant ſemper. Atque illi præcipue his corripiuntur, qui aut natura, aut caſu, ſunt imbecillores aut ex mœrore magno vim animi fractam habent, aut qui pravo & crudo utuntur victu, quales in carceribus ſæpe videmus, vel qui cucumeres & melones ingurgitare ſolent. Omnes autem hæ cauſæ vim fibrarum enervant, lentorem inferunt humoribus, & *perſpirationem* inhibent maxime.

Atqui lentor iſte longe differre videtur a glutine ſanguinis inflammati, quod nimio motu humorum & valida fibrarum vi producitur: hoc quippe craſſamento ſanguinis inhæret, eumque detractum quaſi corio obtegit; iſte vero lymphæ ineſt maxime.——Confer cruorem pleuriticorum, rheumaticorum, aut febre ardente laborantium, cum illorum ſanguine, qui febre lenta *nervoſa* correpti ſunt, maximum utique videbis diſcrimen.—Hic dum emittitur, lividus apparet, iſte rutilans, hic frigeſcens parum craſſamenti habet, multum vero ſerum obſcurum & ſæpe turbidum; iſte craſſamentum plurimum coriaceum, ſerum vero minimum.

Maximam ſane differentiam apoplexiam inter ſanguineam & pituitoſam rectiſſime ponunt medici: haud minor utique videtur inter febrem *inflammatoriam* & lentam *nervoſam.*——Prior ſemper habet circuitum ſanguinis rapidum valde & fortem, magnum hinc attritum, ac vehementem inde calorem, urinam quoque impenſe rubram, unde ſanguis tandem condenſatur maxime: ab aucto namque humorum motu & valida vaſculorum oſcillatione globuli rubri, ſanguinei, (præ-

cipuæ

cipuæ partes ſanguinis calorem foventes) numero ac denſitate augentur, ob ſummum momentum, quo compinguntur laticis vitalis principia. —— Hæc quoque accidit ſubido robuſtiſſimis, & graviſſimos ſæpe infligit dolores; eos vero aut jugulat cito, aut relinquit: porro viget maxime in ſiccis & ſerenis tempeſtatibus.

In poſteriore, morbus lente admodum invadit, vis ſolidorum debilitatur maxime, pulſus adeſt languidus, etſi frequens, nec acris unquam oritur calor conſiſtens; ſi quis accidit, ſubito ſubinde frigore excipitur: tenues plerumque & pallidæ urinæ fractas naturæ vires & invalidam humorum agitationem monſtrant. —— In hoc adeo ſtatu propter defectum motus idonei fluidorum, ac ſolidorum inertiam, globuli ſanguinis rubri diſſolvuntur ex facili. —— Ita non dolent hac febre correpti, ut torpidi quaſi & inſenſiles jaceant, ne vel acriora *epiſpaſtica* ſentientes. —— Raro ſpargitur hic morbus, niſi per humidam atque tepidam *atmoſphæræ* conſtitutionem, raroque corripiuntur robuſti & alacres.

Sed juvat hæc agitare paulo altius, ut videamus quid in febribus natura faciat, aut ferat: idque exemplo febris intermittentis regularis, cujus cauſa haud dubio ſanguinis eſt nimia *viſciditas*; quæ ingruente paroxyſmo in vaſculis capillaribus hæret, atque horrorem, rigorem, artuum pallorem & unguium livorem producit: omnia ſane ſigna haud dubia obſtructi ſanguinis! —— Jam ſi viribus pollet idoneis natura, febre ipſa utitur ad remedium: nam ſi valida vis inſit fibris, & non nimia adſit tenacitas humorum, accenditur protinus febris, qua vehementer agitantur brevique comminuuntur craſſi humores, & ſic apti redduntur ad permeandum minimos vaſculorum ra-

musculos; ita mox omnis expeditur obstructio, ac consequente sudore, brevis saltem sequitur integritas. —— Atqui ubi vehemens vasorum impetus maximo propellit momento viscidos admodum, & ægre cedentes humores, tantus oritur attritus atque calor, ut ardens sæpe, ac continua, excitetur febris, aut inflammationes graves: præcipue ubi magna quoque adsit acrimonia, aut præpostere exhibeantur medicamenta stimulantia, quæ sanguinis effervescentiam jam nimiam incitant. — E contra ubi vis vitæ, quacunque de causa, justo infirmior, haud satis valide protrudit liquida, hæret usque ad extrema vasorum impactus lentor, qui auctus indies circuitum tandem sanguinis perdit omnino: nam qui a febre intermittente pereunt, fere semper moriuntur dum rigores & horrores urgent; ab impotentia scilicet cordis & vasorum superandi resistentiam morbidi lentoris. His sanguinem mittere perinde est ac si truciden-tur, illis necessarium omnino. — Intelligitur hinc facile, cur febres sæpe typum mutant, omnesque fere, diu durantes, naturam tandem induunt febris *nervosæ;* nimirum infirmato valde fibrarum *elatere*, & conspissatis nimium humoribus.

Ponamus jam lentorem residere solum in *serosis* arteriolis, quæ purissimam seri partem, sub nomine lymphæ, aut succi *nervosi*, secernere debet: debilitata concurrente *systasi* fibrarum oritur febris dicta, lenta, nervosa. Dum enim in plurimis minimisque his tubulis inhærescit obstruens lentor, plus tenuissimi laticis per patentes reliquos urgetur: (nam si omnes omnino obstructi sint, mors instaret protinus) inæquales hinc incertique pulsus, calores, sudores, sequuntur. Porro quo diutius in *arteriolis* his contortu

plicatis

plicatis (si mavis glandulis) morantur lenti humores, eo acriores fiant necesse est, donec in liquamen quasi saniosum abeunt: quod dum tandem absorbet sanguis, totam id demum ejus contaminat massam. Permulta sic nascitur acrimonia, ob debilitatem tamen fibrarum, nervorumque torporem, haud rapidus excitatur sanguinis cursus, aut vehemens inde calor, lentor tamen exin augetur indies.

Sic se forsan res habet; cum ex recitatis supra causis fibræ vasaque corporis infirmentur, sanguinisque retardetur motus, nec subigantur bene humores, nec probe misceantur: unde tandem producitur lentor, præcipue in vasculis minimis, ubi tenuissimi fluere debent liquores. Nascitur hinc obstructio in arteriis *serosis*, ultimisque cerebri arteriolis, inde impedita lymphæ secretio, ac quod pejus est, succi *nervosi* inopia: deficit hinc officio nervosa propago, at quæ non inde mala?

Qui secum reputat, quanto sane molimine cerebrum effecit natura, haud ibit inficias succum nervosum omnino esse necessarium *Oeconomiæ* animali; quo sine profecto nervi vim perdunt prorsus, & musculi proinde ab his pendentes: ut videre est potissimum in musculis motibus *involuntariis* inservientibus, ubi sive obstruantur, sive comprimantur, *nervi paris vagi* & *intercostalis*, sive in cerebro horum origines, resolvitur illico omnis ferme actio vitalis; ac ne vel acerrima meri animi contentio, seu ut dicitur *volitio*, ad motum hunc restituendum valet hilum. —— Requiritur ideo at motum muscularem corporeum hoc medium; ad seu animat, seu irrigat, nervos, non nostri est hic dicere: id saltem apparet, quod dum ex lege naturæ in nervos motibus *involuntariis* ministrantes influat perpetim, actio cordis,

 ven-

ventriculi, intestinorum, &c. rectissime peragitur, sive vult, sive non vult, animus.

Quod vero in febribus lentis *nervosis* insignis adsit obstructio nervorum, liquido patet; quoniam omnes corporis sensus depravantur maxime, vix vident oculis apertis, perditur olfactus, perditur auditus, vix etiam sapidissima gustant: torpent adeo membra, ut parum admodum sentiscant vel acerrima *vesicatoria*, obstructo nimirum sensationis medio—Subluridus vero cutis color, frequentes rigores, torpores, extrema subfrigida, ulcuscula pallida & desiccantia subito, etiamsi acribus irritata stimulis, maximum lentorem, ac impeditum humorum cursum, per minutissima corporis vascula denotant.

Præterea cum parcior fiat secretio liquidi nervosi, actio solidorum in contenta fluida debilitatur, adeo ut hac quoque de causa lentor augeatur indies, unde major fit assidue in vasculis *serosis*, sive *lymphaticis*, obstructio. Atqui parcius hinc refunditur lympha diluens cruori, qui crassior deinceps & acrior evadit, minusque etiam aptus ad permeandum vascula minima: Stagnat ideo in extremis *arteriolis*, & maculas nigras, lividas, fuscas, sæpe & vibices, extra; intus vero gangrænas producit, aut, stagnando diutius, in putrem tandem abit saniem.

Sufficiant, ac etiam supersint forsan, quæ de *nervosæ* febris natura dixi; id saltem apparet, quod ut omnis fere febris varii possunt esse gradus, in ratione scilicet composita vis solidorum, status humorum, & acrimoniæ sanguinis, sic quoque & hujus, de qua agitur, maxime: forte ne quidem in duobus hominibus omnino similes. Nulla igitur certa & stabilita medendi regula determinari potest, (hic enim desideratur maxime medici ingenium,

ingenium, qui ægrotis assideat) quæ vero in genere prosit, paucis absolvam.

Si qua unquam in febribus hujuscemodi mittendus est sanguis, id quidem ineunte solum morbo, & parca utique manu, agendum est: ardente namque febre laborantes facilius multo sedecim sanguinis uncias amittunt quam his correpti selibram. — Ægri vires & pulsus modum indicant. — Tutius longe detrahitur cucurbitulis scarificatis, meliusque multo hoc modo levatur caput, ac vel ipsa plerumque pectoris oppressio; nec si repetatur officit, quod de venæ sectione haud semper dicendum est: imo sæpe, vel in ipso morbi statu, ubi aut delirium, aut coma, graviter urgeat, necessarium est prorsus.

Pone aurem utramque, effuso cruore, *vesicatorium* acre applicetur, præsertim urgente capitis dolore, aut vertigine.——Post paucas dein horas exhibeatur lene *emeticum*, quo & pituitosa ventriculi saburra, ac biliosa colluvies, ejiciatur: hoc quoque efficitur, ut universum vasculorum *systema* agitetur valide & concutiatur, atque inde expellatur inhærens lentor.——Ideo autem, horis aliquot ante vomitum, *vesicatoria* admoveo, ut, exteriora capitis ac cervices irritando, plus sanguinis per externas carotides eliciatur, minusque adigatur lentoris ad intima cerebri vascula actione vomitionis. —— Quid possint *epispastica* pone aures ad cerebrum levandum videmus quotidie, præcipue in puerulis, distentione nervorum aut comate laborantibus, ubi scilicet ulcuscula desudantia pone aures desiccantur subito: his enim vesicantia applicata humores extrahunt iterum, morbumque discutiunt protinus.

Si alvus post vomitum non responderet, leni injecto *enemate* ducenda est, idque etiam in posterum

ſterum tertio quoque die: ubi enim indurata ſtercora in inteſtinis hærent, *oeconomiam* animalem mille modis turbant; maxime ſi his infarciatur rectum imam premunt *aortam*, & liberum ſanguinis deſcenſum per *iliacas* arterias impediunt, unde plus juſto ad cerebrum ruit. Adde quod *enemata* e lacte *ſaccharato* potiſſimum, tepore emolliente ima viſcera fovent, & plus ſanguinis alliciunt eodem, unde urinam quoque optime movent.

Nunquam quidem non juvant *epiſpaſtica*, per totum morbi decurſum, ita ut deſiccantibus prius applicatis admoveantur alia: his enim vaſculorum oſcillatio incitatur, ſubtiliſſimo etiam ſale lentos incidunt humores, eoſque tandem exprimunt. Vellem ſemper ut ingruente febre, præſertim ubi caput graviter petitur, applicetur deraſo occipiti *veſicatorium*: nam eodem fere modo, quo pone aures agit, nec tamen ita aſperos excitat dolores, dum ad delirium præcavendum interim facit maxime. —— Sane ita non cruciant in hoc morbo *epiſpaſtica*, ut, gravem ob ſtuporem, vix ſentiantur; imo quo magis inflammantur, ac dolent, eo plerumque major ſpes ſalutis effulget.

Quod ab extra veſicantibus molitum eſt, id intus quoque medicamentis idoneis tentandum eſt. Proſunt maxime attenuantia dicta, & quæ blande torpidos excitant nervorum ramuſculos: laudo potiſſimum cinnabar & lenia *alexipharmaca*, *cephalica*, qualia ſunt lap. contrayerv. Confect. Raleigh. Sal. Succin.—— C. C. Sp. Lavend. C. Spir. volat. oleoſ. & Camphora præcipue, quæ & ipſa quaſi ſal quoddam *volatile* oleoſum eſt: ex ſalibus enim penetrantiſſimis, ſubtiliſſimo ſulphure involutis, conſtans minutiſſima corporis vaſcula permeat craſſamque digerit lympham, ac lentos diſſolvit humores: ſalutiferos hoc modo excitat

ſudores,

ſudores, ac (galbano, aut Silphio adjecto) ſomnum ſæpe vel opio felicius conciliat, eoque potentius deliria fugat.

Nihil ſane utilius eſt, in hac febre, quam lenes movere ſudores per totum corpus: hoc modo enim brevi diſcutitur morbus, aut paulo poſt in remittentem, aut intermittentem, mutatur. Debet autem per omnia membra æqualiter diffundi tepidus ſudor; ſive enim brevis eſt admodum, aut frigidus, aut circa caput tantum & cervices, mali morbi ſignum eſt: per ſudores autem mox inhorreſcere peſtiferum eſt, blandus autem & æqualis ſudor ſpiritus recreat.

Sed ubi *epiſpaſtica*, ac attenuantia, adhibentur, diluendum eſt affatim potione tenuiſſima miti, at detergente leniter; Sero lactis nempe canarienſi, aut xereſano, dilutiore, decoct. Luſitanic.—Eryngii, infuſione Salviæ, &c. ut craſſiores nimirum eluantur ſales, ac debitus ſubminiſtretur ſanguini latex; qui aliter, perpetua liquidiſſimi exhalatione, in merum pene gluten brevi abiret.—At raro admodum convenit aqua pura, frigida, quam tantopere ſuadent nonnulli: haud multo facilius namque cum ſanguine miſcetur, quam cum aqua oleum, niſi mediante *ſaccharo*, aut ſale aliquo *eſſentiali* plantarum. Vidi aliquoties & febre ardente, imo & *nervoſa* etiam febre, laborantes, meram aquam perpotantes frigidam, qui mox per urinas eam reddidere limpidam omnino, & nullo fere modo mutatam—— næ magno ſuo cum damno.

Septimo, nono, vel undecimo, febris die, nonnunquam & decimo quarto, papulæ rubræ, aut puſtulæ *miliares*, aliave *exanthemata*, erumpunt ſæpe, morbumque levant apprime; præcipue ſi florida hæc ſunt, ac illæ vividæ & turgidæ.

Quam-

Quammaxime tunc cavendum est a frigore, & lenia subinde porrigenda sunt *cardiaca*, quæ naturam adjuvent ad lentos acresque humores exterminandos, qui, in ultimis *arteriolis* cutaneis hærentes, pustulas has formant. *Exanthemata* fusca, livida, nigra, pestiferum morbum indicant; sanguinemque corruptum maxime, ac in saniem fere conversum: in hoc statu profecto sanguis ita dissolvitur, ut alvi dejectiones sanguinolentæ sint, ac saniosæ sæpissime; imo cruor e venis emissus vix, ac ne vix quidem, in coagulum abit, notante doctissimo *Listero*.

In casu tam deplorando mox confugiendum est ad *alexipharmaca* astringentia, acida, qualia sint china chinæ cum radice serpentariæ Virginianæ, elixir vitrioli Mynsichti, tinctura rosarum, vinum rubrum ustulatum (ut dicitur) &c. hæc enim ad conservandam vim fibrarum & *crasin* sanguinis apta sunt maxime.——Valet plurimum ad gangrænas sistendas Cortex Peruvianus, ut nuperis inventum est experimentis, eumque ad humorum putredinem arcendam cum *alexipharmacis* & acidis conjunctum utilissimum esse certo comperi.—— Vix forte in tali casu nobile magis datur Ἀλεξητήριον, quam vinum austerum cum aromaticis coctum: tutius enim & efficacius vires erigit, quam spiritus vini ardentes, quantumvis *pharmacis* aromaticis imbuti, & nomine aquarum *cardiacarum* nobilitati.

Jusculis interim tenuioribus, *panatellis*, *gelatinis* de sago, cornu cervi, &c. nutriendus est æger, sæpe quidem, at paulatim: in tanto nimirum periculo vix ulla alia spes est, quam ut, impetum morbi trahendo, aliquis effugiat, porrigaturque in id tempus, quod curationi locum præstet.

In

In ſtatu morbi porro, aut paulo poſt, *aphthæ* non raro imas fauces & os totum occupant; peſſimæ utique ſi nigræ, neque periculo vacant ſi ſupra modum albidæ! modo ex imo gutture aſcendere videntur, modo per totum canalem alimentarium deſcendunt, ac ſingultum, *diarrhœam*, aut *dyſenteriam*, excitant: quicquid eſt, difficillimam ſane *criſin* plerumque denunciant, potiſſimum ſi *dyſenteria* & ſingultus accidunt. Melius eſt longe cum *ſalivatio* copioſa oritur; ſæpe profecto hoc modo ſolvitur febris, lentore morboſo nempe per glandulas ſalivoſas exantlato.——Ubi *aphthæ* oriuntur, creberrime gargarizandum eſt emollientibus & detergentibus, ex ficu, mulſo, decocto raparum, &c. dandum vero interdum eſt rhabarbarum, maxime ſi alvus cita & torminoſa urget, adjecto aſtringente aliquo aromatico cum abſorbentibus. Poſt omnem autem gargarizationem in ore contineat paululum, & mox deglutiat lente, tenuem, e ſeminibus pſyllii & cydoniorum *mucilaginem*, ſyrupo mororum aut rubi idæi admiſto: fovet hæc optime, ac ſanat ulcuſcula.

Haud raro pituita tenax admodum totas adeo opplet fauces, ut ſtrangulationem pene minitetur: hic utique nihil magis opportunum eſt, quam levi *emetico* vomitum ſolicitare leniter, idque ſane quocunque tempore morbi. Mirum eſt, quantum levamen hoc affert ægrotis, quam immenſa vis glutinoſæ colluviei, albumen ovorum referentis, ac ſæpe vel eo multo craſſioris, ejicitur: imo mox ſæpe *aphthæ*, coma, nauſea, ſingultus, linguæ terrifica nigrities, faceſſunt, ut obſervavit olim diligentiſſimus *Sydenhamius;* quod quoque ego vidi multoties.

Nec minus utilis eſt lenis alvi purgatio ſub morbi finem, interpoſitis ſubinde *cardiacis* & *paregoricis;*

regoricis; hæc enim evacuat putridam morbidamque colluviem, per arterias *meseraicas* in inteſtina depoſitam, *criſinque* naturæ, utcunque imperfectam, promovet: imo facit ſæpe, ut febris, quæ huc usque nullum certum ſervabat ordinem, remittentis plane, aut intermittentis, typum induat, locumque præbeat medicamentis idoneis. —— Atqui ita non *diarrhœam*, aut *dyſenteriam*, quas tantopere timent nonnulli, inducit, ut hoc modo præcaveantur optime. Fœda namque eluvies, diutius in viſceribus reſtitando, magis fit acris, magisque, aſſidue, & eorum tunicas extimulat maxime; imo eas corrodit tandem; ac vel funeſtam parit *diarrhœam*, vel *dyſenteriam*, horrendam: partim inſuper per venas lacteas reſorpta diras iterum turbas in ſanguine movet. Ut his ergo occurram malis, mihi in uſu eſt frequentem, ac modicam, rhabarbari doſin exhibere, alternis ſaltem diebus: nimium interea alvi motum (ſi opus eſt) aſtringentibus aromaticis, atque *anodynis*, reprimere ſoleo.

OBSER-

OBSERVATIONES
DE AERE
ET
MORBIS EPIDEMICIS
AB ANNO MDCCXXXVIII
AD FINEM
ANNI MDCCXLVIII
VOLVMEN ALTERVM.

Δεῖ δὴ καταμανθάνειν τὴν κατάστασιν τῶν ὡρῶν ἀκριβῶς, καὶ τῶν νούσων ἑκάστην. HIPPOCRAT. *de Dieb. judicatoriis, initio; item Lib. III. Epidem. Sect. 3.*

PRAEFATIO.

Perfeci tandem Obſervationum *de Aëre & Morbis Epidemicis* volumen alterum (ab initio ſcilicet anni 1738 ad exitum usque 1748) in quo quidem eodem uſus ſum ordine, atque notis, in priore deſcriptis *.

Quam fuerunt plena loboris hæcce opera, ſolus ille norit, qui talia conſcripſerit — Lubentius autem ſecundum hoc opus ſuſcepi, quod & prius publico bene acceptum perceperim, & mihi porro, id meditanti, haud inutile. — Dum enim cœli atque aëris mutationes notarem diligenter, variosque morbos has conſequentes, eorum ſane cauſam, ac naturam, multo melius dignoſcebam; quales enim tempeſtates, tales etiam ſunt morborum conſtitutiones, ſicut notavit olim *Hippocrates* **, & fida dudum docuit experientia — Multus ideo eſt divinus Senex in præcipiendo diligentem aëris atque tempeſtatis obſervationem, optima quin etiam dedit exemplaria, præcipue in libro primo & tertio *Epidemicorum*.

* Porro in Volumine 2. notavi, quolibet menſe, diem novæ, necnon plenæ, Lunæ — Hic obiter monebo, quod tota pluviæ quantitas Anni 1737 (Vol. I.) fuit tantum Dig. Dec. 27,364, non, ut falſo imprimitur, Dig. Dec. 36,706.

** Lib. de Humorib. Sect. 7.

Hujus etiam laboris aliud mihi fuit incitamentum; quoniam ſcilicet obſervationes hujusmodi, quæ per longam annorum ſeriem, uno eodemque loco factæ ſunt, melius longe iſtius regionis *atmoſphæræ* conſtitutionem, morbos vulgares, eorum ſucceſſiones, relationes, imo & curandi rationem, oſtendunt, quam ſi per unum ſolummodo, alteruuve annum detur hiſtoria: monet ideo rectiſſime clariſſimus *Ramazzini*, „Nil foret „in arte medica utilius, quam ſuccedentes ſibi ad „invicem conſtitutiones conferre, ut recta me„dendi methodus inſtitui poſſet, quoties eadem „tempora, ac iidem morbi, recurrerent *„ — Paulo etiam ultra proceſſit expertiſſimus *Hoffman*, hortando nimirum ardenter „Omnes & ſingulos „medicorum cordatiores, quibus curæ cordique „ſalus hominum eſt, ut in annotandis morborum „hiſtoriis, ſi epidemici morbi graſſantur, & dili„gentiſſimi & accuratiſſimi ſint; & quisque in „ſuo loco temporum & tempeſtatum præceden„tium, & præſentium, conſtitutionem, item in „Barometro mercurii motum, ac gradum caloris „ex thermometro, ſimul adjiciant, integrasque „& plenas hiſtorias cum methodo curandi & „eventu exhibeant. **„

Noſtram profecto ad vitam ſuſtentandam omnium maxime neceſſarius eſt aër, cæteris utique per plures horas carere poſſumus, hoc ne vel tempore quam breviſſimo — An igitur purus ſit, vel impurus, ſummi procul dubio eſt momenti, ejus-

* Conſtitut. epidemic. urban. 1691. ipſo initio.

** *Frid. Hoffman.* Medicin. rational. Syſtemat. Edit. *Francofurt.* 4, 9 Vol. 1738, Patholog. general. Part. 3, Cap. 7, p. 430, Tom. 2.

ejusque adeo bonas, nec non pravas qualitates *, probe perdiſcere debet medicus.—Aëris autem nomine hic volo terræ *atmoſphæram*, non merum, uti dicitur, elementum: quæ cum ex variis admodum rebus componatur, variis etiam modis officere nobis, ac proficere, poteſt—Diverſæ ergo hujus conſtitutiones, tum ad ſanitatem tuendam, tum ad morbos depellendos, aſſidue ſunt obſervandæ.

Res erit exemplo clarior—Sicca valde & frigida tempeſtas, perflante diu Borea, aut Aquilone, corporis habitum conſtringit, fibras roborat, vaſcula arctiora & fortiora facit, humores etiam magis denſos; porro globulos ſanguineos accumulat, & compingit valide; *Celſi* verbis, totum corpus ſpiſſat, & mobilius atque expeditius reddit; ideoque ex *Hippocratis* ** opinione, omnium ventorum Aquilo eſt ſaluberrimus—At ſi diutius talis perſtat tempeſtas, ſolida fiunt ſtricta perquam, & *elaſtica* nimis, fluida verum craſſa valde & glutinoſa, imo ad vaſcula minutiſſima permeanda multo minus idonea; namque non tantum humoribus inducit lentorem, ad inflammationes aptum, ſed & ita quoque condenſat rubros ſanguinis globulos, ut difficillime per ultimos arteriarum ramuſculos promoveantur; duros nempe plus æquo, & haud facile formam rotundam in oblongam mutantes ad tranſitum ſcilicet faciliorem; cum & jam etiam ipſæ *arteriolæ* a frigore coarctantur & diſtentioni reſiſtant plurimum.—Hinc obſtructiones, hinc inflammationes, pleuritides,

* Haud pauca de his dixi in Prolegomen. ad Vol. I. *de Aëre*, &c.

** Lib. de Morbo Sacro, Sect. 15. Edit. *Vander Linden Lugdun. Batav.* 2 Vol. 8. 1665.

ritides, peripneumoniæ, anginæ, *rheumatiſmi*, morbi denique, qui a craſſo, viſcido, ac inflammato ſanguine pendent, prævalida vi cordis & arteriarum adacto: quo magis etenim arctantur a frigore vaſa, quo magis *atmoſphæræ* comprimuntur pondere, eo velocius, cæteris paribus, moventur contenti humores, unde frictio major, ac proinde calor; quæ tandem Sanguinem incraſſant & condenſant maxime — Certa hæc ſunt omnia & conſtantia; ſanguis enim, tali perdurante aëris conſtitutione, denſus eſt admodum, atque glutinoſus plerumque, vel ſi e ſaniſſimis emittitur, multo magis ubi febris accedat.

Verum enimvero nec protinus oritur morbidus hic lentor, nec in omnibus; fit namque gradatim, cum diu nimirum regnaverit aquilonia & ſicca tempeſtas, neque enim intereſt, quales dies ſint, ſed & quales etiam ante præceſſerint. — Atqui laxis nimium & pituitoſis hominibus adeo non nocet hæcce conſtitutio, ut vel ſi apprime utilis, firmos hos magis, ac vegetos, efficiendo; una ſic natura, præceptore optimo notante *, ad hyemen, alia ad æſtatem, bene aut male ſe habet.—Hinc inſuper eſſe videtur, quod una febris *epidemica* fortibus eſt funeſta & robuſtis, parcitque imbecillis, alia vero, ſub humido tepidoque cœlo nata, in hos teneros maxime ſævit. —Ex magnis igitur *atmoſphæræ* mutationibus vel mutatur maxime morbus popularis, vel ſupprimitur prorſus; quod perſæpe videmus.

Ad mala autem ſiccæ & frigidæ tempeſtatis præcavenda (imo & tollenda) utendum eſt multa, diluente, emolliente, tepida potione, victuque molli & relaxante, neque unquam ante progredi quis

* *Hippocrat*. Aphoriſm. 2. Sect. 3.

quis debet, quam tepidum aliquem potum aſſumpſerit, ſive pedibus, ſive equo, eundum eſt contra ventos aquilonares; at ſi inhorreſcat aliquis inde, ac febricitet, mittendus eſt actutum ſanguis, potiſſimum ſi thoracis, aut lateris dolor impetat; idque ſane mox repeti debet, ſi febris invaleſcat—Hoc utique perpetuum eſt, quod ſanguis nunquam tutius, aut felicius, in morbis acutis mittitur, quam frigidas inter & ſiccas aëris conſtitutiones, altius perſtante *Barometro*: nec in pleuriticis ſolum & peripneumonicis conſentaneum hoc eſt, ſed in aliis plurimis, utpote *variolis*, *morbillis*, *rheumatiſmo*. colica, &c.—imo in ipſis febribus intermittentibus, quotidianis puta, ac tertianis, opportuna tunc ſæpe eſt venæ ſectio, per initia ſaltem, ex facili aliter in continuas ardentes, aut *inflammatorias*, haud raro mutantur.

E contrario, humida tepidaque *atmoſphæræ* Κα̃τάςασις fibras relaxat nimium, vim vaſorum enervat, ſanguinem debito ſolutiorem, pituitoſum, inertem facit, totumque corpus hebes, humidum, languidum, febribus lentis, putridis, intermittentibus longis, obnoxium——Hic ergo contraria prorſus diæta, atque medicina eſt adhibenda; quæ ſolidas corporis partes firmare, quæ fluidorum *craſin* conſervare, quæ valide compingere globulos ſanguineos poſſint, indicantur; Potus nempe ſubauſterus, frigidus, generoſus, victus valentior, deſiccans, aſtringens, balneum frigidum, ejusque generis alia. — Ad hujus autem conſtitutionis febres parum utique confert ſanguinis detractio, quinimo nocet admodum, ſi ſit effuſior, oriuntur namque ab imminuta cordis & arteriarum potentia, a laxa nimium ſanguinis textura, & lenteſcente lympha; tendit

hinc ad *ſtaſin* atque putredinem liquidum vitale, unde febres intermittentes, lentæ, putridæ, malignæ, hujus tempeſtatis ſemper ſunt ſoboles; in quibus equidem curandis, quæ vires foveant, deſiderantur, quæ minuant neutiquam — Sæpiſſime etiam, dum talia permanent tempora, quotidianæ, ac tertianæ, in longas continuas putridas febres degenerare ſolent, haud levi cum ægrotantium periculo, quas ſi tandem effugiant in icterum, atque hydropem, incidunt plerumque. — Nunquam profecto citius, neque felicius, reſtituuntur ægrotantes, quam ſudo effulgente cœlo, alteque in *Baroſcopio* ſtante *mercurio*; hoc ego obſervavi conſtanter, idemque olim notavit percelebris *Frid. Hoffmannus*, in medicina faciunda diutiſſime verſatus, lentiſſime contra convaleſcunt, dum nubilis perflat ac pluvioſus Auſter.

Cæterum & haud parum inſalubris eſt gelidus humidusque *atmoſphæræ* ſtatus, multis quippe modis obeſt, præcipue frigidos inſinuando in corpus humores, atque *perſpirationem* inhibendo plurimum * — bene tunc nobis cingendum eſt veſtibus, luculento etiam foco, debitoque vitæ regimine, ab algidis vaporibus, quantum poſſibile, cavendum eſt; omnibus denique modis *perſpiratio* eſt promovenda, inter quos frequens totius corporis frictio ad ignem confert plurimum, necnon exercitatio quotidiana **, eaque etiam paulo fortior.

Semper

* Vel paucæ ſubitaneæ nubes ſub fervido cœlo perſpirationem impediunt plurimum. Vid. Obſervat. accuratiſſimæ *Joh. Lining*. M. D. *Philoſoph. Tranſact*. N. 470.

** Quantum promovet perſpirationem, vid. elegantiſſima Experimenta *Georgii Rye*, Armigeri, in medicina Statica Hybernica; ad calcem Libri Doctiſſ. D. *Rogers* de Morbis epidemicis.

Semper adeo pugnare debemus contra peculiarem aëris intemperiem.

Eluceant magis forſan, quæ dixi ſupra, ſi morbos *endemicos* perpendamus; horum namque pars longe major haud dubio naſcitur a ſingulari cujusque loci, ubi infeſtant, *atmoſphæræ* depravatione; in locis videlicet cavis, paluſtribus, uliginoſis, graſſantur ſemper febres lentæ, putridæ, intermittentes, irregulares, quæ nullis fere cedunt remediis, niſi mutato prorſus & loco & aëre, ibi quoniam *atmoſphæra* humidis perpetuo & noxiis abundat vaporibus, qui vim fibrarum debilitant, *perſpirationem* ſupprimunt, corrumpunt humores—ideoque ſi quis advena, udis in his locis, craſſoque verſatur aëre, per dies vel pauciſſimos, certo fere certius ægrotabit—ſi retentum namque *perſpirabile* nec per alvum, nec per urinam, neque per ipſos cutis meatus, intra perbreve tempus expellitur, febris * mox creat plus minuſve; eoque fit gravior, quo major fuerit retenti quantitas, quo acrior qualitas ejusdem **.—Æſtate igitur, vel autumno, magno dum calore acriores multo facti ſint humores, intercepta *perſpiratio* maxime nocet.

Contra qui montes habitant aridos, aquilonem ſpectantes, febribus *inflammatoriis*, pleuritide, peripneumonia, angina, affliguntur plurimum: Has utique in locis editioribus frigidis, Septentrioni expoſitis, crebro notavi eſſe perfrequentes, cum per valles autem rarus fuerit admodum aliquis pectoris morbus—Quid quod & interdum vidi febrem *catarrhalem epidemicam*, *pleuro-peripneumoniæ* naturam induiſſe per loca montoſa

 & alg-

* *Sanctorii* Aphoriſm. 11. Lib. 1.
** —— —— 46. ibid.—35. Sect. 2.

& algida, dum in humilioribus ad lentam proxime (ſeu *nervoſam* ut dicitur) febrem acceſſit—Hinc equidem haud obſcura videtur ratio, cur uno, eodemque regnante morbo populari, variis in locis, diverſus celebratur modus medendi.

Sed & hic quoque ratio ventorum habenda eſt plurimum, *atmoſphæram* quippe maxime mutant: Boreas nimirum ſiccam, frigidam, ac ponderoſam facit; Auſter vero humidam, levem, atque tepidam: magnam adeo vim habent loca reddendi ſalubria vel inſalubria, & diverſo plane modo afficiuntur incolæ, hoc perflante, vel illo, vento—Qui frigidis ergo læduntur & ſiccis, humectare, ac tepida ſubinde potione fovere corpora debent; qui humidis ſiccare; ſemperque peculiari aëris inclementiæ victu, regimine, atque medicina, obſiſtendum eſt—Neque hoc ſolum, ſed & noxios adverſus ventos, quantum fieri poteſt, muniendum eſt, ædificia ſcilicet extruendo ſic, ut quam minime ſint objecta flatibus pernicioſis—Peſtilentiæ quondam, Corcyræ graſſanti, occurrebat *M. T. Varro*, occluſis feneſtris Auſtrum ſpectantibus, aliis ad Arctum apertis *—Magna ſane fuit priſcorum diligentia in ædibus condendis & oppidis, ut proſpera foret incolarum valetudo; Viſcera etiam animalium, iis in locis paſcentium, ubi ædes ponere ſtatuebant, ſedulo perſcrutabantur, an nempe ſana eſſent, vel inſana; atque ita proſpiciebant futuræ habitantium ſaluti, omnibus modis quærentes ſalubritatem **—Nunc vero dierum, in ædificationibus, plerumque pluris æſtimatur lucrum atque mercimonium,

* *Varro* Lib. 1. Cap. 4, inter Scriptores de Re ruſtica, ex Edition. *Geſneri Lipſiæ*, 1735, 2 Vol. 4.

** *Vitruv.* Edid. *Philandri*, 4. Lib. 1. Cap. 4.

monium, quam ſalubritas — de quibusdam hercle, ut de Mitylene olim *Vitruvius* *, vere dicendum eſt, „Auſter cum flat, homines ægrotant, cum „Corus, tuſſiunt, cum Septentrio, reſtituuntur in „ſanitatem, ſed in angiportis & plateis non poſ-„ſunt conſiſtere propter vehementiam frigoris„ — Haud pauca ædificia quidem in convallibus paludoſis ita male locata ſunt, ut nunquam non morbis infeſta ſint; quorum poſſeſſoribus utique conſilium commendo laudati *Varronis* **, „ea „vendant quot aſſibus poſſint, aut, ſi nequeant, „relinquant.„

Sed hæc obiter; qui vult plura de ſitu locorum, adeat magni *Hippocratis* librum *de Aëre, Aquis & Locis;* porro librum ſecundum de *Diæta*, ubi etiam de diverſorum ventorum natura — perplurima certe in his lectu ſunt digniſſima.

Quanquam aliquæ febres *epidemicæ* a contagione ducant originem, oriuntur attamen plures ab intemperie aëris manifeſta, neque enim probabilis magis videtur communis morbi cauſa, quam ipſe aër omnibus communis — Per humidas equidem tepidasque *atmoſphæræ* conſtitutiones, permanentes diu, febres lentæ, putridæ, malignæ, ſemper graſſantur, ſicuti obſervavit tota medicorum ſchola ab ultima antiquitate ad hoc usque tempus; nec profecto ceſſant tales, niſi omnino mutata aëris temperatura, quod etiam perſæpe ſupprimit brevi ipſas contagioſas: — imo ipſæ peſtilentiæ utplurimum occurrit ſiccum frigus hybernum; frequenter autem nimis, ſub humido calidoque cœlo, vim maximam accipit. — Atque ego quoque novi ſæpius febres putridas, malignas,

* *Vitruv.* Edit. *Philandri*, Lib. I. Cap. 6.

** *Varro* de Re ruſtica, Lib. I. Cap. 12.

malignas, per æſtuoſam ac nebuloſam *atmoſphæram*, tum vi, tum numero, auctas maxime, mox tamen, ſicco flante Borea gelidoque, extinctas penitus—Imo ipſæ procellæ ſæpe juvant admodum morbida diſſipando *miaſmata;* haud minus corrumpitur ſtagnans aër, quam aqua ſtagnans, quæ cito, niſi movetur ſubinde, putreſcit.

Quidam inſuper morbi ſingulis anni tempeſtatibus reſpondent, pleuritides nempe, peripneumoniæ, anginæ, tertianæ febres, tempori verno, autumno autem quartanæ, putridæ, malignæ, cholera, *dyſenteria;* quod nimirum ſolita, iſtis temporibus, aëris diſpoſitio his producendis morbis, aut illis, faveat.—Atqui ſi intempeſtive ſe habuerint tempeſtates, morbi proinde variabuntur maxime, ita ut iſti, qui autumno ſunt proprii, per calidum humidumque ver dominari poſſint, per autumnum vero frigidum febres veri magis peculiares, utpote pleuritides, peripneumoniæ *, &c.—Sed plerumque in febribus autumnalibus, qualeſcunque ſint, humores longe magis ad putreſcentiam tendunt ob prægreſſum æſtatis calorem, nec adeo largum admittunt ſanguinis diſpendium.—Suppreſſa, ex ſuſcepto frigore, *perſpiratio* vere febres *inflammatorias*, autumno putridas plerumque, aut malignas, generat **—imo ſi, per autumnum, infeſtant alvi fluxus, multo magis acres ſunt, ac bilioſi, quam tempore verno, ut ſatis ſuperque medicis notum eſt—Æſtatis ſiquidem ardor *perſpirationem* auget maxime, corporis humidiſſima difflat, ſales oleaque animalia exaſperat, unde naſcitur ſenſim magna ſanguinis acrimonia; quæ ad autumnum usque

* *Hippocrat.* Lib. *de Humor.* Sect. 7.

** *Sanctor. Aphor.* 35. Sect. 2.

que increſcit, niſi diluentibus idoneis, atque demulcentibus, temperatur quotidie.

Sed audi de his rebus Coum oraculum *, Naturæ interpretem: —„Omnium generum morbi „profecto omnibus temporibus fiunt, quidam „vero in quibusdam magis gignuntur, & exacer„bantur, *Aphor.* 19°. Sect. 3. — Qualia tempora „(Ὥραι) tales morborum conſtitutiones — tem„pora tempeſtiva, & bene ordinata, morbos re„gulares (εὐςαθέας) & judicatu faciles faciunt. Lib. „*de Humorib.* Sect. 7. & *Aphoriſm.* 8. Sect. 3 — At„qui, prout variaverit tempus, ſimiles, aut diſ„ſimiles erunt morbi, qui in hoc oriuntur, Lib. 1. „*de Humor.* Sect. 7. — Converſiones temporum ** „(Anni) maxime pariunt morbos, & in ipſis tem„poribus magnæ mutationes, frigoris puta, aut „caloris; & ſic de cæteris, *Aphoriſm.* 1. Sect. 3. „Lib. *de Humorib.* Sect. 8. — Conſtitutiones ho„minum aliæ ad æſtatem, aliæ ad hyemem, bene „aut male ſe habent, morbi porro ad tempora, „*Aphor.* 2. 3. Sect. 3. Lib. *de Humor.* Sect. 8. — In „anno autem aliquando hyems maxime prævalet, „aliquando ver, modo æſtas, modo autumnus, „Lib. *de Natur. Homin.* Sect. 16. — Hyeme pituita „in homine augetur, ibid. Sect. 12 — Vere pitui„ta magis dominatur, at ſanguis increſcit, ibid. „Sect. 13. — Æſtate ſanguis adhuc viget, ſed & „bilis exaltatur; per æſtatem etiam, ac autum„num, bile corpus abundat; Autumno autem „atra bilis plurima eſt & fortiſſima, ſanguis vero „parciſſimus, ibid. Sect. 14.„

Qui-

* Citavi plerumque *Hippocratem* ex editione *Lindeni*, non quod hanc valde probo (nam *Foëſianam* huic longe antefero) ſed quia Textum *Hippocraticum* in varias diſtribuit Sectiones; quo facilius inveniantur loca citata.

** Ἁι μεταβολαὶ τῶν Ὡρέων.

Quicunque morbi hyeme augescunt, æstate cessant, qui per æstatem increscunt, desinunt hyeme, Lib. 3. *Epidemic.* Sect. 3. & *de Natur. Hominis*, Sect. 17.—Sin autem diu productam hyemem insequitur ver perfrigidum, hyberni fiunt morbi, tusses, peripneumoniæ, anginæ:—quinimo si ver processerit more autumni morbum regium producit, licet proprie sit morbus autumnalis, Lib. *de Humor.* Sect. 7.—Siquidem vero hæc, vel illa, anni constitutio duraverit diutius, morbi huic congruentes diutius quoque permanebunt, atque eo erunt fortiores, quo magis prævaluerit & perduraverit tempestas peculiaris; etiam & communissimi grassabuntur, & perlongo tempore perstabunt, *Aphorism.* 7. Sect. 3. Lib. *de Humor.* Sect. 9.—Ex anni constitutionibus siccitates (Αὐχμοὶ) sunt pluviosis salubriores, ac minus lethales, *Aphor.* 15. Sect. 3.—etsi per magnas siccitates febres acutæ, ibid. *Aphor.* 7—Sed in valde pluviosis febres longæ, putridæ, alvi fluxiones, anginæ, apoplexiæ, ibid. *Aphor.* 16.—Austri caput gravant, corpus dissolvunt, & humidum, languidum, hebes faciunt *—Aquilo tussim movet, fauces exasperat, ventrem astringit, horrores excitat, item dolores lateris & pectoris, attamen corpus compactum, firmum, agile reddit, & bene coloratum, ibid. *Aph.* 5. 17.—& Lib. *de humor.* Sect. 8.—Aquilo enim omnium ventorum est maxime siccus, atque ideo saluberrimus; Auster vero quoad omnia huic contrarius, Lib. *de Morbo Sacro* Sect. 15.—Si hyems sit moderata, nec valde mitis, nec valde frigida, vere porro, ac æstate, tempestiva decidat plu-

* Νότος καρηβαρικὸς, ideo aptissime hunc plumbeum vocat *Horatius*, Lib. 2. Satyr. 6.

pluvia, annum eſſe ſaluberrimum conſentaneum eſt Lib. *de Aëre Aquis & Locis*, Sect. 25. — At ſi ſicca ſit hyems, atque aquilonia, ver autem pluvioſum, & auſtrale, erit æſtas febribus abundans; nam, æſtu mox accedente, non poteſt fieri, quin acutiſſimæ febres perplurimos invadant, præcipue pituitoſos, dyſenteriæ verum mulieres & viros humidiores, ibid. — Atqui ſi circa caniculæ exortum accedunt pluviæ, frigidique Aquilones *, ſpes ceſſationis eſt, nec non autumni ſalubris, ibid. Sect. 26. — Si quando æſtatem pluvioſam, atque auſtrinam, ſimilis ſequitur autumnus, plurimos morbos excitat hyeme — Siccæ autem æſtati, boreaque perflatæ, pluvius, & auſtralis, ſuccedens autumnus, hyeme producit capitis dolores, cerebri corruptiones **, gravedines, raucedines, tuſſes, imo & tabem, ibid. Sect. 28. — Quod ſi aquilonius ſit autumnus & ſiccus, neque pluviæ ſub cane, nec vel ſub Arcturo, decidunt, confert equidem pituitoſis, humidis, ac mulieribus; biliofis vero nocentiſſimum eſt, quod humidiſſima corporis diſſipat, craſſiſſima autem & acerrima relinquit, ibid. Sect. 29. — Medicus ideo ſic morbis occurrere debet, ut reſpiciat ſemper cum hominum conſtitutiones, tum etiam varias tempeſtatum mutationes, contraria nempe contrariis curando; oportet igitur laxa nimis conſtringere, ſolvere ſtricta, Lib. *de Natur. Hominis* Sect. 17, 18.

Nec tantum revera diverſos diverſarum tempeſtatum morbos deſcripſit optime divinus Senex, ſed optimum quoque regimen, atque medicinam, ad hos præcavendos, ac curandos, præſcripſit, præcipue in Lib. *de Salubri Victus Ratione*, nec non per initia Lib. 3. *de Diæta* — Sed iſta jam nunc

* *Καὶ χειμὼν καὶ οἱ Ἐτήσιαι.* ** *Σφακέλευς τοῦ Ἐγκεφάλου.*

nunc perſcribere longum eſt — Hæc pauca vero paſſim ex ſcriptis *Hippocraticis* excerpſi, & paulo forſan tranſtuli liberius, cum eo tamen (ni fallor maxime) ut ſenſum ſemper auctoris tradiderim fideliter — Sed propius ad fontes accedite, medici tyrones, atque haurite affatim, percipietis inde quam ſagax, quam admirabilis fuit priſcorum diligentia — videbitis utique, non minus ingenioſam fuiſſe antiquitus obſervationem, quam nunc rationem; ut pulchre de veteribus olim dixit *Caius Plinius*, Hiſtor. Natural. Lib. 18. Cap. 29.

At enim ſi quis fortaſſe his objiciat, quod obſervationes ab *Hippocrate*, ſuaque ſchola per Græciam factæ, ad noſtrates pertinent parum; ſciat ille velim, ſimilem eſſe ubique hominum naturam, ſicco nempe frigore ſemper & conſtringuntur corporis humani ſolida, & condenſantur fluida, hæc porro utraque humidus calor ſolvit ſemper; nusquam non minuit *perſpirationem* uda frigidaque tempeſtas, hanc nusquam non promovet tepida ſerenitas: adeoque magnæ aëris mutationes, quod ad calorem, aut frigus, ſiccitatem, aut humiditatem, magnos pariter ubique terrarum ſortiuntur effectus — Nec profecto multum differre videntur, facta diligenter comparatione, obſervationes *Hippocraticæ* ab illis, quæ captæ fuerunt nuperis annis, & in locis a Græcia longe longeque remotis, inter etiam

et penitus toto diviſos orbe Britannos.

Sed diluit hanc objectionem optime clariſſimus *Wintringhamus* in prolegomenis ad commentarium ſuum noſologicum: — Subjiciam vero & ipſe, quod, etiamſi Græciæ regiones cœlo magis clemente gaudeant quam inſula noſtra, haud levibus tamen aëris mutationibus ſubjectæ ſunt frequenter; imo in ipſis conſtitutionibus, ab *Hippo-*

crate

crate deſcriptis, leguntur ſubinde, Ὕδατα πολλὰ, Αὐχμοὶ, Χειμῶνες μεγάλοι, Χιόνες μεγάλαι, Οὐρανὸς λαιλαπώδης, ἐπινέφελος, &c. quin ejusdem plane generis febres populares apud *Hippocratem* paſſim occurrunt, quibus & noſtra quoqe *Britannia* plectitur ſubinde — *Epidemica* quippe febris effectus tantum eſt cauſæ *morbificæ*, iſta autem cauſa plerumque peculiaris *atmoſphæræ* conſtitutio; adeoque hanc gignit aquilonia, illam auſtrina, ubicunque nimirum hæc, vel illa, diu duraverit.

In ſequente (nec non in præcedente) Morborum *epidemicorum* hiſtoria, non tantum febres populatim graſſantes expoſui, ſed & hos etiam morbos, qui una cum iſtis ſparſim intercurrebant; eo ſcilicet animo, ut ſingulorum inde natura clarius innoteſceret; ſequens in hoc utique magni præceptoris veſtigia, qui in deſcribendis aëris & morborum conſtitutionibus hanc tenuit rationem. — Sæpe quippe ſæpius accidit, dum pleuritides & peripneumoniæ per ſiccam valde & frigidam tempeſtatem ſæviunt, anginæ quoque, *ophthalmiæ*, *rheumatiſmi*, cruciatus inteſtinorum, eodem etiam tempore, multos infeſtant; atque utplurimum haud minus ab inflammato, ac viſcido ſanguine pendent quam ipſæ pleuritides, nec minus ſanguinis miſſionem poſtulant, aliis quanquam temporibus melius multo purgantibus diſcutiantur. — pone jam aut *variolas*, aut *morbillos*, tunc una graſſari, longe tum ſane liberius, cæteris paribus, venæ ſectionem, his in morbis, conſulerem, quam ubi non talis prævaluerit frigida *atmoſphæræ* temperies, nec proinde tam viſcida ſanguinis *diatheſis*.

Si noſcimus equidem, qualem ſanguinis *craſin* hæc progignit, vel illa *atmoſphæræ* conſtitutio, ſatis bene conjectare poſſumus, quales inde cor-

N poris

poris affectiones ſint futuræ, qualiaque poſcant remedia; Morbi enim, ut monet *Hippocrates*, non derepente hominibus accedunt, ſed paulatim ſunt collecti, licet erumpant ſubito; —*Exempli gratia, robuſtis & exercitatis hominibus inſitus eſt naturaliter ſanguis denſus atque tenax, adventante jam arida, & aquilonia tempeſtate, fibræ vaſaque magis adhuc conſtringuntur, magisque denſa atque craſſa redduntur fluida, usque eo ut ſanguis tandem fiat valde glutinoſus; his jam ita conſtitutis, mox oritur facillime, ex frigore ſuſcepto, labore nimio, ingluvie, aut quolibet ferme, in vita, errore, lentor inflammans, qui infixus nunc pulmoni peripneumoniam, nunc pleuræ pleuritidem, nunc inteſtinis colicam inflammationem, generat.

Vides adeo, lector amice, quantum ad prophylaxin valeant obſervationes meteorologicæ, quantumque etiam ad morborum curationes. — His igitur fruere modo, tandemque meliores ede. — Quatenus nobis denegatur diu vivere, relinquamus aliquid, quo nos vixiſſe teſtemur **.

* Lib. I. de Diæta Sect. 3. ** *Plinii* Epiſt. Lib. 3. Epiſt. 7.

DE

DE AERE,
ET
MORBIS EPIDEMICIS,
ANNO MDCCXXXVIII.

Nova Luna Die 9. JANUARIO. *Plena Luna* 24.

RIENTE anno totum obducitur cœlum nubibus, quæ continuas fere deſtillant pluvías, furente ſubinde procella. Hoc vero per initia menſis, poſt enim pluvia parcior, at durat usque conſtitutio aëris craſſiſſima, ac maxime humida, quæ *Barometrum* ad ſtationem præaltam ſuſtinet; quod quidem ſæpiſſime accidit, dum *atmoſphæra* * eſt valde nebuloſa, vapore nempe una cum aëre premente.

Rarum hoc menſe gelu, nec frigus ſolitum, ventus plerumque inconſtans, malacia nonnunquam.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.—12. 13. 16. 21. 22. 23. 30. = Dig. Dec. 2.974.

Nox procelloſa 2. W S W 4. Procella 5. p. m. S W 4. Fulgur, tonitru, & turbo vehementiſ-

* Vide Menſ. Januar. 1728, Vol. primi.

ſimus 6. Hora ſexta p. m. Procella 7. p. m. S W 4, gravis procella 9. p. m. & tota fere nocte S W 4x. Nix & grando 11. Gelu 14. 15. N N W 1. Magna *AB.* 14. H. 10. p. m.

☿ Altitud. maxim. 17. 30, 5 N 1.	}	media 29. $9\frac{20}{29}$.
— — minim. 9. 29. 0 S W 4x.		
Dies frigid. 15. 66. N N W 1.	}	media $54\frac{7}{29}$.
— tepid. 23. 48. Malacia.		

Febris *catarrhalis* & *rheumatiſmus* paſſim, *pleuritides* aliquæ, *peripneumonia* notha * vero longe frequentior eſt; tuſſis creberrima; gravis arthritis torquet permultos. Febris lenta, *nervoſa* frequens, quæ nonnunquam, rubris urentibus puſtulis, die nempe nono, undecimo, aut decimo quarto, erumpentibus, ſolvi videtur, maxime ſi craſſæ, ſubſidentes urinæ concurrunt. Haud multum utique boni ſperandum eſt ab eruptione puſtularum, dum urinæ crudæ prorſus & tenues perſtant; in ipſis etiam *variolis* ac *morbillis* peſſime ſignificant: Ne vel ullus ſudor ſalutifer habendus eſt, dum aquoſa fertur urina.

Nova Luna 7. FEBRUARIO. *Plena Luna* 23.

Perſtitit ad quintum Februarii diem humidiſſimus *atmoſphæræ* ſtatus, tunc Boreas diſcuſſit vapores rigido accedente gelu: a decimo ſexto ab occidente plerumque ventus, ac alia rerum facies.

Pluvia 8. $\overline{16.}^{\prime\prime}$ 17. $\overline{18.}^{\prime\prime}$ 20. $\overline{22.}^{\prime}$ 24. 26. 27. Dig. Dec.
= 0.928.

Nix ſuper montes 14. nulla hic autem.

☿ Altitud.

* Vide quæ de Peripneumonia notha dixi, in Libro de Febribus. Horum Operum. Voll. II. Cap. de Peripneum.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,4. E N E 1.		media 29.8 $\frac{4}{28}$.
— — minim. 18. 29,0. S W W 3		
Dies frigid. 13. 75. N E 1ˣ.		media 58 $\frac{3}{28}$.
— tepid. 1. 49. N W b W 1.		

Tuſſis & angina inter equos valde frequentes, haud pauci ſuffocantur. — *Pleuritis*, aut *peripneumonia*, multos corripit homines, ſpuria tamen eſt ut plurimum; Tuſſes permultæ.

Tempeſtas quidem haud inſalubris eſt, at plures jam *phthiſi* tabeſcunt pulmonaria, cui dedit originem male judicata febris *catarrhalis* * hic maxime ſæviens ultimo Novembri & Decembri. Periclitantur admodum, qui aſthmate olim, aut tuſſicula ſicca, laborabant, quorum in pulmone nempe delituerant tubercula; quæ, cum ſint impedimento trananti ſanguini, facile inflammantur, ac in ulcera tandem degenerant; vel, negata, his in locis obſtructis, ſanguini via, nimius ruit ad alias pulmonum partes, unde *hæmoptöe* ſequitur denique, aut inflammatio, aut tabifica in *bronchiorum* cava deſtillatio.

Non omnis utique tabes pulmonaria ab ulcere pendet (rarior enim eſt hic caſus, quam vulgo putatur) plures enim quotidie per longum tempus immenſam muci ſalſi, dulcis, vel etiam plane inſipidi, copiam per tuſſim rejiciunt, cui nec fœtor ineſt, nec purulenti aliquid, glandulis nimirum cum ductibus aſperæ arteriæ relaxatis nimium. Hoc tamen ſæpe, licet ægros diutius trahens, haud lethale minus fit, quam ſi vel ipſam ſaniem expuiſſent. Haud abſimilis interdum laticis vitalis eſt profuſio *Diabete* laborantibus; ſimile quid ſæpe *diarrhœa* tabeſcentibus, ubi ne vel minimum ulcus, ut inciſis cadaveribus patuit.

N 3 Nuper

* Poſt nimias deſtillationes Tabes, *Celſ.* Lib. II. c. 7.

Nuper trimulum incidi puerulum, pertinace admodum alvi fluxu peremptum; hujus inteſtina peralba, tenuiſſima, ſedula quaſi arte deterſa inveni, minime autem ulcerata.

Augetur ſemper hoc malum ex leviſſimo ſuſcepto frigore, occluſis ſcilicet cutis ſpiraculis, maximum fit in pulmones influvium; haud aliter ſane quam perſæpe videmus retentum *perſpirabile* per nares depluere. Contra ſicca frequenter urget tuſſis, & ſpirandi difficultas, obſtructis adeo & induratis pulmonum glandulis, ut in lapideam pene abeant duritiem *, dum *bronchia* præ nimia ſiccitate rigeſcant, muco naturali deficiente. Quis non videt, quam diverſam prorſus medicinam poſcant hæc duo mala, utcunque in praxi faciunda haud ſemper ſatis probe ſervatur diſtinctio? Nec pauci ſunt equidem, qui in omni fere tuſſi, ſit ſicca, ſit humida, *oleoſa*, *emollientia*, *dulcia*, *ecclegmata* porrigunt. Id quidem in priore recte ſatis, modo *incidentia* aliqua commiſta ſint; ſecus longe ubi ſeroſa colluvies inundat pulmonem: relaxant enim nimis, humoribus lentorem inferunt, & *perſpirationem* impediunt; unde augetur vel ipſe morbus. Cibi inſuper appetentiam & concoctionem peſſundant, demumque *diarrhœam* colliquantem inducunt. Rectius multo blande moventia ſudores **, inter ſcapulas *epiſpaſtica*, ac lenia ſubinde *cathartica* præcipienda ſunt, interpoſitis crebro *anodynis*; maxime ſi ſit tenuis admodum ac irritans illuvies, hanc enim demulcent & incraſſant, quo facilius longe

* Haud ita pridem juvenem generoſum, tabidum, vidi lapillos aſperos extuſſientem, qui, tracheam lacerantes, haud leve ſanguinis ſputum movebant.

** Vide *Bennet*. Theatr. Tabidor. Sect. 28. 30, &c.

longe per ſputa emolitur. Porro ad hoc genus valetudinis plurimum facit decoctum corticis *peruviani* cum ligno *guiacino* & ſtyrace, quod in altero caſu foret nocentiſſimum: Nec inutiles hic ſunt ſuffitus * deſiccantes idonei, qui quidem in deſtillationibus haud parum valent.

Ubi vero *tracheæ* & *bronchiorum* glandulæ obſtruuntur, nec ſatis oleoſi mucoris ſecernunt ad lubricandas eorum membranas; atque, uti ſæpe fit, lacerti muſculoſi aſperæ arteriæ ** & Bronchiorum rigidi ſunt, ac nimis contracti, ibi lenis, emolliens, tepida potio, ejusque vapor, hauſta ſæpiſſime proficiunt maxime, oleoſis, & relaxantibus ſubinde aſſumptis.

Nova Luna 9 MARTIO. *Plena Luna* 24.

Principio ventus *borealis* afflavit, mox irruebat Auſter madidus, a decimo autem ad decimum ſextum Aquilo ſiccam fecit *atmoſphæram* & frigidiorem: Libs inde ut plurimum, pluvia ſæpe cadente.

Pluvia 5. $\overset{''}{\overline{8}}$. 9. 11. $\overset{'}{\overline{17}}$. 18. 19 — 22. $\overset{''}{\overline{23}}$.
Dig. Dec.
24. $\overset{''}{\overline{28}}$. $\overset{'}{\overline{29}}$. 30. Grando 1 = 1.730.

Levis Procella 8. p. m. S S W 4x. — gravis procella 19 mane S 4x.

☿ Altitud. maxim. 31. 30,1. N N W 1. } media 29.5 $\frac{24}{30}$.
— — minim. 8. 28,8.

Dies frigid. 16. 62. N N E 1. } media 54 $\frac{6}{30}$.
— tepid. 22. 46. S S W 2.

Frequens *ophthalmia;* Tuſſes plurimæ & acres admodum, quæ utique exitio ſunt pluribus, illis maxime,

* Vid. Bennet. l. c.

** *Andre Laurent.* Hiſtor. Anatomic. Lib. 9. c. 14, porro *Jo. Bapt. Morgagni* Adverſar. Anatomic. Sect. 25.

maxime, qui *asthmate* vetere laboraverant, aut quibus infelix exitus *epidemicæ* febris hyemalis obstructum pulmonem, & pectoris oppressionem intulerat, cita nempe *phthisi* abreptis.

Pleuritides & *peripneumoniæ* frequentes; sæpe etiam & latus vehementer affectum est & pulmo; morbum vocant *pleuripneumoniam* *, in quo, dum sævit lateris dolor, urget simul tussis & pectoris gravitas: Fit evidentior, si sputa sanguinolenta exantlantur.

Jam certe multa sputa cocta, facilia, non multo sanguine tincta, morbum solvunt feliciter; sæpe tamen vel tenuis prorsus & acris colluvies ejicitur, vel vana sunt omnino naturæ conamina, eludente nimirum pertenui & incocto humore vim pulmonis: Pessimum certe ubi nihil excreatur, aut nil nisi crudum & spumosum **.

Nunc quoque in his malis pulmoneis haud raro erumpunt pustulæ magnæ, urentes, imo etiam interdum dolentes valde, circa pectus, scapulas, cervices, quinto circiter aut septimo plerumque die, quarum aliquæ plurimum acerrimum fundunt *ichorem* ***: Felix hoc semper fere & faustum fuit ægrotis.—Diligenter utique in morbis notandum est, quo natura sua sponte vergit; adeo cum pustulas excitet, aut furunculos in humeris, aut cruribus, per eas quoque vias arte tentandum est morbum levare, admotis *epispasticis*, cucurbitulis, &c.—In omni itidem naturæ molimine, sive sit per cutim, sive per alvum, aut urinæ vias, aut libera sputamina, invigilandum

* Vid. Librum nostrum de febribus, Vol. II &c. Cap. de Peripneum. &c.

** Vid. librum nostrum de febribus, &c. Vol. II. l. c.

*** Φλύκταιναι, Hippocrat.

vigilandum eſt medico ut idonea & concurrentia adhibeat auxilia.

Nova Luna 8 APRILI. *Plena Luna* 23.

Varius fuit ventus variaque tempeſtas hoc menſe, imbre, ut ſolet, decidente frequenter: exeunte menſe Eurus ſpiravit plerumque, isque frigidus valde.

Pluvia 1. 4—6. 11. 12. 14. 15. 19. 21. 22. 23. 24. 25 = 1.110. Dig. Dec.

Glacies 20. 24. E N E 1. Levis *AB.* 5. H. 10. p. m. 10. W N W 2.

☿ Altitud. maxim. 17. 30,2. E b N 1. — — minim. 23. 28,8. W S W 2. } media $29.6\frac{1}{10}$.

Dies frigid. 20. 56. E N E 1. — tepid. 13. 40. S W 2. } media $47\frac{1}{3}$.

Plures *ophthalmia* vexantur: tuſſes plurimæ; haud pauci jam acri tuſſi & *hectica* febre conſumpti pereunt. Id utique perpetuum eſt, quod ſæviente *epidemica* tuſſi *aſthmatici* & pulmonarii peſſime ſe habent; novo nimirum accedente malo veteri morbo.

Qui *phthiſi* laborant, periclitantur maxime ineunte æſtate, quoniam augeſcente indies tempeſtatis calore ſanguis expanditur, unde tranſit difficilius per obſtructos pulmones, hinc etiam augetur *hectica* febris & ſudor colliquans. Tales ideo ægrotantes hortor, ut ſe tunc ruri recipiant, ubi aura purior & frigidiuſcula, lenis & accurata diæta, forſan & miſſus paulatim ſanguis, ſi nimium ebullit, rapidum morbi curſum reprimere poſſunt.

Nova Luna 7. MAIO. *Plena Luna* 22.

Ventus australis, perpetuus fere ad diem vicesimum mensis, argentum vivum in *Barometro* suppressit, aëremque fecit densum ac humidum: inde per tres dies Boreas, postea Zephyrus.

Pluvia $\overset{\prime}{3}$. $\overset{\prime}{4}$. 6. 9. 10. 12. $\overset{\prime}{13}$. $\overset{\prime\prime}{14}$. 15. $\overset{\prime}{17}$. 18. 20. 22—24. 26. 27. 30. = Dig. Dec. 1.544.

☿ Altitud. maxim. 21. 29,8. N E 1.
— — minim. 5. 29,0. S S W 1. } media 29.4.

Dies frigid. 2. 54. S S E 2^x.
— tepid. 21. 30. Malacia p. m. } media $38\frac{8}{29}$.

Tusses, gravedines, & *ophthalmiæ* humidæ frequentes: Quosdam *apoplexia*, quosdam *paralysis* corripit; *Pleuritis* & *peripneumonia* multos præcipue ineunte mense: Febres intermittentes passim.

Nova Luna 6 JUNIO. *Plena Luna* 20.

Constans fuit ab occidente ventus per totum Junium, nunc ad Austrum, nunc ad Septentrionem flectens; Aër interim factus est crassus valde & humidus.

Pluvia 2. 4. 7. 8. 10. $\overset{\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime}{12}$. 13. $\overset{\prime}{14}$. $\overset{\prime}{15}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{16}$. $\overset{\prime\prime}{20}$. 22—24. Grando vehemens 12. 13. Dig. Dec. = 2.398.

Circius admodum ferox 1. p. m. Procella 14. prima nocte S W 4_x—20 Mane S W b S 4. Fulgura 11 nocte.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. N W 1.
— — minim. 16. 28,9. S W 2. } media $29.4\frac{13}{20}$.

Dies

Dies frigid. 18. 42. N W 1x. } media $34\frac{13}{28}$.
— calid. 30. 24. Malacia p. m. }

Tuſſes acres & implacabiles fere ſunt valde frequentes, multæ quoque *peripneumoniæ*, & veræ & nothæ; crebri, atque fortes interdum impetus *apoplectici*.

Qui capite magno ſunt & breviore collo facti, multoque abundantes ſanguine, ex facili in *apoplexiam* incidunt, quacunque de cauſa nimium calefcant humores.—His curæ ſit ideo præcedente vere, ac invaleſcente calore, & ſanguininem mittere, & leni, & parco victu, præcavere morbum; maxime ſive vertigo incidit, ſive capitis dolor, aut tinnitus aurium, aut falſi ac ſubiti ſplendores; hæc, ni caveantur mature, certa ſunt ſæpe ſæpius ſubitaneæ mortis prænuncia.

Nova Luna 5. JULIO. *Plena Luna* 19.

Magna jam cœli facta eſt mutatio, fuit enim hic menſis & ſiccus & calidus valde, flante plerumque ab Oriente, vel Septentrione, vento, qui *Barometrum* erexit, ac diſcuſſit vapores.

Dig. Dec.

Pluvia 11. 12. 14. 19. 20. 21. 23. 28. = 0.590.

Fulgur & tonitru 20 primo mane, dies valde fervidi 4. 17.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,8. E 1. } media $29.6\frac{5}{28}$.
— — minim. 19. 29.2. S W 2. }

Dies frigid. 31. 33. N 1. } media $24\frac{4}{28}$.
— fervid. 4. 17. Malacia. }

Graves capitis morbi adhuc paſſim, & tuſſes plurimæ; *Colica* bilioſa frequens; Sudores maxime profuſi omnes fere debilitant valde. Perplures jam mulieres largiſſima patiuntur menſtrua ſummo cum virium languore; an fuſo ſanguine, an rarefacto duntaxat?

Nova

Nova Luna 4. AUGUSTO. *Plena Luna* 18.

Redit pluvia tempeſtas, quæ porro pro anni tempore eſt admodum frigida, unde meſſis infelix: Corus ſubinde flavit, Libs ſæpe, nonnunquam Vulturnus, interdum Aquilo.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{3}}$. 5. 7. $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime}{\overline{10}}$. 12. 14. 17 — $\overset{\prime}{\overline{22}}$. 23. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{24}}$. 25. $\overset{\prime}{\overline{27}}$. 28. = 2.210. Dig. Dec.

Grando 10. Levis procella & fulgura 7 nocte S b W 4^{x}.

☿ Altitud. maxim. 29. 29,9. N 1.
— — minim. 8. 29,2. S W b S 3. } media $29.6\frac{4}{30}$.

Dies frigid. 27. 39. N N E 1^{x}.
— calid. 9. 27. S W b W 2. } media $32\frac{6}{30}$.

Cholera, & morbus colicus paſſim: Anginæ, & febres putridæ haud paucæ. *Variolæ* jam frequentes a miſeris *Salzburgenſibus*, Patria expulſis, huc advectæ.

Jure merito inter morbos maxime contagioſos ponuntur *Variolæ*, adeo ut vel unus puerulus hiſce correptus, forte longe lateque ſæpiſſime luem diſpergit: Atqui niſi etiam una conſpiret, contagium fovens, aëris conſtitutio, ſæpe vel intra unum, alterumve domicilium, in ipſis quaſi incunabulis, extinguitur morbus. — Hoc utique vel in ipſa peſte quandoque notatur, quam Hyems frigida coercet *.

Nova Luna 2. SEPTEMBRE. *Plena Luna* 16.

Pluvia fere perpetua ad medium usque Septembrem, Africo ſubinde fremente, Vulturno inter-

* *Hodges* de Peſte per initia.

interdum; a decimo octavo autem ventus orientem inter & Septentionem perſtabat.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{\overline{3}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{5}}$. 6. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{7}}$. 8. 9. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. 11. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$.
Dig. Dec.
$\overset{\prime\prime}{\overline{27}}$. 28. = 2.912.

Procella 10 p. m. S W b W 4.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,0. E b N 1.
— — minim. 10. 29,3.
media 29.6 $\frac{20}{29}$.

Dies frigid. 29. 48. E N E 1.
— tepid. 1. 32. S W 3_x.
media 39 $\frac{22}{29}$.

Multæ *Variolæ*, *morbilli* & tormina frequentia; Febris *catarrhalis* pueros infeſtat: Menſis vero fuit parum morboſus.

Nova Luna 2. OCTOBRI. *Plena Luna* 16.

Ineunte & exeunte menſe ventus ab Oriente prævaluit, intermedio autem tempore fuit varius admodum, ſæpe turbidus Auſter perfremuit, labente *Baroſcopio*, & pluvia ruente; a viceſimo tertio tamen nulla prorſus.

Pluvia 2. $\overset{\prime\prime}{\overline{3}}$. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{5}}$. 6. 7. 10. 11. $\overset{\prime\prime}{\overline{12}}$. 15. $\overset{\prime}{\overline{18}}$.
Dig. Dec.
$\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{20}}$. 22. 23. = 3.330.

Procella 13. W S W 4_x — 20. p. m. nec non inſequente nocte S 4.

Maxima procella 23 Nocte S 4^x. Maximæ pruinæ 16. 17.

AB. 21. H. 10. N W b N 1 — 24. H. 9. W N W 1 — 25. N N W 1 — 27. H. 9. W b N 1.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,4. E N E 1.
— — minim. 6. 28,7. S W b S 3^x.
media 29.4 $\frac{24}{30}$.

Dies frigid. 22. 55. N N W 1.
— tepid. 5. 40. S W b W 2^x.
media 45 $\frac{2}{3}$.

Variolæ

Variolæ & *morbilli* ſparſim, *ophthalmiæ*, *rheumatiſmi*, & morbi colici frequentes: Febres lentæ *nervoſæ* paſſim.

Nova Luna 31. *ultimo* NOVEMBRI. *Plena Luna* 15. *Nova Luna* 30.

Parca admodum Pluvia ante diem decimum ſeptimum decidit, dum vel Subſolanus ſpiravit, vel ventus *borealis*, ſurgente *Barometro*; poſt irruit nimboſus Auſter, multaque pluvia; quod *atmoſphæram* humidavit plurimum, quæ fuit ante ſicca ſatis & tenuis.

Pluvia 8. $\overline{17}^{\prime\prime\prime}$. 18. $\overline{19}^{\prime}$. 20. $\overline{23}^{\prime}$. 24. $\overline{25}^{\prime\prime}$. $\overline{26}^{\prime}$. $\overline{29}^{\prime}$. 30. Grando gravis 27 primo mane = 1.874. Dig. Dec.

Procella 19 a diluculo ad ſeram veſperam S W 4.

——— 20 p. m. W S W 4_x—vehemens 25 p. m. S 4^x.

Maximus halo circa Lunam 10. 11. prima nocte ESE 2.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,3. ENE 1.	} media 29.7$\frac{23}{30}$.	
— — minim. 25. 28,8. S 4^x.		
Dies frigid. 9. 66, rigidum Gelu.	} media 53$\frac{1}{3}$.	
— tepid. 20. 47, SW 3^x.		

Pleuritides, *Peripneumoniæ*, & *ophthalmiæ* frequentes, præcipue menſis initio: Multi *rheumatiſmo* laborant, aliqui lenta febre. Tuſſes, anginæ, coryzæ, gravedines undique. *Variolæ* adhuc, *morbilli epidemici*.

Plena Luna 15. DECEMBRI. *Nova Luna* 29.

Per initia menſis aër tepidus & humidus, Libs fere perpetuus & pluvioſus; ab undecimo ad viceſimum

cesimum quartum boreas perflavit, qui & *Barometrum* ad altitudinem enormem evexit, & frigidam fecit *atmosphæram* & paulo ficciorem: Ventus erat postea varius, frigidus, & pluvius.

Pluvia $\overline{1}$. 2. 3—5. $\overline{6}$. 7—9. 12. $\overline{20}$. $\overline{25}$. 26—30. $\overline{31}$. Grando cum fulgure & tonitru 7. Nix 21 Nocte. = Dig. Dec. 2.404.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,7. N N E 1.	— — minim. 3. 29,1. S W 2.	media 29.8$\frac{23}{31}$.
Dies frigid. 24. 72. E N E valde rigidum Gelu.	— tepid. 2. 47. W S W 2.	media 57$\frac{17}{31}$.

Ophthalmiæ * *rheumatismi*, ac *morbilli* plurimi adhuc, *variolæ* passim: Multi vertigine corripiuntur. Anginæ, pleuriticæ & *peripneumonicæ* febres valde frequentes; haud paucæ lentæ *nervosæ;* longe plures tamen acutæ ab acri & inflammante viscido; quod, dum ad varias transfertur partes, varios producit morbos, *pleuritidem* puta, *peripneumoniam*, *anginam*, *ophthalmiam*, &c. prout nempe in hac, vel illa Parte consistat obstruens lentor. Nec mirum ideo, quod *ophthalmiam* in anginam interdum mutatam videmus, anginam in *peripneumoniam*.—Τῶν ὀδυνέων καὶ ἐν πλευρῇσι καὶ ἐν στήθεσι, καὶ ἐν τοῖσιν ἄλλοισιν μέρεσιν ἢν μέγα διαφέρωσι, καταμαθητέον.

Hippocr. Aphor. Sect. 6.

Tota Pluviæ Quantitas, quæ Ann. MDCCXXXVIII. decidit, fuit = Dig. Dec. 24.004.

Plena

* Per frigidas & humidas aëris constitutiones diu durantes ophthalmias esse perfrequentes observavit *Frid. Hoffman*, Medin. rational. Tom. 4. Part. 1. Cap. de Inflam. Oculor.

Plena Luna 13. JANUARIO. *Nova Luna* 28.

Per anni initia pluviæ multum & procellæ, cadit hinc *Barometer*, paulo tamen poſt, elucente ſudo, reſurgit, dum Corus intervenit; mox autem Libs nubilus; brevique iterum Corus; variante ſic perſæpe vento variat quoque cœli facies: atqui per totum menſem aër fuit valde craſſus & longe humidus, ac plerumque tepidior ſolito.

Pluvia $\overline{\overset{''}{1}}$. 2. $\overline{\overset{''''}{3}}$. $\overline{\overset{'''}{4}}$. 5. $\overline{\overset{'''}{6}}$. 10—13. $\overline{\overset{'}{19}}$. 20. 21. 23. $\overline{\overset{''}{24}}$. $\overline{\overset{''}{25}}$. 26. 28. 29. 31. Grando 1. 5. 25. Nix 2 = 3.962.
Dig. Dec.

Procella 3 nocte & tota die 4. W S W 4—6 Nocte W S W 4_x.
——— 24. S W. 4—29 Nocte S S E 4_x. Fulgur & tonitru 4. 25.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,3. W N W 1 } media 29,7.
— — minim. 4. 28,7. W S W 4.
Dies frigid. 2. 66. N W 1^x. } media $54\frac{16}{29}$.
— tepid. 31. 50. S W 3_x.

Morbilli Epidemici, *Variolæ* ſparſim & ruri & in oppido: Plures acerbo admodum & pertinaci *rheumatiſmo* laborant, multos vehemens & diu durans arthritis excruciat. *Peripneumonia* & vera & ſpuria paſſim: Tuſſis *convulſiva* inter pueros frequens; acerrime quidem ſæpe poſt *morbillos* ſævit, vix utique compeſcenda, niſi miſſione ſanguinis tollatur *diatheſis phlogiſtica*, ac colluvies acris lenibus expurgetur, miti nempe vomitione, & blanda *catharſi*, ſervata interim molli, diluente, accurata diæta: peſſimus ſane nutricularum mos eſt, carnem mox & piſcem poſt *morbillos* porrigere,

gere, hinc enim ſæpiſſime febris *peripneumonica* inſequitur.

Plures gravi angina cum acuto aurium dolore capti ſunt, cui non raro *Parotis* acceſſit ſæpe in interiore aure, aut faucibus abſceſſus, imo nonnunquam *phrenitis* & ſtrangulatio ſubita: Duos, treſve breviſſime abreptos novi, attonitos quaſi & prorſus ſtupidos, quibus vox primo mire admodum ſtridula, mox omnino intercluſa fuit; horum tamen unus facilius multo quam quis crederet oblata quæcunque deglutiebat.—Dirum hoc ſymptoma quam maxime ſemper timendum eſt, quod inflammationem muſculi *arytænoidis*, & ſuperiora aſperæ arteriæ denotat; unde, occluſa penitus rima *glottidis*, ſpiritus protinus eliditur: eſtque ſtridulus hic clangor hujuſce inflammationis ſignum *diagnoſticum*.—In morbo hoc peſtifero opportuna *bronchotomia* ægrum interdum vindicat ab imminente morte: Vana tamen eſt omnino, atque irrito celebratur auſo, dum inflammatio pulmones etiam corripuit, uti funeſtum ſæpe docuit experimentum. Hujus ſigna præcipua ſunt pectoris oppreſſio, ſumma anxietas, perpetua *orthopnœa*, & ſuffocans quaſi tuſſicula. Ita tamen non pertimeſcenda eſt hæc operatio, ut vix vena facilius tundatur; modo idoneus ſit artifex. Quid quod memini, triginta abhinc annis, diſcipulum quendam chirurgicum veſano puellæ cujuſdam amore percitum, qui *cartilaginem thyroideam* ter, quaterve ſcalpello pertudit, adeo ut lucernam extingueret illico flatus erumpens, dum officioſe conſueret vulnuſcula magiſter chirurgus: quem monui, tandem advocatus, deſiſteret, potiuſque, brachiis juvenis lectulo alligatis, prohiberet, ne violenta manu vitam impeteret rurſus;

inde emplaſtro ſolum adhærente, vulnera probe contegente, ex facili ſanatus eſt.

Si qua unquam & cautela & feſtinatione ſimul eſt opus, in angina quidem ſuffocante neceſſarium eſt. Hoc triſti olim exemplo perſenſi in quodam amico: erat hic ſexagenarius fere, agilis, rubicundus, & *pſychroluſia* gaudens fere quotidie. —Mane, die Saturni, frigido uſus eſt pro more balneo, poſt meridiem gravi horrore correptus pene obriguit, pauloque poſt incaluit vehementer, mox acceſſit ardor faucium intolerabilis, ac dolor ſummus: Veſperi miſſus eſt ſanguis; media nocte vocatus detrahi iterum ℥xvi juſſi, clyſterem emollientem cum multo ſale marino injici, *mannam*, *cremorem tartari*, *nitrum* ex *decocto laxante* exhiberi affatim, *epiſpaſtica* largiora & acria cervicibus admoveri. Mane die ſolis, omnia pejora, adeo ut vel liquidi vel ſolidi deglutitio fere impoſſibilis, multo minus *mannæ*, &c. ſatis ad alvum ſolvendam. Hinc humeris cervicibusque affixis cucurbitulis extractus eſt ſanguis ad ℥x, locisque ſcarificatis applicata veſicantia, injectumque acrius *enema*; ſed ne ſic quidem ullatenus levatum eſt malum, imo jam vox evaſit ſtridula valde, etjam & ſubinde interciſa prorſus; unde de *bronchotomia* ſugeſſi aliquid; id vero quaſi eſſet hominem jugulare, non ſervare, muſſitabant adſtantes: timidulus factus, junior tunc medicus, deſtiti, ne ægrotum occidiſſe viderer niſi ſervaſſem. Secta adeo rurſus eſt vena, ac repetitum *enema*: Jam paulo facilior deglutitio, multoque minus doloris, aſt vox argutiſſima *, ſubinde nulla; porro *dyſpnœa* maxima, anxietas ſumma, pulſusque vacillans

*) Ὀξυφωνίη κλαυθμώδης, πονηρόν. Lib. I. Prorrhetic. Sect. 6.

cillans admodum, ſæpe intermittens prorſus cum ſudore frigidulo. — Jam tandem mihi maxime pœnituit neglectæ *bronchotomiæ*, ſatis ſuperque percipiens pulmones jam morbo eſſe obrutos penitus, facta *metaſtaſi* lethali. Dum deliberavi quid ultra faciendum erat, vir bonus, inſcius, alvum egeſſit *, mox diſtentione nervorum correptus occidit; vix elapſis triginta & ſex horis a prima morbi inſultura.

Eſt utique funeſti plerumque eventus, dum augetur ſpirandi Difficultas vaneſcente ſubito angina, fauciumque tumore; idque notat ab *Hippocrate* ** *Celſus*, „Si angina ſubito finitia eſt, in „pulmonem id malum tranſit, idque ſæpe intra „diem ſeptimum occidit.„ —Imo multo ante diem ſeptimum, ſi ruit morbus ad laryngem & tracheæ lacinias muſculoſas, primo ſcilicet, aut ſecundo, aut tertio die; id ipſum quoque monente divino ſene *lib. prognoſtic.* nec non *Coac. Prænot.* 1. Sect. de Angina *Edit. Dureti:* quinimo notante *** *Aretæo* etiam eodem die: nec mirum utique, cum & præcludatur ſpiritus, & ſanguinis per pulmones tranſitus. — Omni igitur ope nitendum eſt, ut ad extra tumor vergat, admotis acribus cataplaſmatis, imo acerrimo ad collum anterius applicato veſicante; quod quidem, etſi haud uſitatum, eſt tutum ſatis & valde efficax auxilium: Nec certe omnino ſpernandum eſt **** *Celſi* conſilium „incidere ſatis altis plagis ſub ipſis maxillis, „ſupra collum, & in palato circa uvam, vel eas

 „venas

* *῞Οισι διὰ σφοδρότητα πνιγμοῦ, Κόπριον ἐξαπίνης διαχωρέει θανάσιμον.* Coac. Prænot. 7. Cap. de Angina *ex Edit. Dureti.* ** Lib. 2. Cap. 7.

*** Vide *Aret.* de Morb. acut. Lib. 1. Cap. 7. ubi accurata admodum habetur anginæ deſcriptio & diſtinctio.

**** Lib. 4. C. 4.

„venas, quæ ſub lingua ſunt, ut per ea vulnera „morbus erumpat.„ Atque hanc *methodum* a *Cælio Aureliano* laudatam video, utcunque molliter plerumque *methodici* tractabant ægros. Venæ quidem ſub lingua in angina ſæpe ſecantur feliciter, at ſi vehemens urget morbus, febrisque itidem, non ſatis ſanguinis fundunt: ideo a brachio prius debita quantitas emitti debet, recteque monet * *Aretæus* ex largo vulnere, & ad animi fere usque deliquium, ut gravis inflammatio nempe citius tollatur, ægrum aliter brevi ſuffocatura. Porro in graviore caſu ſuaderem cucurbitulas ſcarificatas cervicibus apponendas atque ſummis humeris (occipitio, palis, & pectori etiam vult ** *Cælius Aurel.*) mox his ipſis locis *epiſpaſtica;* Nihil enim negligendum eſt in tanto diſcrimine, ubi quam breviſſimo tempore de vita agitur, & ubi ſæpiſſime parum valde agendum eſt per remedia ore aſſumpta: Clyſteres adeo laxantes, irritante quodam ſale adjecto, marino puta aut *carthartico* communi, injiciendi ſunt ſubinde —non quod non purgantia refrigerantia protinus exhibenda ſunt, ſi fieri poteſt, *nitroſa* quoque diluentia & *emollientia* affatim, hauſto interim vapore tepido relaxante perpetim, fauces etiam colluendo, ac fovendo, liquore: gargariſationes vero fortes & frequentes utique minime laudo, quod & dolores augent & inflammationem.

Eſt tamen quædam anginæ ſpecies ubi, gargariſmata, imo & acriora, valent plurimum, a deſtillatione nempe ſalſa & pituitoſa in faüces & *pharyngem*, quæ tument quidem plurimum, at ſubalbidæ ſunt & muco plurimo obductæ; atqui febris tantum modica ſubeſt, reſpiratio autem

* De curatione anginæ. ** Lib. 3. C. 3.

autem eſt ſatis difficilis & deglutitio obſtructa plurimum. In tali equidem caſu non multa ſanguinis miſſione opus eſt, ſed *epiſpaſticis* & *catharticis*: Suadet etiam *elaterium Aretæus*; habemus tamen mitiora multo, at efficacia ſatis: ſinapi interim ex mulſo & aceto coctum & idoneum facit gargariſma & perutilem vaporem, quodque mire elicit colluviem. Attamen fugienda ſunt omnino hæcce, ubi magna ſubeſt inflammatio. Ficus enim hic & nitri decoctio ex aqua & lacte, melius multo eſt gargariſma & tutius longe, etiam & haud inutilis potio.

Sed hæc hactenus de angina; cujus quidem variæ cum ſint ſpecies * variam quoque poſcunt medendi methodum. At ea ſane, quæ longis accedit morbis, vel lentis febribus, ubi nec tumor eſt extra, nec in faucibus aliquid conſpicuum, ſed aridæ ſunt quodam modo & pallidæ, ſanguinis diſpendium & alvi purgationem minime fert, nedum indicat: *Cardiaca* contra idonea atque victum inſtaurantem poſtulat, his enim ſolis ſi ullis, levatur malum: Eſt tamen ut plurimum certus exitii nuncius.

Plena Luna 12. FEBRUARIO. *Nova Luna* 26.

Altam plerumque ſtationem tenuit *Barometer* hoc menſe, etſi Libs ſæpe furebat, pluvia quoque haud parca cadente; immenſa tamen *atmoſphæræ* denſitas mercurium ſuſtinuiſſe videtur; porro Corus interfuit ſæpe, Subſolanus interdum. Vix ullum gelu hoc, aut elapſo menſe: aër craſſiſſimus ſemper ac humidiſſimus.

* De his vide *Celſum* Lib. 4. C. 4.—Nec non *Aretæum*, de Morb. acut. Lib. 1. C. 7.

Pluvia $\overset{''}{\overline{1}}$. 3. $\overset{'}{\overline{5}}$. 6—$\overset{'}{\overline{8}}$. 9. $\overset{''}{\overline{10}}$. 11. 13. 14. 17. 18. $\overset{''''}{\overline{19}}$. $\overset{'}{\overline{26}}$. $\overset{'}{\overline{27}}$. 28 = 2,876. Dig. Dec.

Maximus halo circa lunam 5. H. 9. p. m. magna *AB*. 23. H. 7. p. m. E 1.

☿ Altitud. maxim. 23. 30,3. E 1. — — minim. 19. 29,4. SSW 1.	media $29,8\frac{7}{28}$.
Dies frigid. 6. 59. NWbN 1^x. — tepid. 27. 47. SWbW 3_x.	media $51\frac{18}{28}$.

Ophthalmiæ, *pleuritides* & *peripneumoniæ* passim. Tumores colli fauciumque cum acerbo sæpe dentium auriumque dolore valde frequentes: Haud raro naſcuntur in meatu auriculari *apoſtemata*, vel in tonſillis, ſubinde *parotides* diu dolentes, tandemque aliquando ſuppurantes.

Rheumatiſmus & arthritis ſævit maxime: *Variolæ* plurimæ.

Morbilli puſtuloſi, & maxime eminentes, admodum ſunt *epidemici*; at, neſcio unde, magis funeſtos edunt effectus quam vel mere maculoſi; mox enim ab initio vehemens invadit tuſſis, & perpetua fere ſternutamenta cum maxima ad oculos nareſque fluxione, protinus ardens accedit febris cum delirio plerumque, & permagna præcordiorum oppreſſione; quæ fit etiam, morbi ſtatu, multo violentior, adeo ut tunc affectio ſæpiſſime evadat prorſus *peripneumonica*. Hinc ſtupor accedit, vel ſæviſſimi dolores *colici*, ſæpe *dyſenteria*; Tuſſis autem usque ingraveſcit, unde haud raro expuitur ſanguis, rupto in pulmone vaſculo, interdum etiam ex naribus plurimus effunditur—Sanguinis miſſio *colicam* æque levat ac *peripneumoniam*; perneceſſaria eſt utique, ſine qua quidem vix aliquid proficit, poſt autem *ca-*

thartica

thartica lenia morbi reliquias expurgant feliciter, modo parcus ſit victus & idoneus. Plures equidem pueros hic morbus opprimit, vehementi pulmonum inflammatione, aut lenta tabe & importuna admodum tuſſi conſumptos.—Qui artuum laſſitudinem * ac dolorem graviter diuque plorabant, imminente morbo, ſævum admodum perpeſſi ſunt: quod in *Variolis* quoque ſæpius notavi. An humorum acrimoniam indicat hoc *ſymptoma*, an globulos ſanguineos in vaſcula ſero ſanguinis duntaxat idoneo impactos?

Plena Luna 14. MARTIO. *Nova Luna* 28.

Et ineunte & exeunte Martio ſublimis fuit *Barometer*, ventus ab Oriente, aut Septentrione, per totum fere menſem, unde ſudum plerumque: atqui inter 14 & 25, ſubſidente Mercurio, nix multa, pluvia frequens & grando. atque algida tempeſtas: rigidum gelu 18. 19. N E 1.

Pluvia 6. $\overline{14}$. 18. 21. 22. $\overline{23}$. 24. Nix 11. 15. $\overline{16}$. $\overline{18}$. 20. Grando 17. $\overline{22}$ = 1.512. Dig. Dec.
Magna *AB*. 1. H. 10. p. m. N E 1.—magna variata *AB*. 15. H. 7. N b W. 2[x] fuit tamen majore ex parte coloris ferri igniti: hujus radii lucidi vel a S W & S E jaculati fuere: maxima rurſus lucida verſicolor *AB*. 30. H. 10. N b W 1. Centrum coronæ (ut dicitur) certiſſime ad plagam orientalem lineæ meridionalis divergebat per gradus fere quindecim, totidemque ſaltem ab ipſo *Zenith* ad Auſtrum declinabat.

O 4 ☿ Al-

* Ὀςεοκόπος. Hippocrat.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,4. N b W 1.	media 29. 7.
— — minim. 22. 29,1. E S E 2.	
Dies frigid. 16. 66. N b W 2.	media 55.
— tepid. 31. 46. N b W 1.	

Morbilli adhuc *Epidemici*: *Variolæ*, *ophthalmiæ*, *pleuritides* & *peripneumoniæ* plurimæ: non hic tantum ſæviunt omnes hi morbi, ſed & undique tuſſes *convulſivæ*, vehementes, ſuffocantes, *morbillos* ſæpe & *variolas* inſequuntur, quæ magnam ſane edunt ſtragem. — Cum quarto ab eruptione morbillorum die probe deſquamatur cuticula, quaſi furfure craſſiore aſperſa, læta ſpes effulget; at parva certe, ubi puſtulæ lividæ, aut luridæ fiunt. Tunc autem *epiſpaſtica* haud parce admovenda ſunt, & frictiones calidæ per totum corpus mox adhibendæ; interea ſerum lactis vinoſum, tepidum, ſorbillandum eſt affatim, paucis *Sp. C. C.* guttis, ſi languet pulſus, inſtillatis.

Coryzæ, raucedines, faucium collique tumores, apud omnes fere; haud pauci etiam angina corripiuntur, quæ tamen eſt plerumque mucoſa, nec multa febre, nec magna ſpirandi difficultate ſtipata: *Paraſynanchen* hanc anginæ ſpeciem vocabant veteres. Pendens autem a multa colluvie ſeroſa rectius *epiſpaſticis*, blandis ſudoribus, & alvum purgantibus, diſcutitur, quam larga & repetita ſanguinis miſſione; utcunque ſit prudens, in ipſo morbi initio, venam ſecare: Hic etiam detergentia & paulo acriora gargariſmata proficiunt, quibus quoque aſtringentis aliquid immiſcetur utiliter. Sæpe equidem nimii ſumus in *emollientibus*, ubi fluxio ſeroſa quaſi fauces inundat, quia plus humoris ibidem invitant.

Longe tamen alia debet eſſe ratio medendi, ubi urget peſtifera *cynanche*, hic enim plerumque febris eſt acutiſſima, rubet tumetque vultus, usque eo

eo, ut interdum etiam liveat, torvi ſunt oculi & inflammati, pulſant dolentque admodum tempora; mox ſuccedit phrenitis, aut ſtupor ſomnolentus, difficillime trahitur ſpiritus, imo vix reſpirare valent niſi prorſus erecti, protinusque ſuffocantur niſi juvat cita, larga, & repetita ſanguinis miſſio.

Plena Luna 12. APRILI. *Nova Luna* 26.

Aquilo perflavit ſæpiſſime hoc menſe, interveniente ſubinde Cauro, interdum Vulturno, unde valde frigida tempeſtas: Nix, grando, gelu, frequenter per initia, ſub finem pluvia, ſpirante Auſtro.

Pluvia 1. 2. 7. 11. 15. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. 29. Nix 3. 4. 8. 9. Grando 8. 9. 10. Acre gelu 5. N E 2 = 1.698. Dig. Dec.
Magna ignea *AB*. 20. H. 9. E N E 3. Procella 8. N N W 4.

☿ Altitud. maxim. 11. 29,8. N E 2. — — minim. 24. 29,1. S E 2. } media $29.4\frac{25}{30}$.

Dies frigid. 5. 46. N E 2. — tepid. 30. 44. S W b S 2. } media 50.

Ophthalmiæ, *pleuripneumoniæ*, anginæ, valde frequentes, multoque magis vehementes. *Variolæ* graſſantur plurimum, at multo magis *epidemici* ſunt *morbilli*, magisque etiam funeſti.—Tuſſi graviſſima infeſtantur pueri; febricitant ſæpe haud leviter, ægreque admodum exantlatur tenax pituita, unde haud pauci diſtentione nervorum corripiuntur: Miſſione ſanguinis levantur & uſu *Oxymel. ſcillit. expreſſione Milleped.* &c. Tempeſtas eſt valde funeſta tabidis. Longæ & difficiles *aphthæ*, ac faucium ulcera pertinacia haud raro

febricitantibus * accidunt: *Hecticis* & *phthiſicis* utique ſunt certa, imo & cita, mortis præſagia.

Febres tertianæ aliquæ; arthritis & *rheumatiſmi* ſæviſſimi.

Plena Luna 12. MAIO. *Nova Luna* 26.

Menſis initio ventus ab Auſtro non parcam demiſit pluviam: a 13. Subſolanus ſæpe, mox Vulturnus, tunc Aquilo, Corus interdum: 15. fulgur, tonitru, pluvia, vento omni modo, & omni hora, variante: 16. Aquilo velox, nulla pluvia; nocte tamen vis immenſa, etiam inter horam noctis undecimam & meridiem 17, pluviæ digitus integer decidit, minime interea ſubſidente Baroſcopio. Perſtitit aquilo ad 19; inde ventus inconſtans micante ſubinde fulgure: ſub finem aquilo rurſus, qui, contra quod ſolet, fuit hoc menſe plerumque Auſtro tepidior.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 7. 9. 10. 11. 15. 17. 18. 19. 24. 30. = Dig. Dec. 3.210.

Procella 2 Nocte S S E 4_x Fulgur & tonitru 18.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N E 1. — — minim. 10. 29,2. S S W 3.	media $29.5\frac{20}{29}$.
Dies frigid. 2, 47. S b E 3^x. — tepid. 27. 28. E N E 1.	media $38\frac{7}{29}$.

Ophthalmiæ, anginæ, *pleuritides*, *peripneumoniæ*, & veræ & ſpuriæ, frequentes: *Variolæ morbilli*, ac febres *miliares* paſſim. Tuſſis *convulſiva* plurimos infeſtat pueros, aliquos protinus ſuffocat. Plures ſolito a *pleuripneumonia* male judicata fiunt

* Φάρυγξ ἑλκυσμένη, σὺν Πυρετῷ, δεινόν. *Hippocr.* Prognoſtic.

fiunt *empyici* *, rupto interdum in latere abſceſſu, haud raro intra pulmonem; qui facilius purulenta expuunt ſervantur, ſin aliter brevi totus abſumitur pulmo, magna accedente raucitate, & gutturis aſperitate. — *Raucedo* frequenter utique pulmonarios vexat, eaque pertinax admodum; quod ſane inter confirmatæ *phthiſeos* ſigna recte numeratur, nec profecto longe mors abeſt ſi *apthæ* accedunt, aut gutturis ulcera: pertimeſcenda eſt adeo in morbis pulmonum raucitas, maxime ſi virida ſint ſputamina aut quaſi cœnoſa.

Plena Luna 10. JUNIO. *Nova Luna* 25.

Infauſta, pluvia, frigida tempeſtas toto fere Junio, ventus ab Occidente plerumque, ad Auſtrum ſubinde vergens, haud raro etiam ad Septentrionem.

Pluvia. 1. 2. $\overline{5}$. 6. $\overline{7}$. $\overline{9}$. $\overline{10}$. 11. $\overline{15}$. 18— 20. $\overline{23}$. 24. $\overline{25}$. $\overline{26}$. 27. 30.=4.218. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 5. Noctu. Levis Procella 26 Mane SSW 4x.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,8. NNW 1.
— — minim. 10. 29,0. SSW 3. } media $29.4\frac{18}{30}$.

Dies frigid. 3. 38. NbE 1.
— tepid. 29. 27. WNW 1. } media $32\frac{2}{3}$.

Variolæ & *Morbilli* adhuc frequentes: Febres *miliares* compoſitæ (ut dicuntur) haud raræ: multos torquet *rheumatiſmus*, & laterum dolor; nec paucos opprimit *peripneumonia*, at plerumque notha. Tuſſis ſæviſſima paſſim apud pueros, quæ vix ſedatur

* De ſignis empyematis perlege *Hippocr.* Prognoſtic. & Libri, de Locis in homine, Sect. 28.

ſedatur, niſi poſt vomitus frequentes, & repetitas *rhabarbari doſes*; tunc vero *decoct. cortic. Peruviani* brevi fugatur.

Plena Luna 9. JULIO. *Nova Luna* 24.

Perdurat usque frigida, ac humida tempeſtas, aër plerumque craſſus valde & nebuloſus, pluviæ quidem plus ſatis; unde fructus ὡραῖοι crudi prorſus & inſuaves. Ventus ab Occidente prævaluit, ad Auſtrum ſæpe flectens, ſæpius tamen ad Septentrionem, interfuit Boreas interdum, aliquando Malacia.—Raræ admodum papiliones, rariſſimæ cicadæ.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. 3—5. 9. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{11}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{12}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{13}}$. 14. 15. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. 25. $\overset{\prime\prime}{\overline{27}}$. 28. 29. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{31}}$. = Dig. Dec. 3.172.

Fulgur & Tonitru 12 a. m. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 20. 30,1. N b W 1^{x}.
— — minim. 11. 29,2. W S W 2_{x}. } media 29. $6\frac{14}{29}$.

Dies frigid. 13. 40. N N E 1.
— calid. 23. 24. Malacia. } media 31. $\frac{9}{29}$.

Variolæ epidemicæ, haud tamen valde lethales, *morbilli* aliqui, tuſſis *convulſiva* atrox adhuc; Diu duravit angina quædam *apthoſa*, quæ omnibus pene morbis acutis accedit, præcipue puſtuloſis; jamque etiam *peripneumonicos* vexat.—Moleſtum ſane, ac ſæpe periculoſum eſt *ſymptoma*, ubi in febribus membrana faucium inflammatur, ac puſtulis obſidetur: Paucæ utique *variolæ*, in ipſo faucium iſthmo, multo plus nocent quam mille extra.

Plena Luna 7. AUGUSTO. *Nova Luna* 23.

Prior Auguſti pars fuit læta ſatis, poſterior infelix admodum pluvia fere perpetua cadente,

quæ

quæ ſegetes corrumpit maxime: *atmoſphæra* porro, quæ vigeſimum usque fuit ſicca ſatis, jam facta eſt craſſiſſima ac humidiſſima, Libs interea perflavit; Corus autem prævaluit initio.

Pluvia. 1. 2. 5. 6. 12. 21. 22. 23. 24. 25. —27. 28. 29. 30. 31 = 2.016. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 23. Permagnus igneus halo circa lunam 5 H. 10. p. m. W. 1x. Procella 21 Nocte S S W 4x — 24 Nocte S W 4x — 26 Nocte S W 4.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. N 1. — — minim. 29. 29,2. S W b W 3. } media $29.6\frac{2}{30}$.

Dies frigid. 31. 42. W N W 2x. — calid. 15. 20. N N W 1x. } media $31\frac{13}{30}$.

Variolæ epidemicæ, tuſſis *convulſiva* adhuc frequens, præſertim in *Cornubia* citeriore: anginæ, & *peripneumoniæ* nothæ paſſim, multis puſtulis, rubris & aquoſis, ſtatu morbi, erumpentibus, iisque plerumque ſalutiferis. *Rheumatiſmus* vexat plurimos, qui multo nunc felicius *catharſi* cedit quam venæ ſectioni.

Magnus languor omnes opprimit; imo vel aviculæ contriſtantur, ſilet ipſa cicada.

Plena Luna 6. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 21.

Pluvioſus porro ac frigidus ſequitur September; Libs furibundus ſæpe ineunte menſe, poſt 16 Vulturnus plerumque, intercurrente nonnunquam Malacia—Nimio ſqualore obruta tabeſcunt plurima frumenta.

Pluvia 1. 3. 5. 6. 7. 8—10. 11. 12. 15. 17. 19. 20. 21. 22. 26. 27. 28. 30 = 3.452. Dig.Dec.

Levis

Levis Procella 3 Noctu S W 4_x — gravis 10 Nocte S W 4^x — 11. a. m. W S W 4.

Fulgura & tonitru 7 Nocte — Fulgura perpetua sine tonitru 10 Vesperi — 21 Vesperi — perpetua sine tonitru quoque 23 ab Hora 6 p. m. ad mediam noctem & ultra. *AB.* 12 & 13. Hora 8 a p. m. N. W b N 1.

☿ Altitud. maxim. 14. 29,8. N N E 1. } media $29.5\frac{3}{30}$.
— — minim. 11. 29,0. W S W 4. }
Dies frigid. 14. 48. } media $38\frac{2}{3}$.
— tepid. 22. 32. S S E 1. }

Variolæ usque vagantur, hic autem benignæ satis sunt, aliis tamen in locis haud raro lethales. Tusses *convulsivæ* etiamnum frequentes: Febres lentæ *nervosæ* atque *miliares* passim, aliquæ etiam putridæ, aliquæ intermittentes.

Icterus & hydrops, jam sæpe quidem unitis viribus, plures opprimunt.

Tusses plurimæ, fauciumque tumores, colli *parotidum*, maxillarum, levi sæpe cum angina, ubique permolesti sunt.

Plena Luna 5. OCTOBRI. *Nova Luna* 21.

Ab ultimo Septembris diem ad usque vicesimum secundum Octobris Boreas perflavit assidue, unde sublimior *Barometri* statio, & sicca tempestas; porro inter 14 & 23 frigida valde: sub finem mensis infremuit pluvius Vulturnus. Gelu rigidum 18.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{2}}$. $\overset{\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime}{\overline{26}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{27}}$. 28 — 31.
Dig. Dec.

Grando 28 = 1. 516.

Procella 29 — 30. S E b S 4. *AB.* 19. H. 8. p. m. E N E 1.

☿ Alt.

☿ Altitud. maxim. 8. 30,3. E N E 2_x. } media $29.7\frac{29}{31}$.
— — minim. 31. 29,1. S E 3^x.
Dies frigid. 18. 65. E N E 2, } media $52\frac{15}{31}$.
— tepid. 1. 44. N N E 1.

Ubique fere dominantur *Variolæ*, plerumque tamen ſunt benigniores. Febres aliquæ putridæ, intermittentes aliquæ, ceu potius remittentes, quæ faciliter *eccoproticis* lenibus abiguntur, epoto ſubinde *hauſtu ſalino* cum *corticis Peruviani* tantillo —*Ophthalmiæ*, anginæ, coryzæ, tuſſes humidæ, creberrimæ; *Pleuritis*, ac *peripneumonia*, & vera & notha, frequens.

Spuria pleuritis plerumque nihil aliud eſt quam affectio muſculorum externorum pectoris, quæ *rheumatiſmi* utique ſpecies eſt; at ubi ipſum coſtarum *perioſtæum* inflammatur, dolor ſæpe vehemens urget, & pertinax admodum, unde reſpiratio haud raro impeditur maxime * —atqui jam ex facili diſcutitur, molli exiſtente pulſu, fomentis idoneis, & leni *catharſi*.

Plena Luna 4. NOVEMBRI. *Nova Luna* 19.

Ipſo menſis initio gravis decidit pluvia, auſtro fremente; a 6 ad 10 Aquilo frigidiſſimus prævaluit, mox Vulturnus diem ad usque 17 durans; frigidus hic quoque, ac ſæpe nimboſus & pluvius, 21 veſperi gravis irruit procella, Libanoto furente vehementer, dum perplurima corruit pluvia; duravit hæc per integrum fere triduum, quo maxima fuit, imo & inſolita, *Baroſcopii* depreſſio, æſtus autem maris immenſi **: ad finem vero Caurus *mercurium* erexit.

Pluvia

* Vid. Libr. de Febribus Voll. II. Cap. de Pleuritide.
** De his Vid. Vol. I. p. 45.

Pluvia 1. 3. 4. 5. 7. 8. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. Grando 23 & 29 = 4.574. Dig. Dec.

Levis Procella 12 Nocte S E b S 4x. Procella 21 Vesperi S S S W 4 — tota Die 22 S W b W 4x — 23 Mane S W 4. Fulgur & tonitru 21 Nocte — 23 Nocte.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,1. SEbE 3. — — minim. 23. 28,2. } media 29 $4\frac{12}{28}$.

Dies frigid. 10. 70. NNE 1. Gelu valde rig. — tepid. 1. 48. S 3. } media $58\frac{10}{56}$.

Pleuritides & *peripneumoniæ*, & veræ & spuriæ, haud infrequentes, nec febres *nervosæ*, ac *miliares*; præcipue in *Cornubia*. Crebra tussis *convulsiva* inter pueros. Anginæ & tumores faucium, *parotidum*, ac maxillarum undique, qui sæpe suppurantur & intus & extra.

Variolæ epidemicæ hic, & ubique, jamque multo pejoris sunt notæ, sæpe cum lividis & nigris *petechiis*, sæpe sessiles sunt prorsus & subnigræ, sæpe vacuæ omnino, sæpius ac i admodum ac crudo *ichore* turgidulæ: Plures sane jugulant: Qui evadunt, plurimis molestissimis furunculis & ulcusculis frequenter admodum infestantur — Haud raro immensa fit, ipsis primis morbi diebus, *salivatio*, tenuis quidem ea & acris maxime, unde fauces & totum os mox exulcerantur. Semper mihi suspectus est utique præmaturus hic & crudus fluxus *, tædii quippe plurimum ægrotis ac doloris facit, arcetque protinus somnum; unde nec fauste replentur pustulæ, nec maturantur bene. Porro

* Vid. Libr. de Febrib. Vol. II. C. de Variolis.

Porro magnam hoc ſanguinis indicat acrimoniam; quod quoque valde frequens ſterrnutamentum denotat, & enormis narium ac oculorum fluxio: unde hæc recte inter mala ſigna ponuntur — Nihil huic malo ſuccurrit magis, imo & ſæpe occurrit, quam tempeſtiva, ſummos inter humores & pone aures *epiſpaſticorum* applicatio, quibus acris evocetur humor.

Plena Luna 4. DECEMBRI. *Nova Luna* 19.

Tempeſtas hoc menſe fuit plane mirabilis; ad initium Boreas, rigidum gelu, mox pluvius & turbidus Auſter, paulo poſt Libs furens, multaque pluvia, ſurgente tamen Baroſcopio: 14 ac 15 Corus, 16 Boreas geluque recurrunt: 19 & 20 Vulturnus velox; Libs iterum nimboſus 21; inde Eurus ad 28, intercurrente tamen Borea perfrigido 25 & 27: Hinc ſæviſſima procella ab Oriente ad finem usque cum rigidiſſimo gelu & nive perpetua minutiſſima; brevi omnia penetrabile frigus adurit intus atque foras, vel generoſiſſima vina congelans; quicquid aëri expoſitum eſt, dicto citius conglaciat — ad ignes luculentos rigentes, etiam in lectulis algidi, adeo ob frigus horrendum torpemus, ut vix fere ſimus vitales.

Vehementiſſima tempeſtas ad finem Decembris perplurimas aves & aviculas abs terra abripuit, illasque ad immenſam a littore diſtantiam abegit; quæ defeſſæ prorſus perlongo volatu ad naves ſe contulere medio in oceano, & a nautis erant facillime captæ: Mirum utique genus aucupii! — Ipſe vidi, Januarii ſequentis initio, forte tunc viſitans nobiliſſimum *comitem Deloraine*, in navi præſidiari (*the Weymouth*) ægrotantem, artocream ex aviculis confectam, quas nautæ in reditu ab

Olyſſipone ad portum noſtrum captaverant, longe longeque ab ulla terra.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{3}$. $\overset{\prime\prime}{4}$. $\overset{\prime\prime\prime}{5}$. $\overset{\prime}{6}$. 7. $\overset{\prime}{8}$. $\overset{\prime\prime}{9}$. 10. 11. $\overset{\prime\prime +}{12}$. $\overset{\prime\prime\prime}{13}$. $\overset{\prime\prime\prime}{14}$. 15. 20. $\overset{\prime\prime\prime}{21}$. $\overset{\prime}{22}$. $\overset{\prime\prime\prime}{23}$. 24 = Dig. Dec. 4.102.

Multa pluvia 21. 22. 23. etſi *Barometer* erat ad 30. 1. Libs porro perfurebat, atqui aër fuit longe craſſiſſimus ac humidiſſimus immenſa ſcilicet vaporum copia per *atmoſphæram* diffuſa.

Non potui nivis quantitatem æſtimare, quippe quæ fuit a vehementia ventorum e recipiente difflata.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,2. N E. 1.	} media 29.8.	
— — minim. 4. 29,1. S S W 3^x.		
Dies frigidiſſima per Hominum Memoriam 31. 90. E N E 4^x.	} media $61\frac{26}{28}$.	
— tepida — — — 10 52. S W b W 3^x.		

Febres *miliares* & *nervoſæ* aliquæ, variolæ paſſim, anginæ & ophthalmiæ crebræ: Tuſſes, *rheumatiſmi*, *pleuritides* ac *peripneumoniæ* ſunt frequentes.

Tota pluviæ quantitas Anno MDCCXXXIX Dig. Dec. = 36. 308.

Plena Luna 2. JANUARIO. *Nova Luna* 17.

Perſiſtit adhuc frigus enorme, quale quidem in hac regione haud perceptum fuit antehac unquam: Primo licet menſis die maxima fuit nivis ſolutio, decidente pluvia, mox tamen recurrit Boreas, ac gelu acerrimum, ad finem usque menſis perdurans — Quamvis enim omnia ſolis ardore liquantur interdiu, conſtringuntur noctu rigidiſſimo gelu. *Atmoſphæra* fuit plerumque craſſa

craſſa valde & veluti offuſcata fumo, inter 10 vero & 17 tenuiſſima. Dies frigidiſſimi erant 11. 15. 16. 17. 18. 26. 27. 28; adeo ſævum regnabat frigus, ut vina omnigena, foras expoſita, mox congelarentur; imo ac vel ipſum ad littora mare, quod utique hic accidit rariſſime. Plantæ & arbores innumeræ pereunt, vel & ipſæ duræ geniſtæ, vix vides viridem herbam. Innumerabiles huc advolant aves aquaticæ, perplurimæ etiam ab exteris regionibus, vix unquam hic viſæ.

Dig.Dec.

Pluvia 1. 2. 9. Nix & grando 8. 9 = 0.416.

Nullum vidi lumen boreale toto hoc menſe, etſi ventus fere perpetuus e Septentrione ſpiravit.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,4. E N E 2 } media $30.1\frac{14}{31}$.
— — minim. 1. 29. 1. S W 2. }

Dies frigidiſſimus 26. 84. N N E 1. } media $75\frac{11}{31}$.
— tepidus 31. 69. S E b E 3^x, }

Variolæ adhuc *epidemicæ* ſæpe parvæ ſunt admodum, ſeſſiles & ſubnigræ, ſæpe lethales; ægroti, his correpti, parum tument, perpaululum expuunt, unde non raro 8 aut 9 die ſuffocantur. Perpetuum eſt fere, quod per ſiccas ac frigidas aëris conſtitutiones, diu durantes, *varioloſi* parciſſime expuunt *; unde tali prævalente tempeſtate ſuaderem gargariſationem emollientem ac frequentem, potus tepidos, relaxantes, continuos, vaporem aquæ tepidæ, aut lactis dulcis, ore hauſtum, ut per hæc, laxatis fibris, attenuato ſanguine, reſeratis ſalivæ ductibus atque abſterſis, eliciatur *ſalivatio* libera, quæ in hoc morbo maximi ſemper eſt momenti.

Tumores faucium, *parotidum*, tonſillarum, &c. apud omnes fere, qui & tuſſi quoque vexan-

 tur

* Vide Libr. de febrib. Vol. II. Cap. de Variolis.

tur & acri deſtillatione. Anginæ, *odontalgiæ*, *pleuritides*, *peripneumoniæ*, ſunt undique frequentes. Perniones innumeris moleſti ſunt, ſæpe etiam in adultis ulcerant.

Febres lentæ, *nervoſæ* aliquæ, aliquæ *miliares*: *Aſthma* grave admodum ſævit plurimum, haud paucos ſenes jugulat.

Plurimi in vicinia, & hic quoque, tumore faucium, colli atque capitis corripiuntur, mox inguinis & teſticulorum dolore acuto, ac tumore: hunc morbum tamen ſanguinis miſſio, & lenis alvi purgatio, ex facili diſcutit—ſanguis ſubflavo glutine, haud autem valde tenaci, obducitur.

Plena Luna 1. FEBRUARIO. *Nova Luna* 16.

Siccus quoque & frigidus valde fuit hic menſis. Utcunque enim per initia Vulturnus brumam aſperrimam temperavit aliquantulum, rediit tamen mox Aquilo cum duriſſimo gelu: Ad finem vero ventus auſtralis ſpirabat, qui pluviam fecit *atmoſphæram* ac multo tepidiorem. *Barometer* altam tenuit ſtationem toto menſe: Aër fuit interdum pertenuis, plerumque tamen craſſus valde & fumoſus, intercurrente ſubinde malacia: Maximæ ſæpe ſæpius pruinæ; medio nempe die a ſolis fervore relaxata terra plurimos exhalavit vapores, quos frigus nocturnum mox condenſavit, imo & gelavit forma pruinæ.—Mare ad littora ſæpius congelatum fuit hoc menſe.

Pluvia 16. 19. 26. 27. 28. 29. Nix ali-
Dig. Dec.
qua 12 = 0.482.

AB. 11. H. 8. p. m. N. 1^x. Enorme frigus 14; Thermom. 84.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 23. 30,5. E N E 1. } media $30.1\frac{2}{29}$.
— — minim. 28. 29.8. S W 2.

Dies frigid. 14. 84. E N E 2ˣ. } media $68\frac{11}{29}$.
— tepid. 29. 56. S S E 2.

Pleuritis, *peripneumonia*, angina, *rheumatiſmus*, maxime frequens undique; miſſus ex his laborantibus ſanguis craſſus eſt valde & glutinoſus, parum habet ſeri ſublutei. Perplurimi *tuſſi*, *catarrho*, *aſthmate* ſævo premuntur: Multi *xerophthalmia* laborant. Innumeri, etiamque ſeniores, pernionibus dolentibus, aliquando exulceratis, cruciantur. Febris quædam *catarrhalis* cum acuto capitis dolore & vertigine, accedente etiam aliquando *phrenitide*, multos detinet — *Phthiſici* & *aſthmatici* jam peſſime ſe habent — *Variolæ* adhuc paſſim.

Scabies fœda jam regnat undique inter popellum.

Plena Luna 2. MARTIO. *Nova Luna* 16.

Perſtat usque alta *mercurii* ſtatio, aër craſſus valde & frigidus plerumque, malacia frequens, præſertim menſis initio. Primo die, flante Vulturno, multa decidit pluvia, poſt autem ventus inter N W & N E conſtitit: Gelu ſæpe hoc menſe & maxima pruina.

Pluvia 1. 3. 5. 7. 11. 14. 18. 23. 26. 27. Dig. Dec.
Grando 12 = 1.278.

Circius vehemens 8 mane. Magna *AB.* 12. H. 9. N N E 2. levis *AB.* Veſperi 13 N N W 1 — 14 H. 9. N W 2: Perfrequenter ſane notavi *AB.* per duas, treſve noctes conſequentes vento a plagis ſeptentrionalibus ſpirante.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,3. N 1_x.
— — minim. 1. 29,7. SEbE 1_x. } media $30.0\frac{4}{31}$.
Dies frigid. 13. 67. NNE 1.
— tepid. 18. 51. NWbN 1. } media $55\frac{18}{31}$.

Anginæ frequentes & faucium tumores; *rheumatiſmi* multi, & gravis ſæpe arthritis: *Variolæ* adhuc. *Aſthma* ſæviſſimum, diuque admodum durans, permultos premit; plures *phthiſici* moriuntur. *Pleuritides* & *peripneumoniæ* plurimæ; perraro autem ſanguinolenta expuuntur, ne libere quidem & copioſe aliquid, unde haud parum in morbo diſcriminis.

Sanguis, ex omnibus *pleuriticis* & *rheumaticis* miſſus, eſt denſus valde & tenax, & non ſero ſatis imbutus.

Neſcio unde, ſed per plures menſes, juniores atque etiam haud pauci adulti, lumbricis teretibus infeſtantur, qui per morbos ſæpiſſime dejiciuntur — An a corrupto frumento *, nec non immaturis & crudis fructibus, progenies hæc verminoſa?

Plena Luna 1. APRILI. *Nova Luna* 15.

Siccus fuit hic menſis & frigidus maxime, ſtetit plerumque ventus Orientem inter & Septentrionem, Malacia interdum interveniente; Pruina ſæpiſſime, & nonnunquam gelu, ad 15 nix ſæpe, & grando poſt; permanſit nix ſuper montes ad 26 usque.

Pluvia 8. $\overline{12}$. $\overline{13}$. 14. 25. 26. 29. Nix 20.
Dig. Dec.
21. 22. Grando 26. 27 = 0,802.

Levis procella 23. p. m. NNW 4_x.

Dies

* Vid. Menſ. Auguſt. Anni 1739.

Dies frigid. 14. 62. ENE 2x. } media $51\frac{3}{27}$.
— tepid. 19. 45. NNW 2.
☿ Altitud. maxim. 17. 30,2. Malacia } media $29.8\frac{2}{27}$.
— — minim. 12. 29,3. E 2.

Perdurante adhuc eadem aëris constitutione, iidem prorsus sæviunt morbi, jamque multo sunt severiores; pereunt permulti ruri & in oppido.

Morbis acutis jam sæpe accedunt *petechiæ*, etiam ipsis *peripneumonicis*, hoc tamen accidit præcipue inter nautas: Horum vero sanguis parum glutinosus est, sed magis putridus, ac lividus quasi, ejusque serum aut viride est, aut turbidum maxime ac veluti luto fœdatum; purulenta quoque protinus expuunt & persæpe fœtida: a *scorbuto* * forsan hæc, qui longe longeque, his in oris saltem, dominatur.

Variolæ passim, & *pleuritis* quædam acerbissima, quæ haud paucos jugulat more *paraphrenitico*, quarto vix elapso die; horum sanguis extractus merum fere gluten refert.

Plena Luna 30 *ult.* MAIO. *Plena Luna* 30.
Nova 14.

Permanet usque sicca atque frigida tempestas, ventus fere perpetuus ab Oriente, flectens plerumque ad Septentrionem, ad Austrum etiam aliquando, sæpe velox, mox tamen omnino silens, maxime sub noctem, insolitum & plane stupendum fuit frigus pro anni tempore die 5, 6, & 7 mensis; imo haud parum nivis decidit quinto.— *Atmosphæra* fuit perquam crassa, etsi tam pluviæ parum decidit.

Pluvia 4. 5. 12. 14—17. 20. 23. 26. Nix 5. Grando 4. 5. 6 = 0.538. Dig. Dec.

* Vid. Libr. de Febrib. Cap. de Peripneumon.

Procella 25. a. m. E 4. *AB.* 27. Vesperi N W b W 1.

☿ Altitud. maxim.	9. 30,1.	N E 1.	} media $29,7\frac{11}{30}$.	
— — minim.	4. 29,3.	N N E 2x.		
Dies frigid.	6. 62.	N b W 2.	} media $42\frac{22}{30}$.	
— tepid.	30. 32.	Malacia.		

Perfurunt usque febres pulmonariæ, magisque multo jam ſunt malignæ maculis nigris, lividis, fuſcis ſæpe ſtipatæ; dolent vehementius caput dorſumque, præcordia premuntur maxime; nunc quoque ſemper fere accedit phrenitis effera, ac perſæpe angina quædam ulceroſa vel ab ipſo initio, totas fauces ſenſim perreptans: Vel cruda prorſus, vel ſanioſa expuunt: Cruda, lurida, turbida urina, peſſime ſignificans, nihil unquam deponit. Fauſte interdum, ſub morbi finem, puſtulæ erumpunt & furunculi—ſæpe vero jugulat ægros hic morbus, dira anxietate jactatos, perpaucos intra dies, more quaſi *paraphrenitidis*; imo etiam haud raro *hepatitide* correptos: nam & ſitus doloris & color ictericus & intenſa urinæ flavedo hoc indicare viſa ſunt.

Jamque etiam graſſatur febris putrida *petechialis*, quæ plurimos nautas orco demittit atque inter popellum multos. Hæ febres ſæpe complicatæ videntur & unitis viribus ſæviunt, pulmonaria nempe atque *petechialis.*

Variolæ nunc magis frequentes ſunt, ut plurimum tamen mites, licet parce admodum expuitur: At diſcreti ſunt plerumque generis, quod mirum utique videtur, quandoquidem alii morbi acuti monſtri jam quid maligni alunt.

Tuſſis vehemens inter equos cum angina ſuffocante & febre plures obruit; imo & bubulum pecus tali etiam effectu ſæpe abripitur. — Grex

lanigera

lanigera ſumma macie & arida tuſſi maxime laborat; pereunt oves innumeræ, quarum omnium jecur tumet multum & indureſcit, veſicula fellis autem, ſubatra bile turgida, ad enormem creſcit magnitudinem.

Nova Luna 13 JUNIO. *Plena Luna* 28.

Major forte nunquam obſervata fuit ſiccitas, fontes areſcunt prorſus, & flumina deſiccantur; *Pabula caneſcunt, cum frondibus uritur Arbor;* Ov. Quamvis *Hygroſcopia* omnigena ſicciſſimam aëris temperiem denotant, tota *atmoſphæra* tamen craſſa valde & fumoſa quaſi apparet — unde, utique neſcio, ni deficit forſan ſufficiens in *atmoſphæra* humor ad regularem luminis transmiſſionem — Sic corpora quædam videmus, quæ, humectata, pellucida ſunt, arida vero opaca prorſus. — Subſolanus a 1 ad 5;. a 19 iterum ad 25; cæterum Corus plerumque, haud raro etiam Libs.

Pluvia $\overline{5}^{\prime\prime}$. $\overline{7}^{\prime}$. 8. 10. 11. 13. 24. Grando multa 7. p. m. = 0.742. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 18 30,2. Malacia
— — minim. 7. 29,3. SWbW 3. } media $29.7\frac{24}{28}$.

Dies frigid. 12. 42. SWbW 2.
— calid. 25. 25. SEbE 1. } media $33\frac{3}{28}$.

Durat adhuc febris *pneumonica*, quam ſæpiſſime comitantur *petechiæ* — Sanguis in hoc morbo detractus lividus valde imo & ater conſpicitur, ac plerumque nimium ſolutus *, haud raro ſane prorſus ſanioſus.

P 5 *Variolæ*

* In febre *peticulari* epidemica, quam accuratiſſime deſcripſit *Ramazzini*, ſanguinem ſemper roſeum, purpureum, ſolutum, invenit, minime vero glutinoſum. vid. *Ramazzini* Conſtitution. Epidem. Ann. 1692, &c. Sect. 27. 47.

Variolæ frequentiores, ſed ut plurimum benignæ indolis.—Febricula quædam cum puſtulis rubellis & valde urentibus, quæ per ipſa morbi initia erumpunt, perfrequens; levis tamen videtur & evaneſcit cito magna cuticulæ aſperitate relicta.

Febris nautica peſtilentialis jam ſævit maxime; en hujus hiſtoriam.

Ineunte vere ad hunc portum appulſæ ſun naves duæ bellicæ (*Panter* & *Canterbury*, quarum poſterior mox a mari *mediterraneo*) ex his ægroti pluſquam ducenti ad terram protinus delati ſunt, horumque pars major febre maligna, imo peſtilente laboravit; hinc in vulgum quoque ſparſa maximam edidit ſtragem.—Nec vana forſan fuit ſuſpicio, has quidem naves peſtilentia quadam per Africas oras tunc longe lateque graſſante, attactas fuiſſe, quoniam has inter & illas frequens fuerat commercium.

Levis rigor primo corripuit ægros, mox ſubitus ardor incerto prorſus ordine; pulſus interea fuit admodum inconſtans, nunc incitatus valde nunc mire depreſſus; acceſſit proinde gravedo capitis, aut dolor acutus, ſæpe occipitis, ſæpe ſincipitis, ſæpius autem in temporibus, aut paulo ſupra oculos, qui quidem longe vehementior—perdolebant etiam ipſi oculorum globi luminaque refugiebant: Sopor interim perpetuus urgebat, at parcus admodum aderat revera ſomnus, tinnitu aurium ſemper moleſtante aut vertigine gravi. Fœdus valde & amarus in ore ſapor vomitiones excitabat frequentes & bilioſas admodum, multa tamen permiſta pituita. Lingua fere ſubflava erat, aut fuſca & ſordida, raro autem valde arida, medio autem ſcabra. Jam extemplo plurimum debilitati diſcumbunt, anxii tamen & quaſi perterrefacti, errantibus per omnia membra huc illuc doloribus.

bus. Urinæ tenues, crudæ, aquoſæ aut luridæ, ſæpe tamen rutilæ ceu tantillum ineſſet ſanguinis intime permixtum, aut fortiſſimum aliquod lixivium referentes; parcæ hæ & tenues ſemper, & nihil prorſus deponebant:—Mali admodum ominis nunquam non omnes has notavi urinas.

Hæc quidem inter morbi initia, exactis autem tribus, quatuorve diebus in pejus multo ruebant omnia; jam enim vehementius ardet febris, mox phrenitis accedit, aut *coma* vigil, cum torvo aſpectu & fulvo oculorum rubore; Jactatio perpetua, anxietas ſumma, vix vel ipſis aſtantibus tolerabilis; ſæpe furor immanis, levis ſæpe deſipientia aliena ſubinde murmurans.

Petechiæ violaceæ, lividæ, fuſcæ, imo & ipſæ nigræ, ſextum inter diem & undecimum ſæpiſſime prodibant, nunc citius, nunc tardius; quo magis floridæ, eo melius; fuſcæ tamen quaſi cutis lenticulæ, parvæ, innumeræ, male ſemper ſignificabant, at peſſime omnium vibices, & ungues atqui ſummi digiti lividi * aut plumbei — Funeſtum utique ſemper eſt hoc ultimum in morbis acutis, indicat enim ſtagnantem in extremis arteriis ſanguinem — bonum vero omnino, ubi vividus adeſt unguibus color:—Medici eſt igitur, hos etiam diligenter inſpicere.

Adfuit vel ab initio permagna præcordiorum oppreſſio, quæ aucta quotidie cum ſtringente quodam (hoc enim ſemper plorabant) cordis angore, & reſpiratione tremula & ſingultiente quaſi (imo ſæpe diro cum ſingultu ac languore ſummo, haud raro ad deliquium usque) maximum portendebat diſcrimen; cum & jam quoque tremores, ſubſultus tendinum, capitis vacillatio, incerti rigores

* Vid. Lib. de Febribus Cap. de Febre putrid. malign.

rigores, frigidique ſudores ingruerent — Pedes erant ſæpe frigidiſſimi, dum facies, genæ præſertim, magno flagrabat ardore, profuſus interea & valde fœtidus ſudor manabat talos ad usque; pulſus interim exiliſſimus erat, at quam citiſſimus: jam jamque inſtabat mors.

Frequenter autem *diarrhœa* fœdiſſima miſeros colliquabat, arida prorſus facta ac dura cute, corii ad inſtar, dum lingua, quaſi fuerat indurata fumo, rigebat, impos fere motus, nedum loquelæ. Haud raro etiam in ſummo morbi ſtatu *apthæ* ſubnigræ, ulceroſæ, totas fauces cruciabant gulamque, quas paulo poſt perpetuus inſequebatur ſingultus; Sanioſa inde, aut *gangrænoſa dyſenteria* ægrotos brevi conficiens — Levis attamen obrepens alvi fluxus circa undecimam, ceu arte, ceu ſponte eveniens, ſaluti fuit plurimis, modo nec lividus nec liquidus nimium.

Jam nunc quoque (morbi nempe ſtatu) interdum maximum attulit levamen larga puſtularum eruptio, more veluti variolarum, quæ tamen nil niſi tenuem & acrem *Ichorem* continebant * — erumpebant etiam aliquando multo minores, at urentes admodum, quæ vero in ſquamas mox abirent: ſalutiferæ quoque & hæ. In quibusdam peralbas quasdam & latas maculas notavi, paulo eminentes, quaſi ex urticæ morſu; hæ vero difficilis indicii.

Erant vero ægrotantes plurimi, ubi nihil horum plane, ſed aut *parotides*, aut tubercula, aut in auribus *apoſtemata*, eos ſublevabant: omnibus erat fere magna ſurditas, diu durans.

Multis fuit narium *hæmorrhagia* ſalutaris, at peſſimum ubi paucæ, acres, ſubcruentæ guttulæ deſtil-

* Φλύκταιναι veterum medicorum.

deſtillabant; nec utique juvabat ſemper copioſa; nam haud raro longe nimium profundebant nares, imo ad *ſyncopen* usque, præſertim ſub Julii finem, cum eſſet ſæpe prodiga valde: tunc etiam *dyſenteria* cruenta ſæpius accederet. — Vix ullam memini febrem, in qua *ſcotomiæ* & falſi oculorum ſplendores erant tam frequentes.

Nihil utique novi æque certum victricis naturæ ſignum ac liberum valde & copioſum ſputum, benigno prodeunte ſudore, aut fluente affatim fulva & craſſa urina: perraro autem ſedimenti aliquid depoſuit lotium per totum morbi decurſum; imo, cum interdum craſſum fuiſſet admodum per horas aliquot, mox tenue prorſus reddebatur. Signum hoc ſemper eſt male judicatæ febris: atque adeo hæc vel ex leviſſima cauſa fuit recidiva—Si quis carnem comederet vel piſcem, niſi probe purgatus & confirmatus bene, certo certius hoc paſſus eſt magno hercle cum vitæ periculo; nec minus ſane ſubiret diſcrimen ſæpe ab acriore *cathartico*.

Mihi equidem haud levis noxa popello accidiſſe viſa eſt a nimia comeſtura piſcium, qui abundantiſſime hac tempeſtate undique ſcatebant, præcipue ſcombri; quippe qui lentos generant ac rancidos humores. Sudor vel ſaniſſimi hominis, qui multo utitur piſce, longe magis fœtidus eſt quam ſi carne ſolum et pane veſceretur—quinimo jam diu notum eſt, quod nimius piſcatus *ſcorbutum* infert & morbos cutaneos.

Hæc adeo de febris natura, jam quoque de curatione pauca.

In morbis equidem curandis regulæ quædam generales ſervandæ ſunt, cum eo tamen, ut propria quoque cujusque ægrotantis natura perſpicienda

enda ſit: ideo ex *Hippocrate Celſus* * dixit „Me„deri oportere & communia & propria intuen„tem:„ Nec in ulla re magis hoc neceſſarium eſt, quam in ſanguine mittendo, ubi & vires & ætas & habitus diligenter ſunt conſideranda.

Ipſo harum febrium inito rectiſſime mittitur ſanguis, plus, minuſve, pro Ratione *ſymptomatum* nempe **: Si pulſus ſit validus, ſi febris vehemens, ſi dolor acutus, repeti id debet, maxime ſi pellicula tenax cruorem obtegit, minime tamen ſi haud ſatis firma ſit ſanguinis *craſis* & tenuis nimium, præcipue ſi ſerum ejus ſit luridum valde, aut rubellum — Haud tamen fida ſatis a colore & ſuperficie cruoris deſumitur indicatio, niſi pleno flumine & impetu proſiliat: cum per Brachium deſtillat, aut exit quaſi guttatim, falſa ſemper & florida ſpecie decipit.

Secta imprimis vena, mox vomitum leni *emetico* movere oportet, maxime ſi nauſea urget, aut vomitio; hoc enim modo exantlatur optime bilioſa colluvies, fomes, ſi reſtaret, futurus morbi — Hoc etiam ipſa natura indicat, ſua ſæpiſſime ſponte vomitiones concitans — Nec ſolum initio, ſed in quolibet morbi ſtatu eluendus eſt ventriculus, ſi urget vomendi conamen, aut ructatio bilioſa, oblida & ingrata valde *** — Vitellus ovi putridus, vel ad perpauca grana datus, horrendam mox excitat choleram; ſtagnans & putrida bilis haud multo minus virulenta eſt, quam primum igitur eſt ejicienda.

equi-

* *Celſ.* Præfat. p. 17. ex Edit. *Almeloveen.*

** Perlege quæ de ſanguinis miſſione dixi in febribus putridis malignis, Libr. de Febrib. Cap. de febre putrid. malign. petech.

*** Ubi ructus amari cum gravitate præcordiorum ſunt, ad vomitum protinus confugiendum eſt. *Celſ.* Lib. 1. C. 3.

Sequitur plerumque poſt *emeticum* alvi dejectio, ſi vero non reſpondet, clyſtere leniore ducenda eſt: ſive ſic parum reddit, ſive fuerat ante febris acceſſionem aſtrictior debito, *pharmacis* idoneis liquanda eſt, manna nimirum, *cremore tartari*, *rhabarbaro*, ſale *Glauberi*, &c. quæ ſcilicet in primis viis præcipue agunt, minimas ſaltem movent in ſanguine turbas.—*Draſtica* utique *cathartica* deprecor prorſus, utpote nocentiſſima: mitiora vero hæcce exterminant commode humores, qui in viſceribus diutius morando majorem indies acquirunt acrimoniam, imo & in ſanguinem per vaſa *meſaraica*, venasque lacteas remigrant perpetuo.—Et poſt vomitum & poſt *catharſin theriacæ andromachi* aut *elixiris aſthmatici* paululum adminiſtrandum eſt.

Hiſce peractis pauliſper jam cunctandum eſt, ut qua natura vergat ſcrutemur, nec officioſa medicamentorum farragine illam agamus deviam *; interea tamen diluentia quædam ſubacida propinanda ſunt affatim, ut nova puraque materia corrupto ſanguini admiſceatur, ut acres ejus ſolvantur ſales, atque peccans corrigatur acrimonia; hoc enim modo *criſis* promovetur optime, præſertim ſi lenia aliqua attenuantia ac ſolventia adjuncta ſunt. Nec facile video, quæ alia medicina hoc tempore febris tentanda ſit, ni forſan vis vitæ langueat, & torpeat ſanguinis motus; tunc enim ſtimulis agitandum eſt idoneis, *epiſpaſtica* admovendo nempe; generoſa porro exhibenda ſunt *alexipharmaca*.—Sed ne nimius ſis, obſecro medice!

* —Ἀκμαζόντων τῶν νούσων Ἡσυχίην ἔχειν βέλτιον. *Hippocrat.* Aph. 29. Sect. 2. Maximi profecto eſt hoc monitum in acutis, quis prudens medicus naturam durante paroxyſmo vel febris intermittentis interturbat?

medice! in ſalibus *volatilibus alcalinis* ngerendis, ruunt enim jam omnia ad ſummam putredinem; niſi humorum acrimoniam temperare potes, & ſanguinis diſſolutionem prohibere. — Ideo ubi calidiora medicamina exiguntur, admiſcere ſ[illegible]leo plerumque acida quædam, uti acetum, *limonii* ſuccum vel *elixir vitrioli*, quod aromatibus imbutum haud contemnendum eſt *alexipharmacum*, cujusque guttæ aliquot ſæpius exhibendæ ſunt, ex vino aromatite, aut *julepo* quodam *cardiaco* cum bolo ex *Confect. Cardiac.* Croco, *Rad. Contrayerv.* &c. — Sed nihil neceſſe eſt tradere formulas, cum qui, quid indicatur in re præſente, calleat facillimo negotio poteſt adaptare remedia *: cave tamen ne calcaribus utaris cum opus eſt fræno; nec vehemens nimium eſto in ſudoribus exprimendis præcalidam medicinam urgendo, nam ſi probe diluitur ſanguis, & ſervatur bene miſtus, ſuo ſemper tempore, ſuaque ſponte, ipſa natura ſudorem profert ** — Haud ibo inficias equidem, quod absque ſudore quam rariſſime ſolvitur febris, profuſus tamen mihi ſemper ſuſpectus eſt.

Hanc adeo in morbis hujusmodi curandis *methodum* plerumque ſequor — Per initia febris, debitas poſt exinanitiones, *hauſtus ſalinos* præcipio, ex ſale nempe *alcalino* fixo aut *volatili* (prout res poſtulat, quorum hic ſudores, ille urinam magis movet) ſucco *limonum*, *aurantiorum* Hiſpalienſium, aut aceto vini acerrimo, bene ſaturato, cui admiſceo aquam *alexeter.* ſimplicem Sp. Lavend. C. aut his ſimila. Hoc modo conficitur medicamentum,

* Εἰ τίς εἰδείη τὴν αἰτιήν τοῦ νουσήματος, οἱός ἐίη προσφέρειν τα ξυμφέροντα. *Hippocrat.* de Flatib. initio.

** Πάντη δὲ ἀνοιγόμενον τε καὶ ἀναπνέον, καὶ κινόμενον τὸ σῶμα, συμφέρον ποιήσει. *Hippocrat.* de locis in Homin. Sect. 39.

tum, blandi ad inſtar ſaponis, craſſos reſolvens humores ac cum aquoſa ſanguinis parte olea ſaleſque intime commiſcens—Diluentia interim ſubacida affatim miniſtranda ſunt, quæ, mediante hoc remedio ſalino, toti humorum maſſæ promptiſſime admiſcentur: Sic bene miſtus & fluidus ſervatur ſanguis, ejusque temperatur acrimonia; dum acres ſoluti ſales per cutim, per alvum, per urinam effluunt perpetim, nec vero interea interturbatur natura, dum concoctionem molitur. Atqui ſi tardat nimis languetque, generoſa magis medicina vacillantem refoveo; id maxime, ſi aut ſudor ſit frigidulus, aut urina pallida, aut eruptiones (puſtulæ ſint ſive *petechiæ*) coloris minus vividi.

Per hæc efficitur plerumque, ut blandi tandem ſudores erumpant, qui febrem tenuant quotidie; ſi tamen inæquales ſunt, & parum conſtantes, aut ſubfrigidi, aut profuſi admodum, haud ita feliciter, mox enim rigor accedit ſæpe, ac febris *exacerbatio*, pauloque poſt phrenitis; qua quidem ingruente alvus protinus *enemate* ducenda eſt, ſi fuerat aſtricta (vellem utique ſemper teneram potius quam conſtipatam per totum morbi decurſum) ſi furor urget, ad cucurbitulas ſcarificatas, humeris cervicibusque affixas, confugiendum eſt; quo peracto *epiſpaſtica* admovenda ſunt pone aures, occipiti, ipſis quandoque locis ſcarificatis; Tibiis proinde aut femoribus—Hæc vero maxime ex uſu ſunt, ubi vis naturæ torpet, languetque pulſus arteriarum—Jam autem bolis *cardiacis* adjicio *camphoram* ac ſuccini ſalem, interpoſita quoque interdum uncia una, vel altera, *diacodii*, imo ſi vigiliæ urgent, uno alterove, extracti Thebaici grano.

In hac fere medicina perſiſto morbi usque ſtatum, quo aut in melius, aut pejus multo ocyus mutantur omnia; nec dies jam ſed & vel ipſæ horæ æſtimandæ ſunt: Si modo nec propitius adjuvat ſudor, neque *diarrhœa* blanda, nec libera accedit expuitio, in malis æger eſt — Tentandum eſt tunc utique, quid poſſit lenis alvi purgatio, exhibendo nimirum *rhabarbarum*, *Mannam*, *Cremorem Tartari*, *Salem Glauberi*, &c. ſubveniendum eſt interea virium ruinæ *cardiacis* idoneis: vix meliora novi utique quam vinum rubrum generoſum aromaticis incoctis, cinnamo ſcilicet, maci, nuce *moſchata*, Cort. *Aurant.* Hiſpalienſ. &c. cum aquæ dimidio, aut ſubauſtera quædam *alexipharmaca* cum *elix. vitrioli*, vel *limonum* ſucco; hæc quippe & vim fibrarum & ſanguinis *craſin* confirmant, humorum autem putrefactioni obſiſtunt maxime. Quod quidem diligenter cavendum eſt, ubi aliter ſanguis in ſaniem, lympha vero in *ichorem* degenerant, brevique obrepit omnium diſſolutio putrida, ac ſi ſanguini immiſtum fuiſſet viperæ * venenum.

Purgationem per inferiora poſcunt hypochondria tumida, inteſtinorum murmura, abdomen tenſum, alvus adſtricta, caput grave, ſomnolentia nimia, vertigo, ingruens delirium, halitus fœtidus valde, & præcordiorum oppreſſio cum ructu frequente. — Prohibent autem ſudores faciles, conſtantes & æquales, puſtulæ, aut *exanthemata* jam erumpentia, expuitio copioſa adveniens; nam vel in *peripneumonicis diarrhœa* ſæpe ſputa ſupprimit prorſus; quod quoque in *variolis* haud raro accidit infeliciter — minusque commode ſemper fert *catharſin* magnus virium languor.

Sub

* Vide Libr. de Febr. Capit. V.

Sub conditionibus autem ſupra expoſitis nullo non tempore morbi alvum moveo *, maxime declinante febre, ubi nulla alia via molitur natura *criſin.*

Tentatur ſæpiſſime, fauſto admodum ſucceſſu, hæc purgandi methodus in *variolis* confluentibus, nono, vel undecimo ab eruptione die, cum parum aliquid ultra per ſalivæ ductus, aut per cutis meatus exterminari poſſit: Quidni & in hac quoque febre?—Procul dubio ubi putrida colluvies atque corrupta bilis in ventriculo & inteſtinis abundant, quantocyus hercle expurganda ſunt, ni vis usque fovere morbum, aucta in horas putredine *.—In hac febre profecto, de qua nunc agitur, & per vomitum & per alvum immenſam vim bilioſæ ſaburræ ſæpius rejectam vidi, magno utique cum ægrotantium levamine; ſuavi mox accedente ſomno, ubi per plures dies noctesque ſumma anteſceſſerat anxietas, ac vigilia perpetua—Dum ventriculus ſane acribus gravatur ſordibus, & putrida bile, laborat ſemper maxime caput, perturbantur ſpiritus,, & proſternuntur admodum vires.—Nec inprimis tantum viis felices edit effectus vomitus, ſed & per omnem undique vaſculorum compaginem, ubi lenteſcentes attenuat humores, putridosque expellit **.

Nova Luna 12. JULIO. *Plena Luna* 27.

Hic quoque menſis fuit ſubfrigidus, aër autem maxime ſiccus & quaſi fumoſus; Libs ſæpe afflavit, Corus ſæpius, Eurus interdum: Fons omnis & rivus exareſcunt fere, vix viridis inventa eſt herba.

* Ibid. Cap. VIII.
** Vide Dr. Cheyne's *new Theory of Fevers*, p. 83—94. *Edit.* 3. Ann. 1722.

Pluvia 4. 7. 9. 10. 12. 16. 19. 20. 26.
Dig. Dec.
30 = 0.608.

Tonitru 30. Pluvia graviſſima ad Septentrionem 28.

☿ Altitud. maxim. 15. 29,9. NNW 1. — — minim. 26. 29,3. SSW 3.	media $29,6\frac{16}{31}$.
Dies frigid. 22. 39. NNW 1. — calid. 3. 26. SWbW 2_x.	media $31\frac{3}{31}$.

Variolæ jam *epidemicæ*, mites tamen plerumque; *Rubeoli* paſſim & morbi pulmonis; ſub finem menſis *dyſenteria* frequens.

Jam maxime furit febris peſtilentialis plurimosque demittit ad umbras; Funera certe nunc ſexies ſaltem excedunt ſolitum numerum: nec ſolum hic, ſed & per viciniam jam graſſatur morbus.—Anxietas horrida, jactatio perpetua, atrox capitis dolor, cruciant ægrotos, atque mox ferox accedit inſania, pauloque ſæpe poſt veternus, aut nervorum diſtentio: alvus, urina, lachrymæ, nil ſentientibus effluunt, ſæpe vox faucibus hæret prorſus, ſæpe lingua nigra aridiſſima, verba incondita, aut aliena balbutit.—Plurimis ſub morbi finem adeſt exulceratio faucium acerbiſſima, etſi initio levis tantum erat aſpretudo; difficillima hinc deglutitio, nec ſine ſummo tormento. *Parotides*, *bubones*, furunculi admodum dolentes, haud raro nonum inter morbi diem & decimum quartum erumpunt; Salutaria hæc plerumque, maxime ſi probe ſuppurant, peſſima utique ſi mox recedunt: interdum vero per plurimos dies indurata permanent ſine vel minima ſuppuratione, præcipue in cervicibus, ubi per menſes etiam aliquando perdurant.

Circa

Circa hoc tempus quoque ſæpe *diarrhœa* ſalutifera oritur, id potiſſimum ſi bilioſa, aut ſubnigra, atqui non nimis liquida, dejiciuntur: Alvus autem ſanioſa, cruenta, aut valde aquoſa, mala ſemper—hujus autem fœtor plerumque vel aniculis miniſtrantibus, imo & ipſis ægris, plane intolerabilis: interdum urget admodum peſtifer teneſmus.

Urina vel in convaleſcentibus cruda perſtat, ac ſæpe tenuis, ſæpe autem turbida, lactea, & oleoſa quaſi, nihil tamen omnino ſedimenti deponit: evidens hoc magnæ cruditatis argumentum eſt; adeoque, licet ægrotantes pene reſtituti viderentur, frequenter tamen promptiſſime in * recidivas incidunt. Convaleſcentes ſane, qui carnem nimis cito, aut piſces comedunt, in febrem certo certius relabuntur; præcipue haud probe prius purgato corpore.—Fortiora tamen *cathartica* hos etiam in idem periculum conjiciunt.

Quibus in meatu auriculari, aut pone aures, aut per cervices abſceſſus enati ſunt, maxime ſi circa labia puſtulæ plures urentes, certa fere ſpes ſalutis effulſit: omnibus ægrotantibus ſurditas ac tinnitus aurium accidit, diu ſæpe poſt ruptum *apoſtema* durans.

Mirum eſt hercle, quod eruptio tantillæ materiæ morbidæ tam felices ſortiatur effectus, quod tamen perſæpe videmus: vix enim hoc modo ejici poſſe videtur morbi cauſa. Suſpicor ego quidem hoc duntaxat eſſe ſignum, quod validæ adhuc ſint naturæ vires, & quod ſit usque ſanguini motus ſat expeditus per ultimas minimasque arteriolas; quibus deficientibus, nec maturatur

* Febris, quæ ſine ratione, ſine bonis ſignis, finita eſt, fere revertitur, *Celſ.* Lib. 2. C. 7. *Hippocrat.* Aph. 12. Sect. 2.

tur *apostema*, aut tuberculum, nec emergunt pustulæ. Hinc vides paulo ante mortem, succumbente nimirum prorsus natura, ulcuscula pallida, aut exiccata, &, si quæ sint pustulæ, eas pallescentes, aut luridas, hærente scilicet in extremis vasculis sanguine.

Inter salutifera signa insuper fuit acidus, aut salsus in ore sapor, cum sputo multo; contra vero amarus & quasi ex ærugine (ut dicerent) fœdus certum fuit male judicati morbi signum, ac febris mox recidivæ, ni per vomitum, aut lenem *catharsin* ocyus expurgata forent putrida bilis & colluvies morbida. Quo quidem peracto felices quotidie experiebar *tincturæ corticis alexipharmacæ* * effectus, & ad vires reficiendas & febris reliquias abigendas. Hujus est utique medicamenti roborare fibras arque debitam fluidorum constitutionem restituere, nec tamen interea prohibet morbosi humoris exitum per cutis meatus: hinc longe tutius sæpe exhibetur quam ipse cortex *Peruvianus*, qui haud raro vehementer nimis constringit.

Per totam hanc insaluberrimam tempestatem *vesicatoria* immensam fere fundebant humorem, sanescebant vero difficillime; quosdam certe enormi fluxu consumebant prorsus.

Diu fuit undique piscium immensa quantitas, maxime scombrorum, quorum usu immodico procul dubio plures generantur morbi; augent enim & humorum putredinem ac labem *scorbuticam*, jam ubique grassantem, inter nautas præcipue, quorum gingivæ exesæ sunt admodum & halitus oris valde olidus—Rectissime ideo cum piscibus comeditur aceti plurimum, quod rancidum

* Libr. de febrib. Cap. VIII.

dum eorum oleum corrigit, & putreſcentem indolem — Nullus utique dubito quin largus aceti & *pomacei* uſus foret nautis utiliſſimus in longis navigationibus *: imo hoc jam ſatis expertum eſt, adeo ut ſecum plurimi ad Indiam usque orientalem *vinum pomaceum* deportent: Acetum vero carnis & aquæ corruptionem prohibet.

Nova Luna 11. AUGUSTO. *Plena Luna* 25.

Maxima jam cœli eſt & ſoli mutatlo, perpetuæ fere decidunt pluviæ, atque omnia nimio diffluunt humore; unde meſſis infelix admodum, frumentum pene corruptum, & fructus prorſus fatui — Immenſa ſcatet undique vis fungorum.

Ventus fuit auſtralis ſæpiſſime; haud raro ſæviit Libs procelloſus, hinc *atmoſphæra* craſſa valde, frigida, & maxime humida, præſertim ſub menſis finem.

Pluvia 2. 3. 4. 5. 6. 10 — 12. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. 31 = 3.510. Dig. Dec.

Procella 26. a. m. S S W 4x — 28. a. m. S W 4. Magna pruina 29.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. S E 1. — — minim. 3. 29,1. S W 2.	media $29,4\frac{2}{3}$.
Dies frigid. 29. 42. N 1. — calid. 1. 27. N W 1.	media $34\frac{25}{30}$.

Variolæ epidemicæ, quæ hic quidem parum ſunt lethiferæ, longe aliter tamen aliis in locis.

Dyſenteria cruenta, ac cholera frequens — multi levi angina atque faucium tumore vexantur cum doloribus vagis *rheumaticis*.

 Graſ-

* Vide monitum noſtrum de ſanitate nautarum tuenda Vol III.

Graſſatur adhuc febris nautica maligna, plurimosque trucidat, quosdam vel die ſeptimo, imo interdum citius; multos autem vel ad viceſimum & ultra trahit—jam ſæpe aut nullæ prorſus apparent *petechiæ*, aut raræ; ſæpe tamen totum corpus maculant—crebro ſudores pingues & fœtidi ægrotos colliquant; haud raro quos febris fere reliquerat ſæva *dyſenteria* conſumit: Solutis adeo ſanguinis principiis, qua data porta ruunt humores.

Nova Luna 10. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 24.

Ventus ab Occidente, ad Auſtrum plerumque vergens, prævaluit decimum usque octavum, continua fere ac gravi decidente pluvia, poſt autem contrario plane curſu ſpirabat, ſurgente *Baroſcopio*, aëremque ſiccabat.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 6. 7. 9. 10. 11. 13. 15. 16. 17. 22. 23. 24. = 3.628. Dig. Dec.

Levis procella 7. p. m. S W b W 4x.—27 Nocte E b S 4x. Paraſelene 17. H. 7. p. m. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N E 1. — — minim. 11. 29,0. W 3. } media 29.6 $\frac{2}{28}$.

Dies frigid. 30. 59. N E 1. — tepid. 6. 34. S W 2x. } media 41½.

Febres malignæ jam nec vi, nec numero, adeo ſæviunt. *Dyſenteria* plures cruciat; tuſſis quædam gravis *aſthmatica* haud paucos. Tumores faucium, *parotidum*, maxillarum cum acerbo dentium dolore permultos divexant: Morbus colicus a *pomaceo* novello, cum alvo citiſſima plures exercet, *ophthalmia* paſſim, *variolæ* plurimæ.

Nova

Nova Luna. 9. OCTOBRI. *Plena Luna* 23.

Fuit hic menſis multo frigidior ſolito, gelu ipſo initio, etiam rigidum die decimo; Boreas plerumque ſpiravit, Eurus haud raro, pluvius auſter nonnunquam: Alta fuit utplurimum Barometri ſtatio, aër vero craſſus.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. 6—8. 16. 17. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime}{\overline{20}}$. 21. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. 28. 29. Grando 7. Grando & Nix multa
Dig. Dec.
23 = 1.914.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,3. N E 1.
— — minim. 20. 29, 3. S W 2_x. } media 29.8$\frac{22}{28}$.

Dies frigid. 27. 69.
— tepid. 20. 44. } media 56$\frac{12}{28}$.

Febres lentæ *nervoſæ* frequentes; permanent usque aliquæ malignæ, quibus ſub finem accedit *diarrhœa*, interdum *dyſenteria* mucoſa cum ſanguinis ſtrigmentis.

Tuſſis, angina, faucium tumores, dentiumque dolores perplurimos corripiunt. Jam regnat admodum *colica pomacea*, haud ſolito tamen cum furore, ob *diarrhœam* fere ſemper comitantem: *Variolæ adhuc epidemicæ.*

Nova Luna 8. NOVEMBRI. *Plena Luna* 22.

Fuit & *November* perquam frigidus, aër plerumque craſſus, afflavit Aquilo ſæpe, ſæpe Corus, intercurrente frequenter Africo furente & pluvioſo; maximæ ſubinde pruinæ, haud raro rigidum gelu.

Pluvia 1. 2. 5. 7. 9. 10. 11. 13. 14. 16. 20. 21. 22. 23. 25. 27. 28—30. Grando 1. 5. 25. Nix multa 2. 24. 25. = 3.844. Dig. Dec.

Procella graviſſima 1 a primo mane ad noctem usque. N W 4x.

—— —— 21 Mane S W b W 4 — 26 Nocte S W 4x.

Fulgur & Tonitru 25 Veſperi.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,2. N N W 1. } media 29.5 $\frac{14}{29}$.
— — minim. 24. 28,8. E 2.

Dies frigid. 25. 69. N N E 1. } media 60 $\frac{20}{29}$.
— tepid. 15. 50. S W b W 1.

Variolæ usque graſſantur; febres malignæ paſſim, lentæ ac *miliares* ſparſæ, ruri præcipue: eryſipelas, angina, tuſſes acres haud paucos corripiunt. Plurimi colica *pomacea* laborant cum *diarrhœa* plerumque, adeoque, cito profligatur; ſolutum enim ventrem raro torquet admodum colicus morbus, ſaltem brevi cedit anodynis; iisque opportunus eſt locus poſt unam alteramve rhabarbari *doſin;* neque inter hæc melius eſt aliquid *philonio*, cave tamen ne alvum nimis cito ſtrictam reddas, nam paulo poſt utplurimum recrudeſcit dolor, congeſta ſcilicet iterum acri colluvie; tenera iccirco ſemper per dies aliquot ſervanda eſt; probe autem interea muniendum eſt corpus a frigore, aliter, conſtricta cute, mox plectuntur viſcera *.

Nova

* Conſenſum cutim inter & inteſtina probe novit *Alex. Trallianus* „ἀυξέται γὰρ τὰ ῥεῦμα (ad inteſtina ſcilicet) εἰς ὅσον ἂν πυκνωθῇ τὸ δέρμα. *Trallian.* p. 216. ex Edit. *Goupyli*, ſed etiam *Hippocrat.* Lib. 6. Epidem. Sect. 3. ipſo initio *Lutet.* Fol. 1548.

Nova Luna 7. DECEMBRI. *Plena Luna* 21.

Per initia *Decembris* dira, procelloſa, pluvia tempeſtas, Libs interim quotidie perfremuit: Die 2 & 3 fulgura ſæva cum tonitru, grandine, pluvia; hinc aër factus eſt craſſiſſimus & maxime humidus. Ab undecimo ad viceſimum, mutata penitus rerum facie, rigidiſſimum gelu, immenſæ pruinæ, cœlumque ſudum perflante Borea: inde vero Auſter prævaluit atque *atmoſphæram* denſam valde ac udam maxime fecit.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 19. 21. 22. 23. 26. 27. 29. 30. 31. Grando vehemens 2. Nix 14. 15. 19. 20. = Dig. Dec. 6.290.

Furens procella 1. Nocte S W 4^x — 2 p. m. S W b W 4.

Procella 3 S W 4_x — 5 W 4_x Veſperi — 6 primo mane W S W 4.

——— 20 ante lucem N W b N 4 — 21 toto die S S E 4. cum enormi pluvia, quæ omnem penitus nivem colliquabat; iſto etiam die fulgura & tonitrua graviſſima.

Nebula fœtidiſſima 27. W S W 1_x.

☿ Altitud. maxim. 31. 30,0. N W 1^x.	}	media 29.4.
— — minim. 22. 28,8. S S W 3^x.		
Dies frigidiſſim. 19. 80. E N E 1.	}	media $61\frac{25}{30}$.
— tepid. 8. 49. S W 3.		

Crebræ adhuc *variolæ*: *pleuritides*: *peripneumoniæ*; *rheumatiſmi* paſſim: Febres *petechiales* aliquæ adhuc, tuſſis vehemens, & *aſthma* grave plurimos premit: morbus colicus frequentiſſimus, hunc tamen alvus cita admodum & bilioſa brevi ſolvit.

Tota

Tota pluviæ Quantitas Anno MDCCXL. Dig. Dec. = 24.042.

Nova Luna 6. JANUARIO. *Plena Luna* 20.

Ab initio menſis ad diem ſextum ſpiravit Caurus, inde ad decimum quintum frigidiſſimus Boreas, tunc Libs pluvius irruit, a viceſimo ſexto tamen ad finem usque fremuit ſubinde Vulturnus — Medio menſe acerrimum gelu, aërque valde ſiccus; dum autem Africus perflavit, factus eſt humidiſſimus, liqueſcente prorſus gelu.

Pluvia 2. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. 27. 28. 29. Nix 10. 12. 14. = 1.936. Dig. Dec.

Procella 27. Nocte & toto die ſequente S E b E 4.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,3. N W 1. } media 29. 8.
— — minim. 16. 28,9. S S W 3.

Dies frigid. 15. 79. E N E 1x. } media 61.$\frac{22}{31}$.
— tepid. 22. 52. S W 3x.

Variolæ frequentes etiamnum, perplurimi colica laborant, multi ſane ex uſu *pomacei* novelli, haud pauci vero a ſuperabundante bile; omnes liquida citaque alvus exercet, nunc bilioſa valde, nunc mucoſa. Multi acuti pectoris morbi; anginæ & *rheumatiſmi* frequentes. *Apoplexia* & *epilepſia* paſſim.

Tabidi pulmonarii jam peſſime ſe habent, aucta nempe plurimum tuſſi & gravitate ſpirandi.

Febris *petechialis* jam paulo magis ſævit.

Fœda admodum ſcabies dominatur maxime inter popellum, obſtructis nimirum cutis ſpiraculis, a gravi longoque frigore, detinetur mate-

ria,

ria, quæ perſpirare debebat, unde Glandulæ *miliares* obſerantur atque roduntur tandem — In frigidis regionibus & tempeſtatibus ſemper graſſatur *ſcorbutica* lues, denſata plurimum cute, ac retenta nimium ſalina corporis fuligine — annon hinc hujus *prophylaxis*, annon hinc cura ex facili elicitur? Multo facilius utique curatur per æſtatem quam durante hyeme aſperiore.

Nova Luna 4. FEBRUARIO. *Plena Luna* 19.

Sublime utplurimum ſtetit *mercurius* in *Baroſcopio* hoc menſe, idque etiam initio, licet Vulturnus nonnunquam flavit, imo & ipſe Auſter; aër autem tunc fuit humidus valde & craſſus *; a decimo octavo tamen ad finem usque frequens ventus borealis *atmoſphæram* tenuem fecit, perquam frigidam, & multo ſicciorem.

Pluvia 1. 5 — 7. 10. $\overline{14}$. 15. $\overline{16}$. $\overline{17}$. 18. 19. 26. Dig. Dec.

Grando multa 15. 16. 17 = 1.456.

Barometer fuit ad 30. 5 ** ſeptimo etſi ventus S S E 2^x.

Maxima vero tunc nebula. — Procella 16 mane S 4x.

Fulgur & tonitru veſperi. Quam maximus halo circa lunam 11. H. 9. p. m. S W b W 1.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,6. E N E 1.	— — minim. 16. 29,2. S b W 3.	media $29.9\frac{5}{28}$.
Dies frigid. 24. 72. E N E 1.	— tepid. 6. 53. Malacia.	media $59\frac{9}{28}$.

Multæ adhuc *variolæ*: *rheumatiſmi*, *peripneumoniæ*, *pleuritides*, & veræ & nothæ paſſim. Tuſſes

* Vid. Vol. I. p. 181. ** Vide Vol. I. p. 181.

ſes vehementes, & diri admodum *aſthmatis paroxyſmi* frequentes: hinc tempeſtas fuit maxime noxia tabidis, nam tuſſim movet Boreas, pulmones vero conſtringit ac ſputa ſupprimit — *Colica* & *diarrhœa*, ſeu tormina ſæviunt plurimum.

Durat usque febris maligna, inter nautas vero præcipue, & maxime in *noſocomiis*.

Nova Luna 6. MARTIO. *Plena Luna* 21.

Præalta fuit *Barometri* ſtatio toto *Martio*, ventus interea perpetuus Orientem inter & Septentrionem; aër vero ſicciſſimus ac frigidus valde, gelu frequens admodum, imo ad finem usque menſis aſperum: per totum ne vel guttula pluviæ.

Dig. Dec.

Nix 18. 19. Grando 28 = 0.072.

Maris æſtus ſuppreſſit maxime Boreas longe frequens, paululum etiam magna *Barometri* altitudo *. Hoc ſane perpetuum eſt, quod adventante procelloſa, pluviaque tempeſtate & ſonitus maris permagni, & æſtus enormes præcedunt, quinimo portendunt, his in oris ſaltem; contra durante apricitate, ventoque boreali, minimi ſunt ſemper & fluctus & æſtus maris.

AB. 5. H, 9. N N E 1. — levis 9. H. 8. E. 1^x — 21. Veſperi E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,5. N E 1. } media $30.0\frac{9}{31}$.
— — minim. 31. 29,6. N 1.

Dies frigid. 30. 68. E N E 2. } media $56\frac{19}{31}$.
— tepid. 9. 50. E b S 1^x.

Variolæ ubique *epidemicæ*, plerumque tamen paulo mitiores, niſi inter nautas, quorum plures quidem pereunt, una forſan conſpirante febre mali-

* Vide Vol. I. p. 17.

maligna, quæ permanet adhuc: credo etiam quod *ſcorbutica* lues, qua hoc genus hominum jam maxime afficitur, variolas magis exitiales reddit: haud raro mictus adeſt cruentus, interdum ſputa ſanguinolenta.

Plurimæ *pleuritides* ac *peripneumoniæ*, eæque vehementes admodum *—ſævit abunde *rheumatiſmus* & arthritis, nec infrequens eſt gravis angina *—ſæviſſimum *aſthma* quosdam diu ac crudeliter premit—Tuſſis importuna valde & laborioſa plurimos—Horum omnium fere ſanguis extractus eſt perquam tenax. *Phthiſici* haud pauci ſubito abripiuntur.

Nova Luna 4. APRILI. *Plena Luna* 19.

Manet usque *atmoſphæræ* conſtitutio ſicca valde & frigida; initio menſis gelu & maximæ pruinæ; ventus Aquilonius ſæpius hoc menſe, ſub finem vero ab Oriente ſpirabat, aër interim tenuis & maxime ſiccus, medio autem largiſſimæ rorationes—Sub finem multa pluvia apud *Totneſs*, *Dartmouth*, *Kingsbridge*, &c. hic ne vel guttula.

Dig. Dec.
Pluvia 1. 5. 8. $\overline{9}$. $\overline{10}$. 20. 21 = 0.452.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,4. N 1.
— — minim. 1. 29,5. N 1^x. } media $29.9\frac{24}{29}$.
Dies frigid. 2. 64. N 1.
— tepid. 14. 41. Malacia. } media $47\frac{14}{29}$.

Variolæ quaquaverſum *epidemicæ*; *pleuroperipneumoniæ* frequentes valde: *aſthma*, tuſſis vehemens

* Ὅταν χειμέριον γένηται ἦρ καὶ ὀπισθὸ χειμνῶ, χειμεριναὶ καὶ αἱ νοῦσοι, καὶ βηχώδέες, καὶ περιπνευμονικαὶ, καὶ κυναγχικαί. *Hippocrat.* de Humorib. Sect. 7.

hemens, verbo & acuti & *chronici* pulmonum morbi invalescunt maxime: haud pauci sanguinis sputo corripiuntur; permulti *phthisici* ad plures abeunt.

Plurimæ Febres putridæ, sæpe cum eruptione *miliari*, sæpe cum *petechiis* in australi *Damnonia*— Sedulo inquirens has plerumque esse propagines febris nauticæ contagiosæ invenio, ea nempe loca adeunte uno, alterove nauta convalescente: parum adeo tutum est recipere ex febre contagiosa recuperatos: diu sane vestibus adhæret morbi seminium.

Nova Luna 4. MAIO. *Plena Luna* 19.

Ineunte & exeunte mense aër erat maxime siccus, medio autem densus & paulo humidior; quippe frequens decidit imber diem quartum inter & undevicesimum, postea vix guttula pluviæ; afflavit sæpe Vulturnus, Aquilo tamen initio, sub finem Caurus. Ros erat subinde uberrimus, a vicesimo præcipue.

Erucæ innumeræ hortis sunt infensissimæ.

Pluvia 5. $\overset{\prime}{\overline{6}}$. 7. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. 10. 13. 15. 17. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. 19. Dig. Dec.
=0.928.

Procella levis 19 mane SSE 4^{x}. Imbres gravissimi 30 ad Septentrionem hic nulli.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,1. E b S 1. ⎫
— — minim. 18. 29,1. S W b W 2^{x}. ⎭ media $29.6\frac{2}{3}$.

Dies frigid. 14. 52. N b E 1^{x}. ⎫
— calid. 27. 24. N N W 1. ⎭ media $37\frac{22}{30}$.

Vix unquam memini *variolas* magis ubique grassantes; *Rubeoli* passim, seu *rossalia Frid. Hoffmanni.*—Angina, tussis, *asthma* frequens. Febres

bres quædam tertianæ *, lentæ quædam ac *nervosæ*, plures *petechiales*; jam autem multo magis floridæ sunt maculæ.

Nova Luna 2. JUNIO. *Plena Luna* 17.

Ventus hoc mense varius, Zephyrus autem prævaluit: aër plerumque crassus; fervida admodum sub finem tempestas.—Vis immensa erucarum omnium generum omnia fere olera devorant: Cicadæ innumeræ, muscæ infinitæ ac asili pecora maxime infestant.

Pluvia $\overline{2}$. 3. 6. 7. $\overline{8}$. 9. 16—18. $\overline{19}$. 20. $\overline{21}$. 24. $\overline{26}$. 27 = 1.250. Dig. Dec.

Lumen insolitum 29. H. 11. p. m. Arcus nempe igneus lucidus valde ab horizonte prope S E ad gradus saltem nonaginta projectus.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,0 N W 1. — — minim. 8. 29.3 W S W 2. } media 29. $6\frac{15}{28}$.
Dies frigid. 10. 34. W b N 1x. — fervid. 29. 18. S E 1. } media $27\frac{22}{28}$.

Variolæ maxime *epidemicæ* longe lateque permultos occidunt; hic tamen non sunt adeo lethales, nisi accedunt *petechiæ*. Aura ** subfrigida & potio subacida liberalis est *variolosis* nunc maxime necessaria, brevi aliter suffocantur; teterrimus enim jam est odor confluentium *variolarum*: neque hoc inter mala signa numerandum est, modo cætera favent. Levis febris *rubeolosa*, seu pustulata passim. Anginæ, & faucium tumores crebri. Febres nauticæ sparsæ.

Nova

* Consule quæ dixi Libr. de Febribus Cap. II.
** Consule eundem librum Cap. de Variolis.

R

Nova Luna 1. JULIO. *Plena Luna* 17. *Nova* 31.

Torrida valde & aridiſſima tempeſtas omnia fere aduſſit, vix viridem vides herbam niſi in pratis humidiſſimis, matura tamen hinc meſſis & opima, frumentum optimum. — Menſis initio venit ab Oriente ventus, poſt ſeptimum ab aquilone ad viceſimum usque, inde ad finem parum erat conſtans. Ros plurimus omni fere nocte. Innumerabiles garrulæ cicadæ: Muſcæ & aſili armenta vexant admodum.

Quamvis *atmoſphæra* eſt ſicciſſima, ut *hygroſcopia* monſtrant, levi tamen fumo offuſcata videtur, quod quidem haud raro per ſiccas valde & apricas tempeſtates accidit *.

Dig. Dec.

Pluvia 5. 6. 16. 18. 20. 25. 28. 29 = 0. 764.

Fulgura 3 nocte E S E 3. Tonitru quoque e longinquo. Permagnum lumen boreale & lucidum valde, effulgente licet luna, 12. per totam fere noctem, N 1.

☿ Altitud. maxim. 9. 29,9. N N E 1^x.
— — minim. 5. 29,3. E S E 2^x. } media $29.5\frac{8}{27}$.

Dies frigid. 20. 30,0. N 1.
— fervid. 14. 14. N 1_x. } media $22\frac{4}{27}$.

Dies valde fervidæ 1. 7. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 24. 28.

Variolæ undique. Febres multæ putridæ magna cum oppreſſione præcordiorum, arida lingua, ac Urina valde bilioſa. Cholera & *diarrhœa* valde frequens; porracea, nigra, ſæpe rejiciuntur; Tormina plerumque ſæviunt multum, bilis ſubatræ plurimum dejicitur. Ob æſtum enormem

* Vide Obſervat. Menſe *Junio* 1740.

mem omnes maxime debilitantur ſudore profuſo pene digeſti.

Non ſolum humidiſſima ſanguinis diſſipat fervida tempeſtas, ſed & ejus partem maxime actuoſam, vim porro fibrarum vehementer enervat. Quid inde? reſtat craſſior atque ſegnior moles humorum, unde in vaſis *meſeraicis*, hepate, ſplene, & ubicunque tardior eſt, ex ipſa lege naturæ, ſanguinis motus, obſtructio facilis oritur & prompta nimis. Atqui cum & ipſe calor immodicus ſales oleaque corporis torreat quotidie & exacuat, fit major in dies majorque humorum acrimonia, inde bilis acerrima: hinc cholera, hinc tormina ſæviſſima, hinc putridæ febres— Quid igitur? diluendus eſt affatim ſanguis, demulcenda quoque perpetim hujus acrimonia. „Faciam utique, aſt quo bibitur plus, eo ſudatur „amplius.„ En & hujus mali remedium ſine vel medicinæ tædio; admiſce modo vini rubri generoſi aliquid potioni dilutæ, mirabere ſane expertus tantilli tantos eſſe effectus; conſtringit nempe vaſcula, cutis coarctat meatus, & confirmat humores: epoto tantum uno, alterove vini rubri Gallici, aut Portugallici cyatho, vidi multoties profuſos extemplo ſedatos ſudores, etiam in ipſis febribus colliquantibus. — Cave tamen, cane pejus & angue, infuſum *theæ*, calidosque liquores; nec verum interea, dum corpus æſtuat, perfrigidi poculi pœnas lue.

Plena Luna 15. AUGUSTO. *Nova Luna* 29.

Sicca fuit ſatis & calida, imo nonnunquam fervida, tempeſtas hoc menſe, unde meſſis lætiſſima ac fœcunda valde, nec tamen defuit tempeſtiva pluvia, quæ ſolum, exuſtum prorſus, re-

creavit maxime, ita ut ſub finem *Auguſti* renovata quaſi viridisque videretur facies agrorum.

Ventus fuit varius, ſæpius e Septentrione, qui cœlum ſemper ſudum & plerumque calidum fecit.

Pluvia 2. 5. 6. 7. 13. $\overset{''}{\overline{19}}$. $\overset{''}{\overline{20}}$. $\overset{'''}{\overline{21}}$. 22. 25. Dig. Dec. $\overset{''}{\overline{}}$

20 = 2 140.

Immenſæ interdum rorationes. Erucæ & cicadæ innumeræ.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,0. N E 1.	— — minim. 21. 29.2. S W 1.	media $29.6\frac{16}{28}$.
Dies frigid. 25. 36. E S E 2.	— fervid. 10. 20. N 1.	media $27\frac{26}{28}$.

Variolæ adhuc maxime *epidemicæ*, jamque multo pejores, maculis lividis ſcilicet haud raro ſtipatæ. Febres putridæ, perlongæ (*meſenteriacæ* forſan) plurimæ inter popellum atque nautas præcipue; quædam vero valde *phreneticæ*, hæ autem multo citius jugulant. His tumidus eſt plerumque venter & aſtrictus; retenta ideo in viſceribus bilioſa colluvie, lenibus purgantibus commodiſſime fugantur; parum certe proſunt ſudores, minime vero præmaturæ, & ipſo morbi initio erumpentes, qui certiſſime fere ſupprimunt urinam & alvum, obrepente mox phrenitide. Mirum eſt utique, quam multum atræ bilis * *ἄνω καὶ κάτω* ejicitur ſæpe. Sub finem menſis angina (plerumque mucoſa) frequens admodum, dentium quoque dolor, fauciumque tumores multis infeſti ſunt. Cholera & *dyſenteria* graſſatur plurimum; idque ſemper fere accidit poſt æſtates præcalidas,

* Ἡ *μέλαινα χολὴ τȣ̃ φθινοπώρου πλείστη τὲ καὶ ἰσχυροτάτη ἐστίν*. *Hippocrat*. de Natur. Hominis, Sect. 25.

calidas, non ſolum ob bilem aduſtam acresque factos corporis ſuccos, ſed adventante ſubito autumnali frigore patula cutis nimium cito occluditur, unde, quod perſpirandum erat, ad interiora ruit.

Plena Luna 14. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 28.

Quanquam & calida fuit *atmoſphæra* & ſicca menſis initio, pluvius tamen & procelloſus Auſter, ſeptimo adveniens die, mutavit prorſus aëris temperiem; viceſimo tepida valde & pulchra tempeſtas recurrit, flante plerumque ab Oriente vento, ros interim perplurimus; ad finem Auſter iterum pluviaque.

Cicadæ adhuc infinitæ inter herbas, jam virides, lætiſſime garriunt.

Pluvia 4. 7. 8. 9. 10. 14. 15—18. 28. 27. 28. 30 = 2.756. Dig. Dec.

Procella 7 prima luce S S E 4—13 E 4. maxima procella apud *Londinum* & oras *Angliæ* boreales ˣ8 die.

Fulgura 24 veſperi. *AB.* magna ad multam noctem durans 21 N E 1—27 H. 9 p. m.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,1. N E 1. — — minim. ˣ8. 28,5. S b E 3ˣ.	media 29.5 $\frac{14}{26}$.
Dies frigid. 30. 41. N W 1. — calid. 23. 26. E S E 1.	media 32. $\frac{2}{26}$.

Variolæ usque graſſantur. Febres *ſynochæ*; nec non intermittentes quædam *anomalæ*, quæ vero typum multo magis regularem ſervant poſt leniorem alvi fluxum, ſive arte, ſive ſponte productum: Vomitu repetito ſæpe eliduntur penitus.

Perplurimi tumore faucium dentiumque dolore & aurium vexantur; crebro inde in meatu auriculari abſceſſus: Aliqui angina gravi corripiuntur.

Diarrhœa & *colica* frequens, quibus medela facilis ex *rhabarbaro catharſis* & repetita, fortior utique dira tormina plerumque movebat.

Plena Luna 13. OCTOBRI. *Nova Luna* 28.

Haud parca cadente pluvia per *Octobris* initia atmoſphæra facta eſt longe humidior, atqui nono ortus ab Oriente ventus ad decimum octavum duravit, cœlumque fecit apricum plerumque ac ſiccum; inde Libs, mox Vulturnus, multam demiſit pluviam.

Pluvia $\overline{1}^{\prime}$. $\overline{3}^{\prime}$. 4. $\overline{5}^{\prime\prime}$. 6. 7. 9. 13. 15. 19. 20. $\overline{21}^{\prime}$. $\overline{22}^{\prime}$. 24. $\overline{25}^{\prime\prime\prime\prime}$. 26. $\overline{28}^{\prime\prime\prime\prime}$. 30 = 3.498. Dig. Dec.

Procella 21 nocte S W 4_x — 25 noctu S E b S 4.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,2. E N E 1.		
— — minim. 21. 29,0. S W 4_x.	} media 29.5$\frac{3}{31}$.	
Dies frigid. 18. 50. E b N 1.		
— tepid. 7. 36. S W 2.	} media 43$\frac{16}{31}$.	

Variolæ paſſim: multæ febres putridæ, ac *catarrhales*; fluxiones porro & tumores faucium levi quaſi cum angina frequentes, ſæpius omnino ſine febre. Multi *aſthmate* premuntur. Puſtulata febricula (*the Chicken and Pigs or Swine's Pox*) plures infantes ac puerulos corripit; ſæpe abeuntibus veſiculis ſtigmata linquuntur quaſi a *variolis*; quod quidem haud parvam denotat humoris acrimoniam, adeoque poſtulat purgantia idonea atque demulcentia. — Turpiter perſæpe falluntur aniculæ

aniculæ, dum hujusmodi ſtigmata pro veris *variolarum* veſtigiis jactitant.—*Variolæ* quippe & mora, & maturationis modo, ab his longe diverſæ ſunt —abeunt nempe *rubeoli* tertio, vel quarto, *variolæ* autem non niſi, licet quam citiſſime, poſt diem octavum.

Plena Luna 11. NOVEMBRI. *Nova Luna* 27.

Eurus initio, Aquilo ſub finem prævaluit, Boreas interdum, ſæpius tamen Libs & Auſter pluvioſus; aër fuit plerumque craſſus valde ac tepidus, ad finem autem rigidum gelu invaſit.

Pluvia 1. 6. 7. 8. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26 = 4.024. Dig. Dec.

Grando 23. Procella 19. p. m. S W 4x— gravis 25 nocte S W 4x.

Fulgur & tonitru ad mediam noctem ab H. 8. p. m. 6. S W 2.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,4. E N E 1. } media $29.8\frac{16}{30}$.
— — minim. 23. 29,2. S W b W 3. }

Dies frigid. 30. 66. N E 1. } media $52\frac{4}{30}$.
— tepid. 6. 41. W S W 2. }

Variolæ ſparſim—Jam ingruunt *morbilli*, utplurimum quidem benigni: Febre puſtuloſa, & *rubeolis* pueri perplurimi corripiuntur —Videtur adeo jam ineſſe ſanguini *diatheſis* quædam peculiaris ad exanthemata gignenda, quod ſæpe ſane notatur; *variolis* nempe, *morbillis*, papulis, & omnium generum puſtulis, una graſſantibus—Forte acris & bilioſa colluvies, quæ menſe *Julio*, *Auguſto*, & *Septembri* inteſtina torquebat, nunc tendit ad cutim—Anne deducenda hinc eſt indica-

tio curandi per ſudores, veſicantia, &c. in febribus per talem conſtitutionem ſævientibus?

Febres lentæ *nervoſæ* ſparguntur, item *peripneumoniæ* nothæ. *Aſthma*, angina, *rheumatiſmus* frequens.

Tuſſes & deſtillationes permultos laceſſunt cum tumoribus faucium, dentiumque doloribus, ſæpe admodum acerbis.

Plena Luna 11. DECEMBRI. *Nova Luna* 26.

Ineunte menſe aër erat craſſus valde, humidus ac ſubtepidus, poſt octavum vero multo frigidior, ad finem frigidiſſimus: Boreas perflavit ſæpiſſime, Vulturnus frequenter, præſertim menſis initio, Auſter interdum. Maxima fuit *atmoſphæræ* mutatio die ultimo, mane nimirum omnia rigidiſſimo conſtricta gelu, veſperi pluvia perpetua *Thermometro* a Gr. 80 ad 65 aſcendente, irruente Vulturno.

Pluvia 1. 5. 6. $\overline{8}$. 9. 10. 15. 17—19. $\overline{20}$. 21. $\overline{31}$. Nix 25. $\overline{29}$. Grando 9 = 1.070. Dig. Dec.
Nivis plurimum erat difflatum.

☿ Altitud. maxim.	1. 30,2.	E b S 1.		media $29.7\frac{16}{30}$.
— — minim.	9. 29,4.	W N W 1x.		
Dies frigidiſſim.	31. 80.	Mane E N E 1x.		media 63.
— tepid.	7. 50.	S S E 2x.		

Etiamnum *variolæ; morbilli* frequentes; anginæ, *pleuritides*, *peripneumoniæ*, & veræ & ſpuriæ, plurimæ: *rheumatiſmi* atque *aſthmatis paroxyſmi* vehementes multos corripiunt. Corycæ, deſtillationes, tuſſes, dentium dolores fauciumque, colli, ac capitis tumores permultos affligunt undique.

Tota

Tota pluviæ quantitas Anno MDCCXLI. fuit Dig. Dec.
=20.354.

Plena Luna 9. JANUARIO. *Nova Luna* 25.

Ipso anni principio horrida tempestas, procella, pluvia, grando, fulgura, tonitru; nec multo lætior fuit totus hic mensis, quippe nimbosus admodum & squalidus: a 13. ad 20 perpetua fere procella, aër interim humidissimus ac valde nebulosus; tunc Eurus paululum dispulit nubes; mox autem Libs turbidus recurrit; ipso *Januarii* exitu Corus: a septimo ad decimum acre gelu.

Pluvia $\overline{1.}^{'''}$ $\overline{2.}^{''}$ 3. 4. 6. $\overline{11.}^{'''}$ 12. $\overline{13.}^{''}$ $\overline{14.}^{''}$ 15. $\overline{16.}^{'}$ 18—20. 24—27. $\overline{28.}^{''}$ 29. 30. Grando 1. 2. 17. Nix 7 p. m. E N E 2^x= Dig. Dec. 3.520.

Procella 1. S W 4—2 primo mane W S W 4_x —gravis tota nocte 13 S W 4^x—14 a. m. S W 4—15 W b S 4_x—16 S W 4—19 S W 4—28 S W 4.

Miror *Barometri* altitudinem tantis furentibus procellis.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,2. E 1. — — minim. 14. 28,8. S W 4	media $29.6\frac{7}{30}$.
Dies frigid. 10. 74. N N E 1^x. — tepid. 19. 50. S W 4.	media $57\frac{29}{30}$.

Variolæ frequentes, *morbilli epidemici*: Pleuritides, peripneumoniæ, anginæ, permultæ; arthritide & *rheumatismo* plurimi plectuntur.

Sub finem *morbillorum* sæpius accedit sævissima tussis atque peripneumonia, quæ morbum haud parum fatalem reddit: quamprimum hæc

invadit, ſanguis eſt protinus mittendus, qui plerumque eſt viſcidus admodum & tenax: idque fere notatur in omnibus febre acuta, hac tempeſtate, laborantibus; utique haud boni eſt ominis, ſi fluidus ſit & floridus nimium, quod anginoſis accidit interdum & peripneumonicis, atque utplurimum peſſime ſignificat.

Plena Luna 8. FEBRUARIO. *Nova Luna* 23.

Quanquam per initia menſis blanda fuit ſatis tempeſtas, advolans tamen octavo Boreas, aërem fecit multo frigidiorem; poſt 13 ventus varius, 20. autem Boreas recurrit cum aſpero gelu ad finem fere perdurans. Aër fuit perſiccus & valde frigidus; *Barometri* ſtatio præalta.

Pluvia 3. 4. 6. 12. 13. 15. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. $\overset{\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. Nix 11. 18. $\overset{\prime}{\overline{22}}$. 23. 24. Grando 21. 22 = Dig.Dec. 1.200.
AB. 20. N. 1. Procella 6 Nocte W S W 4_x.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,4. E N E 2. } media $29,9\frac{13}{26}$.
— — minim. 19. 29.4. S W 2.

Dies frigid. 28. 68. E N E 2. } media $61\frac{14}{26}$.
— tepid. 1. 54. W 1.

Morbilli epidemici, *variolæ* paſſim. *Rheumatiſmus*, & *pleuropneumoniæ* multos corripiunt, tuſſes ac tonſillarum tumores plurimos: Sæva arthritis, & *aſthma* grave frequens admodum. Diu ſpirante vento a plagis orientalibus * aſthmatici ſemper peſſime ſe habent; imo novi plures, qui, etſi lectulo incluſi, talem ventum mox adventantem præſentiunt, atque prædicunt.

Tabifica tuſſis, & fœda ſcabies plurimos equos conſumit, ac jugulat.

Plena

* Vid. Not. F. 1728. Vol. I. *de Aëre & Morbis Epidem.*

Plena Luna 10. MARTIO. *Nova Luna* 25.

Siccus maxime & frigidus fuit totus hic menſis, aër tenuiſſimus, vix imberculus aliquis, nix nulla, perpetuus ſpiravit ab Oriente ventus ad Septentrionem plerumque vergens, hinc acre ſæpe gelu maximæque pruinæ; minimi vero maris æſtus, at alta ſemper *Mercurii* ſtatio — Sub finem Martii graves ruebant imbres ad Orientem, hic nulli.

Dig. Dec.

Pluviola 26. 27 = 0.016.

Levis *AB*. 5. Veſperi N N W 2 — maxima 15. H. 9. N b E 1 — 16 H. 10 N b E 1 — 24 H. 8. p. m. E N E 1x.

Zona lucida ſubflava, ad modum iridis quaſi a N E ad S W. extenſa, tranſiens porro per ipſum lunæ corpus Die 6 H. 9. p. m. N b E 1.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,5. N E 1. } media $30.0\frac{18}{29}$,
— — minim. 21. 29,8. E S E 1. }
Dies frigid. 1. 68. N E 2. } media $57\frac{27}{29}$.
— tepid. 31. 51. N b W 1. }

Sparſæ *Variolæ*, *morbilli epidemici*, haud raro lethales: jam & pectoris & pulmonum morbi ſæviunt admodum; pulſus eſt multum incitatus & valde durus, ſpiritus difficilis, & inter tuſſiendum acutiſſimus dolor, ſputa denſa, tenacia, raro ſanguine tincta — Sanguinis miſſio, & potio diluta, ſubtepida, liberalis, ſola fere fuere remedia, nitro plurimo adjecto.

Tuſſes, *catarrhi*, dentium dolores ac faucium, omnes fere infeſtant: Angina vero & *rheumatiſmi* plures: Aſthma pertinax & grave haud paucos premit; longi & ſævi arthritidis *paroxyſmi*.

Omne

Omnes pene equi, niſi ſtabulis bene curantur, ſcabie ac purulenta tuſſi vexati tabeſcunt; plurimi pereunt.

Plena Luna 8. APRILI. *Nova Luna* 23.

Ineunte *Aprili* tempeſtiva pluvia ſitientes agros rigavit, pauloque poſt grata tellus lætam herbam & flores innumeros protulit, quos fovebat in dies ros uberrimus; his tamen infenſa eſt maxime infinita quantitas erucarum omnigenarum. Poſt undecimum ventus, inter Orientem & Septentrionem fere perpetuus, ſicciſſimam & tenuiſſimam reddidit *atmoſphæram.*

Pluvia $\overline{5}'$. $\overline{6}''$. 7. 8. $\overline{11}'$. 12. $\overline{22}''$. Grando 6. Dig. Dec.

11 = 1.152.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,4. NbW 1.	}	media 29,8$\frac{11}{26}$.
— — minim. 7. 29,0. N W 2.		
Dies frigid. 7. 57.	}	media 46$\frac{23}{26}$.
— tepid. 23. 38. E 1.		

Variolæ plures usque, *morbilli epidemici*, & ſæpe funeſti. *Rheumatiſmus*, angina, pleuritides * peripneumoniæ frequentes; *ophthalmiæ* crebræ—Sanguis febricitantium emiſſus jam fere ſemper eſt viſcidus admodum. Tuſſes graves, raucedines, tonſillarum ac maxillarum tumores perplures afflictant. Tempeſtas eſt tabidis prorſus infenſiſſima: Febres tertianæ aliquæ ** & *hemitritææ.*

Febris putrida contagioſa, ac peſtifera valde, cum ingente virium damno, maxima præcordio-

* Vid. Libr. de Febrib. Cap. II.
** Vid. Lib. de Febrib. l. c.

diorum oppreſſione, tremore tendinumque ſubſultu, vigiliis, delirio, lingua nigra & ſæpe arida valde, faucibus ſqualidis, & halitu fœtidiſſimo, jam apud *Launceſton* ejusque viciniam ſævit admodum, eſtque profecto funeſta maxime—Pulſus vacillat plurimum mox ab initio morbi, idque vel in robuſtis: Urina eſt plerumque lurida, & vapida quaſi, ſæpe ſubnigra & olida, rariſſime aliquid ineſt ſedimenti, interdum vero continet furfuroſa quædam inæqualiter ſparſa: haud raro ſtatu febris erumpunt atræ *petechiæ*, ſæpe papulæ, aut puſtulæ liveſcentes cum oleoſo ſudore ac valde graveolente: Nihil fuit lætius quam floridæ puſtulæ in ipſa morbi ἀκμῇ, nihil funeſtum magis lividis & ſubnigris; meræ maculæ nunquam non aliquid mali denotabant. Alvus nigra, fœtida maxime, & citiſſima, plures ſub finem abripuit: Aliqui phrenitide poſt pervigilium correpti ſunt, plures quaſi veterno, idque ſæpe vel ipſo morbi initio; ſi inſciis his oborta eſt alvi dejectio, certiſſima ſequuta mors eſt, biduo vix exacto.

Genita hæc in carceribus febris, & per comitia provincialia diſſeminata longe lateque, plurimos letho dedit, optimaque ſæpe eluſit conſilia — Certe qui fuere ſanguinis prodigi nimis, ægrum utique, non morbum, jugulabant; perraro enim ſecundam ſanguinis miſſionem toleravit, ſi modo ullam.

Tres tantum hac febre laborantes vidi, utpote tunc haud proſpera valetudine gaudens, brevi domum petere cogebar: Sedulo autem pharmacopolas atque chirurgos de morbo percontans didici, ſanguinem ab ægrotantibus detractum primo fuiſſe rutilum ſatis & valde fluidum, altera tamen vice miſſum lividum ſemper aut nigrum — Hoc ego ipſe profecto notavi, imo vix concre-

tum

tum aliquid in ſanguine cujusdam generoſi, etſi diu ante extracto: Deſideratus hic & a ſuis, & ab omnibus, die decimo tertio interiit ſtupidus, delirus, purpureis maculis & lividis puſtulis aſperſus.

Cui ignota ſunt comitia *Oxonienſia* 1577, atque nupera apud *Taunton* anno 1730, ubi peſtifera mephitis tot tantisque viris mox fuit exitio? —Perfrequens eſt utique generatio febris peſtilentis in anguſtis immundisque carceribus; etiam ipſe aër concluſus in fodinis, ſpeluncis, puteis, tandem evadit exitialis admodum; idque longe citius ſi accedunt quoque plurima animalium *effluvia*, quæ & ipſa porro magis magisque in horas virulenta fiunt, brevique peſtifera maxime *. —*Atmoſphæra* ſtagnans, frequentia hominum polluta, mox valde rancet & ad reſpirationem inepta eſt prorſus: imo aquæ dulcis balneum ſorde cutanea fœdatum putreſcit atque putet breviſſime.—Nec mirum eſt hoc utique, quandoquidem a quolibet adulto homine unciæ quadraginta fere rancidi vaporis quotidie exhalant.

Ocius hæc eveniunt omnia accedente calore; quo magis enim ſales oleaque animalia attenuantur, & exagitantur tepore, eo magis ad putredinem vergunt — Putreſcentium autem animalium corpora, maxime hominum, plus ſemper minuſve noxium contagium diſpergunt; magnas ideo poſt ſtrages, putreſcentibus nempe cadaveribus, febres peſtilentes ſæpius graſſantur.— Carnis putrefactæ fœtor nobis eſt plane intolerabilis,

* Mirabilis ſane eſt hiſtoria apud *Lanciſium* (Lib. 1. Cap. 6. de repentinis mortibus) cujusdam juvenis, protinus extincti, dum effoderet quercum antiquam, cujus in caverna magna prægrandis ſerpens latitabat.

bilis, monente ſcilicet natura, ut hunc quam maxime vitemus—Profecto cum valde putidum expirant odorem ægrotantium corpora, a contagione ſummopere cavendum eſt, nam noxia admodum ſpargunt *miaſmata:* id in *variolarum* maturatione præcipue notatur, tunc enim maxime fœtent, & longe longeque magis ſunt contagioſæ, quam per initia morbi, ut omnibus notum eſt.

Purgandus eſt ergo frequenter, atque ventilandus, corruptus carcerum, navigiorum, ac *noſocomiorum* aër, ubi plurimi congeſti ſunt homines, ne longiore mora fiat peſtiferus—imo & ſi ſit aliquatenus pollutus fumis idoneis corrigendus eſt, quos inter utiliſſimus eſt aceti & camphoræ vapor.

Commodiſſima porro erit hæc aëris purgatio in ædibus privatis, ubi ægroti decumbunt *, apertis ſcilicet ſubinde feneſtris, accenſis focis, &c. inde namque non tantum illi, ſed & miniſtrantes, puriorem reſpirabunt auram.—Memini equidem haud raro me fuiſſe gravitate capitis, nauſea, languore valde affectum, dum per duas, treſve horas febre maligna laborantes viſitaſſem, mox vero refectum prorſus obambulando in aëre aprico, aut equitando. Si hoc non datur acre acetum, camphora imbutum, olfacito ſubinde, atque expue ſæpiſſime ſalivam.

Plena Luna 8. MAIO. *Nova Luna* 23.

Per *Maii* initia Eurus perflavit, isque fortis admodum, a 16. autem ad 24. Libs pluvioſus *atmoſphæram* humectabat plurimum, quæ fuerat ante ſicciſſima. Non tantum agros irrigando gratiſſimæ fuerunt hæ pluviæ, ſed & inſuper erucas per-

* Vid. Lib. de Febrib. Diſſert. de Variolis.

perimendo; graſſabatur enim plurimum tunc temporis iſta peſtis herbarum. Porro maximum impendebat ſegeti nocumentum a novo quodam genere erucarum nigrarum (erant autem robuſtæ & prælargæ) hæ agmine vaſto a montibus, torrentis ad inſtar, ruentes totos devaſtabant agros. Amœniſſimus plane ac inſolitus eſt telluris ornatus, flores infiniti!

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{6}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{7}}$. 15. 16. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. 18. $\overset{\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{20}}$. 21 — Dig. Dec.
24. 30 = 2.364.

Procella 4 E b S 4 — 5 E S E 4 — 6 Mane E S E 4_x. Halo quam maximus circa lunam 5. H. 9. p. m. E S E 4.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. E b S 2. — — minim. 21. 29,4. S W 3.	media $29.6\frac{26}{30}$.
Dies frigid. 5. 48. — tepid. 24. 32. S S W 2.	media $38\frac{17}{30}$.

Morbilli valde *epidemici*; *variolæ* & peripneumoniæ frequentes: Tuſſis & *aſthma* perplurimos infeſtant, multi tabidi moriuntur; multi Hydrope laborant. Febris quædam *Catarrhalis* & *Rheumatica* paſſim proſerpit, in qua lingua ſubatra eſt aut fuſca & valde ſqualida, ora *aphthoſa*, halitus teter, urina lurida, pulſus celer, mollis, ſubmiſſus, crebro etiam *petechiæ* lividæ, tuſſis parva eſt, at magna præcordiorum oppreſſio — Mihi quidem videtur ſpecies quædam peripneumoniæ nuper maligne graſſantis.

Plena Luna 7. JUNIO. *Nova Luna* 21.

Ne vel guttula pluviæ decidit diem ad uſque viceſimum *Junii*, aër interim fuit maxime ſiccus & cali-

calidus, ventus orientem inter & Arctum; post autem Auster haud parum pluviæ demittebat.

Pluvia 20. 21. 22. 23. 25. 26. 27. 28. 29. Dig. Dec.
30 = 2.020.

Permagnus halo circa lunam 3 H. 10. p.m. NNE 2. Fulgur & tonitru 25 vesperi.

☿ Altitud. maxim. 4. 30, 1. N E 2_x. — — minim 26. 29,3. S W b S 1. } media 29.6$\frac{16}{30}$.
Dies frigid. 3. 32. N N E 2. — fervid. 13. 17. N 1_x. } media 25.

Morbilli sunt valde *epidemici*, & sæpe funesti, tussi admodum violenta consequente, ac febre quasi peripneumonica, quæ plurimos jugulat infantes. Ubi cuticula aspera fit valde & furfure velut aspersa quarto, vel quinto ab eruptione die, fausti est ominis; e contra ubi maculæ & papulæ luridæ sunt, aut lividæ, malum omnino — Febris putrida passim sæpe cum pustulis rubris ardentibus, sæpe cum permagnis *petechiis*.

Anginæ, pleuritides, peripneumoniæ, magis jam quam solent frequentes hoc anni tempore — *Ophthalmiæ* plures porro, & tumores capitis *erysipelatosi*. — Tussis vehemens *convulsiva*, non solum pueros sed & adultos etiam sæpe invadit, præcipue ad mensis finem — Multi canes rabidi discurrunt.

Plena Luna. 6. JULIO. *Nova Luna* 20.

Ad diem vicesimum quintum *Julii* tempestas frigida, atque plerumque pluviosa, vento fere quotidie variante, Cauro nunc flante, nunc Africo; aër fuit interim crassus ac multo humidior.

Pluvia $\overline{1}$. 2. 3. $\overline{5}$. 7. 9. 10—13. $\overline{17}$. $\overline{18}$. 19.
Dig. Dec..
—21. $\overline{23}$. 24. 25=2.106.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,1. ENE 1.
— — minim. 19. 29,2. SWbS 2. } media $29.5\frac{17}{30}$.
Dies frigid. 26. 38. NNW 2.
— calid. 31. 22. E 1^{x}. } media $31\frac{16}{30}$.

Iidem fere grassantur morbi, tusses tamen sunt vehementiores, haud raro sanguinem exantlant. Haud pauci jam ictero & hydrope laborant: per siccas valde & calidas tempestates biliosum sanguinis principium augetur, mobilissima dissipantur, restant crassiora; hinc obstructio & icterus, hinc hydrops, ruptis nimirum vasis *lymphaticis*; adeoque *ascites* sæpe consequitur morbos arquatos.

Sub finem hujus mensis conjux mea dilectissima occidit hydropica, lugentibus amicis, vicinis, bonis omnibus: mulier sane pia, prudens, venusta! —Erat illa quadragenaria, gracilis, agilis, temperans maxime; atqui paulo infirma, heu & hydropica stirpe nata! nunquam vero antehac vel levissima habuit signa hydropis; nisi quod undecim circiter abhinc menses, dum curru agitata velocius per octo, decemve milliaria domum peteret, intumuêre crura pedesque plurimum — Huius autem brevissima mora, nam postridie evanuit omnino tumor — Vere tamen elapso, post acerbum colicum dolorem, icterico colore fœdata elanguit, emacuit, perparcam reddidit urinam, eamque crassam ac fulvam maxime, imo vel subatram — Tandem tumor aquosus pedes, crura, etiamque abdomen, invasit. Mox ruri se recipiebat, equitabat quotidie, *emeticis*, *catharticis*, *diureticis*,

reticis, saponaceis, deobstruentibus, chalybeatis, breviter optima & idonea medicina (quippe duos tresve medicos perdoctos consultabam) utebatur diligentissime — Multo hinc melius quod ad omnia fere se habebat, ni quod urinam parcam valde, turbidam & subnigram redderet usque. At perbreves hæ induciæ! paulo enim post recrudescebant mala, adeo ut sub finem *Maii* redirent & icterus & ventris crurumque tumor; augebatur porro *Ascites* indies, in tantum utique, ut medio *Junio* decumbentem pene suffocaret moles aquarum, sursum nempe compulso septo transverso — Protinus ideo ad *paracenthesin* confugimus, quam firmo admodum animo perfert: detractus est seri subviridis, ad ignem concrescentis congius quasi cum dimidio — Post duos, tresve dies se mire refectam percipit, imo redit brevi & stomachi & corporis vigor. Rus petit iterum, equitat alacriter, evanescit cutis flavedo, vividi sunt oculi, spiritus facilis. — Lætissima iam mihi spes salutis effulsit; sed enim quam vana! nam vix tribus exactis hebdomadis increvit rursus abdominis tumor ad molem enormem: iterum ergo emissæ sunt aquæ ad eandem fere quantitatem, sed ichorosæ, sed fœtidæ, sed sanguinolentæ minimeque ad flammam coagulantes — Perstabat ex foramine *Trochare* facto, fluxus prælargus humoris subalbidi, purulenti, olidi, quo consumpta peribat optima matrona die *Julii* 27. — Sed quo me rapit dulcissimæ uxoris amor? — Ast! — *Quis desiderio sit pudor aut modus tam cari capitis?*

Ὀλύμπια δώματα ναίει — persequar ad astra.

Plena Luna 5. AUGUSTO. *Nova Luna* 19.

Per totum hunc mensem lætissima tempestas, prospera messis, optimum frumentum; aër fuit

ſiccus admodum ac puriſſimus: ventus plerumque ab Oriente venit, ſæpe haud parum calidus: maxima ſubinde roratio!

Innumerabiles veſpæ, cicadæ, erucæ: multi canes rabioſi.

Dig. Dec.
Pluvia 16. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. 26. 27 = 0.434.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,1. E b N 1. } media 29,7$\frac{2}{3}\frac{5}{1}$.
— — minim. 16. 29,5. S 2^x. }
Dies frigid. 19. 34. E 2^x. } media 26$\frac{2}{3}\frac{4}{1}$.
— fervid. 3. 18. E 1. }

Morbilli adhuc *epidemici*, *variolæ* paſſim, cholera frequens: febres quædam intermittentes, quotidianæ utplurimum: perpauci aliter morbi.

Plena Luna 3. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 17.

Hic quoque menſis fuit plerumque ſiccus, ſed pro anni tempore valde frigidus, imo duodecimo mane glacies ſuper plurima ſtagna, atque pruina maxima per agros; ventus ab Occidente ſæpe vergens ad Auſtrum, ſæpius tamen ad Septentrionem; a 16. ad finem Orientem inter & Septentrionem perſlavit. Ob magnam ſiccitatem omnes fere fontes areſcunt: maximæ rorationes ſæpe ac pruinæ.

Pluvia 2. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. 6. 7. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. 9. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. 11. 14. 27. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{28}}$.
Dig. Dec.
29 = 1.402.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. E N E 1. } media 29.6$\frac{24}{30}$.
— — minim. 29. 29,1. N 2^x. }
Dies frigid. 12. 55. N b E 1^x. } media 41$\frac{1}{3}$.
— tepid. 1. 29. S W 2. }

Cholera, *ophthalmia*, *variolæ*, nec non febres putridæ paſſim: Juniores vermibus infeſtantur maxime.

Febri-

Febriculæ quædam levi cum angina quaſi, tuſſi, dolore dentium fauciumque tumore frequentes valde: ex facili leni ſudore diſcutitur, aut breviter mitiore *catarthico* fugatur. Haud dubio repentinum autumni frigus fuit in cauſa hujus febriculæ, imminuta ſcilicet plurimum *perſpiratione Sanctoriana.*

Morbilli epidemici, ac ſæpe lethales, vehementiſſima tuſſis utplurimum comitatur, unde haud raro peripneumonia ſuffocans ſub finem, interdum ſpumoſum atque ſincerum ſanguinem expuunt; hinc frequenter nimis cita mors aut certa *phthiſis.*—*Diarrhœa* mucoſa, perliquida, enormis *morbillos* ſæpe ſubſequitur; inde abdomen durum & maxime tenſum, at reliqui corporis ſumma macies, tandemque tabes funeſta: idque ſemper fere, ſi atra dejiciuntur & valde fœtida.

Optimum & tuſſis & peripneumoniæ remedium eſt opportuna ſanguinis miſſio, ducta mox leni clyſtere alvo, imo blande purgata; *diacodio* interea licet compeſcere tuſſis ſævitiam, acremque avertere diſtillationem admoto inter ſcapulas *epiſpaſtico; diætam* vero diluentem, mollem, omni carne vacuam inſtituere oportet. Sive derepente recedunt puſtuloſæ maculæ, ſive lividæ aut plumbeæ quaſi evadunt, mox oritur ſumma præcordiorum oppreſſio, anxietas, delirium, &c; tali in caſu linteis, aut pannis calidis protinus confricandum eſt totum corpus, porro ad *cardiaca* idonea confugiendum eſt, qualia ſunt *Lap.* de *Goa*, crocus anglicus, moſchus, camphora, ex *Julapio* temperato, aut vino tepido; nec utique novi meliora, nedum tutiora ubi *morbilli* evaneſcunt, aut minus vividi ſpectantur. Erumpentibus *morbillis* ab aëre frigido madidisque ſudore induſiis ſummopere cavendum eſt, his enim cre-

berrime repercutiuntur *exanthemata*; neque interea æſtuoſo in aëre continendus eſt æger, nec ſtragulis nimium onerandus, nam & ſpirandi difficultatem adaugent, & ſudores immodicos eliciunt, præcipue in adultis, quo nihil pejus—Faceſſentibus porro *morbillis diarrhœa* ingruit ſæpiſſime: hic ſumma opus eſt cautela, nec ſane præpropere ſiſtenda eſt; porrige ſubinde modicam *rhabarbari doſin* cum nuce *Moſchata* toſta, Decoct. C. C. C.—Oryzæ—Fracaſtorii; & miſturam abſorbentem aliquam ex Corall. rubr. lævig. Bolo Armena & Aq. Cinnam. tenui confectam exhiberi jubeo.

Plena Luna 3. OCTOBRI. *Nova Luna* 17.

Magna iam incipit cœli mutatio, plurima nempe ruente pluvia, furente quoque procella, & per initia, atque menſis exitum: medio tamen apricitas, Borea plerumque flante a 15. ad 22: *Atmoſphæra* multo fit craſſior ac humidior.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{2}}$. $\overset{\prime}{\overline{3}}$. 4. $\overset{\prime\prime}{\overline{5}}$. 6. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. 9. 10. $\overset{\prime\prime}{\overline{13}}$. 14. 16. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. 25. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{26}}$. 27—29. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{30}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{31}}$. Grando 3. $\overset{\prime}{\overline{27}}$. 31 = 4.960. Dig. Dec.

Maximus maris æſtus & procella veſperi 2. W S W 4 procella 3 primo mane & a. m. N W 4, Nox procelloſa 5. W S W 4_x item 7 S S W 4_x—porro 26 W N W 4. Procella cum fulgure 27. primo mane—29. Nocte S W b W 4—30 S W b W 4—31. p. m. S S W 4. Glacies 20. 21. 29.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,2. E N E 1^x.
— — minim. 3. 28,8. N W 4. } media $29,6\frac{4}{31}$.

Dies frigid. 28. 59. N N W 2.
— tepid. 10. 40. S W 3. } media $47\frac{10}{31}$.

Rheuma-

Rheumatiſmus & *diarrhœa* frequens, *dyſenteriæ* quædam: *raucedines*, faucium aſperitates ac tumores plurimos vexant. *Variolæ* paſſim multæ adhuc, eæque ſæpe malæ admodum indolis, *petechiis* ſcilicet lividis haud raro comitantibus: imo ipſi morbilli liveſcentes, jam multo plures jugulant quam *variolæ*, præſertim adultos, qui univerſa quaſi *necroſi* pereunt anheli, ſuffocati, ſtupidi prorſus.— Nil lætius evenit, abeuntibus *morbillis*, quam rupta & aſpera valde cuticula.

Plena Luna 1. *Nova* 16. NOVEMBRI. *Plena Luna* 30.

Pluvioſus fuit admodum & frigidus hic menſis, crebro etiam nimboſus: incipiente *Novembri* ventus ab Occidente venit, a decimo autem ad finem uſque ab Oriente, flectens plerumque ad Septentrionem, aliquando tamen interfuit Vulturnus— Aër per totum gelidus, caliginoſus, humidus— *Barometri* ſtatio humilis.

Pluvia 1. 2. 4. 5. 6 7. 8. 9. 11. 13. 20. 21. 22. 23. 25. 26. 29. 30. Grando vehemens

Dig. Dec.

1. Nix 16 = 5.267.

Procella 1 p. m. & inſequente nocte S W. 4_x.— 10 nocte E 4_x—25 nocte S E 4_x: —vehemens 30 primo mane E S. E 4^x.

Rigidum gelu 15. 16. 29.

☿ Altitud. maxim. 28. 30,0. N E 1. — — minim. 23. 28,7. E S E 3. } media $29.3\frac{14}{20}$.

Dies frigid. 29. 68. N N E 1. — tepid. 1. 53. S W 4_x. } media $59\frac{1}{2}$.

Iidem usque dominantur morbi, atqui diſtillationes Coryzæ, tuſſes, *rheumatiſmi* multo ſunt ſeveriores.

DECEMBRI.

Sæpe Boreas, ſæpe hoc menſe perflavit Vulturnus, unde *Baroſcopii* ſtatio fuit præalta, a 18. ad 22, intervenit Libs decidente pluvia — nec tamen hoc detruſit *Mercurium*, altior quinimo ſurrexit, adeo ut 22. gradum 30. 4. attigerit; quod quidem haud parum mirabar, ſed *athmoſphæra* erat craſſiſſima, & Eurus mox prævalebat per dies aliquot — Sub finem tamen Libs recurrit. Acre ſæpe gelu incipiente menſe, a 12. ad 17. aſperrimum.

Pluvia 18. $\overline{19}^{\prime\prime}$. 20. 23. 27. $\overline{28}^{\prime\prime}$. 29. $\overline{31}^{\prime}$.
Dig. Dec.
Nix 3. 7. = 1. 342.

Ventus vehemens 14. 16 E N E 4_x. Procella 28. Mane S W 4_x. Circius furens 30 p. m.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,4. S S W 1^x. — — minim. 29. 29,6. S W 3^x. } media $30{,}0\frac{5}{31}$.

Dies frigid. 15. 76. E N E 2^x. — tepid. 31. 51. S W 3. } media $63\frac{12}{31}$.

Cita ac torminoſa alvus multos adhuc exercet, imo interdum etiam cruenta: *Aſthma* grave plures premit — tuſſes, raucedines, colli tumores & levis angina plurimos. *Variolæ* paſſim, *rheumatiſmi* multi. Peripneumoniæ aliquæ; & febres lentæ putridæ.

Tota pluviæ quantitas anno MDCCXLII.
Dig. Dec.
= 25. 783.

Nova Luna 14. JANUARIO. *Plena Luna* 28.

Densa fuit admodum ac humida, toto fere mense, *athmosphæra*, plerumque etiam frigida, *Barometri* statio interdum præalta, a magna partim aëris densitate. Ventus initio ab Occidente spiravit, a nono autem ad decimum octavum ab Oriente, declinans ad Septentrionem, isque frigidus & glacialis; inde Libs multo tepidior.

Pluvia 1. 2—4. 5. 7. 8. 10. 19. 24. 25. 26. 28, 31. Grando 6 = 1. 512. Dig. Dec.

Magna *AB.* 12. H. 8. p. m. Nebula valde fœtida 22 Malacia. Procella 5 tota fere die W S W 4—26 p. m. & per noctem S W 4_x.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,7. E N E 1. — — minim. 26, 29,3. S W 4^x. } media $29.9\frac{20}{29}$.

Dies frigid. 21. 69. N N E 1. — tepid. 7. 52. S. W. 3. } media $59\frac{22}{29}$.

Variolæ adhuc passim: *Rheumatismi*, pleuritides, tusses plurimæ; angina mucosa, tumores faucium dentiumque dolores frequentes; Febres aliquæ lentæ — Cervi perplurimi pereunt undique.

Nova Luna 13. FEBRUARIO. *Plena Luna* 27.

Crassa perstat & humida *athmosphæræ* constitutio, est autem paulo tepidior, ventus incertus valde, variat fere quotidie; Corus tamen prævaluit!

Pluvia 1. 2. 3. 4. 6, 9. 11. 13. 14. 15. 22. 23. 25. 27 = 1. 584. Dig. Dec.

Procella & fulgura 3. p. m. S W b W 4.

☿ Altitud. maxim. 8. 30,2. N W b W 1. } media $29.8\frac{1}{2}$.
— — minim. 3. 29,3.
Dies frigid. 20. 64. N E 1. } media $54\frac{20}{28}$.
— tepid. 9. 51. W 1.

Febris *catarrhalis* & *variolæ* passim, tussis innumeros infestat cum tumore faucium, tonsillarum, & levi sæpe angina: febres aliquæ tertianæ. Tempestas sane est parum morbosa; atqui plurimi etiam seniores lumbricis rotundis vexantur.

Fœdissima scabies adhuc inter equos, quæ diu jam duravit.

Nova Luna 14. MARTIO. *Plena Luna* 28.

Frigidus succedit *Martius* aërisque temperies multo siccior; ineunte mense malacia crebra, exeunte vero nimbosa tempestas *Barometrum* deprimens plurimum; a 7. ad 21. ventus aquilonius & gelu subinde.

Pluvia 1. 3. 6. $\overline{11}''$. 13. 22. $\overline{25}''''$. 26. $\overline{27}'''$. 28. $\overline{29}'$. 30. Nix & grando 7. $\overline{10}'$. 11. 23. 25. 30.
Dig. Dec.
= 2.946.

Maxima *AB.* 8 Vesperi N N E 1. Nubeculæ lucidissimæ sequi videntur venti cursum.

Procella 25 S W 4.—26 a primo mane per totam diem S W b S 4, at vesperi & durante nocte circius vehementissimus— Turbo gravissimus 28 ab hora 5. p. m. ad 9. W N W 4^{x}.

☿ Altitud. maxim. 15. 30,2. N b E 1. } media $29.6\frac{2}{3}$.
— — minim. 26. 28,8.
Dies frigid. 8. 66. N N E 1^{x}. } media $55\frac{22}{30}$.
— tepid. 5. 51. Malacia

Variolæ frequentes, Febres intermittentes plures & quotidianæ & tertianæ. *Rheumatismus*, nec non

non tormina paſſim; tuſſes ubique. Gravedines, dolor dentium, capitis & tonſillarum tumores cum aſperitate faucium multos moleſtant.

Scabies fœdat equos maxime, extrema macie confecti plures pereunt, aliqui angina atque tuſſi ſuffocantur.

Nova Luna 13. APRILI. *Plena Luna* 27.

Pars prior *Aprilis* fuit valde frigida, poſterior tepida ſatis; ventus ab Septentrione undecimum diem adusque, ſæpe cum nive, grandine, gelu: a 13. ad 17. orientalis, poſt varius; plerumque tamen e plagis auſtralibus.

Pluvia 1. $\overline{4}'$. 5. 8. 11. 13. 14. 18—21. $\overline{23}'$. $\overline{25}'$. $\overline{26}''$. 27. 28. Grando 1. 4. 5. Nix 2. 5. 6. Dig. Dec. =1.662.

Levis *AB*. 1. H. 8. p. m. N b E 2. Fulgur & tonitru 21. nocte, Circius vehemens 22.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,1. N 1. — — minim. 26. 29,3. S S W 3.	media $29.7\frac{5}{29}$.
Dies frigid. 2. 64. N 2^{x}. — tepid. 30. 35. S S W. 2.	media $49\frac{21}{29}$.

Variolæ adhuc; multæ febres intermittentes*, tertianæ potiſſimum: Pleuritides & peripneumoniæ plurimæ: Febris putrida paſſim cum eruptione *miliari* rubra plerumque; omnes fere levi angina per initia corripiuntur, ſub finem cuticula multum deſquamatur.—Plures tabidi moriuntur.

Dyſenteria cruenta multos, inter popellum præcipue, perimit, vermes teretes fere ſemper ejiciun-

* Vid. Lib. de Febrib. Cap. II.

ejiciuntur, etiam ab adultis, imo & a ſenioribus. Neſcio pol unde, ſed per plures jam menſes juniores, nec non ætate provectos, longe magis infeſtaverunt vermes quam memini unquam. An ab immenſa copia fructuum omnigenorum, quæ undique per æſtatem & autumnum anni 1742 maxime ſcatebat? his certe utitur nimium vulgus ſemper cum abundant, imo & abutitur; quippe ceraſa, pruna, poma perpetuo devorat.

Maxime ſæviit hæc *dyſenteria* in oppido *Plimton*, ejusque vicinia, ſolo ſcilicet pingui & uliginoſo, morbisque plus ſatis obnoxio, febribus lentis præſertim & intermittentibus: duravit autem ab initio *Aprilis* ad *Maii* finem. Huic plerumque acceſſit febris, rectius fortaſſe dicerem hæc fuit ipſius febris *ſymptoma*; nam ab ipſo ſæpe principio, atque ante ulla tormina, haud levis urgebat febriculoſus ardor cum pulſu incitatiore, ac lingua ſcabra; quid quod & ſæpiſſime cum manifeſto ſatis horrore ingruebat morbus, & non raro utique more *hemitritææ* curſum tenebat— Haud certe ſcio an fuerit febris *epidemica*, mox deſcribenda, ad inteſtina translata: hoc ſane mihi compertum eſt, *dyſenteriam epidemicam* non eſſe frequentem veris ſobolem *.

Ut ut fuerit, aderat ſemper febris plus minuſve, ſanguinem ideo plerumque incipiente morbo detrahi curabam, ne gravior foret inteſtinorum inflammatio, indeque acerbiora tormina, certiorque demum gangræna—Urgebant ſemper per morbi initia nauſea & vomitio; monitis adeo naturæ obſecundans nunquam non ventriculum elui

* (Δυσεντερίη) γίγνεται θέρευς ὥρῃ, δεύτερον φθινοπώρου, ἧσσον ἦρος ἥκιστα χειμῶνος. *Aret. Cappad.* Cap. de dyſenteria ad finem.

elui jubebam, dato *ipecacoanhæ* decocto aut infusione, epoto mox affatim oryzæ aut pulli jusculo. Hoc peracto porrigendum est *rhabarbarum* subinde cum liberali, diluente & demulcente potione, qua lenitur acrimonia humorum & in sanguine & in visceribus, dum *rheum* acrem expellit colluviem. Ita sane necessaria est lenis alvi purgatio initio omnis *dysenteriæ*, ut si hæc omittatur, astringentia vero & *opiata* præpropere dantur, mox gravissima accedant tormina, stomachi ægritudo, singultus, *aphthæ*, tandemque intestinorum *sphacelus*, quem cita mors excipit—Hoc equidem monitum in *dysenteriis* curandis perpetuo observari debet; in hac autem, de qua nunc agitur, pernecessarium est utique, quia procedente morbo lumbrici fere semper ejiciuntur. Quid sperandum hoste in imis visceribus hærente? Quid si hostem calomelano expugnes? Hoc feci hercle sæpius, nec pœnitendo certe eventu, quinimo læta sæpe reportata victoria.

Non ita tamen purgantibus insistendum est, quasi nil ultra desiderat morbus; tormina namque *anodynis* subinde sopienda sunt, nimiusque porro fluxus humorum est cohibendus; interea corroboranda sunt etiam intestina—facit ad hæc omnia commode satis *confectio*, ut dicitur *Fracastorii* (præcipue nuce *Myristica* tosta, aut Cinnamomo adjecto) si debita exhibeatur *dosi*, & si sit necesse, *extracto Thebaico* adjuta. Decoct. C. C. C. aut lac dulce cum aquæ fontanæ duplo & cinnamomi paululo coctum, aut serum lactis tenuissimum, in quo ferrum ignitum sit extinctum, sorbenda sunt subinde. Si bilis acris abundet, si *dysenteria* sit valde cruenta, & sinceri sanguinis plurimum dejiciatur tinctura Rosar. rubr. probe acidula juvat, aut vinum rubrum austerum dilutius

—Ple-

—Plerumque, ſub morbi finem, excruciat maxime graviſſimus quaſi inteſtinorum deſcenſus, & perpetuus deſidendi conatus; hoc nihil æque levat ac *diaſcordium*, aut theriaca Andromachi, ex lacte dulci, aut decocto albo, clyſtere data. Sed de morbo *dyſenterico* mox plura.

Sub finem *Aprilis* per omnem hanc regionem graſſata eſt febris quædam levis plerumque, interdum vero haud parum truculenta, ſenibus & pueris pulmonariis.—Simul & ſemel innnmeros corripuit horrore quodam vagante, & gravitate capitis, mox quoque dolor ejus acceſſit, artuumque porro & dorſi, plurimos tamen univerſa quaſi laſſitudo moleſtavit. Protinus maxima fuit deſtillatio acris per oculos, nares, fauces, ſæpiſſime etiam in pulmonem, unde ſternutamenta fere perpetua, ac vehemens plerumque tuſſis: omnibus adfuit pectoris quædam ſtrictura, & gravitas permoleſta. Secundo adeo die invaluit febris, pulſusque multo citatior factus eſt, aucta quoque ſpirandi difficultate, præcipue ſi ſanguinis miſſio fuerat neglecta. Sitis utique non admodum urgebat, at lingua erat peralba, veluti cremore lactis ſuffuſa: oculi leviter inflammati, atque in ima orbita dolentes, lumina refugiebant.

Non uno tenore proceſſit febricula, ſed nunc algor, mox ardor inceſſit, nullo prorſus ſervato ordine; cum eo tamen ut haud raro tandem in tertianam aut ſemitertianam * faceſſerit. Erat autem ominis multo pejoris *peripneumonia* **, ſeu *pleuropneumonia*, quæ quidem ob ſanguinis abundantiam, atque tuſſis vehementiam accedebant interdum, his præſertim, qui calidiore regimine & medicina uſi fuerant: nec infrequens, eandem ob

* Vide Libr. de Febr. l. c. ** ibid.

ob cauſam, erat pleuritis aut *rheumatiſmus* acutus, præcipue neglecta ſanguinis miſſione, ineunte morbo.

Sanguis extractus fuit nonnunquam valde glutinoſus, plerumque tamen floridus, at non multo ſero ſcatens; varius autem fuit in variis, quo magis ardebat febris, utique eo tenacior: qualiscunque vero viſus eſt ſanguinis ſtatus, haud magnum ejus diſpendium ferebat hic morbus; imo, ſi vel peripneumoniæ aliquid ſubeſſet minime largam ſine maxima virium ruina, raro plus vice ſimplici venæ ſectionem tolerabat: nec in hac ſolum, ſed in omni febre *catarrhali epidemica*, hoc fere perpetuum notavi; namque minuendo naturæ vires nimium *perſpirationem* inhibet, indeque acrem auget colluviem. — Aliqua tamen ſanguinis miſſio, ipſo morbi initio, in robuſtis adultis, laute viventibus, *plethoricis*, juvat ſemper.

Per totum febriculæ decurſum ſputabant largiſſime, quod pectori levamen erat maximum; tuſſis autem importunitas haud leviter *tracheam* atque pulmones exaſperabat; oleum ideo amygdalinum, *ſperma ceti*, imo & papaveris aliquid, *diacodium* puta, *tinctur. Thebaic.* aut *Elixir paregoricum* deſiderabat: Ultimum hoc porro utiles blandosque ſudores movebat, nec interea gravabat pectus. Frequenter equidem pulmonum gravitas & præcordiorum oppreſſio *Oxymel Scillitic. Lac Ammoniac. Syrup. Croci*, aut tale quid depoſcebat — atqui, hoc in caſu, fuit inſtar omnium fere lene *emeticum*; quod quidem, mox poſt venæ ſectionem, totum hoc ſæpiſſime diſcuſſit, & non uno ſolum nomine opem tulit.

Pars ægrotantium longe major faciles, æquales, benignos habuere ſudores ſecundo, vel tertio die,

die, qui, una comitante exſpuitione larga, febrem quinto profligarunt, ſæpe etiam citius, manente tamen ut plurimum haud parvo virium languore — Hæcce autem nihil promovit felicius quam diluens, demulcens, tepidus potus; ſerum nempe lactis dilutiſſimum, hordei, aut avenæ, aut conditi Eryngii decoctum; hederæ terreſtris, tuſſilaginis, *glycyrrhizæ*, infuſio; imo perplurimis *Coffe* potus profuit maxime cum lactis dulcis pauxillo — Apage vero *ſales ſpiritusque*, ut vocant, *volatiles*, calida *alexipharmaca*, & id genus alia, quæ turbant certe plurimum, parum vero utiliter exturbant morbum. — Cæterum febrem, acrius atque diutius inhærentem, *hauſtu ſalino communi* * moderabar.

Crebro autem ſub febriculæ finem multæ, rubræ, urentes puſtulæ erumpebant, ſæpe repentina, imo & profuſa diarrhæa accedebat ſævis interdum cum torminibus, facta nimirum morboſæ materiei ad inteſtina *metaſtaſi* — Hinc forte & *dyſenteriæ* plurimæ, quæ & hic quoque tunc temporis paſſim graſſabantur; mucoſæ fateor, raro cruentæ — Adeo temen parum cohibendus erat hic ſeſe levandi naturæ conatus, ut per alvum ſæpius ſponte faceſſeret morbus; atque ideo Manna, *rhabarbaro, tartaro ſolubili, tamarindis*, &c. promovendus: fortiora tamen purgantia horrenda plerumque excitabant tormina viresque penitus disjiciebant.

Febris hæcce, utcunque longe lateque maxime vulgaris, paucis fuit exitio; quandoquidem tertio utplurimum quartove die evanuit, modo ſe reciperent mature ea correpti — Res fuit hercle *diætæ* potius

* Vid. ſupra menſe *Junio* 1740.

potius accuratæ, ac debiti regiminis, plerumque quam medicinæ elaboratæ; non quod non interdum multo plus curæ atque diligentiæ poposcit. Sudores æquales, at moderati, sputa multa, facilia, urinæ largæ, lutulentæ facile sublevabant morbum: mirabar sæpissime immensam urinæ subsidentiam; qua tamen nil auspicatius.

Eadem prorsus videtur hæc febris, quæ per totam Europam, hoc vere, sub nomine *Influenza* grassata est: apud gentes tamen australes longe magis quam hic fuit pestifera; quinetiam & apud Londinenses ipsos funera auxit maxime, imo uno duntaxat hebdomade ad mille saltem.

Nova Luna 12. MAIO. *Plena Luna* 27.

Sicca fuit admodum, perpulchra & calida *atmosphæra* diem adusque vicesimum secundum; Boreas perpetuus ad XVII, inde Vulturnus, post XX Libs pluviosus.

Pluvia 16. 20. 22. 23. 25. 26. 27. 28. 29. 30 = 0.866. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru e longinquo 20 p. m. levis procella 27 nocte S. W b S 4x grando 30 — ♂ & ♄ conjunctissimi sexto die H. 11. p. m. adeo ut unum tantum planetam quasi exhibeant.

☿ Altitud. maxim. 8. 30,1. N E 1. — — minim. 21. 29,2. S S W 2.	media $29.6\frac{24}{27}$.
Dies frigid. 1. 36. Malacia. — fervid. 7. 22. N N E 1.	media $30\frac{13}{27}$.

Plurimi *apoplexia* correpti sunt, & plures erepti, nec hic tantum sed & aliis in locis: an ab enormi, ac intempestivo æstu sanguinem subito nimis expandente? Febres quotidianæ & tertianæ

T creber-

creberrimæ longe lateque; *variolæ* & *morbilli* passim. — Tussis ferina * frequens & pertinax maxime, sæpe post *morbillos* funesta — Fugat hanc optime modica sanguinis detractio, & levis alvi purgatio, confert rusticatio, frequens equitatio, atque accurata & lenis *diæta*; ubi parum hæc proficiunt, medicamenta ex argento vivo præparata & *cortice peruviano* raro fallunt, quoniam lentorem attenuant sanguinis, & vermes pellunt, qui jam diu perplurimis maxime sunt infesti, nec cedit plerumque tussis nisi his ejectis: — Haud raro prodest balneum frigidum, ubi omnia incassum exhibita fuere: cave tamen ne adsit febricula, vel *hæmoptoe.*

Dysenteria cruenta, aut mucosa, sævit maxime apud *Plimton* & vicinitatem: perplures lumbricos dejiciunt, nec tamen inde multum levantur; imo sæpe haud multo post frigido sudore correpti mox animam agunt: credo quod *gangrænosa* sanies fœdos hos inquilinos expellit: unaque cum his exeunt interdum carunculæ lividæ, fœtidissimæ, haud dubia utique signa *sphaceli* intestinorum. **

Venæ sectionem, quam superiore mense ad *dysenteriam* consului, jam etiam magis necessariam invenio ipso protinus morbi initio, ob magnum sane & insolitum tempestatis calorem: turgescit enim inde quamplurimum rarefactus sanguis, atque majorem excitat inflammationem. — Vix unquam utique datur *dysenteria epidemica*, ubi intestina non sunt, aliquo saltem gradu, inflammata — Ubi autem viget inflammatio, ibi recte semper mit-

* Consule quæ dixi de Pertussi puerorum, Vol. I.

** *Ἢν ὑπὸ δυσεντερίης ἐχομένῳ οἷον σάρκες ὑποχωρήσωσι, θανάσιμον.* *Hippocr.* Aph. 26. Sect. 4.

mittitur ſanguis quamprimum; vires, ætas, pulſus, conſtitutio & anni & ipſius ægrotantis modum ſtatuunt.—Movenda dein eſt leniter alvus (deterſo prius ventriculo, ſi nauſea & vomitio urgent) blandis tamen ſemper purgantibus utendum eſt, quæ namque ex aloe, ſcammonio, aut colocynthide confecta ſunt, in hoc morbo toxica ſunt prorſus, non remedia—Omnium ſane optimum eſt rhabarbarum, quod exhibendum eſt ſæpius (toſtum id ſemper ſi ab Indiis venit orientalibus) cum nucis moſchatæ aut cinnamomi pauxillo—Tinctura hujus ex vini ſpiritu, utpote reſinoſa nimis, parum proficit; longe melior eſt quæ vino rubro extrahitur.

„Adeone vero purgandum eſt, ſi cruenta ſit „alvus & perliquida? etiam; acris etenim inteſtinorum colluvies fit longiore mora acrior longe, vellicatque multo magis, unde majorem excitat inflammationem, ipſumque adeo auget morbum.—„At ſanguine tincta eſt alvi proluvies-ſit ita;„ nocetne modica ſanguinis exſpuitio in pulmonum inflammatione; nonne hæc ſæpiſſime, ſub certis conditionibus, morbum expedit?—Si alterutrius *meſentericæ*, aut *cæliacæ* arteriæ ramuſculi, inteſtinorum tunicas perreptantes, obſtruuntur, facta reſolutione, facta coctione, obſtruens materia ſæpiſſime in cavo inteſtinorum funditur; ſolvitur adeo obſtructio, ſolvitur inflammatio, ſolvitur morbus—dolentes, inflammatæ *hæmorrhoides* internæ ſanguinem frequentiſſime emittunt: an periculo eſt hoc ægrotanti, an levamento?—Si ſit igitur alvus moderate tantum cruenta, nihil horreſco; leni eluo potione irritantem acrimoniam, imo & corruptam blande expurgo colluviem, quæ cito aliter exulcerata facit inteſtina, tandemque *ſphacelata*, cujus ſigna ſunt certiſſima ventris pro

luvies atra, oleosa, fœtidissima cum lividis caruncula, sudores frigidi, singultus, delirium. Porro singulare quoddam in hoc casu nonnunquam observavi, *symptoma* semper lethale, urinam nempe limpidam, at parcam valde; id præcipue in perbono quodam hujus oppidi sacerdote, cui primo nausea, vomitio, alvus torminosa atque cruenta valde levi cum febre, lingua perarida, urina fere nigra: die quinto omnia magis pacata, sexto tamen recrudescebant tormina, dejectio atra saniosa cum grumis quasi carnosis horrendi fœtoris, urina perparca, frequens autem, at prorsus limpida, etsi *rhabarbarum* assumpserat quotidie; mox adeo singultus, leve delirium, sopor nimius, tandemque nono, finis omnium malorum, mors. Hic utique intestina ita *sphacelata* videbantur, ut nil omnino ad sanguinem transmitterent.

In nullo sane morbo magis necessaria est diluens & demulcens potio quam in *dysenteria*— in hac utique pura puta aqua fontana haud parum pauperculos juvabat, qui ad fontem quendam sacrum, si diis placet, & *antidysentericum*, confugere—innocuus saltem erat & purissimus, multoque magis nomen *aquæ vitæ* meruit quam *spiritus vini ardens*, hoc titulo celebratus, quo se nimium sæpe in hoc morbo popellus abutebatur. Aquæ bene frigidæ potionem commendat vel ipse *Celsus*, * si vetus vitium est; atqui inter initia egelidam suadeo, quippe quæ & intestina eluit melius, & per *meseraica* vasa & *lactea* ad sanguinem diluendum transit facilius: cum vero elota sit acris viscerum colluvies, ea sane firmanda sunt, adeoque tunc haud perperam exhibetur frigida—hac sola utique, opii pauxillo adjecto, nonnunquam *dysen-*

* *Cels.* Lib. 4. C. 15.

enteriæ curationem conſummavi, probe purgatis prius inteſtinis—Non multum equidem probo oleoſa & glutinoſa; ſi horum aliquid, deraſis ac muco naturali privatis inteſtinis, deſideratur *decoct. alb. Emulſio Amygdalina* cum *Gum. Arabic. mucilago Semin. Cydonior.* exhibeantur; in victu porro *Gelatina C. C.* cum *Icthyocolla, Salop, Panatella*, aut id genus alia.

Sed hæc de *dyſenteria* obiter—Nunc quid febris *epidemica* facit, videndum eſt—Sane graſſatur usque plurimum, jamque frequenter plus habet *peripneumonicæ* indolis, interdum magis ad putridæ naturam accedit; in alterutro caſu ſanguis emiſſus parum videtur viſcoſus, etiam licet pectus haud parum opprimitur—hanc porro febrem nunc comitantur magna faucium aſperitas, quandoque ipſa Angina — Statu morbi frequentes puſtulæ urentes erumpunt, fauſtæ ſemper, ſequiturque permagna cuticulæ deſquamatio: rarior autem jam adeſt *diarrhœa*, multoque, ſi accedit, levior eſt; calida namque tempeſtas magis nunc ad extra evocat humores, adeoque pars longe major ægrotantium blando, at univerſali, oborto ſudore mox facile liberatur; atqui plures febre quadam intermittente corripiuntur *—Quotidianæ certe & tertianæ febres jam ubique regnant; exeunte attamen menſe *catarrhalis epidemica* fere penitus faceſſit.

Nova Luna 11. JUNIO. *Plena Luna* 25.

Siccus quoque, & calidus utplurimum, fuit hic menſis, medio tamen interfuere duo, tresve dies perfrigidi; ſpiravit Aquilo frequenter, ſubſolanus

* Vid. Lib. de Febrib. l. c.

ſolanus interdum, Auſter raro, aliquando ventus ſiluit prorſus: exeunte menſe rorationes maximæ — Stupenda pruina, imo ipſa glacies XIII. primo mane, idque per totam fere Angliam.

Pluvia 3. 5. $\overline{10}$. 12. 13. $\overline{14}$. 15. 17. 26. Grando 13 meridie cum fulgure & tonitru.
Dig. Dec.
= 0.838.

Procella, fulgur, & tonitru 14 nocte — Fulgur & tonitru primo mane 26 — Levis *AB*. 28. nocte N 1.

☿ Altitud. maxim. 6. 29,8. N b E 1.	— — minim. 3. 29,3. S 1.	media $29.6\frac{6}{28}$.
Dies frigid. 13. 46. N b E 1.	— fervid. 7. 20. E 2.	media 28.

Variolæ adhuc & *morbilli*, tuſſes *convulſivæ* plurimæ: febres putridæ & *peripneumonicæ* paſſim, intermittentes vero, tertianæ potiſſimum, *epidemicæ* *; tuſſis, tumor, ac faucium aſperitas permultos moleſtat.

Nova Luna 10. JULIO. *Plena Luna* 25.

Frigidus inſequitur *Julius*, atque ideo, quod ſolet plerumque, pluvioſus; ſæpe Libs turbidus fremuit, haud raro Vulturnus, *atmoſphæra* hinc valde ſpiſſata eſt ac humidata.

Pluvia $\overline{1}$. 4. 5. $\overline{6}$. $\overline{7}$. 8. $\overline{9}$. $\overline{10}$. 11. 15. $\overline{17}$. 18 — 20. $\overline{21}$. $\overline{22}$. 23. $\overline{25}$. 30. 31 = 2.866.
Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 29. 29,8. N W b W 1.	— — minim. 7. 29,0. S W 3x.	media $29,4\frac{16}{28}$.
Dies frigid. 10. 38. S E b E 2.	— fervid. 21. 25. S W 1x.	media $32\frac{15}{28}$.

Vario-

* Lib. de Febrib. l. c.

Variolæ ſparſæ adhucdum. Febres intermittentes plurimæ, præcipue tertianæ *; perpauci cæteroquin morbi.

Frigida fortaſſe craſſaque atmoſphæræ intemperies hyemis, ac veris elapſi, plurimum congeſſerat ſeroſi lentoris, qui pro variis hominum temperamentis, nunc febrem intermittentem, nunc *catarrhalem*, nunc putridam induxit.

Nova Luna 8. AUGUSTO. *Plena Luna* 24.

Favente Deo longe felicior eluxit *Auguſtus*, lætamque produxit meſſem: Tempeſtas fuit ſæpe fervida valde, atqui dum agros torret canicula, herbæ vberrimo rore foventur. Ventus ab Oriente plerumque ſpiravit, ſæpe vero deflexit ad Arctum, Libs rarus, Malacia frequens.

Pluvia $\overline{1}$. 2. $\overline{5}$. 6. 15. 19. 20. 29. 30 Dig. Dec. = 0.700.

Fulgur, tonitru, & graviſſima pluvia apud *Launceſton* 17 p. m. — hic etiam fulgur, tonitru, & pluvia 29 nocte.

☿ Altitud. maxim. 23. 29,9. N N E 1. — — minim. 5. 29,3. S W 2^x.	media $29.6\frac{17}{28}$.
Dies frigid. 29. 34. E S E 2^x. — fervid. 9. 19. E 1.	media $27.\frac{6}{28}$.

Variolæ ac *morbilli* paſſim, multæ adhuc febres intermittentes ruri; *apoplexiæ* aliquæ, & choleræ: pauci admodum ægrotant.

Nova Luna 7. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 22.

Durat usque perpulchra & maxime ſicca tem-

* Libr. de Febr. l. c.

peſtas, quin & ſaluberrima *: Fontes & rivuli pene exareſcunt penitus, at immenſa vis roris decidit quotidie. Ventus fere perpetuus ex Oriente, intercurrente tamen nonnunquam Aquilone, Auſtro rariſſime.

Dig. Dec.

Pluvia 2. 5. 6. 8. 16. 17 = 0.250.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,0. E N E 1.
— — minim. 5. 29,6. S 1. } media 29. 8.

Dies frigid. 30. 48. N E 1.
— calid. 19. 30. E b N 1. } media 36.

Ineunte menſe haud pauci febre quadam anginoſa correpti ſunt, quæ paulo poſt more *peripneumonico* pulmones invadebat, magno interdum cum ægrotantium periculo. *Aſthma* frequens, ſcabies undique, pauciſſimi aliter morbi.

Nova Luna. 6. OCTOBRI. *Plena Luna* 22.

Pluvioſa tempeſtas ingruit, citoque pede irruit hyems, craſſus hinc fit aër & humidus. Initio menſis Corus prævaluit, a X. ad XIV. frigidus Boreas, tunc Vulturnus, pauloque poſt nimboſus Auſter.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{3}}$. 4. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{6}}$. 7—9. 15—17. $\overset{\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime}{\overline{20}}$. 21.
Dig. Dec.
$\overset{\prime}{\overline{22}}$. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. 26. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{27}}$. 29. $\overset{\prime\prime}{\overline{31}}$ = 3.658.

Levis procella 16 S E b S 4_x—23 Veſperi S S W 4_x—Vehemens 23 media nocte S E b S 4^x—gravis tota die 25 S 4. Ampliſſimus & ſubluteus halo circa Lunam 19. H. 8. p. m.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,0. N 1.
— — minim. 25. 29,0. S 4. } media 29.5$\frac{16}{28}$.

Dies

* — *οἱ αὐχμοὶ τῶν ἐπομβρίων εἰσὶν ὑγιεινότεροι.* Aph. 15. Sect. 3.

Dies frigid. 14. 55. N E 1. } media $44\frac{15}{28}$.
— tepid. 27. 39. Malacia. }

Febris quædam *ſporadica*, quæ & fauces ac pulmones graviter afficit. Tuſſes, dolores & tumores faucium frequentes; *rheumatiſmi* graves paſſim.

Nova Luna 5. NOVEMBRI. *Plena Luna* 20.

Ineunte *Novembri* Corus plerumque ſpiravit, medio Boreas, a XIX. autem nunc Libs, nunc Auſter, nihilominus altam ſatis ſtationem retinuit *Barometer*, *atmoſphæra* vero craſſa fuit valde ac tepida.

Pluvia $\overline{1.}^{'''}$ 2. $\overline{3.}^{'}$ 4. 5. $\overline{6.}^{''}$ 11. 16. $\overline{17.}^{''}$ 18. $\overline{19.}^{''}$ 20. 25. $\overline{28.}^{''}$ $\overline{29}^{'}$ = 2.512. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 2 H. 4. a. m. Pruina & gelu 14 N E 1^{x}.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,2. S b E 1. } media 29.9.
— — minim. 18. 29.4. S W b W 2. }
Dies frigid. 14. 62. N E 1^{x}. } media $49.\frac{25}{28}$.
— tepid. 6. 42. W S W 2. }

Blanda admodum tempeſtas, pauci morbi; febres tamen quædam anginoſæ, *ſcarlatinæ* & puſtuloſæ; tuſſes crebræ.

Nova Luna 5. DECEMBRI. *Plena Luna* 20.

A primo ad diem ſeptimum *Decembris* perflavit Eurus, poſt Corus, aut Libs, interdum Aquilo: a XXIV. ad finem usque ventus perpetuus ex Oriente, isque ſæpe perfrigidus: præalta fuit utplurimum Baroſcopii ſtatio.

Pluvia 1. 8. 9. 14. 15. 16. 17. 18. 19.
Dig. Dec.
Grando 14=1.514.

Maximæ pruinæ ſæpiſſime hoc menſe, gelu rigidum frequens.

Altitud. maxim. 21. 30,6. N E 1.
— — minim. 17. 29,1. S W 2. } media $30.0\frac{11}{29}$.
Dies frigid. 31 73. E N E 2x.
— tepid. 8. 46. S W 3x. } media $59\frac{22}{29}$.

Tempeſtas eſt adhuc maxime ſalubris, morbi multo rariores ſolito: tuſſes frequentes, etiam *convulſivæ* plurimæ inter pueros, pleuritides, & anginæ aliquæ, *rheumatiſmus* paſſim.

Tota pluviæ quantitas, anno MDCCXLIII.
Dig. Dec.
=20.908.

Nova Luna 3. JANUARIO. *Plenæ Luna* 18.

Conſtans ab Oriente ventus, toto fere menſe, *mercurium barometricum* in alto ſuſtinuit loco, flectens vero plerumque ad Septentrionem aërem fecit ſiccum & frigidum valde, hinc gelu ſæpe aſperrimum; imo 28, 29, vel ipſum mare ad littora congelatum erat.

Dig. Dec.
Pluvia 7. 11. 15. 30. Nix 27=1.068.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,6. E N E 1.
— — minim. 7. 29,6. S 2. } media $30.0\frac{12}{30}$.
Dies frigidiſſim. 29. 76. N E 1.
— tepid. 11. 56. S b E. 2. } media $64\frac{1}{3}$.

Tuſſis inter omnes fere vehemens & laborioſa; ſæviſſimi *aſthmatis paroxiſmi*: dolores dentium, raucedo, fauciumque aſperitas plures moleſtant; pleuritis, vel peripneumonia, corripit multos,

multos, *ophthalmia* aliquos — Tuſſis *convulſiva* inter pueros *epidemica*, ad quam profligandam magis fuit neceſſaria ſanguinis miſſio quam memini unquam, etiam in puerulis tenerrimis, quorum ſanguis haud raro non levi obductus erat glutine: porro non ita feliciter ſucceſſit *corticis peruviani* decoct. quod ſane perpetuum eſt ubi ſanguis eſt denſus admodum ac tenax, atque inflammationibus aptus; unde peſſime pleuriticis & peripneumonicis exhibetur.

Nova Luna 2. FEBRUARIO. *Plena Luna* 16.

Varia fuit tempeſtas variusque ventus hoc menſe, frequens autem ab Oriente *Barometrum* tenuit ad altum ſatis gradum, Malacia ſubinde per initia; per totum *atmoſphæra* denſa, ac ſæpe frigida, haud multum tamen gelu.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. 9. 11. 17. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{20}}$. 21 — 23 $\overset{\prime}{\overline{24}}$. 26. 28. 29. Grando 9 N b W 1ˣ — 24 N W 3 = 1.722.
Dig. Dec.

Circius vehemens 24 p. m. — vehementiſſimus 28 noctu.

— — 29 a. m, Maximus & lucidus halo circa Lunam 18.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,3. E S E 2. — — minim. 29. 29,2. N WbW 4. } media 29.8.
Dies frigid. 6. 67. E 2. — tepid. 23. 49. W S W 2ˣ. } media $56\frac{15}{27}$.

Variolæ aliquæ, rubra *miliaris* eruptio cum febricula paſſim & febres rheumaticæ — Tuſſis violenta inter omnes fere, pluribus *catarrhalis* eſt prorſus, multis tamen *aſthmatica*; hinc peripneumonia fre-

quen-

quenter oritur, haud raro ſputum ſanguinis, quod quidem aliquos in tabem pulmonariam præcipitat.—Tuſſis *convulſiva* etiam adultos quosdam corripit, qui ſolummodo repetita ſanguinis miſſione levantur, & vomitu leni.

Nova Luna 3. MARTIO. *Plena Luna* 17.

Incipiente *Martio* perplurima grando, Cauro ſæpe perflante: a XII. ad XXIII. ventus Orientem inter & Septentrionem conſtitit, inde Libs; ad ipſum finem Aquilo: aër fuit ſiccus plerumque & frigidus.

Pluvia $\overline{1}^{'''}$. 2. $\overline{3}^{'}$. 4. $\overline{5}^{''}$. 6. $\overline{7}^{'}$. $\overline{9}^{''}$. 11. 23. 25. $\overline{26}^{'}$. $\overline{27}^{''}$. 28. 30. Grando 2. 3. 6. 7. 8. $\overline{10}^{'}$.
Nix 8. $\overline{31}^{'}$ = 2.632. Dig. Dec.

Procella 2 N W b W 4^x—5 S W b W 4—11 N W b N 4_x. Lumen boreale fulgidum valde 22. H. 9. p. m. E N E 2_x.

☿ Altitud. maxim. 15. 30,1. E N E 2. } media 29.5$\frac{2}{3}$,
— — minim. 5. 29,2.
Dies frigid. 14. 62. N N E 2. } media 55$\frac{26}{30}$.
— tepid. 28. 46. W S W 2

Febres aliquæ tertianæ, & ſemitertianæ: Tuſſis moleſtiſſima & pertinax admodum undique, quæ ex naribus ſæpe, ſæpe de pulmone, ſanguinem erumpere facit, accedit interdum peripneumonia—hinc *phthiſici* plures, præſertim qui antea fuerant *aſthmatici*. Pleuritis & *rheumatiſmus* paſſim, ſub menſis finem *pleuroperipneumonia* frequens valde—Cruor extractus eſt perquam craſſus atque maxime tenaci & flavo obductus glutine.

Nova

Nova Luna 1. APRILI. *Plena Luna* 15.

Ineunte menſe nix & grando multa flante Aquilone, mox turbidus auſter; a XII. ad XVI. Eurus, inde Aquilo rurſum; Corus ſub finem. Aër fuit ſæpe gelidus valde; maximæ pruinæ ſæpiſſime per medium menſem, imo & interdum gelu.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{4}$ 6. $\overset{\prime\prime\prime}{7}$. 8. $\overset{\prime}{9}$. $\overset{\prime\prime}{10}$. $\overset{\prime\prime\prime}{12}$. $\overset{\prime\prime}{15}$. 22. $\overset{\prime\prime}{28}$.

30. Nix & grando 1. $\overset{\prime}{2}$. 3. 4. 9. 26.
Dig. Dec.
= 3.390.
Procella 7. p. m. S 4_x Gelu 14. 15.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,1. N N E 1.
— — minim. 5. 29,0. S S W 3_x. } media $29,6\frac{3}{29}$.

Dies frigid. 3. 65. N N E 3.
— tepid. 24. 41. NWbW 1. } media $50\frac{6}{29}$.

Pleuritides & peripneumoniæ valde frequentes, ſæpe conjunctæ ſæviunt: multi *aſthmate*, multi *rheumatiſmo*, multi pleuritide ſpuria, laborant, plurimi tuſſi graviſſima. *Morbilli* paſſim, *variolæ* quamplurimæ per viciniam, nec non in citeriore *Cornubia;* haud paucæ febres tertianæ * — *Paraphrenitis* ſolito frequentior.

Vix ſane obſervavi unquam cruorem, ab ægrotantibus detractum, magis denſum atque glutinoſum quam hoc tempore, idque ſæpe poſt quartam, imo & ſextam ſanguinis miſſionem — hoc profecto notavi præcipue in primario *noſocomii* nautici chirurgo, qui ineunte menſe *paraphrenitide* fuit peremtus.

Bonus hic & ingenioſus certe vir mane, tertio *Aprilis*, inhorruit, mox rigore maximo correptus,

* Vid. Lib. de Febrib. l. c.

reptus, inter visitandum ægrotos, se recepit, protinus sævissimo dolore dorsi ac imi pectoris dextri percitus succubuit, febricitavit vehementer - Missus est extemplo sanguis ad ℥xvi; me dein arcessiri voluit - Fotum emollientem, & laxans *enema*, præcipio, *nitrique* plurimum & *spermatis ceti*, potum diluentem, porro & subtepidum, liberalem; furente tamen usque dolore, sub noctem alteram sanguinis missionem ad ℥xvi, fotumque iterum, & *enema* e lacte dulci cum sale marino plurimo, quo bis, terve dejecit alvus; mox *Diacodii* ℥ss sumpsit ac *Tinct. Thebaic.* gut. xxiv — Tota nocte ejulavit, difficillime spiravit, tussicula arida vexatus nil expuit — bene mane adeo, die quarto, ℥xiv sanguinis detractæ sunt, fomenta etiam & *cataplasmata* demulcentia admota, pauloque post injectum est emolliens *enema*, quo rejecto epotus est haustus *anodynus*: pacata hinc omnia per horas aliquot, accessit vesperi somnus — Infidæ autem hæ induciæ! Nox maximis in molestiis acta; febris vehemens, spiritus brevis, interruptus, difficillimus, dolor acerrimus, sitis ingens, lingua arida — Ergo v. *Aprilis* H. 9. a. m. repetitur V. S. ad ℥xii. saltem, *Mannæ* porro ℥x. cum *sale mirabil. Glauber.* ℥ss ex jusculo avenaceo assumptæ sunt; ter hinc, quaterve, respondit venter, sævissimus tamen usque urget dolor, pulsusque celerrime vibrat, exilis quidem, sed durus admodum: bis noctu repetita sunt *anodyna*, unde sopor aliquis, at perturbatus valde — Cum parum hæc omnia proficere viderim *camphoram* cum *nitro*, &c. exhibui, *haustusque salinos* ex *Sal. C. C. succo Limonum*, &c.; ut nimirum per sudores forsan morbum elicerem; femoribus porro atque dorso *vesicatoria* applicari jussi — Sudavit paululum inæqualiter, mox autem rigor invasit, dolorque dorsi

dorsi & lateris immanis recruduit, adeo ut jam non modo exclamaret, sed & fureret plane — quinta adeo vice, die 6. nempe, post meridiem, sanguis emittitur ad ℥xv. circiter: ad fomentum dein & *clysma,* nec non *anodyna* confugimus, hinc quies aliqua, sed languor magnus, obrepsit denique somnus. Post sex vel octo horas inalgescens horruit, ejulavit, deliravit, se flammis atque ferro excruciatum intus, dextro e latere, exclamavit; (durum valde, sed retractum, persensi hypochondrium dolens *) anhelavit quasi ex citissimo cursu, interim maximo nisu, at summo angore, quasi gladio persossus, suspirium edere anxie desideravit — Dubius omnino quid facerem ultra sextam sanguinis missionem suadeo ad ℥xii. circiter, fomenta iterum *cataplasmata* & *anodyna* — Supervenit sopor, tremor, tendinum subsultus, singultus: atqui se relevatum prædicat; quievit utique plurimum, sed aliena murmurans & incondita — Frigidulus occupat sudor frontem, dum genæ intenso rubore flagrant, nigrescunt ungues, frigescunt manus; facilius vero movet, imo & se sponte in lecto erigit, melius se multo autumans, si modo gravitas spiritus immensa, & aliquantus usque lateris dolor ac pondus abessent — At ego hominem plane moribundum video, septo transverso nempe *sphacelato:* tamen sopores inter, singultus & deliria, atterit noctem, die 7. mensis, paulo ante meridiem, obiit vir, si quis alius, vita dignus longiore. — Mox post mortem lividum quasi a contusione apparuit totum latus dextrum, os *ilium* adusque. Hic casus fuit vere *paraphreniticus* **, cuius perpaucæ extant apud scriptores medi-

* Si Septum transversum percussum est, præcordia sursum contrahuntur. *Cels.* Lib 5. C. 26.

** Lib. de Febrib. Cap. de Pleuritide.

medicos hiſtoriæ: credo equidem longe ſæpius occurrit quam vulgo putatur.

Ab hoc ægroto intra quatriduum detractæ ſunt ſanguinis unciæ fere centum, cuius ſingula portio erat quam maxime viſcida, etiam ultima, licet ſero permulto tenuiſſimo limpido innatabat craſſamentum (parvula velut inſula globoſa, pene tamen prorſus ſubmerſa) quod firmiſſimo quaſi corio erat obductum, vix utique ſcalpello penetrandum. *

Nova Luna 1.— MAIO. *Nova Luna* 30.
Plena 15.

Ventus orientalis hoc menſe prævaluit, a XIX. ad XXIV. Zephyrus: Aër fuit ſicciſſimus, ſub finem valde calidus—blandiſſima plerumque tempeſtas.

Pluvia $\overline{3}^{\prime\prime}$. 8. $\overline{10}^{\prime}$. 11. 12. $\overline{13}^{\prime\prime}$. 18. 21. 22.
Dig. Dec.

Grando 13 = 1. 236.

Fulgur & tonitru 3 nocte.

☿ Altitud. maxim.	15.	30,1.	E N E 1.	media $29.6\frac{26}{28}$.
— — minim.	22.	29,2.	S W. 3.	
Dies frigid.	14.	47.	E N E 2.	media $36\frac{6}{28}$.
— fervid.	30.	20.	E N E. 1.	

Febres intermittentes *epidemicæ*; Pleuritis & peripneumonia frequens, *morbilli* paſſim: *Variolæ* plurimæ, quarum haud paucæ mali admodum moris; forſan a profuſis ſudoribus; quibus adulti, præcipue ineunte morbo, ſæpe corripiuntur— Sed & puerulis non multo minus ſunt exitiales, qui nimirum confluentibus, nigris, cruentis non raro obruuntur.

Plena

* Lib. de Febrib. Cap. de Pleuritide.

Plena Luna 13. JUNIO. *Nova Luna* 29.

Sicca duravit & calida tempeſtas ad diem menſis viceſimum, Eurus interea ſpiravit frequenter, poſtea vero ventus ab oris auſtralibus multam invexit pluviam, aëremque fecit multo frigidiorem.

Pluvia 4. 5. 8. 10. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 27 28. 29 30 = 2.786. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru 5 veſperi — 22 Hora 9. p. m. — 23. p. m. Nebula valde fœtida 26. p. m. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 14. 29,8. E b N 1. — — minim. 28. 29.0 S S E 2. } media 29.5 $\frac{5}{29}$.

Dies frigid. 24. 36. S b W 2. — fervid. 17. 16. N N W 1. } media 27 $\frac{25}{29}$.

Febres intermittentes ſparſim, tertianæ ac *hæmitritææ* potiſſimum; pleuritides, peripneumoniæ, & anginæ aliquæ. *Variolæ epidemicæ*, interdum valdæ malignæ, utpote *petechiis* & *hæmorrhagia* aliquando ſtipatæ.

Plena Luna 13. JULIO. *Nova Luna* 28.

Per initia menſis pluvia frequens, parca poſt; aër plerumque craſſus, ventusque varius, Malacia interdum; a XVI. ad XXII. ſpirabat Eurus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 6. 8. 9. 10. 22. 24. 30. Dig. Dec. = 1.324.

Levis Procella 3. p. m. S W b W 4x.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,0. N N W 1. — — minim. 3. 29,2. } media 29.6 $\frac{20}{29}$.

Dies frigid. 4. 36. W N W 1. — calid. 20. 22. E 1x. } media 29 $\frac{4}{29}$.

Variolæ epidemicæ, ſane ſunt haud parum funeſtæ; ſæpe parvæ, atræ, ſeſſiles cum foveola in puſtularum medio livida aut nigra—interdum crudo diffluunt *ichore*, qui ſubiectam carnem erodit, imo & nonnunquam ipſa gangræna afficit—Linguæ, faucesque ſub morbi declinationem ſunt valde ſqualidæ, ac frequenter ſcabræ admodum & atræ; accedit porro ſæpiſſime *diarrhœa* profuſa; aliquando tragœdia clauditur more peripneumonico: largiſſime tamen plerumque expuunt ægri, præſertim per initia. Si quid in his *variolis* malignis poſſit medicina, id utique faciunt *alexipharmaca* ſubauſtera cum acido plurimo *; *tinctura* utor ſæpiſſime *corticis Peruviani alexipharmaca* cum multo *Elixire* aut *Spiritu Vitrioli*, ſæpe vino rubro gallico his acidis adjectis, præſertim ſub febris deceſſu, interea potionem liberalem, acidulam, demulcentem ſuadeo atque victum idoneum—Proficiunt hæc interdum maxime, ſed utplurimum atras *variolas* atra mors ſequitur.

Ubi ingruente morbo *variolæ* luridæ, lividæ, aut parum acuminatæ viſuntur, febrisque adeſt lentior, generoſa quædam *cardiaca* exhibenda ſunt, *epiſpaſtica* porro applicari debent, quicquid contra reclamat *Sydenhamus*, ejusque ſequaces (quos inter, in plurimis, etiam & ego ſum)—*Crocus* hic & *Pulv. Contrayerv.* Ꝟ. *Moſchus* & *Theriaca Androm.* imo & dulce vinum locum habent—Miram ſane vim habet *Moſchus* per cutim expellendi, nec tamen interea calefacit nimium: Si crudæ ſunt puſtulæ, ſi prorſus aquoſæ *myrrham* adjicio, cui ineſt coctioni fovendæ plurimum—Atqui quando turget ſanguis, furit febris, ardent omnia, porrigere talia bacchantis eſt medici, non prudentis, qui

* Lib. de Febrib. (Cap. de variolis.)

qui diis manibus devovet ægrotos—utinam non talia vidiſſem!—Adeo nihil in hoc morbo perpetuum eſt, nedum utique in ullo.

Plena Luna 12. AUGUSTO. *Nova Luna* 26.

Incipiente *Auguſto* benigna ſatis fuit tempeſtas, ab XI. autem ad finem usque pluvioſa plerumque & frigida vento mutante ſubinde; initio menſis ros perplurimus.

Pluvia 1. 3. 11—14. $\overline{15}^{\prime}$. 16. $\overline{17}^{\prime\prime\prime}$. 19. 22. 23. 25. 26. 27. 29. $\underline{31}^{\prime\prime\prime}$ = 2.074. Dig. Dec.

Procella 17 nocte S W 4—28 W S W 4_x—31 primo mane S W 4.

Fulgur & tonitru 13 veſperi.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,0. N WbW 1. } media 29.6$\frac{6}{29}$.
— — minim. 18. 29,1. S W 3^x. }

Dies frigid. 30. 41. N W 2. } media 31$\frac{28}{29}$.
— calid. 5. 25. N WbW 1. }

Plurimæ *variolæ*, febres intermittentes paſſim, tuſſes frequentes, ſub finem menſis anginæ aliquæ: Niſi a *variolis* pauciſſima funera.

Plena Luna 10. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 25.

Et frigidus fuit & valde humidus hic menſis, Libs ſæpe perfremuit; a XVII. ad XXIV. Vulturnus furens, hinc humilis *Baroſcopii* ſtatio, at maris æſtus tumidi, ac inordinati admodum—XXVI. vehemens procella mane E S E 4_x Meridie S S E 4 Veſperi S S W 4^x vaſtiſſimos concitavit fluctus atque maris æſtum immenſum, qui longe lateque inundavit littora; multo ſane magis quam fuit viſum antehac unquam *.

* Vid. Vol. I. P. 45.

Pluvia 1. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 11. 12. 13. 15. 17. 18. 20. 21. 24. 26. 27. 30 = Dig. Dec. 4.470.

Halo ampliſſimus circa Lunam 8. H. 8. p. m.

☿ Altitud. maxim. 2. 29,9. WNW 2. } media 29.3$\frac{4}{29}$.
— — minim. 26. 28,9.

Dies frigid. 30. 48. N W 1. } media 39$\frac{19}{29}$.
— tepid. 9. 34. S S W. 3.

Variolæ multæ, jam vero paulo mitiores; *morbilli* paſſim: perpauci certe hic morbi; *colice* tamen, *rheumatiſmus*, ac tuſſis quosdam vexant; alvi fluxus plurimos.

Plena Luna 9. OCTOBRI. *Nova Luna* 23.

Nimboſa tempeſtas hoc menſe & valde ſqualida, pluvia fere perpetua, immenſa undique diluvia; infremuit Libs ſæpiſſime, intervenit autem Caurus frequenter, haud raro Vulturnus, XII. ac XIII. Boreas frigidus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 10. 11. 14. 15. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 28. 30. 31.
Dig. Dec.
= 5.608.

Procella levis 2. S W 4x — vehemens admodum 3 nocte W S W 4x.
— — — 4 a. m. W b N 4 — 8 Veſperi S W 4x — 9 S W 4 — 22 primo mane W S W 4x.

Fulgur & tonitru 3 nocte — perpetua fulgura & tonitrua nocte 22 S W 4 — Maximus maris æſtus 9.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,2. N E 1. } media 29,4$\frac{2}{3}$.
— — minim. 4. 28,6.

Dies

Dies frigid. 13. 60. Gelu. } media 48.
— tepid. 19. 42. S W b W 3. }

Variolæ paſſim; tormina & alvi fluxus perplurimos exercent: oriuntur hæc credo majore ex parte a *pomaceo* novello — Poma namque ob nimium madorem citiſſime putreſcunt, hinc forte magis ad *diarrhœam* diſponunt, quam ſi firmiora fuerant & generoſiore ſucco prædita. — Tuſſes ſævæ & creberrimæ, hinc aliquando peripneumonia, aut pleuritis — peripneumoniæ nothæ quoque haud ſunt raræ. Febres putridæ nonnullæ. In genere tamen multo pauciores ſunt morbi acuti quam quis crederet, habita ſcilicet ratione tempeſtatis infauſtæ — frequentes forſan procellæ dirimunt pravas ac morboſas *atmoſphæræ* congeſtiones, vehemens veluti motus oceani aquarum putreſcentiæ obſtat.

Plena Luna 9. NOVEMBRI. *Nova Luna* 23.

Per initia *Novembris* pluvia tempeſtas & interdum nimboſa, Corus ſæpe, haud raro Africus: a x. ad xxi. Aquilo, ſubinde Malacia, Libs dein furens ad xxv.; Boreas poſt & apricitas pulchra.

Pluvia 1. $\overset{'''}{\overline{2}}$. $\overset{''}{\overline{3}}$. $\overset{'}{\overline{4}}$. 5. 6. $\overset{'''}{\overline{7}}$. $\overset{'}{\overline{8}}$. $\overset{''}{\overline{9}}$. 11. 13. $\overset{'}{\overline{16}}$. $\overset{'''}{\overline{22}}$. $\overset{'}{\overline{23}}$. 24. $\overset{'}{\overline{25}}$. Nix & grando 9. $\overset{'}{\overline{17}}$.'

Dig. Dec.

Pluvia nivoſa 20 nocte = 3.740.

Procella 2 Meridie S W 4_x — 6 Nocte S W 4_x — 22 Nocte S b W 4. Circius vehemens 17 — Acre gelu a 17 ad 21.

☿ Altitud. maxim. 29. 30,5. E N E 1. } media 29.7$\frac{6}{28}$.
— — minim. 23. 28,7. S b W 3^x. }

Dies frigid. 20. 69. N b E 1. } media $56\frac{11}{28}$.
— tepid. 7. 44. S W 1x.

Pleuriticæ & peripneumonicæ febres intermittentes porro ac *variolæ* passim; *rheumatismi* plurimi: tusses, dentium dolores, faucium, auriumque, cum tumore glandularum, valde frequentes —Colica quamplurimos infestat, partim a *pomaceo* novello, partim etiam ab abundante & acriore bile; tormina sæpe sunt admodum sæva magno cum ardore urinæ.

Plena Luna 8. DECEMBRI. *Nova Luna* 22.

Altam tenuit stationem *Barometer* hoc mense, aër autem fuit plerumque crassus valde, sæpe perfrigidus, sub finem multo lenior — ineunte *Decembri* Aquilo persæpe flabat, exeunte Corus atque Libs, vento interdum omnino silente.

Pluvia 8. 9. 10. 11. 17. 20. 21. 22. 23. 25.
Dig. Dec.
28. Grando 12. Nix 13=1.394.

Procella 11. p. m. ad mediam noctem durans N W b N 4.

AB. 14. H. 9. p. m. N E b N 1 — 24. Vesperi N W 2x.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,6. N E 1. } media $30.0\frac{2}{3}$.
— — minim. 11. 29,3.
Dies frigid. 14. 70. valde rigidum gelu } media $57\frac{25}{30}$.
— tepid. 23. 50. S W b S 3.

Morbi colici plurimi, ab acrimonia bilis aliqui, plures longe tamen a *pomaceo* impuro, nec bene defæcato — in his alvus est plerumque cita, sæpe accedit *dysenteria* mucosa, sæpe biliosa, aliquando cruenta.

Tusses

Tuſſes innumeræ cum tumore faucium, maxillarum, *parotidum* — Peripneumonia paſſim — febris *catarrhalis* valde frequens; ſolvitur ſæpe multa effluente craſſa ac ardente urina.

Gallos inter & Hiſpanos captivos ſævit admodum febris quædam *catarrhalis* maligna, jugulatque perplurimos: accedunt ſæpe *petechiæ*, haud raro *parotides*, ſæpe puſtulæ urentes aquoſæ: dolet initio maxime caput, dorſum, ac regio præcordiorum, protinus ſupervenit phrenitis, anhelóſa reſpiratio, tremor, ſubſultus, brevi mors.

Tota pluviæ quantitas anno MDCCXLIV.
Dig. Dec.
= 31.444.

Plena Luna 7. JANUARIO. *Nova Luna* 21.

Incipiente anno altum fuit *Baroſcopium*, ſæpe Boreas, ſæpe perflavit frigidus admodum Vulturnus, hinc gelu acre frequenter: poſt viceſimum menſis diem nunc Libs, nunc Caurus: aër erat plerumque maxime humidus præſertim gelu liquante atque nive.

Pluvia 3. 4. $\overset{'''}{\overline{10}}$. $\overset{''}{\overline{11}}$. $\overset{''}{\overline{12}}$. 13. 20. $\overset{''}{\overline{21}}$. 22. 23. $\overset{''}{\overline{25}}$. $\overset{'}{\overline{27}}$. $\overset{''}{\overline{28}}$. 30. Nix $\overset{''}{\overline{9}}$. 17. Grando 27.
Dig Dec.
31 = 2.910.

Gravis procella cum nive perpetua 9. S E 4.

☿ Altitud. máxim. 1. 30,4. N 2. } media $29.6\frac{23}{30}$.
— — minim. 26. 28,7. S W 3. }

Dies frigid. 9. 69. S E 4. } media $61\frac{2}{3}$.
→ tepid. 25. 54. S W 3. }

Morbi colici adhuc paſſim; *rheumatiſmi*, pleuritides ac peripneumoniæ, & veræ & nothæ, ſpar-

ſim. Plurimi faucium, maxillarum, *parotidum*, imo & capitis ſæpe tumore laborant, accedente tuſſi plerumque & coryza: *ophthalmiæ* frequentes.

Febris *catarrhalis* maligna jam graſſatur maxime, & perplurimos captivorum mittit ad inferos; etiam nunc haud raro noſtrates, qui cum his multum verſantur — Plures ſæpe diutiſſime trahit, ſæpius autem magis eſt acuta & more peripneumoniæ, aut anginæ ſuffocantis, jugulat — accedunt ſæpe *petechiæ*, ſæpe *dyſenteria* cruenta — hæc tamen nec certo ordine, nec tempore — Horum multi gangræna pedum corripiuntur a frigore forſan & ſordibus.

Plena Luna 5. FEBRUARIO. *Nova Luna* 20.

Frigidus admodum fuit hic menſis, Boreas perſæpe flavit, interdum Vulturnus, Libs rariſſime: aër ſiccus ſemper & tenuis, gelu ſubinde aſperrimum: præalta erat medio *Februario Barometri* ſtatio.

Pluvia $\overline{5}$. 9. $\overline{14}$. 19. 22. Grando 2. 6. 23 Dig. Dec.
Nix $\overline{26}$. 28 = 0.838.

Nix plurima 26. etſi ventus erat W S W 3. Therm. 70.

Magna *AB*. 9. H. 10 noctis N N E 1. — Levis H. 7. p. m. E N E 2^x^.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,6. E N E 2^x^. — — minim. 5 29,2. S E 1^x^.	media 29.8 $\frac{23}{28}$.
Dies frigid. 25. 75. N E b N 1^x^. — tepid. 15. 58. E S E 2.	media 65 $\frac{13}{28}$.

Aſthma ſæviſſimum plures premit; tuſſes, pleuritides & peripneumoniæ valde ſunt frequentes; imo

imo & ſæpe graves admodum, quippe difficulter & parce expuitur — Sanguis extractus eſt perquam tenax, & craſſiſſimo glutine obductus. ſerum autem viride, aut ſubflavum, at perliquidum — hoc quoque in *rheumatiſmo* notatur, qui jam haud paucos graviter & diu torquet.

Inter captivos ſævit usque febris maligna *catarrhalis,* immenſamque ſtragem edit; miniſtrantes aniculas, imo & quosdam chirurgos nunc invadit, etiam & occidit. — Sæpe in ſummo febris incremento, ſæpe ſub finem, erumpunt puſtulæ aquoſæ, urentes, crebro papulæ liveſcentes, interdum luridæ, aut ſubatræ maculæ, *aphthæ* frequenter — Nihil horum autem multum juvare videtur, longe magis enim eſt ex re ægrotantium ſputum abundans (modo non ſit lividum, ſanioſum, fœtidum, quod frequenter nimis evenit) blandusque & æqualiter diffuſus ſudor — profuſum vero extimeſco ſemper, qui ſæpe oleoſus, mox frigidus, tandem fit lethalis; idque certo certius obrepente horrore — Nil in tali caſu magis eſt ex uſu quam vinum rubrum cum aromaticis coctum — præcipue ſi urget *diarrhæa,* ſive mucoſa, ſive cruenta: quod frequenter accidit.

Plena Luna 6. MARTIO. *Nova Luna* 22.

Per initia *Martii* pluvioſa fuit valde & ſqualida tempeſtas, aër inde craſſus admodum & humidus; ſpiravit ſæpiſſime Libanotus, Corus crebro, Vulturnus interdum.

Pluvia 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 15 — 17. 24. 25. 27. 28. 29. Grando & Nix 1. 2.

Dig. Dec.
3 = 4.694.

Procella primo mane 1 W S W 4—9 Nocte S W b S 4_x—29 Nocte N W permagnæ nebulæ a 24 ad 27.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N W 1.		media $29.5\frac{2}{3}$.
— — minim. 10. 29.1. W 3.		
Dies frigid. 2. 64. S W b W 2. Nix.		media $51\frac{4}{30}$.
— tepid. 21. 42. N 1.		

Tusses valde frequentes, tumores colli, maxillarum, capitis undique; plurimæ febriculæ *catarrhales* — maligna sævit adhuc maxime inter captivos, nec non inter nautas nostros—Pleuritides ac peripneumoniæ haud paucæ & veræ & spuriæ.

Plena Luna 5. APRILI. *Nova Luna* 20.

Pluvius quoque erat hic mensis & algidus Corus initio spirabat, a XIV. ad XXVIII. Boreas fere perpetuus, pluvia tamen decidente frequenter ea vero valde frigida.

Pluvia 1. 3. 4. $\overset{\prime}{5}$. 6. $\overset{\prime\prime}{8}$. 9. $\overset{\prime\prime}{10}$. $\overset{\prime\prime}{11}$. 12. 13. 17. $\overset{\prime\prime\prime}{20}$. $\overset{\prime\prime\prime}{21}$. $\overset{\prime\prime}{22}$. $\overset{\prime}{23}$. 25. $\overset{\prime\prime}{26}$. $\overset{\prime\prime}{28}$. $\overset{\prime\prime}{29}$. Grando gravis 7.
Dig. Dec.
11 = 3.912.

Circius vehemens tota nocte 3.—prælargus halo circa Lunam 2. H. 10 noctis—fœtidissima nebula per totam diem 13. S 1_x— Glacies ubique 27 mane E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,1. E N E 2_x.		media 29.5.
— — minim. 21. 28,8. N 2^x.		
Dies frigid. 27. 55.		media $48\frac{10}{30}$.
— tepid. 14. 40. E 1.		

Rheu-

Rheumatiſmus paſſim, *iſchias* ſolito frequentior, eaque certe acerbiſſima: pleuritides & peripneumoniæ, tam veræ quam nothæ, haud paucos corripiunt; tuſſes, tumores faucium, atque dentium dolores cum gutturis aſperitate plurimos: quædam febres intermittentes, inter juniores *morbilloſæ* & *ſcarlatinæ* aliquæ.

Catarrhalis febris usque graſſatur, diu interdum trahit ægrotos, cito ſæpius curſum abſolvit, ſub finem plerumque expuunt largiſſime lentam ſalſamque pituitam, crebro ſine ulla tuſſi, cum importuna ſæpe tuſſicula, id porro multo cum levamine; urina eſt tenuis utplurimum, raro valde rubra, lingua ſubalbida, vix unquam nigra aut ſcabra, leve tamen delirium, ſeu deſipientia fere ſemper adeſt morbi ſtatu.—Plures etiamnum jugulat *catarrhalis* maligna.

Plena Luna 4. MAIO. *Nova Luna* 20.

Blanda ſatis tempeſtas ineunte menſe, Euro afflante; poſt diem autem decimum uda, frigidaque, Libs fere perpetuus.

Pluvia 2. 11—15. $\overset{\prime}{\overline{16}}$. 17. $\overset{\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. 20.—— 31. Grando 16—19. a. m. = 1.732. Dig. Dec.

Procella 16 primo mane S W 4_x. Fulgur & tonitru 19. a. m.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,0. E N E 2.
— — minim. 16. 28.9. } media 29.4$\frac{26}{31}$.

Dies frigid. 20. 48. W S N 2^x.
— tepid. 6. 33. E 2. } media 40$\frac{8}{31}$.

Morbilli, ac febres *ſcarlatinæ* hic & per viciniam *epidemicæ*, gravis ſæpiſſime accedit tuſſis & affectio peri-

peripneumonica, queis nil magis occurrit quam opportuna ſanguinis miſſio.

Multæ febres *catarrhales* adhuc, quædam pravæ admodum & diu durantes: urina plerumque cruda eſt valde, ſubinde quaſi lactea, nihil prorſus deponens per totum morbum; lingua eſt humida utplurimum, at ſqualida & ſublutea; atque expuunt affatim, idque fauſto ſemper omine—contra ubi lingua fit nigra & arida, parceque prodeunt ſputamina, raro evadunt; mox enim anheli, delirantes, trementes, palpantes facti fato tandem ſuccumbunt, niſi obſtant *veſicatoria*, ac ſudor liberalis, qui ſane (neſcio unde) jam haud ita facilis erumpit: alvus etiam fuſa largiter ægrotantibus frequenter ſuccurrit maxime.—Capitis gravitas & vertigo per initia febris fere ſemper adſunt, leve delirium vero & ſurditas procedente morbo; toto decurſu ſcreatus maximus, etſi tuſſis interdum abeſt omnino.—Usque adeo per ſalivæ ductus molitur natura *criſin.*

Variolæ, febres *miliares* & puſtuloſæ paſſim; ſcabies frequens, *ophthalmiæ*, nec non anginæ aliquæ.

Haud infrequens eſt peripneumonia quædam notha, quæ diutiſſime ſæpe perdurat, demumque inſtar febris lentæ *nervoſæ* opprimit ægrotos, etſi initio haud parum exarſerat—Horum ſanguis extractus tenuis utplurimum & floridus ſpectatur, quod mala inter ſigna ſemper eſt, nec largam hujus effuſionem patiuntur tales ſine ſummo vitæ diſcrimine, quamvis valde difficilis videatur ſpiritus ac magna pectoris oppreſſio: mirum eſt utique, quantum detracto cruore mox debilitantur *— Sæviit hæc præcipue per auſtrales provinciæ

* Vide Libr. de Febr. Cap. de Peripneumon. notha.

ciæ oras; nec fuit alia forsan quam *catarrhalis epidemica* in pulmones maxime conversa — *Camphora, Crocus, Lap. Contrayerv. Gum. Ammoniac. Oxymel Scillitic.* cum sero *sinapino* tenuissimo aptissima fuere remedia; *vesicatoria* porro perquam utilia. — Pustulis sub finem erumpentibus, ac sudore, raro pereunt.

Plena Luna 3. JUNIO. *Nova Luna* 18.

Fuit & hic mensis frigidus admodum & pluvius, Africo sæpissime perflante, Coro sæpe, interfuit autem Vulturnus a XXI. ad XXIV. — Aër fuit maxime crassus ac humidus, tristisque tempestas; hyemalem potius quam æstivam putares, adeo omnia sunt uda & squalida: raro vides papilionem, imo vix muscam; torpent omnia.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. $\overset{\prime}{\overline{6}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. 8. 9.—13. $\overset{\prime\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. 19. $\overset{\prime}{\overline{22}}$. 23. $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{25}}$. 27. 28 = 2.760. Dig. Dec.

Tonitru & fulgura gravissima 22. nocte inter horam X. & XII; longe lateque perfremuit hæc procella.

☿ Altitud. maxim. 18. 29,8. W N W 1.
— — minim. 25, 29,2. S W 3_{x}.
} media 29.5$\frac{5}{30}$.

Dies frigid. 12. 48. W N W 2.
— calid. 22, 24. S. E. 2^{x}.
} media 37$\frac{11}{30}$.

Crebri adhuc valde sunt *morbilli*, quibus sæpe etiam adulti corripiuntur: *rheumatismus*, tumor faucium, angina, tussis frequens: febres intermittentes passim.

Febris putrida maligna jam grassatur multum, sæpe cum pustulis rubellis, sæpe cum *petechiis* — enormes interdum *hæmorrhagiæ* ex ore, naribus, utero accedunt; præcipue ubi maculæ prælargæ sunt

ſunt ac lividæ, aut nigræ, aut violaceæ *—Levis adeſt horror initio, mox dolor capitis & gravedo cum vertigine, in plurimis nauſea & vomitio; protinus in omnibus magna præcordiorum oppreſſio & anxietas permoleſta, adeo ut perpetuæ urgeant vigiliæ, unde certo certius obrepit delirium, tandemque aliquando veternus. Urina plerumque eſt maxime cruda ac tenuis, raro aliquid deponens, ſub morbi finem vero interdum livida quædam aut furfuroſa quaſi, nonnunquam etiam nigra prorſus. Lingua, dentes, faucesque nigræ, aridæ, ſqualidæ ſunt, ex ore fœdus admodum exſpirat halitus. Pluribus accidit *diarrhœa* mucoſa, aut ſubnigra, cum ſtrigmentis interdum ſanguinolentis.—Multi diu confliĉtant morbo, haud pauci intra dies octo ſuccumbunt; nec deſunt plures, qui prorſus evadunt.

Maxime ſæviit hic morbus inter captivos, nautas atque noſtros, multos etiam jam per viciniam attigit—An ex contagione, an ab ipſa *atmoſphæræ* conſtitutione, haud certe ſcio; parum namque contagioſus videtur niſi in ipſis *noſocomiis*: magna utique eſt undique virium ac animi dejectio apud omnes, etiamque ſanos.

Plena Luna. 2. JULIO. *Nova Luna* 18.

Jam tandem æſtas affulget, pluviæ parum niſi ipſo initio & ſub finem menſis, afflavit plerumque ventus ſeptentrionalis, auſtralis rariſſime. Sol fuit fervidus ſæpe, multo hinc tenuior facta eſt *atmoſphæra*, & ſiccior longe, maxime ſubinde rorationes, interdum nebulæ leniſſime ſpirante vento.

Pluvia

* Libr. de Febr. Cap. de putrid. malign. petech.

Dig. Dec.

Pluvia $\overline{1}''$. 2. 3. 18. 19. $\overline{27}'$. $\overline{28}'''$ = 1.208.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,0. N b W 2. } media 29,7 $\frac{6}{30}$.
— — minim. 1. 29,2. S W b S 2.

Dies frigid. 30. 36. } media 28 $\frac{12}{30}$.
— fervid. 13. 22. N 1.

Febres quædam intermittentes, quædam peripneumoniæ, *ophthalmiæ* plurimæ — *Morbilli epidemici*, iique ſæpe funeſti; tuſſis vehemens, ac *hectica* febris, plerumque accedunt, durantque diu; ſæpe alvi fluxus colliquans evaneſcentibus *morbillis*, haud raro *ophthalmia*, angina, & ulcera faucium ſuccedunt, aliquando *parotis* cum *eryſipelate* capitis; plus ſemel hoc menſe notavi faucium & oris gangrænam, maxillæ porro & vomeris oſſis cariem, unde mortem miſerrimam; poſt *morbillos* ſcilicet.

Febris putrida maligna, quæ dudum ſæviit, dominatur usque, maxime inter nautas atque captivos; ſæpe cum maculis parvis, obſcuris vel ſubatris, cum luridis interdum papulis per totum corporis habitum; ſæpe puſtulæ largæ, erodentes erumpunt: Jam inſuper magis urget vomitus quam antehac, quem *diarrhœa* gravis mox excipit: porro haud raro multo magis diffluunt ſudoribus: adeo tamen parum hæc juvare videntur, ut potius vires peſſundent plurimum — Atqui ſi fluxus alvi cito nimis ſiſtitur, delirium obrepit certiſſime, aut ſopor profundus, cum duro abdominis tumore, ac ſingultu; quo non aliud magis peſtiferum *ſymptoma*. Omnes fere morbi ſtatu plus minusve delirant, ac ſurdeſcunt ſemper — Quicquid fuit emiſſum ſanguinis, vel rutilantem & ſpecioſam habuit faciem, aut lividam, aut atram, & muco viridi vel liveſcente obductum,

ſemper-

ſemperque ſolutum nimis * —Proxime mihi accedere videtur hæc febris ad naturam iſtius malignæ, quam Anno 1740. deſcripſi, adeoque medicina utor eadem fere, Deo dante, ſatis feliciter.

Plena Luna 1.— *Nova* 16. AUGUSTO. *Plena Luna* 30

A tertio die menſis ad decimum ſeptimnm pluvia multa, & triſte cœlum: flavit initio Vulturnus, poſtea Libs — hinc vero ad finem usque apricitas pulchra, longe grata meſſoribus: maximæ nunc rorationes; jamque tandem læte garriunt cicadæ innumeræ, porro muſcæ, modo quaſi reviviſcentes, volitant ubique, valdeque ſunt moleſtæ.

Pluvia $\overset{'''}{4}$. 5. $\overset{''}{6}$. 8. $\overset{'''}{9}$. $\overset{''}{10}$. $\overset{'}{11}$. $\overset{'}{12}$. $\overset{''}{13}$. 14. $\overset{'''}{15}$. $\overset{'}{16}$. 20. 21. 23.=3.516. Dig. Dec.

Multa fulgura & procella 8 Nocte S S W 4_x —9 mane procella S W b W 4—15 Nocte S S W 4_x nebulæ magnæ 24. 27. 28.

☿ Altitud. maxim. 28. 30,0. N N W 1. — — minim. 9. 29,0. SW bW4. } media $29.5\frac{6}{31}$.

Dies frigid. 17. 40. W b S 3. — calid. 3. 25. E S E 1. } media $32\frac{23}{31}$.

Morbilli frequentes, *variolæ* ſparſæ, at mitiores: *ophthalmiæ* plurimæ, *dyſenteria* paſſim.—Sævit adhuc febris maligna inter nautas atque captivos: rarior tamen multo eſt alibi, nec ita frequenter *petechiis* fœdata.

Nov

* Vid. Libr. de Febrib. l. c.

Nova Luna 14. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 29.

Ineunte *Septembri* pluvia frequens, ab octavo autem die ad vicesimum octavum, nisi decimo sexto, nulla prorsus, nebulæ interim sæpissime, & rorationes maximæ: sol fervidus medio mense, at maxima pruina xx. Ventus ab Oriente spiravit toto fere mense, a xx. ad xxviii. velox admodum.

Pluvia 2. 3. 4. 5. 7. 8. 16. 28. 29. 30.
Dig. Dec.
= 1.078.

Fulgur & tonitru mane 2. Procella 22 E S E 4x.

Maximus halo circa Lunam 26 nocte.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,1. E 1. — — minim. 2. 29,2. S E b E 2. } media 29,6 $\frac{24}{30}$.
Dies frigid. 24. 46. E 3. — calid. 15. 26. E S E 1. } media 35 $\frac{8}{30}$.

Variolæ frequentes, *diarrhœæ* & morbi colici passim; aliquæ *dysenteriæ* cruentæ. — Plures adhuc febre putrida, maligna laborant cum *petechiis*, delirio, singultu, &c.— *Asthma* sævissimum multos opprimit; plurimique tumore faucium, maxillarum, *parotidum* vexantur; *ophthalmiæ* multæ.

Morbilli epidemici etiam inter adultos ac plures jugulant, sæpe more peripneumonico, sæpe lenta *hectica* tabe; haud raro *dysenteria* cruenta accedit, sæpius vero enormis mucosa *diarrhœa*, nonnunquam accidunt dirissima oris ulcera, atque inde maxillarum caries.

Nova Luna. 14. OCTOBRI. *Plena Luna* 29.

Tristis fuit admodum & maxime pluvius hic mensis, vix dies unus & alter apricus, aër valde

craſſus & humidus; Corus perflavit initio, poſt Libs furens ſæpiſſime, Auſter ſubinde, non raro ſub finem Vulturnus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 12. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 26. 28. 29. 30. 31. Grando 3. 22 = 5.896. Dig. Dec.

Circius vehemens 1. mane. Procella 5. mane S 4—8 S W 4x p. m. Iris vivida lunaris 1. H. 7. p. m.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,2. E 1. — — minim. 5. 28,7. S 4. } media 29.3 $\frac{25}{29}$.
Dies frigid. 30. 54. S S E 2x. — tepid. 11. 38. S S W 2. } media 46. $\frac{1}{29}$.

Morbilli adhuc plurimi: *variolæ epidemicæ*; morbi colici & *rheumatiſmi* paſſim, *ophthalmiæ* multæ: quidam peripneumonia notha laborant, aliqui *apoplexia* perculſi ſunt. Tuſſes, coryzæ, gravedines, ac febriculæ *catarrhales* permultæ; febres lentæ & *nervoſæ* haud raræ.

Nova Luna 12. NOVEMBRI. *Plena Luna* 28.

Venit ab Oriente ventus ad diem XIV., ad Septentrionem vergens plerumque, tunc Aquilo, mox Auſter furens pluviam demiſit plurimam, paulo tamen poſt rurſum frigidus Aquilo; ad ipſum finem Libs. *Atmoſphæra* fuit utplurimum gelida, craſſa admodum ac humida.

Pluvia 1. 2. 12. 13. 14. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 26. 30. Nix 15. 16 = 3.522. Dig. Dec.

Fulgura

Fulgura multa ſine tonitru 1 Nocte S E 1ˣ. Procella 18 S b W 4—19 p. m. S W 4ˣ. Circius vehemens 19 nocte. Subitus admodum & maximus *Baroſcopii* deſcenſus 18., a 29. 7. ſcilicet ad 28. 8, intra ſex vel octo horas. Gelu rigidum 16. 17. 21. 25. Denſiſſima & valde fœtida nebula 23. p. m.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,3. E N E 1ˣ.
— — minim. 19. 28,7. N W 1. } media 29.7⅔.

Dies frigid. 16. 71. N b W 1.
— tepid. 1. 46. S E 1ˣ. } media $57\frac{16}{30}$.

Variolæ undique *epidemicæ*, jamque quædam malæ admodum ſunt indolis; utcunque per totum autumnum fuerant benignæ. *Ophthalmiæ* plurimæ, ac *epiphoræ* pertinaces admodum. Pleuritides aliquæ & peripneumoniæ.

Ineunte menſe febris quædam *catarrhalis* recurrit, ſeu potius ingruit; vehemens dolor capitis atque pectoris oppreſſio urgent, nauſea perpetua ac vomitio pituitoſa, pulſus valde velox, at mollis, raro tenſus; lingua ſordida, ſublutea vix unquam *arida*; urina turbida admodum pallidam, at flaveſcentem, prælargam, per totum morbi decurſum, deponens ſubſidentiam. Expuunt omnes largiſſime.—Sanguis rariſſime valde tenax eſt, interdum vero nonnihil glutinoſus, omnes vertigine & ſomnolentia nimia laborant. Quosdam *diarrhœa* lenis liberat, quosdam ſudor blandus æqualis, plures liberrima ſputamina maxime ſecta prius vena & proritata vomitione; ubi nimirum artis eſt, ſubſidium adhibere naturæ.

Nova Luna 12. DECEMBRI. *Plena Luna* 27.

Incipiente *Decembri* flavit Boreas, conſequente frigida & ſicca tempeſtate: ab XI. ad XV. pluvius

vius Vulturnus, pauloque poſt turbidus Auſter; ſub finem menſis Eurus: aër fuit craſſus valde, & medio menſe humidus maxime.

Pluvia 1. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 19. 20. 21. 22. 23—25. 26. 30=3.410. Dig. Dec.

Procella 13. p. m. S E b S 4x—19. tota nocte S 4—20 mane S W 4.

—— 23 nocte S W 4—24 tota fere die S W b W 4.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,4. E N E 1x. — — minim. 14. 29,0. S S E 3x. } media 29. 5⅔.

Dies frigid. 7. 70. N E 2x. — tepid. 19. 50. S 4. } media $59\frac{23}{30}$.

Tuſſis vehemens, *aſthmatica*, frequens: *variolæ* maxime *epidemicæ* longe lateque; quædam confluentes ſunt, parvæ, ſeſſiles, nigræ, quædam tamen valde benignæ. —Febriculæ puſtuloſæ (*the Chicken and Swines Pox*) plurimæ inter pueros: puſtulas has ſubrubras & aquoſas pro variolis ſæpe agnoſcunt mulierculæ (nam & veſtigia crebro diu relinquunt) haud raro tamen paulo poſt triſti eventu vident errorem, dum variolæ, eæque malignæ, re vera invadunt.

Jam increbeſcunt valde febres peripneumonicæ, periculoſæ quidem & haud raro lethales. Aliqui parum aut nil expuunt, plures bilioſa admodum ſincera & perliquida aut ſpumoſa & minime cocta, nonnulli ſaniem fere ſubatram: anhelant maxime & ſumma pectoris gravitate premuntur—Majus mihi videtur impendere periculum peripneumonicis, ubi permagna urget pectoris oppreſſio, & grave quoddam præcordiorum pondus, etſi levis tantum & obtuſus adſit dolor, quam

quam si pectore, aut latere magis acute torquentur: hic enim sanguis missio certum plerumque adfert levamen: in priore casu, ita sæpe non juvat, ut etiam haud parum sit noxia. Jam vtique plures occurrunt peripneumoniæ, ubi immensa est pectoris gravitas, & spirandi difficultas magna, & tussis haud levis, & multus in pulmone strepitus, quæ vix tamen admittunt venæ sectionem *— Sperares forsan magnum a repetita sanguinis missione auxilium, accidit e contra debilitas maxima, sputi suppressio, anxietas gravissima, vigiliæ perpetuæ, mox delirium, tremores, frigidi sudores, tandemque nimis frequenter mors inopinata; sæpe etiam inter gemitus & colloquia.—Atqui hunc sanguinem inspice diligenter; nimium semper apparet solutus, quamvis floridus plerumque, & speciosus, & diu seri tenax: aspice altera vice detractum cruorem, crassamentum lividum vides, & laxum maxime, plurimo fulvo, turbido aut subviridi, aut subrubicundo innatans sero: tertia, nigrum fere & saniosum, vix ullo modo cohærens — Pessimi hoc semper ominis notavi in peripneumonia, & plerumque lethale. **

Sunt autem & nunc multi *pleuroperipneumonia* laborantes, præsertim ruricolæ, quibus dolor est pectoris aut lateris vehemens, tussis violenta, spiritus ex ore fervens, interruptus, difficillimus, pulsus plenus, durus, atque velox, rubicunda ac turgida facies —Postulant hæc citam & largam sanguinis missionem, imo & repetitam, unde mox relevantur plurimum—Horum autem sanguis densus admodum & viscosus est, ac dum frigescit pellicula obductus albida, & coriacea quasi—

* Vid. Libr. de Febr. l. c. & Cap. de Peripneum.
** Ibid.

ſi — Porro ſanguine miſſo, diluentia ſubacida, nitroſa, & quæ ſputo movendo ſunt, morbum utplurimum brevi ſolvunt.

At prior peripneumoniæ ſpecies, hoc menſe hic magis ſæviebat, in qua urina plerumque initio erat cruda prorſus, ſæpe tenuis, ſubinde autem quaſi lactea, ſub finem vero parca, turbida, ſubnigra. Lingua atro veluti muco oblita, vel ſicca admodum & prærubra, colore corticis granati æmula, ſæpe tamen glabra valde, liveſcens, & ſplendida quaſi, at aridiſſima, cum bulla nigra interdum ad linguæ apicem — Peſtifera hæc & funeſta ſunt; potiſſimum ſi ſanioſa, nigra, & valde fœtida ſputamina ejiciuntur.

Res eſt hercle non levis momenti, duas has peripneumoniæ ſpecies probe diſtinguere, maxime per initia morbi; cum & ingens pectoris oppreſſio & ſpirandi difficultas, febris ardor & ſævitia tuſſis, utramque comitentur, & æque poſtulare videantur ſanguinis miſſionem. Prior attamen, & jam frequentior peripneumonia, vix quartam ſanguinis partem adimi patitur ſine ſumma virium ruina, quam poſterior & fert facile, imo & ſæpiſſime poſcit. — Unde igitur petenda diſtinctio eſt?

Si pulſus celer valde, exilis & contractus eſt, aut mollis, inæqualis & vacillans, ſi anima ducitur laborioſe & cum frequente ſuſpirio, potius quam cum anhelatione æſtuante, ſi urget magis pectoris gravitas quam dolor, ſi urina cruda eſt, tenuis, & vapida, ſi profuſi aut inæquales, frigiduli ſudores erumpunt, ſi languor magnus & manus tremulæ, cautiſſime profecto mittendus eſt ſanguis & perparce; ſi modo liceat omnino ſecare venam. At ſi frigefactus cruor nimis appa-

ret

ret ſolutus, & parum firme cohærens, utcunque floridus ſit, protinus ſiſte manum, ni jugulare vis ægrotantem. Si de mittendo ſanguine dubitas, an ſcilicet conveniat necne, hoc certe cognoſces ſigno; nunquam igitur dubio in caſu, prima vice, eſto laticis vitalis prodigus; qui ſæpe corrigendus eſt utique, non profundendus: — At ſi plenus, velox, tenſus, aut durus pulſus valide vibrat, ardetque febris, ſi fervidus expirat ſpiritus atque denſus, ſi pectus dolet admodum, rubetque vultus & turget, mittendus ſemper eſt ſanguis pleno & flumine & modo; etiam bis, terve, repetenda eſt venæ ſectio ſi urget usque ſpirandi difficultas atque dolor, maxime ſi extracto cruori inhæret cruſta ſubflava & glutinoſa valde.

Nunc graſſatur plurimum febris quædam putrida, diu admodum ſæpe detinens ægrotos, multisque certe lethalis: haud raro ad viceſimum diem, imo aliquando ad triceſimum usque protenditur.

Levis rigor initio totum pererrat corpus, ſubito mox calore incertoque exceptus; ſic vicibus alternis: laſſitudo inſuper & vagus dolor omnia fatigat membra; nunquam non protinus accedit capitis dolor, ſæpe acutus admodum in fronte, in temporibus, in ſincipite, interdum in imis oculis; Pulſus interea celer, tremulus, inæqualis eſt, etiam & haud raro intermittens plane, ac fortiore digiti preſſu interruptus prorſus. — Urina vero tenuis eſt ac mera quaſi vappa, aut jumentorum inſtar turbida *, ſed nihil omnino deponens ** — haud multum inareſcit lingua, nec ſitiunt valde, ſordeſcunt tamen ſemper fauces —

* Οὖρον ἀναπεπταραγμένον, οἷον ὑποζυγίου. Aph. 70. Sect. 4. Vide *Holler.* in Aphoriſmum.

** Ibidem.

Vomitus interim biliosus, viridis, aut fuscus urget vehementer, sæpe haud parum fœtidus; anxietas enormis, jactatio perpetua, ac pervigilium contumax, semper, accedente morbi statu, delirium inferunt & tremores, tendinumque subsultus: sub finem lingua labiaque tremula fiunt, nigra & aridissima, dentes atri & sordidissimi. Singultus, oculi vitrei, sudores frigidi, ungues lividi, pulsusque deficiens, instantem denunciant mortem; licet interdum stupidi sine sensu, motu, aut loquela jacent per dies aliquot integros priusquam extremam agunt animam, coxis interea natibusque *necrosi* affectis.

Hoc modo huic febri succumbunt multi; at sæpius multo magis effera sævit—Premit ipso morbi *insultu* anxietas, & præcordiorum pondus immane, acerbissimus capitis atque dorsi dolor, vomitio perpetua, viridis, atra, horrenda, singultus continuus, nigrescit lingua, dentesque protinus, furit mox phrenitis, toto corpore tremunt, tandemque frequenter *caro* premuntur, nec evigilant unquam—Sextum inter diem utplurimum & nonum erumpunt *petechiæ*, sæpe lividæ, sæpe etiam aterrimæ, quæ interdum repente vanescunt, profuso fluente sudore, vel *diarrhœa;* quibus ægri sæpissime laborant. Crebro sanguinem stillant nares, aliquando profundunt, unde delirium sæpe mitescit, sed inde vires deprimuntur maxime—quod idem de fluxu alvi dicendum est, qui multo sæpius accidit — Citius equidem tardiusve semper fere, durante febre, per alvum molita est natura *crisin*, at frequenter nimis morbus tantum morti cessit; haud raro autem successit victrix natura — Si dejectiones nigræ, perliquidæ, aut saniosæ sunt, & maxime fœtidæ, utique nihil spero, præcipue si absque voluntate descendunt: nec

nec multo ſane melioris eſt ominis inflatum atque durum abdomen, perdurante ventris curſu, præſertim ſi ſingultus advenit, & perpauca redditur urina: quam ſubatram pene notavi, imo & nonnunquam plane nigram.

Hanc habes hujus febris hiſtoriam, lector; quam ſive, *ſcorbuticam*, ſive malignam, ſive peſtilentem dices, nihil moror; eſt ſane valde funeſta, atque haud pauca prodit magnæ putreſcentiæ, etiam & contagii, ſigna. Quicquid eſt perparcam, ſi modo ullam admittit ſanguinis detractionem, ex majore vena ſaltem, ſine ſtupenda virium jactura — Vomitum autem plerumque moveo, ſeu promoveo potius, quia ſponte fere urget ſemper; alvumque *clyſmate* duco, ſi ſit aſtricta. Mitioribus poſtea utor *alexipharmacis*, iisque ſubauſteris, & acido imbutis, inter quæ vix meliora, nedum tutiora, probo quam vinum ipſum rubrum cum aquæ ferme dimidio, in quo porro macis & cinnamomi paululum ſit incoctum, adjecto malo *aurantio* Hiſpalenſi toſto, ac deinde contuſo & infuſo: jucundus admodum eſt hic potus & morbo percommodus. Si vis alia, *Tinct. Roſar. Decoct. Luſitan.* cum *Aqua Cinnam.* & *Spir. Lavend.* C. paululo, ſerum & lactis vinoſum tenuiſſimum, locum habent: nec ſitientibus, atque avide deſiderantibus, nego ſubinde vinum *pomaceum* ſubtepidum: ſales *alcalinos volatiles* & *Spiritus*, ut dicuntur, reſpuo prorſus *, niſi cum *ſalinis* utor *hauſtibus*. Hæc, vel ſimilia, præcipio ad febris usque ſtatum; interea vero ſi vehemens ſit inſania, cucurbitulas ſcarificatas humeris cervicibusque applicari jubeo, ſæpe dein *epiſpaſtica*, maxime ſi languor opprimit. Blanda porro *ecco-*

* Vid. Libr. de Febrib. Cap. de putrid. malign.

protica exhibeo tertiis, quartisve diebus, ſi alvus eſt dura nimis—in ipſa febris ἀκμῇ parum certe moveo, perſpiciens diligenter quid natura faciat, aut ferat.

Si perſicca cutis eſt & aſpera, *Camphoram* cum *Theriac.* aut *Mithridat.* nec non *Hauſt. ſalinos volatiles*, aut *Julap. Camphorat.* cum *Aceto, Spir. Lavend. C.* & *Syrupo crocino* præſcribo; idque utplurimum bonis avibus, ſi blandi ſudores erumpunt, & floridæ puſtulæ urentes—Si parum hæc proficiunt, alia tentanda eſt via, per alvum nempe ac urinam; adeoque *rhabarbari* paululum cum *ſale Succino* & nuce *Myriſtica* alternis ſaltem diebus miniſtro, aut *mannam Calabrinam*, *Cremorem Tartari* & *Tartar. ſolubil.*—Si liquidus nimium ſit venter, compeſco fluxum paulatim *Tinct. Roſar. Decoct. alb. Confect. Fracaſtor.* fortiora *opiata* ſuadeo rariſſime; ſi *theriacam* excipias—Jam ſumma mihi cura eſt ſuſtentandæ naturæ molli reſtaurante victu, & medicina idonea; *panatellam*, juſcula leniora, panem bis coctum ex vino, *gelatinam C. C. ſago, ſalap.* aliaque hujusmodi præcipio—pro medicamento autem maxime *Tinct. Cortic. Alexipharmac.* quæ mihi longo jam tempore, febre putrida declinante, explorata atque probata eſt; atqui huic ſemper ferme adjicio *Elixir. Vitrioli*—Hac *methodo* hercle, ac medicina, perplurimos ex ipſis orci faucibus ereptos novi,—ſurdaſtros tamen ſemper, atque ſtupidos diu; lingua indelebili pene nigrore fucata.

Tota pluviæ quantitas, Anno MDCCXLV,
Dig. Dec.
fuit = 35.476.

Nova

Nova Luna 10. JANUARIO. *Plena Luna* 26.

Ventus fuit parum conſtans hoc menſe, ſæpe frigidus, ſæpe nimboſus: ab Oriente ſpiravit initio, ſeptimo & octavo Libs irruit; a x. ad xvi. Eurus aut Boreas, inde ad viceſimum nonum Corus, aut Libs, hic plerumque furens, ad ipſum finem Boreas.

Pluvia 1. $\overset{''}{\overline{7}}$. $\overset{''}{\overline{8}}$. 16. 18. $\overset{''}{\overline{19}}$. 20. $\overset{'''}{\overline{21}}$. $\overset{''}{\overline{23}}$. 24. $\overset{'}{\overline{25}}$. 26. $\overset{''''}{\overline{27}}$. 28. Grando 29. Nix 30 = Dig. Dec. 3.496

Procella 23. Nocte S W b W 4^{x}—25. tota die S W b W 4.

—— 27. p. m. S W b W 4_{x}. Circius vehementiſſimus nocte inter 27 & 28. Rigidum gelu & maxima pruina 5. 6. 13. 14. 15. 29. 31. maximus halo circa Lunam 20 veſperi.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,4. N E 1. } media $29,8\frac{7}{28}$.
— — minim. 27. 28,8. }

Dies frigid. 31. 70. N E 1. } = $59\frac{8}{28}$.
— tepid. 25. 50. }

Variolæ adhuc *epidemicæ*, plerumque autem ſatis benignæ; inter nautas tamen & milites haud paucos occidunt: An quod a pravo victu & peſſima *ſpirituum ardentium* ingluvie horum ſanguis fit magis acris & putridus? an quod a *ſcorbutica* lue, imo &c. ſæpiſſime *venerea*, polluatur? — Hoc ſane perpetuum eſt, quod omnis febris *epidemica* magis eſt inter hos peſtifera, quam vel oppidanos inter aut ruricolas. Faucium tumores, & tuſſes undique, *morbilli* plures & *rheumatiſmi*.

Febris putrida, *nervoſa*, maligna usque graſſatur, pluresque opprimit, atque multos diu admodum trahit.

Peri-

Peripneumoniæ multæ mali admodum moris cum ſpirandi difficultate & anxietate maxima, dolore in imo pectoris, atque tuſſicula perpetua, perpauca ſæpe exantlante, ſæpe ſanioſa prorſus. Hæ poſt tres, quatuorve dies in malignam *nervoſam*, aut *petechialem* degenerant, vireſque ſummopere deprimunt—Vix ſanguinis miſſionem adeo admittunt, multo minus repetitam aut largam. *

Nova Luna 9. FEBRUARIO. *Plena Luna* 24.

Boreas perflavit ſæpiſſime durante *Februario*, aëremque fecit ſiccum & valde frigidum, acri admodum ſæviente gelu; altam interea tenuit ſtationem *Barometer*—interdum vero Libs proceloſus *Mercurium* depreſſit maxime, multamque demiſit pluviam.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{8}}$. 15. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\circ}{\overline{20}}$. 21. $\overset{\prime}{\overline{24}}$. 26. 27. Nix multa $\overset{\prime}{\overline{14}}$—28. Grando gravis 18. Dig. Dec.

Nocte=2.680.

Procella 18 Nocte S W b W 4x. *AB*. 9. H. 8. N E 1—27 N E 2x.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,6. E N E 1. } media $29.7\frac{27}{28}$.
— — minim. 20. 28,4. SWbW3x. }

Dies frigid. 13. 76. N N E 2. } media 64.
— tepid. 26. 52. N W 1. }

Plurimæ adhuc *variolæ*, utplurimum mitiores, nautis tamen, militibus, atque captivis adhuc valde funeſtæ; qui quidem evadunt, furunculis & ulceribus maxime vexantur, ſæpe *hectica* febre.

Tuſſis

* Vid. Libr. de Febr. Cap. de Peripneum.

Tuſſis ſæviſſima, *Aſthma* pertinax, anginæ, fauciumque tumores permultos cruciant.— *Rheumatiſmi,* pleuritides, ac *pleuroperipneumoniæ* ſunt valde frequentes.

Dominatur usque febris quædam peripneumonica, peſtilens admodum pluresque opprimit: magna ſemper adeſt pectoris oppreſſio & præcordiorum, vehemens plerumque accedit capitis dolor, vel ipſo initio cum gravi vertigine, cui mox delirium: tenuia, cruda, ſpumoſa ſæpe expuunt, interdum bilioſa valde, ſatis liberaliter, at parum aut nil plerumque juvantia, aliquando fœda, ſubnigra, & ſanioſa—interea haud multum urgere febris videtur, aut ſitis, nec eſt lingua admodum ſicca, muco attamen ſubatro frequenter perfuſa. Si, adveniente morbi ſtatu, urina (fulva prius & turbida) derepente tenuis mingitur & aquoſa, ſequitur mox ſemper delirium, brevique poſt crebro ſingultus, atque lethalis nervorum diſtentio —Haud raro hanc febrem ſolvit *diarrhœa critica,* utcunque in aliis pulmonariis ſit pertimeſcendus (nimius ſaltem) alvi fluxus. Læti plerumque etiam eſt ominis puſtularum & ulcuſculorum eruptio circa labia, licet moleſta ſit admodum—Papulæ porro rubræ, urentes per totum fere corpus, olido ſuccedentes ſudori, morbum, præcipue ſub declinationem, prorſus judicant tota fere poſt deſquamante cuticula * — Hoc adeo notans judicium, quibusdam *veſicatoria* a capite pene ad calcem usque applicari juſſi; verum enimvero opinione minus jam ſucceſſit experimentum.

Nova

* Vid. Lib. de Febrib. l. c.

Nova Luna 11. MARTIO. *Plena Luna* 26.

Prior *Martii* pars fuit ficca valde & frigida, Borea flante cum rigido fæpe gelu; a XII. ad XXI. Vulturnus plerumque, pluvia frequenter cadente, Libs interdum; ad finem recurrit Boreas.

Pluvia 6. $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{16}}$. 17. 19. $\overset{\prime\prime}{\overline{20}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. 22. $\overset{\prime\prime}{\overline{23}}$. 24. 25. $\overset{\prime}{\overline{26}}$. 29. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. 31. Nix $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. 10. 11.
Dig. Dec.
= 3.072.

AB. 14 vefperi & nocte W N W 1. Peramplus halo circa lunam 15 vefperi W S W 1[x], maxima nebula mane, vento filente.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,5. N E 1. }
— — minim. 23. 28,8. S S W 3. } media $29.5\frac{27}{30}$.
Dies frigid. 1. 69. N E b E 1. }
— tepid. 18. 84. S E b E 2 } media $56\frac{2}{3}$.

Variolæ fporadicæ; *morbilli* jam iterum funt valde frequentes, fæpe etiam malæ prorfus naturæ; quippe qui, haud facile erumpentes, luridi funt, aut lividi, quibus femper accedit tuffis fæviffima, interdum peripneumonia gravis, aliquando tormina dira — Tuffes, laboriofæ admodum, creberrimæ; angina & *afthma* frequens valde. Plures fanguinis fputo corripiuntur: tabidi & pulmonarii jam peffime fe habent.

Ubique nunc fæviunt peripneumoniæ & *pleuroperipneumoniæ*, eæque fæpe valde periculofæ: funt, qui nihil omnino expuunt aut difficillime, funt, qui cruda & tenuia, parum aut nil juvantia, funt etiam, qui faniofa prorfus ac valde olida: Qui vero cocta, liberalia fputa, pauxillo fanguine tincta extuffiunt facile, intra perpaucos dies morbo liberantur — atqui priora mali femper funt ominis,

nec

nec pectus, nec præcordiorum oppreſſionem, nec anxietatem levant, nedum febrem — Sed mox ab initio fere delirant tales, aut enormi debilitante alvi fluxu corripiuntur; qui mox omnino ſputa ſupprimit, peſſimo ſemper eventu — at longe melioris teſſera fati eſt urina copioſa, turbida, plurimum ſubflavi ſedimenti deponens; cruda vero & aquoſa eſt admodum pernicioſa, prærubra autem & parca nihil boni denunciat * — Quibus, ingruente morbo, ſanguis extractus eſt, eique ſuperſternitur pellicula tenax, pallide flaveſcens, cito plerumque relevantur; contra vero, ubi ſolutior eſt debito cruor, ac vel rutilans valde, vel lividus * — Pluribus erumpunt puſtulæ magnæ, urentes, præcipue circa labia; frequenter etiam per humeros, brachia cruraque; idque fere ſemper bonis cum ægroti rebus.

Nova Luna 9. APRILI. *Plena Luna* 24.

Initio *Aprilis* frigida tempeſtas & ſicca Euro ſpirante, die quarto rigidum gelu; poſt ſeptimum ventus inconſtans, plerumque tamen Vulturnus flavit, aut Aquilo; a XIX. ad XXII. Auſter nimboſus; maximæ nebulæ exeunte menſe.

Pluvia $\overset{ii}{5}$. $\overset{i}{7}$. 8. 11. 16. 17. $\overset{iii}{19}$. $\overset{i}{20}$. $\overset{i}{21}$. $\overset{i}{22}$. $\overset{i}{24}$. 26 = 1.960. Dig. Dec.

Procella 19 nocte S S E 4x — 20 a. m. S 4 gravis autem media nocte S 4x.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,2. N b E 1. }
— — minim. 20. 28,9. S 4. } media $29.5\frac{28}{29}$.

Dies frigid. 4. 62. E b N 1. }
— tepid. 29. 36. W N W. 1. } media $48\frac{18}{29}$.

Vario-

* Vid. Lib. de Febrib. l. c.

Variolæ plurimæ, *morbilli epidemici*; *morbillis* decedentibus ſæpius accedit ſæviſſima tuſſis & affectio peripneumonica, haud raro *hæmoptoe*, interdum *diarrhœa* profuſa & obſtinata valde; multos hinc enecant pueros, imo & nonnunquam adultos.

Angina frequens valde, nec non pleuritis, peripneumoniæ veræ, & *pleuropneumoniæ* permultæ, eæque ſane haud raro lethales, maxime cum angina ſubito in *pulmoniam* mutatur — eſt etiam & jam paſſim inſolita quædam pleuritis (ſi ſit ita nominanda) ubi inter ſcutula operta acerrimus ſævit dolor, qui ad ſternum * usque protenditur, maxima cum gravitate pectoris & ſpirandi labore, interdum & per totam dorſi ſpinam & hypochondrium immaniter cruciat, adeo ut vix reſpirare aut tuſſire valeant, imo omni molimine tuſſim aliquando ſupprimere nituntur ob doloris vehementiam; volunt ſe ſubinde in lecto eſſe erectos, mox vero ejulantes, impatientes, atque prorſus impotentes recumbunt; urget adeo jactatio perpetua, anxietas horrenda, tormentum intolerabile, verbo *Hippocratico*, δυσφορία graviſſima; continua vexantur tuſſicula, at parum aut nil expuunt, vel ſpumoſa & cruda penitus; accedit interdum ſingultus, quem paulo poſt ſequitur inæqualis, frigidus, oleoſus ſudor, brevique mors. Eſt profecto acutiſſima febris, & intra perpaucos dies jugulat: robuſtum quendam juvenem quarto die inter tuſſiendum violenta nervorum diſtentione correptum atque abreptum novi. — Eſtne morbus, quem *Hippocrates* πλευρῖτιν ἐν νώτῳ, ſeu νωτιάδα ** vocat, inflammationem nempe vel *diaphrag-*

* Lib. de Febrib. Cap. de Pleuritide.

** Sic deſcribitur, Libr. 2. de Morb. Sect. 54. Edit. *Linden.*

phragmatis, vel *mediaſtini* — Vox *paraphrenitis*, qua denotatur inter recentiores inflammatio *diaphragmatis*, nuſquam apud *Hippocratem* legitur.

Summum hic præſidium eſt in opportuna ſanguinis miſſione, *nitrum* mox & *ſperma ceti* cum *camphoræ* paululo opitulantur; porro *oleum lini recens*, ſive *amygdalinum* cum *Elixire aſthmatico* & *diacodio*, poſt venæ ſectionem admodum juvare videtur, ad relaxanda nimirum vaſcula nimis conſtricta, & ad dolorem ſedandum — Quibus autem pleuriticis, aut peripneumonicis, ſputa copioſa, ſubflava, & modico ſanguine tincta ejiciuntur facile, in vado brevi ſunt, idque ſæpe intra perpaucos dies — Horum ſane vix aliquis perit — Non ita tamen ſi cruda, tenuia, ſpumoſa, aut mere ſanguinea, aut ſanioſa, aut atra, extuſſiuntur: Hi namque perpetua vexati tuſſi parum aut nil levantur, tandemque vix undecim elapſis diebus morbo ſuccumbunt, vel purulenti fiunt & tabidi — Pedum tumores aquoſi, febricula ſub noctem, tuſſicula ſicca & ſpiritus difficilis, hoc denunciant, quæ profecto jam poſt febres pulmonarias, multo ſunt frequentiora ſolito.

Alia igitur atque alia in morbis, nunc vulgaribus, tractandis, datur erroris anſa; plures enim ab ipſo febrium initio profuſis ſudoribus corripiuntur, alii *diarrhœa* ſeroſa prælarga — crederes hæc forſan morbi ſolutionem — minime vero; quid quod, exhauſta liquidiore ſanguinis parte, reſtant humores magis craſſi, confuſi, acres —

Fateor

den. Ρίγος καὶ πυρετός καὶ βὴξ καὶ δύσπνοια λαμβάνει — πονέει μάλιςα τὸ μετάφρενον καὶ τοῦς βουβῶνας — rurſum Lib. 3. Sect. 21. τὸν νῶτον ὀδυνᾶται ὡς πληγῆς καὶ ςένει καὶ ἀναπνεῖ ἀθρόον — Ὀδύναι δὲ ὀξεῖαι διὰ τῆς ῥάχιος ἐς τὸ στῆθος καὶ εἰς τὸν βουβῶνα τείνουσι.

Fateor me nuperrime vidiſſe duas, tresve febres *meſentericas* (ut cum *Baglivio* loquar) per alvi fluxum judicatas, ſed erat ſub *diaphragmate* tenſio, dolor, gravitas; perperam vero pro peripneumonicis *epidemicis* habitæ fuerunt; atque in harum una curanda mirabatur maxime *Chirurgo-Pharmacopœus* me potionem *catharticam* imperaſſe, omiſſa venæ ſectione; at id ego ſatis feliciter.

Summa porro opus eſt cautela in *pulmonaria* quadam notha medenda, quæ jam etiam ſubinde occurrit; ita lento incedit pede, ita parum doloris urget, dum maxima interim adeſt oppreſſio, ut vix de ægritudine querantur priusquam de ægrotis actum eſt penitus, quos ſervaſſent ex facili matura auxilia, ſcilicet *epiſpaſtica* frequentia, lenis alvi ductio, & *emetica* blanda, diluentia inſuper idonea, ac detergentia modica; hæc inter ſerum lactis *ſinapinum* primum fortaſſe obtinet locum — Adjiciam vero & hoc obiter, quod perraro ſanguis in hoc morbo, niſi cucurbitulis ſcarificatis, atque ipſo initio, detrahatur commode.

Nova Luna 9. MAIO. *Plena Luna* 23.

Incipiente menſe perpulchra & valde calida tempeſtas, poſt autem frigidior, aliqua cadente pluvia: ab undecimo ad decimum octavum ſudum rurſus & fervidum cælum, aſpirante Subſolano, maximæ interim rorationes — inde vero pluvia frequens ad finem usque, Africo flante a XXVI. ad XXXI.

Pluvia 4. 5. 7. 12. 17. 19. 20. 21. 25. 27. 29. 30. 31 = 1.760. Dig. Dec.

Fulgur

Fulgur sine tonitru 16. 17. Nocte — Fulgur & tonitru 19. p. m. Fulgura ac tonitrua sæva 25. p. m.

☿ Altitud. maxim. 5. 29,9. N W b N 1.
— — minim. 31. 29,0. S W 2. } media 29.4$\frac{25}{29}$.
Dies frigid. 6. 43. S E b E 2.
— fervid. 15. 19. N N E 1. } media 30.$\frac{24}{29}$.

Variolæ epidemicæ, morbilli plurimi — Febres aliquæ biliosæ, valde periculosæ; fœdatur interdum facies etiam in peripneumonicis — *Dysenteria* frequens, imo & aliquando cruenta, pleuritides & peripneumoniæ multæ adhuc, at jam bene instituta sanguinis missio, sputaque subcruenta aut subflava brevi morbum solvunt. Arthritides sævæ, & pertinaces admodum etiam hac tempestate — Plures a *phthisi* pulmonaria pereunt.

Nova Luna 8. JUNIO. *Plena Luna* 22.

Per initia mensis pluviosa valde & frigida tempestas, ab octavo autem ad decimum quintum apricitas, Cauro spirante aut Aquilone; inde ad finem usque horrida, squalida, frigida tempestas, algido Libanoto fere semper furente, qui *atmosphæram* fecit crassam valde & maxime humidam.

Pluvia $\overset{\prime}{1}$. 2. $\overset{\prime\prime}{3}$. $\overset{\prime\prime}{4}$. $\overset{\prime\prime}{5}$. 6. 7. 16. $\overset{\prime\prime\prime}{18}$. 19. $\overset{\prime\prime}{20}$. $\overset{\prime\prime}{21}$. 24. 25. $\overset{\prime}{26}$. 27. 28. 30 = 3.070. Dig. Dec.

Procella 4. 5. S W 4_x — 25 nocte S S W 4.

☿ Altitud. maxim. 11. 29,8. N 1.
— — minim. 4. 28,8. S W 4_x. } media 29.5.
Dies frigid. 7. 42. S W b W 2.
— calid. 15. 26. Malacia. } 34$\frac{8}{25}$.

Morbilli usque valde frequentes, sed jam multo magis eminentes ac pustulosi sunt quam ineunte

vere, nihilominus tamen ſæviſſima tuſſis, interdum peripneumonia vehemens, hos etiam comitatur.

Variolæ quoque plurimæ, eæ autem benignæ ſunt utplurimum, utcunque exitiales ſunt puſtuloſi *morbilli* — Pleuritides & peripneumoniæ paſſim; *dyſenteriæ* aliquæ. *Ophthalmiæ* & lippitudines jam ſunt frequentes admodum.

Nova Luna 7. JULIO. *Plena Luna* 21.

Pluvius, algidus & triſtis fuit hic menſis, *Decembrem* potius quam *Julium* adeſſe crederes; venit plerumque ab Occidente ventus, vergens ad Auſtrum, & ſæpe nimboſus; Aër interim nebuloſus & maxime humidus — omnes fructus crudi ſunt prorſus & plane fatui — Myriades Limacum perreptant undique, vix autem volitat papilio — Omnium arborum frondes foliaque, mare ſpectantia, nigra ſunt & veluti combuſta.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{1}}$. 2. $\overset{'''}{\overline{5}}$. 6. 9. $\overset{''}{\overline{10}}$. 14 — 16. $\overset{''}{\overline{18}}$. 19. $\overset{''}{\overline{20}}$.
$\overset{'}{\overline{21}}$. 22. 23 — $\overset{'}{\overline{24}}$. 25. $\overset{'}{\overline{26}}$. 28. 29. 30.
Dig. Dec.
= 3.604.

Fulgur & tonitru 5. p. m. plurima fulgura 18 nocte, levis procella 18 nocte S S E 4x Dies æſtuoſi 15. 16. 17. 18.

☿ Altitud. maxim. 8. 29,9. W 1.
— — minim. 19. 29,2. S W 3x. } media $29.5\frac{12}{29}$.

Dies frigid. 24. 38. W b S 3.
— fervid. 17. 18. S 1. } media $31.\frac{18}{29}$.

Variolæ modo valde *epidemicæ*, magiſque etiam funeſtæ; utpote ſæpe confluentes, ſeſſiles & atræ, ſæpe crudæ, aquoſæ, diffluentes; dira interdum exci-

excitant in faucibus ulcera, & enormem salivæ acris fluxum. —Morbilli adhuc grassantur.

Ophthalmiæ perplurimæ cum *epiphora* maxima atque acerrima, dolor dentium porro plurimos torquet: in utrisque crebra *catharsis* juvat magis quam missio sanguinis—Gravis in pulmones distillatio plures infestat, unde haud pauci in *phthisin* pulmonariam incidunt. —Multi *rheumatismi* & pleuritides incipiente mense, nec non peripneumoniæ aliquando cum *petechiis*.

Non solum *variolæ*, sed & omnes pene morbi, jam pejoris sunt indolis quam regnante vere— An ab algida udaque tempestate cutis meatus occludente, ac perspirantes humores reprimente; unde serosa genita est colluvies, eoque forsan acrior, quo magis bilem sanguinemque adusserat fervor solis immodicus durante *Majo*; qui porro e terra immensam vaporum copiam excitavit, quam & *Junio* & *Julio* mense, sub forma pluviæ, ruentem vidimus?

Terribilis jam sævit *scorbutus* inter nautas, præcipue quos secum reduxit *Martin*, classis occidentalis præfectus; excruciantur perplurimi ulceribus fœdis, lividis, sordidis ac valde fungosis: mirum est profecto, & insolitum, quam brevi tempore spongiosa caro, fungi ad instar, his ulceribus succrescit, etsi paulo ante scalpello derasa, eaque interdum ad magnitudinem enormem.— Non solum miseris his, at vere utilibus hominibus, per se infensa est maxime *scorbutica* lues, sed & illos etiam omni pene morbo, qui ab humorum corruptione pendet, obnoxios admodum reddit; febribus nempe putridis, malignis, *petechialibus*, pessimo *variolarum* generi, *dysenteriæ* cruentæ, *hæmorrhagiis*, &c. —multo magis adeo bonis his fuit exitio quam bellicum fulmen.

Nova Luna 5. AUGUSTO. *Plena Luna* 19.

Favente tandem ter optimo numine effulget apricitas, exoptata diu; læta hinc meſſis, optimæ ſegetes. Ventus per initia Septentrionalis, poſt undecimum deflexit ad Occidentem, at a viceſimo tertio ſpiravit rurſus ab Arcto ad finem usque fere: intervenit ſæpe Malacia, Libs raro, aër vero frequenter nebuloſus & humidus; maximæ ſæpiſſime rorationes.

Pluvia 8. 14. 15. 16. 18. 24. 25. 26. 30. Dig Dec.
31 = 0.846.

Fulgur & tonitru 24 primo mane.

☿ Altitud. maxim. 28. 30,0. N N E 1. — — minim. 16. 29,5. S W 3x. } media $29.7\frac{1}{2}$.
Dies frigid. 27. 36. N 1. — calid. 3. 24. N 1. } media $30\frac{13}{30}$.

Variolæ adhuc *epidemicæ*, quædam parvæ, atræ, malignæ, jam ſæpe cum enormi alvi fluxu ſubatro. *Ophthalmiæ* & dentium dolores acerbi usque frequentes. Perpauci aliter morbi.

Læte jam tandem canunt cicadæ, reviviſcunt demum papiliones. Nuces avellanæ copioſiſſimæ.

Nova Luna 4. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 18.

Atmoſphæra fuit admodum humida, imo & interdum algida hoc menſe; Libs ſæpe initio, ſæpe Corus, medio menſe Aquilo, qui paulo ſicciorem & frigidiorem fecit aërem, adeo ut XIV. & XXI. gelaret.

Pluvia 2. 4. 5. 7. 9. 10. 12. 15. 16. 18. 19.

Dig. Dec.
19. 22—23. 24. 26. 27. 29. 30=3.178.
Procella 5 p. m. S W 4x—29 p. m. S W b S 4.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,1. N b E 1.
— — minim. 29. 29,0. S W b S 4. } media 29.6 $\frac{6}{30}$.
Dies frigid. 21. 54. N b E 2.
— tepid. 9. 33. W 2. } media 39 $\frac{21}{30}$.

Variolæ usque graſſantur: *Ophthalmiæ* frequentes, utplurimum humidæ. — Tumores faucium, capitis, colli cum ſævo dentium dolore innumeros vexant; deſtillationes ac tuſſes plurimæ — Febres miliares compoſitæ, (nempe ubi cum papulis ſubalbidis commiſceantur puſtulæ rubræ) crebræ ſunt valde apud *Totneſs*, & in auſtrali *Devonia*.

Nova Luna 3. OCTOBRI. *Plena Luna* 18.

Frigidus inſequitur *October* oriens nimirum Boreas die quarto, ad viceſimum tertium usque duravit, ſi decimum nonum excipias; ſiccus hinc aër, at frigidus utplurimum, imo interdum gelu haud leve; ſub finem prævalebat Vulturnus.

Pluvia 1. 2. 19. 21. 23. 24. 25. 26. 28.
Dig. Dec.
Nix & Grando 22=2.238.

Procella 1. p. m. S W 4—23. ab hora 11 a m. ad 4 p. m, S W 4, etſi mane acre gelu ventusque N E 1—26 a. m. S W 4. Circius vehemens 25 p. m. Fulgura 23 nocte. *AB*. 7 N N E 1.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,4. N E 1.
— — minim. 24. 28,8. S S W 3. } media 29.8 $\frac{10}{28}$.
Dies frigid. 23. 64. N E 1.
— tepid. 1. 42. S W 4x. } media 51 $\frac{12}{28}$.

Variolæ adhuc *epidemicæ*, ſed paulo mitiores; Plures etiamnum *ophthalmia* vexantur; permulti acutiſſimo dolore dentium atque aurium, cum faucium ac glandularum colli tumore: tuſſes vehementiſſimæ paſſim, imo haud pauci jam morbis peripneumonicis & *rheumaticis* laborant.

Nova Luna 2. NOVEMBRI. *Plena Luna* 17.

Ab ipſo menſis initio ad XVIII. aut Boreas flavit, aut Eurus, isque ſæpe perfrigidus, cœlum fuit interea frequenter caliginoſum, decidente ſubinde pluvia; poſt XIX. interdum turbidus Auſter, Septentrio interdum.

Pluvia 1. 2. 8, 10. 11. 12. 13. 14. 18. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 29. 30. Nix & grando
Dig. Dec.
19. 22 = 3.306.

Procella 20 nocte S 4 — 21 mane S 4_x — 22 veſperi N W 4.
— — 30 p. m. S S E 4. Nebula denſiſſima 8 Malacia.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,2. E N E 2_x.
— — minim. 21. 28,6. S S W 3^x. } media $29,5\frac{26}{28}$.
Dies frigid. 7. 68. E N E 2_x.
— tepid. 21. 50. } media $58\frac{4}{28}$.

Variolæ nunc ſunt moris plerumque benigni; tuſſes *convulſivæ* ſæviſſimæ inter pueros undique, plurimæ admodum & vehementes etiam inter adultos cum tumore capitis, colli, faucium, ſæpe & cum acerbo dentium dolore. *Ophthalmiæ* paſſim, nec non anginæ mucoſæ: multi *rheumatiſmo* pertinace atque arthritide laborant.

Gignit

Gignit plerumque gelidum humidumque autumni cœlum colluviem ſeroſam, quæ nunc ad caput pectusque ruit, nunc ad artus, frequenter ad inteſtina defluit, unde *catarrhi,* tuſſes, *rheumatiſmi, arthritis, diarrhœa, dyſenteriæ* tunc temporis ita ſunt communes—Quod ſi æſtas fuerit calidior ſolito, ſubitoque excipitur frigore, graviſſima ſæpe mala incautis accidunt.

Nova Luna 1.—
Plena 16. DECEMBRI. *Plena Luna* 31.

Pluit, quod ſolet, frequenter hoc menſe, aër vero fuit craſſiſſimus ac humidus maxime: Libs fere perpetuus ad viceſimum ſecundum, poſtea Vulturnus, aut Boreas frigidiſſimus ad finem usque. Denſitas *Atmoſphæræ Barometrum* ſuſtinuit ad altam ſatis ſtationem.

Pluvia $\overline{1}^{\prime}$. $\overline{2}^{\prime\prime}$. 3—5. 7—9. $\overline{11}^{\prime}$. $\overline{12}^{\prime\prime}$. $\overline{13}^{\prime}$. 14—16. $\overline{17}^{\prime}$. 19. 21. $\overline{24}^{\prime}$. $\overline{26}^{\prime\prime\prime}$. 27 = Dig. Dec. 2.780.

Gravis procella 12 veſperi S W b W 4^{x}. *AB.* 28. H. 7. p. m. E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,3. N N W 1.
— — minim. 12. 29,0. } media 29,7$\frac{25}{31}$.

Dies frigidiſſ. 31. 76. N E b E 2.
— — tepid. 5. 50. S W 2. } media 56$\frac{13}{31}$.

Peripneumoniæ paſſim, *ophthalmiæ* plurimæ, tuſſes undique, eæque ſæviſſimæ, quibus tamen vexantur maxime pueri, quos non raro diſtentio etiam nervorum corripit. Arthritis pertinax ac *rheumatiſmus* multos cruciant.

Variolæ adhuc ſæviunt plurimum, multoque magis jam funeſtæ ſunt, confluentes quippe, crudæ, luridæ, aquoſæ; quædam diffluunt valde ac nigreſcunt.—Per ſalivæ ductus & alvi quærit ple-

rumque natura morbi exitum — Urina copiosa *hypostatica* nunquam non juvat — lenia adeo *eccoprotica* cum *diureticis* semper fere exhibeo declinante febre: morbo autem increscente, seu potius ad statum procedente, quæ concoctionem humorum promovent; qualia sunt *Lap. Contrayerv. Myrrh. Mosch. Mithridat. Theriac. Andromach.* &c. — Nec verum tacere debeo eximias *ficuum* & *cicerum* dotes ad *variolas* maturandas, quas tanti fecerunt *Arabes*; apud quos sane prima *variolarum* historia — Imo & ipsa potione *coffee* hunc ad finem utor sæpissime feliciter.

Totius pluviæ quantitas, Anno MDCCXLVI,
Dig. Dec.
fuit = 31.990.

Plena Luna 15. JANUARIO. *Nova Luna* 29.

Incipiente anno asperrimum gelu ventusque borealis, post diem quintum Vulturnus pluviaque aliqua, mox Libs perpetuus, atque tristis ac uda tempestas: aer maxime humidus, sol fere nullus, pluviæ plus satis.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{5}}$. 6. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. $\overset{\prime}{\overline{10}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{11}}$. $\overset{\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{16}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. 20 — $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{22}}$. 23. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. $\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$. 30. 31. Nix 5. Grando $\overset{\prime}{\overline{20}}$ = 4.616. Dig. Dec.

Procella 15 nocte S 4. Levis *AB.* 2 H. 10. p. m. E N E 2.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. E N E 3x.
— — minim. 16. 28,8. S S W 3x. } media 29,4.

Dies frigidissim. 1. 78.
— tepid. 30. 50. S b E 3. } media 57.

Multi *variolis*, plures febre *catarrhali* laborant; tusses innumeræ, sæpe vehementes; *rheumatismi* valde

valde frequentes, nec non dentium ſævi dolores cum tumore capitis, colli, fauciumque.—Tuſſis *convulſiva* peſſima inter pueros graſſatur pluresque ſtrangulat; ſanguinem perſæpe expuunt, & haud levis interdum accedit febris: His ſanguinem mittere neceſſe eſt prorſus, imo aliquando bis, terve, etiam bimulis trimulisve; accurata dein inſtituenda eſt *diæta*, blanda porro ventriculi & inteſtinorum purgatio; quibus peractis corticis peruviani decoctum cum tuſſilagine & balſamo Tolutano, uno alterove appoſito *veſicatorio*, morbum fugat; ſed commodum eſt omnino reſpirationem expedire & *anacatharſin* ſolutione Gum. Ammoniac. in expreſſione. Milleped. ex aqua Hyſſopi. Atqui profecto haud pauci exinde in *rachitidem* incidunt — Scabies permultos inter popellum atque nautas infeſtat.

Plena Luna 14. FEBRUARIO. *Nova Luna* 28.

Per initia menſis perflavit Notus, intercurrente ſubinde Coro; pluvia autem quotidie ad decimum quintum usque, aërque humidiſſimus: tunc Boreas ſiccus & gelidus valde, ſub finem Vulturnus velox, ac pluvioſus.

Pluvia $\overline{1}^{\prime\prime}$. $\overline{2}^{\prime}$. $\overline{3}^{\prime\prime}$. 4. $\overline{5}^{\prime}$. 6. $\overline{7}^{\prime}$. $\overline{8}^{\prime}$. 9. $\overline{10}^{\prime}$. $\overline{11}^{\prime}$. $\overline{13}^{\prime}$. $\overline{14}^{\prime\prime}$. 15. 25. 26. 27. $\overline{28}^{\prime\prime}$. Nix 16 17.
Dig. Dec.
= 2.888.

Procella 5. p. m. W S W 4—8 a. m. S S W 4—13 Nocte S W 4_x.

☿ Altitud. maxim. 23. 30,2. E N E 1^x. } media 29.6.
— — minim. 14. 29,0. S W. 3.

Dies frigid. 18. 73. E N E 2. } media $58\frac{8}{28}$.
— tepid. 4. 50. S W b W 2^x.

Vario-

Variolæ adhuc frequentes: febres aliquæ putridæ, *nervoſæ*, lentæ: graviſſimi paſſim *aſthmatis paroxyſmi*, tuſſis admodum ſævit. Pleuritide plures aut *pleuroperipneumonia* corripiuntur, plurimi *rheumatiſmo* cruciante: ſcabies eſt perfrequens undique.

Colica quædam bilioſa jam plurimos torquet, acerbiſſimus ſtomachi dolor, ac perpetuæ vomitiones urgent, nunc alvus eſt citiſſima, nunc aſtricta maxime; ne vel *catharticis* fortiſſimis cedens priusquam miſſione ſanguinis, fotuque emolliente, ſolvitur nimia inteſtinorum ſtrictura:— hæret ſæpiſſime in ima parte dextri hypochondrii acutiſſimus dolor & pertinax admodum, cujus cauſa plerumque eſt a ſtercoribus induratis ad finem *ilei* atque *coli*, principium compactis—vix utique lenitur niſi laxante fomento, & *clyſmate* frequente, quæ fæces emolliunt: cave vero ne fomenta ſint calida nimium.

Plena Luna 15. MARTIO. *Nova Luna* 29.

Venit ab Oriente ventus ab ipſo *Martii* initio ad diem vigeſimum tertium fere, ad Septentrionem autem vergens plerumque: ſiccam hoc fecit *atmoſphæram* & frigidam, imo & pulcherrimam ſæpe, Libs poſt, ad finem Aquilo.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. 10. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime}{\overline{23}}$. 24. $\overset{\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. Dig. Dec.

Nix 8. 9. Grando 10. 20=1.700.

Procella 26 noctu S W 4_x. *AB*. 22. H. 9. p. m. N b E 1.

a 12. ad 18. ad ſolis occaſum nubes pulcherrimæ puniceæ quotidie.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,4. E N E 1.	} media 29.7$\frac{8}{28}$.	
— — minim. 20. 28,9. N b E 1[x].		
Dies frigid. 8. 66. N N E 1[x].	} media 58$\frac{10}{28}$.	
— calid. 30. 46. N 1.		

Variolæ passim; fœda scabies ex undique: *asthma grave* multos vehementer premit, tussis sævissima plures.

Haud pauci *apoplexia* *, vel *hemiplegia*, correpti occidunt—Hoc sæpe, notante *Cole de apoplexia*, post diu durans frigus accidit, cui suffragagatur experientia: An a densato nimium sanguine? an ab imminuta *perspiratione*, retentis crassioribus? an a magno *atmosphæræ* pondere totum corporis habitum valide premente, unde plus satis sanguinis ad cerebrum ruit, calvaria sustinente aëris pressuram? tali tempestate utique cavendum est hominibus, capite largo, corpore quadrato, collo breviore: parce vivendum est, leniter purgandum: venienti occurrite morbo.

Pleuritides & peripneumoniæ admodum vulgares; sanguis jam fere semper densus est valde, ac tenace obductus glutine; tussis effera, sputa tamen libera satis & plerumque modico sanguine tincta: ubi vero parum aut nihil exantlatur pessimum; nec melius multo si parva, rotunda, vel spumosa tantum. Quæ ex *ficu, melle, oleo, nitro, spermate ceei* experior perquam commoda, potionem porro emollientem, liberalem, qualem præbet *decoctum pectorale* dictum, aut *serum lactis herba taraxaco* imbutum, cui inest dissolvendi lentorem sanguinis vis maxima; præsertim si incoquitur simul

* *Ramazzini* Apoplexias recenset inter morbos grassantes per valde frigidam & siccam atmosphæram. Vid. *Constitut. Epidem.* 1691. Sect. 3.

ſimul *radicis graminis* * plurimum & Eryngii — Si vis alia, præſtat *hedera terreſtris, tuſſilago, adianthum, helenium, hyſſopus, pulegium, flos papaveris erratici.* — Utilia hæc ſane ſunt & contemnenda neutiquam, atavis utique proaviſque noſtris medicina indigena. — Sed enim hodie homunciones faſtidioſi herbas ab Indis *Theam* ſcilicet, *Sarſam, Chinam, Ginſeng,* & neſcio quid ultra expetunt — Aſt abitote tandem vos delicatuli nequioris *ævi* peſſima progenies.

Plena Luna 14. APRILI. *Nova Luna* 28.

Hoc quoque menſe ventus fuit plerumque orientalis, nunc ad Auſtrum, nunc ad Arctum flectens, aër interim ſæpe tenuis ſatis; a XIII. autem ad XVII. aut Libs, aut Auſter maximæque nebulæ: Malacia XXII.

Pluvia 5. $\overset{\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{13}}$. 14. 16. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. 18. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{23}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. Dig. Dec.
28 = 3. 100.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. E 1.
— — minim. 24, 29,2. E b N 1. } media $29.7\frac{8}{30}$.

Dies frigid. 11. 55. N E b N 1^x.
— tepid. 31. 36. S S E 1. } media $43\frac{2}{30}$.

Paucæ nunc *variolæ;* pleuritis & peripneumonia adhuc frequens admodum, indeque quidam in pulmonis vomicam incidunt, unde facti ſunt tabidi: hoc his accidit præcipue, qui parum aut nihil expuunt ante diem quintum, aut ſeptimum

* Vel ipſi bubulci vim graminis detergentem noſcunt, obſervando enim ſtercus bubulum notant obſtructiones, & cruſtas pene lapideas cum ſtercore excretas, dum recentia gramina carpunt boves; qui in ſtabulis detenti diu, languidi fuerunt admodum & icterici prorſus.

mum *, dein cœnoſa, ſubdulcia, vel fœtida. Plurimæ tuſſes vehementes *aſthmaticæ*, plures *phthiſici* pereunt.

Febris putrida lenta multum graſſatur diuque ægrotis inhæret; pectus atque præcordia vel ab initio valde premuntur, adeſt tuſſicula & faucium aſperitas, vomitus frequens atque capitis dolor.

Plena Luna 13. MAIO. *Nova Luna* 28.

Incipiente menſe ventus borealis, ab octavo ad viceſimum diem Corus ſæpe, ſæpius Africus, inde Vulturnus ad XXIV, poſtea Corus rurſum: aër fuit initio perſiccus.

Pluvia 6. 10. $\overline{11}'$. 12. $\overline{14}'$. 15. $\overline{17}''$. 19. $\overline{21}''$. $\overline{22}''$. 23. $\overline{25}'$. $\overline{30}''$. 31 = 2.108. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,1. N N E 1x. } media $29.5\frac{18}{30}$.
— — minim. 22. 29,2. S S E 2x.

Dies frigid, 1. 42 E N E 1x. } media $35\frac{14}{30}$.
— calid. 24. 28. S S E 1.

Principio menſis erucæ innumeræ, omnia devorantes jam pluviis demerſæ, perimuntur.

Febris lenta putrida adhuc dum haud paucos invadit. *Ophthalmiæ*, & *rheumatiſmi* aliqui; morbi *pulmonares* paſſim: multi *phthiſici*.

Plena Luna 11. JUNIO. *Nova Luna* 26.

Humilis fuit *Barometri* ſtatio toto *Junio*, pluvia multa, aër humidus, ventus prorſus inconſtans, auſtrinus tamen prævaluit; interfuit Boreas a XVII. ad XXII.

Pluvia

* Vid. *de aëre & morbis epidemicis*, Vol. 1. p. 76.

Pluvia 1. 3. 4. 5. 6. 9. 11. 14. 16. 24. 25. 26. 27. 28. 29. Grando 9 = 3.372. Dig. Dec.

Fulgur & tonitru e longinquo 11 noctu.

☿ Altitud. maxim. 21. 29,9. NNE 1x. — — minim. 25. 29,1. SWbW 2. } media 29.4 21/30.

Dies frigid. 1. 42. N 1. — calid. 12. 24. S. 1. } media 32 28/30.

Febris pulmonaria jam non ita frequens est, tussi autem & *rheumatismo* plures vexantur; pluviosa hæc & infausta tempestas nocet plurimum tabidis.

Febris putrida lenta * huc usque multum sævit, atque haud paucis funesta est—dolet initio sinciput, occiput, dorsum, mox præcordia; adestque fœdus & amarus in ore sapor, nausea, vomitio, lingua valde squalida, tandemque nigra est prorsus, accedit porro sæpe singultus; statu morbi, die sexto, vel septimo puta, fere semper delirant, pauloque post interdum veternosi succumbunt: raro absunt tremores & tendinum subsultus—Urina nunc crassa, parca, rubra, vel subnigra est, nunc cruda valde & aquosa: sæpe flavescit cutis, sæpius oculi album—tumet admodum aliquando & indurescit abdomen; hoc in casu, sive arte, sive sponte fluit alvus, ægrotantibus levamento est; biliosa namque multa & interdum atra prorsus dejiciuntur—hoc vero his præcipue accessit, quibus per initia nullum exhibitum fuit *emeticum*, quod certissime hæc febris desiderat—quid quod post vomitum plerumque erumpit sudor largus, æqua-

* Rectius hanc febrem dixerim biliosam, seu mesentericam; nam etsi diu admodum plerumque trahit ægrotantes, bilis acris & abundantis valde prodit indicia.

æqualis, ingens cum puſtulis prurigo, recedente utplurimum morbo; idque maxime ſi libere deſcendit venter, pauloque poſt turbida, multa, fulva, ſubſidens urina. Profecto hanc febrem abigit interdum ſudor, interdum alvi fluxus: utrum poſcit, his notis utor; ſi pruritus urget & in cute quaſi morſus, potiſſimum ſi papulæ apparent, moderatis *diaphoreticis* pugno; ſi ructus, ſi flatus, ſi abdominis tumor, leni *cathartico*. — *Pulv. Contrayerv, C. Julep. Camphorat.* cum *aceto, Theriacæ Andromach.* pauxillum ad ſudores eliciendos conferunt; ad alvum movendam *Rhabarbar. Mann. Sal. Mirab. Glauber. Crem. Tart.* — Omnia ex *Aloe* nocent — interea vero ſive per alvum, ſive per cutim, moveo, multam diluentem demulcentem potionem præcipio, cui admiſceo inſuper ad urinam ciendam aliquid, *Sp. Nitri* dulc. ſcilicet, *Sal. Succin. Nitrum*, &c. — vix ſane certius ſignum ſalutis occurrit quam plurima, lutea, *hypoſtatica* urina, die nempe undecimo, aut decimo quarto.

Plena Luna 10. JULIO. *Nova Luna* 26.

Die *Julii* quinto ceſſere pluviæ, multoque lætior ſucceſſit tempeſtas, & ſol fervidus valde, flante Coro primum, dein Euro, mox Borea intercurrente, etiam ſubinde Malacia: ſub finem ventus aquilonius dominabat.

Pluvia 1. $\overline{2.}^{\prime}$ $\overline{3.}^{\prime\prime}$ 5. $\overline{16.}^{\prime}$ 28. $\overline{29}^{\prime}$ = 1.142. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 21. 29,9. E N E 2^{x}.
— — minim. 3. 29,2. S W 3. } media 29.6$\frac{22}{31}$.

Dies frigid. 4. 34. W N W 2^{x}.
— fervidiſſ. 18. 13. E N E 1. } media 24.

Z Febres

Febres aliquæ putridæ lentæque adhuc: quædam peripneumoniæ, præcipue nothæ; *rheumatismi* passim, & *ophthalmiæ* humidæ plurimæ—Ex quo autem pulchra calidaque tempestas eluxit, paucissimi, ut solet, apparent morbi hoc anni tempore, modo nempe cœlum sit apricum. *

Plena Luna 9. AUGUSTO. *Nova Luna* 24.

Parum elata fuit *Barometri* statio hoc mense, *atmosphæra* autem persicca & fervida maxime; afflavit Eurus sæpissime, Boreas frequenter, Corus sæpe, Libs rarissime.

Dig. Dec.

Pluvia 2. 3. 15. 16. 17. 25. 28=0.564.

Maximæ rorationes creberrime: fulgur & tonitru e longinquo 25.

Infinitæ muscæ, vespæ, & papiliones omnigeni, erucarum vis immensa, cicadæ undique lætissime garriunt. Omnes rivuli & omnes fere putei arescunt ob æstum enormem.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. N N E 1. — — minim. 15. 29,2. W b S 2.	media 29.6.
Dies frigid. 16. 30. N W 2. — fervidiss. 23. 12. N N E 1.	media $21\frac{15}{31}$.

Pauci jam morbi, plures attamen *diarrhœa* corripiuntur, imo & sæpe valde profusa: perplurimos *ophthalmia* aut lippitudo vexat. Ex ore aliqui, quidam ex naribus, plures ab *hæmorrhoidalibus* venis fundunt sanguinem: mulieres largissime menstrua profundunt: totum hoc a rarefacto admodum sanguine.

Plena Luna 7. SEPTEMBRI. *Nova Luna* 23.

Per hunc mensem ventus fuit plerumque ab Occidente, nunc ad Austrum, nunc ad Septentrio-

* *Hippocr.* Aphorism. 15. Sect. 3.

trionem tendens; Aquilo etiam aliquando intervenit: aër ſæpe ſiccus & tenuis, ſæpe autem nebuloſus; initio quidem calidus.

Pluvia $\overset{''}{\overline{5}}$. $\overset{'}{\overline{6}}$. 7. 10. 12. $\overset{'}{\overline{14}}$. $\overset{'''}{\overline{15}}$. $\overset{'}{\overline{16}}$. $\overset{'}{\overline{17}}$. 20. $\overset{''}{\overline{21}}$. $\overset{''}{\overline{25}}$. $\overset{''}{\overline{27}}$. 28. 30 = 2.516. Dig. Dec.

Immenſæ ſæpe rorationes, imo interdum pruinæ.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,1. N b E 1.	}	media $29.5\frac{6}{28}$.
— — minim. 16. 29.0. W 1^{x}.		
Dies frigid. 19. 46. N N W 1^{x}.	}	media $38\frac{9}{28}$.
— calid. 4. 24. Malacia.		

Febris putrida lenta paſſim, cui jam accedit frequenter icterus, & magnus virium languor, interdum tumor abdominis atque pedum. Alvus torminoſa perplurimos ubique infeſtat, cholera ſæviſſima multos, plures autem *dyſenteria* mucoſa ac biliosa, imo & aliquando cruenta, febre haud raro comitante; ſub finem crebro erumpunt puſtulæ mordentes per univerſum fere corpus.— Adeo pene in omnibus dominari videtur acris & biliosa colluvies, quæ plerumque per alvum feliciſſime dejicitur: perpaucis nunc profecto alvi fluxus exitio eſt, quanquam ſæpe diu admodum durat, modo diluitur probe & temperatur acrimonia, atque blande dein expurgatur ſaburra inteſtinorum. Atqui alibi, præcipue apud *Briſtolienſes* & *Bathonienſes*, multo magis fuit funeſta *dyſenteria.*

Poſt fervidam æſtatem conſtanter fere ſequuntur choleræ, *dyſenteriæ*, alvi fluxus; perdurante enim longo ac intenſo ſolis ardore torretur ſanguis,

guis, exaltatur bilis *, magis acres fiunt indies animalium ſales (ipſum viperæ virus longe longeque magis veneficum eſt per calores æſtivos, quam dum omnia torpent hyeme frigida.) Quandoquidem vero huic ſuccedit frigidus humidusque autumnus, conſtipata cute, ad interiora ruunt acres humores, multos ideo gignit atque varios morbos, quos inter ſupra deſcriptos—cave igitur ne præpoſtere ſiſtas eorum exitum per vias cuti vicarias; maximus nempe conſenſus cutim inter & inteſtina datur certiſſime.

Monſtrat aliquatenus ideo, quod dixi ſupra, viam, qua in morbis autumnalibus curandis incedendum eſt: vernæ quippe febres plus ſanguinis miſſionem poſcunt, autumnales vero magis leni *catharſi* levantur—Magnus profecto ac diuturnus æſtatis calor non tantum vim fibrarum enervat, ſed & ſanguinis compagem laxat nimis, ſales autem reddit acriores atque olea animalia rancida; verbo, vaſa facit debilia, humores acres, bilem abundantem & corruptam—adeoque magnus medicinæ parens dixit τοῦ δὲ θέρεος—ἡ χολὴ ἀείρεται ἐν τῷ σώματι, ſubjungit ἡ δὲ χολὴ τὴν θερίην κατέχει τὸ σῶμα καὶ τὸ φθινόπωρον, & paulo infra, ἡ δὲ μέλαινα χολὴ τοῦ φθινοπώρου πλείστη τὲ καὶ ἰσχυροτάτη ἐστίν, Lib. de natur. homin. Sect. 14. Edit. *Lindeni.* Ubi vero acris & bilioſa colluvies exundat, aut per vomitum, aut per alvum, rectiſſime expurganda eſt; nam hujus præcipua ſedes eſt in primis viis, viſceribus abdominis, ac vaſis *meſeraicis.* Fateor equidem, quod & tota ſanguinis maſſa hac quoque ſcatet ſæpiſſime, ſed ne ſic quidem indicatur venæ ſectio, quæ nimiam ſangui-
nis

* Ideo *Hippocrat.* τὸ θέρος χολοποιὸν vocat, Lib. de humoribus, Sect. 8. Edit. *Linden.*

nis quantitatem utique minuere poteſt, acrimoniam ejus corrigere non poteſt: Quod cum ita ſit, detrahendo cum ſanguine vires, non acrimoniam, officit. Ideoque *Hippocrates* * veteresque medici, ubi bilis abundat, acrimonia ſcilicet bilioſa, ſanguinis miſſionem prohibent: nec video ego utique, cui bono hoc in caſu mittatur, niſi adſit *plethora* aut inflammatio vehemens: turpiſſimos ſane errores atque immedicabiles hac in re vidi; imo & plus vice ſimplice perdolui.

Plena Luna 7. OCTOBRI. *Nova Luna* 22.

Altam tenuit ſtationem *Barometer* toto fere *Octobri*, flante ſæpiſſime Borea, vel Coro; Libs tamen interdum, nonnunquam Euro-notus ſpiravit; *atmoſphæra* fuit multo humidior, at plerumque ſatis tepida.

Pluvia 1—3. $\overset{''}{\overline{4}}$. 10. 14. 16. $\overset{'}{\overline{26}}$. $\overset{''}{\overline{27}}$. 28. 29. $\overset{''}{\overline{31}}$ = 1.596. Dig. Dec.

Levis procella 4. S W 4_x—31. p. m. S. W 4_x

Maximæ pruinæ medio menſe.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,3. E N E 1. } media $29.9\frac{17}{30}$.
— — minim. 29. 29,5. SWbW3. }

Dies frigid. 20. 54. E N E 1. } media $46\frac{4}{30}$.
— tepid. 1. 38. W S W 1. }

Rheumatiſmus paſſim; febres putridæ frequentes, quibus haud raro, ſub finem, accedit icterus — Coryzæ atque dentium dolores multos vexant, tuſſes ſævæ plures—alvi fluxus creber adhuc, *dyſenteria* tamen rarior—*variolæ* jam derepente factæ ſunt *epidemicæ*, eæque quidem male moratæ

 & ſæpe

* Lib. de humoribus, ad finem.

& ſæpe lethales; quippe quæ parvæ & nigræ, aut crudo prorſus diffluentes *ichore* ad finem usque; ſæpe cum ipſis *variolis* erumpunt *petechiæ*, quod peſſimum: interdum cutis ſub veſiculis aquoſis *necroſi* afficitur.

Plena Luna 6. NOVEMBRI. *Nova Luna* 21.

Denſa fuit admodum ac humida *atmoſphæra* hoc menſe, quæ *Mercurium baroſcopicum* in alto ſuſtinuit loco, etſi multo rarior erat ab Oriente ventus quam *Octobri* elapſo: Corus quidem aderat ſæpe, ſed & Libs haud raro — Ad ipſum finem, gravis ab Auſtro procella *Barometrum* deturbat maxime.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. 9 — 11. $\overset{\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{16}}$. 17. 18. $\overset{\prime}{\overline{20}}$. 22. 23. 24. 27. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{29}}$. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. Grando 16 = Dig. Dec. 2.078.

Procella 16 nocte — 20 p. m. S W 4 — 29. p. m. S S W 4^{x}.

Magna *AB.* 21 H. 9. p. m. N W 1^{x}.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,3. N 1.
— — minim. 30. 28.6. S W 3. } media 29.9.

Dies frigid. 25. 62. N b E 1.
— tepid. 10. 42. SWbW 2_{x}. } media $50\frac{6}{28}$.

Variolæ adhuc *epidemicæ*. ſed jam majore ex parte paulo mitiores, ſæpiſſime tamen fluxus ſalivæ prælargus profluit, etiam in diſtinctis.

Diarrhœa ſeroſa plures adhuc exercet — *Catarrhi* & *rheumatiſmi* plurimi, nec non tuſſes acerbæ — Morbi pulmonum acuti haud pauci.

Plena Luna 5. DECEMBRI. *Nova Luna* 20.

En tandem corruunt vapores, per *atmoſphæram* congeſti diu, delabente plurimum *Baroſcopio*: per initia

initia mensis Vulturnus perflavit, dein Libs furens, intercurrente subinde Cauro. —Duravit pluviosa hæc & misera tempestas ad XXI. usque; tunc venit ab Oriente ventus, qui ad Septentrionem vergens rigidam valde brumam intulit, & *Barometrum* erexit maxime.

Pluvia $\overset{\prime\prime\prime}{1}$. $\overset{\prime\prime}{3}$. $\overset{\prime}{4}$. $\overset{\prime\prime\prime}{5}$. 7. 8. $\overset{\prime\prime\prime}{9}$. $\overset{\prime\prime}{10}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{11}$. $\overset{\prime\prime}{12}$. $\overset{\prime\prime}{13}$. $\overset{\prime\prime}{14}$. $\overset{\prime}{15}$. $\overset{\prime\prime\prime}{17}$. $\overset{\prime}{18}$. $\overset{\prime}{19}$. 20. 24. Nix 2 = Dig. Dec. 6.566.

Maxima diluvia medio mense. *Atmosphæra* fuit densissima & longe humidissima ante XXIV: crassissimæ & valde fœtidæ nebulæ a XX. ad XXII.

Procella 2. E S E 4_x — 9 nocte S W 4 — 10 S W 4 — 11 vesperi & nocte S W 4^x — 14 W S W 4. Amplissimus halo circa Lunam 3. Maxima lucida, ignea, punicea *AB*. 6. H. 8. N E 1^x.

☿ Altitud. maxim. 31. 30,5. N E 2^x. } media $29.4\frac{9}{30}$.
— — minim. 11. 28,4. S W 4^x.

Dies frigid. 31. 73. N E 2^x. } media $56\frac{29}{30}$.
— tepid. 5. 46. Malacia.

Variolæ jam sunt magis benignæ, licet adhuc *epidemicæ*; atqui etiam in distinctis profusus est admodum salivæ cursus; porro frequenter etiam maculæ quædam rubræ sed coloris vividi, erumpentibus *variolis* intersunt, quæ brevi plerumque vanescunt.

Pleuritides & peripneumoniæ haud raræ, sæpe nothæ; tusses & *catarrhi* plurimi: alvi fluxus usque creberrimus — Vides sane, in omnibus fere morbis, colluviem serosam adhuc dominantem.

Tota pluvia Anno MDCCXLVII = Dig. Dec. 32.246.

Plena Luna 4. JANUARIO. *Nova Luna* 19.

Præalta fuit hoc menſe *Barometri* ſtatio, ventus utplurimum ab Oriente, multum per initia flectens ad Septentrionem; a XIX. autem plerumque ad Auſtrum, aër ſæpe craſſus erat, interdum nebuloſus, ſemper frigidus. — Gelu valde rigidum ineunte anno.

Pluvia 5. 8. 9. 11. 14. 15. 17. 21′. 23″. 26′. 27″. 28′. 30′. Dig. Dec. Nix 7. = 1.718.

Levis *AB*. 22. H. 9. p. m. N N W 1. Procella 27 nocte S E b S 4x.

Nebula denſiſſima, ac fœtida admodum, diu durans 31.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,5. E N E 2.
— — minim. 28. 29,3. S E b S 3x. } media 29.9⅔.
Dies frigid. 2. 74. E N E 2.
— tepid. 30. 53. S S E 2. } media 62.

Ut ſolet fere ſemper, ſic quoque nunc, tuſſes movet Boreas & laterum dolores; * idque ſane jam vehementer, pleuritides nempe, peripneumoniæ, atque tuſſes graviſſimæ, modo ſunt valde frequentes: multos porro premit aſthma ſæviſſimum & contumax; parce nimis plerumque in his morbis expuitur, quanquam diſtillationes profuſæ, coryzæ **, anginæ mucoſæ, raucedines atque faucium tumores perplurimos vexant; craſſo nimirum ac perfrigido aëre cutis meatus occludente, unde ſeroſa colluvies accumulatur. *Rheumatiſmi* plurimi. — *Variolæ* undique jam *epidemicæ*, nec profecto ita clementes.

Plena

* Vid. Lib. de Febrib. Cap. I. de Pleuritide.

** — *Celſ.* Lib. 4. C. 4.

Plena Luna 3. FEBRUARIO. *Nova Luna* 17.

Perfrigida jam regnat tempeſtas & ſicca valde, Borea ſæpiſſime perflante, hinc gelu aſperrimum, & tenuis admodum aër, at pluviæ parum; nix autem & grando nonnunquam: *Baroſcopium* plerumque ſublime.

Pluvia 21. $\overline{23}''$. $\overline{28}'$. Nix 16. 24. Grando 21.
Dig. Dec.
29. = 0.598.

Acre gelu 12. 15. 16. 19. 25. 26. Denſiſſimæ fœtidæ nebulæ 9. 10. 12.

☿ Altitud. maxim.	9.	30,3.	N E 1.	media $29{,}8\frac{17}{28}$.
— — minim.	23.	29,2.	S W 2.	
Dies frigidiſſim.	16.	77.	N E b E 2^{x}.	media $64\frac{12}{28}$.
— — tepid.	29.	58.	W N W 2.	

Variolæ longe lateque ſunt *epidemicæ*, paſſim funeſtæ, parvæ, atræ; jam nunc *ſalivatio* eſt parcior debito, ut ut nuperis menſibus perfuſa nimis. — Febriculæ *catarrhales* valde frequentes, nec non tuſſes ſæviſſimæ; graviſſimi aſthmatis *paroxyſmi* & diu gravantes — Tempeſtas eſt exitialis admodum pulmonariis, moriuntur plurimi. Pleuritides & peripneumoniæ perplurimæ, craſſa perquam ac glutinoſa ſunt ſputamina ſæpe, interdum tenuia valde, horum neutra facile ejiciuntur, licet tuſſis plus ſatis urget; imo rupto nonnunquam pulmone purus putus ſanguis expuitur. Utcunque viſcida nunc ſunt in peripneumonicis ſputa, cruorem extractum multo minus tenacem ſæpe ſæpius notavi. — Poſt pleuritides aliquando maxime pertinaces laterum dolores cruciant; qui multo melius emplaſtris *anodynis* aut *epiſpaſticis* cedunt, quam ſanguinis miſſioni, quantumcunque

fuerat neceſſaria morbi initio. *Odontalgiæ* acerbiſſimæ & *rheumatiſmi* permultos laceſſunt.

Plena Luna 4. MARTIO. *Nova Luna* 18.

Algida tempeſtas toto fere *Martio*, pluviæ abundantes, procellæ interdum: medio menſe autem gelu, nix, grando, ventus aquilonius, aër ſiccus valde & frigidus; ſub finem vero erat multo tepidior, ac humidior longe.

Pluvia $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{2}}$. 3. $\overset{\prime\prime}{\overline{4}}$. 6. $\overset{\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. 11. $\overset{\prime\prime}{\overline{21}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{24}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$. 27. 28 29. 31. Grando 8. 12. 15. Nix 12. 13. 14. 18 = Dig. Dec. 4.280.

Procella 2. nocte W S W 4x — 25 a. m. S W 4 — 27 a primo mane ad H. 10. a. m. S W b W 4.

☿ Altitud. maxim. 20. 30,1. N E 1.
— — minim. 27. 29,0. S W b W 4. } media 29.7.

Dies frigid. 15. 73. E N E 2x.
— tepid. 29. 50. W S W 2. } media $58\frac{22}{29}$.

Variolæ adhuc, ſed multo pauciores, & minus periculoſæ: pleuritides & peripneumoniæ frequentes; jam facilius expuitur, ſæpe coctum, & aliquo ſanguine tinctum, ſæpe tamen perliquidum & acre. Tuſſes innumeræ & plerumque vehementes; Labe ideo pulmonum affectis tempeſtas eſt infenſa maxime, & haud raro funeſta: graviſſimi aſthmatis *paroxyſmi* — *Rheumatiſmi* multi — Haud pauci *apoplexia* & *paralyſi* perculſi ſunt; quod quidem per frigidas valde tempeſtates accidit frequenter *: notavit etiam magnus *Hippocrates paraplegias* fuiſſe *epidemicas* aſpera durante hyeme

* Vid. quæ ſupra dixi menſe *Martio*, 1747.

hyeme *, Lib. 1. epidem. Conſtit. 3. quod quoque memoravit *Cole* in Lib. de Apoplexia.

Plena Luna 2. APRILI. *Nova Luna* 16.

Ad decimum nonum *Aprilis* frigida fuit atmoſphæra, flante utplurimum vento Orientem inter & Arctum; gelu interdum, aliquando nix; poſt viceſimum Libs prævalebat ſubſidente Baroſcopio.

Pluvia $\overset{\prime\prime}{\overline{1}}$. 7. $\overset{\prime}{\overline{10}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{12}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. $\overset{\prime}{\overline{19}}$ 20. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. 26. 27. $\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{29}}$. $\overset{\prime}{\overline{30}}$. Nix 1. 11. 15 = 3.080. Dig. Dec.

Haud leve gelu 18, maximæ ſæpe hoc menſe pruinæ; nix ſuper montes permanſit ad XXIV. usque.

Levis procella 11. nocte E b S 4x. — quam maximus halo ſubluteus, at vividus, circa Lunam 22. H. 10. S W 2.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,2. N 1.	}	media $29.5\frac{27}{30}$.
— — minim. 28. 29,0. S W 3.	}	
Dies frigid. 3. 64. E b N 1.	}	media $50\frac{18}{30}$.
— tepid. 26. 40. S W b S. 2.	}	

Perpaucæ jam *variolæ*, at morbi adhuc pectoris acuti frequentes, ſputa tamen largiſſima nunc ex facili prodeunt maximo cum levamine. Tuſſes humidæ, innumeræ, ac ſæpe vehementes: tabidi plurimi occidunt, ſævitia tuſſis, alvi fluxu, aut ſudoribus penitus confecti. — Febres aliquæ putridæ, nec non intermittentes, ſed rure potiſſimum. Multi *rheumatiſmo* cruciante diutiſſime torquentur; vix utique ſine magno ſanguinis diſpendio

* Sic deſcribitur *χειμὼν βόρειος, αὐχμοί, ψυχρὰ πνεύματα, μεγάλαι χιόνες, περὶ δὲ ἰσημερίην χειμῶνες μέγιστοι. — παραπληγίαι πολλοῖσιν ἐγίνοντο, ϗ τίνες αὐτέων ἔθνησκον διὰ ταχέων.*

pendio levantur, qui profecto haud parum est viscidus.—Haud raro etiam ipsa venæ sectio ter, quaterve repetita, incassum tentatur, nec cedunt dolores acerbi nisi *deobstruentibus*, *diaphoreticis*, *purgantibus*, & *anodynis*, tandemque aliquando fugantur solum balneo frigido.

Cæterum hic annotabo obiter, quod, dum ab acri & serosa colluvie pendeat *rheumatismus*, multo magis obest, quam prodest, larga sanguinis detractio; id ipsum notante *Sydenhamo*: * in hoc etenim casu certe, quæ blande sudores movent, quæ acres edulcorant humores, eosque expurgant commode, interposito subinde papavereo doloris lenimine, longe feliciores edunt effectus—Usus sum profecto sequentibus, multos per annos satis feliciter.

Tertia, vel quarta, quaque nocte *Calomelan*. Grana aliquot cum *pilul. Mathæi*, seu *saponaceis* exhibeo, mane autem proximo *cathartica* leniora, omnia dein sub noctem compesco *anodynis*—est & etiam ubi per initia morbi vomitus excito.

Diebus attamen intermediis suadeo sequentia, aut his similia ℞ Pulp. Prunor. dulc. Æthiop. miner. aa ℥vi. Gum. Guiac. ℥ii. Cremor. Tartari. Nuc. Myristic. Pulv. a ℥iii. Syrup. Croci. q. s. m. f. Elect. cujus cap. Q. N. Moschat. seu Juglandis, bis saltem de die cum haustu largiore Aq. Calcis, in qua rasum Lignum *Guiacum* & *Sassafras* sint infusæ; cui adjicio insuper *Aq. Absinth. C.* aliquid cum *Elix. paregoric.* & *Essent. Antimon.* aa ℥ss, vel ℥i—(*Aquam Calcis* vero præparatam esse vellem *Testis Ostrear.* aut *Cochlear.* probe *calcinat.*) nam & magis dulcem hanc & magis efficacem judico—Victu interim ex media materia utendum est, pro potu

* Epist. I. responsoria ad Doct. *Brady*.

potu autem ſero lactis tenuiſſimo ſinapi imbuto, infuſo Lign. *Saſſafr.* ex Aq. bulliente, aquis demum *Pyrmontanis*, *Spadanis*, aut *Scarburienſ.* — Locis atqui pertinaciter dolentibus idonea admoveo fomenta, mox dein *veſicatoria*.

Sed quid ego hæc tanto molimine, cum quilibet *medicaſter* triobolaris verboſis populo ſtrophis* *antirheumatica* venditet, fallere neſcia?

Plena Luna 2.
Nova Luna 16. MAIO. *Plena Luna* 31.

Ineunte & exeunte hoc menſe pluvia haud parca, ventus auſtralis, aërque craſſus, medio autem tenuis valde; per totum equidem blanda fuit ſatis tempeſtas: maximæ interdum rorationes.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{2}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime}{\overline{5}}$. 6. 7. $\overset{\prime\prime}{\overline{10}}$. 11. 22. 25. $\overset{\prime}{\overline{26}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{28}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{29}}$. 31 = 2.250, Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,2. N 1.
— — minim. 2. 29,2. S S W 2. } media 29.6$\frac{2}{3}$.

Dies frigid. 8. 44. W N W 2.
— calid. 20. 28. N 1[x]. } media 35.$\frac{26}{30}$.

Variolæ paſſim; pleuritis & peripneumonia frequens, *rheumatiſmi* levi cum febre, at ſævo admodum dolore plures diſcruciant: non ſolum ipſo initio venæ ſectionem poſcunt largiorem, ſed & multa porro poſt *diluentia*, *cathartica antiphlogiſtica*, nec non *anodyna* liberalia, inter quæ commodiſſimum eſt *Elixir paregoricum*: quod & ſalubres movet ſudores, lenitque dolorem, ex ſero lactis tenuiſſimo datum: inſervit hoc ſerum inſuper utiliſſime pro potu communi; diuque hauſtum, ac copio-

* Quorum ſtultitia quæſtus impudentiæ eſt *Phædr.* L. 1. Fab. 14.

copiose, ipsum tandem solvit morbum, præcipue si *nitri* aliquid sit adjectum — Opportuna sane, & repetita sanguinis missio æque *rheumatismo* calido, in junioribus & robustis, medetur, ac ipsi pleuritidi.

Febres putridæ passim, vix jam video intermittentem. Tusses plurimæ, & coryzæ acres admodum cum tumore faucium, labiorum, oculorum, &c. adeo salsus destillat humor, qui non tantum vellicat, sed etiam, sit venia verbo, *vesicat* nares, atque in pulmonem irruens sævissimam excitat tussim, ipsamque *Tracheæ* membranam erodit: multi hinc *phthisici* certe ad plures abeunt.

Nova Luna 14. JUNIO. *Plena Luna* 29.

Incipiente *Junio* aër valde crassus, frigidus, & humidus; post diem decimum septimum vero fervida admodum & suda tempestas.

Pluvia 1. $\overline{2}$. 4. — 6. $\overline{8}$. 10. 12. $\overline{14}$. $\overline{15}$. 29.
Dig. Dec.
= 1.102.
Dies fervidissim. 20. 21. 22. 24. 26. 27.

☿ Altitud. maxim. 17. 29,9. N N W 1. } media 29,6$\frac{26}{29}$.
— — minim. 29. 29,3. S b E 2.
Dies frigid. 4. 40. WNW 2. } media 28$\frac{20}{29}$.
-- fervidiss. 27. 15. S b E 2_x.

Variolæ sparsæ; aliquæ putridæ & lentæ febres. Tabes pulmonaria ubique frequens est, haud pauci pereunt — Vox rauca, tussis clangosa, sputa viridia, cœnosa, purulenta, graveolentia. dorsi dolor, ac debilitas, sudores profusi, atque alvi fluxus, subinde se excipientes, accedente crurum pedumque tumore, cum ingrato quodam in pectore sibilo, & spiritu difficili, haud dubia fuere

immi-

imminentis lethi præſagia; rupta interdum in pulmone vomica.

Salubris aura ruris, equitatio quotidiana, bene curata e lacte diæta, & potio lenis demulcens, *emulſio* ſcilicet *amygdalina* ex *decocto Rad. Eryng. condit.* & id genus alia, multo magis tabidis his proficere videntur, quam operoſa medicamentorum farrago, quæ ſemper imbecillo ſtomacho nocet; *opiatis* autem idoneis compeſcenda eſt ſubinde tuſſis vehementia, ſiſtenda porro eſt alvus, ſi cita nimis, reprimendi etiam ſunt profuſi ſudores: cave autem ſemper, ex divini ſenis conſilio, ne noceas, ſi non poſſis opitulari. *

Nova Luna. 14. JULIO. *Plena Luna* 28.

Julii initio ſicca fuit & calida tempeſtas, varia poſt, & multo frigidior, pluviæ frequentes, ventus inconſtans, ab Auſtro ſæpius; factus hinc aër eſt humidus atque craſſus: ſub finem apricitas, æſtuſque haud levis, Corus mollis.

Pluvia 1. 4. 8. 9. 10. 11. 12. 13—15. 19. 23. 24. 25. 31 = 4.134. Dig. Dec.

Fulgur, cum tonitru, graviſſimum, ac immenſis pluviis 23. 24. 31. Procella 24. p. m. S W 4.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,9. N W 1. } media $29,4\frac{28}{31}$.
— — minim. 24. 29,0.

Dies frigid. 25. 38. WSW 3x. } media $29\frac{16}{31}$.
— fervid. 30. 16. N W 1.

Variolæ paſſim, utplurimum blandæ ſatis; quædam tamen furunculis, carbunculis, & diris ulceribus ſtipatæ. Febres aliquæ putridæ; colica bilioſa frequens.

Nova

* *Hippocr.* Epidem. Lib. 1. Conſtitut. 2. ſub finem.

Nova Luna 13. AUGUSTO. *Plena Luna* 27.

Haud parum torruit meſſes hoc menſe canicula, maximæ tamen ſubinde rorationes, medio autem *Auguſto* pluviæ ſatis; aër inde craſſus valde & humidus: a quarto ad decimum quartum ventus Subſolanus, ad finem dein usque varius.

Pluvia 2. 4. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. 16. $\overset{\prime\prime}{\overline{17}}$. 18—20. $\overset{\prime}{\overline{31}}$.
Dig. Dec.
= 1.256.

Fulgura perplurima 12, gravis procella 15 E S E 4, ſævum fulgur cum tonitru 31 ad Occidentem. Maxima *AB.* 28. H. 8 p. m. E N E 2, trabes rutilæ, vividæ, plurimæ, ab ipſo horizonte, ad angulos pene rectos, per lucidiſſimam quaſi iridem jaculatæ ſunt, more velut ex arcu ſagittæ.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,0. E 2.
— — minim. 15. 29,2. } media $29.6\frac{20}{27}$.

Dies frigid. 19. 36. W N W 1^{x}.
— fervid. 5. 20. E b S 2. } media $28\frac{2}{27}$.

Variolæ ſparſæ, ſed parum funeſtæ; his tamen exareſcentibus furunculi plurimi, valde dolentes, tandemque ſuppurantes, ſæpe ſæpius erumpunt: *choleræ*, ac *dyſenteriæ* haud raræ, *ophthalmiæ* aliquæ, & faucium tumores.

Pleuriperipneumoniæ paſſim inter agricolas ſæviunt, a frigida frequenter potione, ac aura, dum ſudoribus inter opera diffluunt: grata ſane utraque, ſed periculoſa valde: ratione adeo ſemper obſecundandum eſt naturæ incitamentis.

Nova Luna 11. SEPTEMBRI. *Plena Luna* 25.

Perſiccus atque tepidus fuit hic menſis, *atmoſphæra* tamen plerumque valde craſſa, ventus inconſtans, at lenis; Boreas per initia, ac ſol fervidus, ſub finem Libs: plurimus ſæpiſſime ros.

Pluvia

Pluvia 7. 11. 12. 13. 16. 19. 20. 21. 24.
Dig. Dec.
27 — 29 = 0.914.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,1. E N E 1. } media 29,7$\frac{22}{29}$.
— — minim. 8. 29,2. E S E 2^x. }

Dies frigid. 31. 44. S W 3. } media 34.
— calid. 1. 28. W. N. W. 1. }

Variolæ adhuc, utplurimum benignæ, pustulis tamen ulcerosis, & furunculis usque stipatæ; sub morbi finem nempe; accedunt sæpe sævæ *ophthalmiæ*, ac cruciantes artuum dolores, nisi mature & probe purgantur. — *Diarrhœæ* & *dysenteriæ*, perplurimos exercent; raro tamen cruentus est alvi fluxus, nihilominus autem aliquando lethalis, obrepente singultu, & perpetua desidendi cupiditate; quod nihil levat æque ac clyster noster *anodynus* *, qui, & *diarrhœam* quoque profusam, irritis aliis omnibus, sæpe felicissime sistit.

Nova Luna. 11. OCTOBRI. *Plena Luna* 25.

Sicca duravit tempestas, cum alta Barometri statione, ad diem usque decimum *Octobris*, adeo ut, per initia mensis, putei atque rivuli plures defecerint prorsus; post autem imbrica valde & multo gelidior: Aquilo prævaluit ad decimum octavum, inde vero Libs.

Pluvia 10. 11. 12. 13—16. 17. 19. 20. 21. 22. 24. 25—26. 27. 28. 29. 30. Grando 10.
Dig. Dec.
Nix 11 = 3.696.

Gelu 3. 12. & 13. Fulgur & tonitru 29. nocte: Procella 30 nocte, ac mane 31 S W b W 4— Maximæ pruinæ mensis initio.

☿ Alti-

* Vid. supra menf. *April.* 1743.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,3. N E 1. } media 29.6 $\frac{2}{39}$.
— — minim. 22. 28,7. S E b S 3.
Dies frigid. 12. 61. N 1*. } media 48 $\frac{6}{30}$.
— tepid. 5. 34. N b W 1.

Multæ hic *variolæ*, aliquibus in locis funt *epidemicæ;* Morbus colicus creberrimus, plures jam a *pomaceo* novello. *Pleuriperipneumoniæ* paffim, medio præfertim menfe; Sanguis extractus autem haud valde denfus eft.—Dentium dolores, deftillationes, tuffes fæviffimæ, perplurimæ; inter pueros ferina tuffis graffatur — *Catarrhalis* quædam *febricula* porro frequens eft admodum, cum magna pectoris oppreffione, tuffi humida permolefta, ventriculi dolore, ac cruciatibus *rheumaticis;* brevi tamen evanefcit, accedente alvo cita, atque torminofa paululum.

Non tantum ab impedita *perfpiratione* oriri videntur febres *catarrhales*, fed etiam ab ipfo gelido *atmofphæræ* vapore per varios corporis meatus irruente; humidis igitur, frigidisque temporibus, invadunt maxime; huic ineffe porro falem quendam aëreum *, & acrem judico, qui fundit quodammodo fanguinem, vellicat nervorum propagines, totamque humorum maffam conturbat. Neque enim aliter eft facile dictu, unde tam fubita fæpe fubeat commotio hominibus, algido udoque aëri expofitis, tam immenfa deftillatio humoris per nares, oculos fauces; adeo acris fæpe ut vel ipfam cutim erodat, ac tuffes vehementes moveat & fternutamenta perpetua: Neque hæc in paucis duntaxat, fed & per innumeros undique fimul, & femel, difpergitur morbus. Mihi igitur probabile videtur, quod, quo major fit aërei hujus falis copia per *atmofphæram* diffufa, eo acrior fæviat *catarrhus;* in quibusdam enim febriculis *catarrhalibus* longe ma- gis

* Vid. Prolegom. Vol. I. *de aëre & morb. epidemicis.*

gis blanda eſt deſtillatio quam in aliis; plerumque vero pluviis, nivoſis & frigidis, tempeſtatibus acerrima.

Sin autem his generatur acris, & ſeroſa, in ſanguine colluvies, multo melius diſcutitur ſudoribus, & blandis *catarthicis*, quam prodiga ſanguinis miſſione, quam vix ſane depoſcit unquam, niſi forſan ipſo initio, & ubi febris haud leviter ardet.

Nova Luna 9. NOVEMBRI. *Plena Luna* 23.

Pluviæ perpaululum hoc menſe, *Baroſcopii* ſtatio præalta, medio præſertim; ventus ſæpiſſime ab Oriente, ad Septentrionem deflectens plerumque; aër fuit majore ex parte valde craſſus; interdum vero tenuis admodum, ac frigidus, maximæ pruinæ frequenter, gelu haud raro.

Pluvia 1. 15. 17. $\overline{18}$. 19. $\overline{20}$. 22. 24. 25. 29. 30. Nix 21 = 0.906. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,6. N E b E 1. — — minim. 2. 29,3. S W 2. } media 30,0$\frac{3}{36}$.

Dies frigidiſſ. 21. 68. N E 1ˣ. rigidum gelu. — — tepid. 2. 42. } media 54.

Variolæ undique fere, ſatis tamen clementes, ſcilicet diſtinctæ utplurimum: peripneumoniæ & pleuritides paſſim. Tuſſes, κορύζαι, & leves anginæ frequentes; febres aliquæ lentæ, & putridæ morbi colici, & *rheumatiſmi* plurimi.

Nova Luna 9. DECEMBRI. *Plena Luna* 23.

Triſtiſſima jam ingruit tempeſtas, pluvia conſtans, Libs perpetuus fere, iſque ſubinde procelloſus admodum; hinc facta eſt *atmoſphæra* longe humidiſſima; ſub finem menſis diluvia maxima ubique: ne vel minimum gelu toto *Decembri*, ſol rariſſime.

Pluvia

Pluvia $\overset{\prime\prime\prime}{1}$. 2—4. 6. $\overset{\prime}{8}$, $\overset{\prime}{9}$. 10—14. $\overset{\prime\prime}{15}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{16}$. 17. $\overset{\prime\prime}{18}$. $\overset{\prime}{19}$. $\overset{\prime}{20}$—21. $\overset{\prime}{23}$. $\overset{\prime\prime\prime}{24}$. $\overset{\prime\prime}{25}$. $\overset{\prime\prime\prime}{26}$. 27. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{28}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{30}$. $\overset{\prime\prime}{31}$ = Dig. Dec. 6.746.

Procella 1. nocte W S W 4_x.—14. nocte W S W 4—graviſſima 15 tota nocte S W 4^x, quæ porro duravit ad horam quartam pomeridianam diei 16, atque Mercurium barometricum quam maxime depreſſit, ad 28. 1. nempe, 16 H. 10. a. m. S W b S 4^x—23 nocte S S W 4—24 mane S W 4^x—25 S W 4 Ventus nimboſus omni nocte ab 8, ad 13, haud magnus tamen inde Barometri lapſus.—Iris lunaris perilluſtris 15 H. 10. p. m. W S W 3^x Fulgur & tonitru 16 mane. Magna *AB*. 4. H. 8. p. m. N W 2_x.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,2. W N W 1. } media 29,4.
— — minim. 16. 28, 1.

Dies frigid. 17. 60. W N W 2. } media $52\frac{4}{30}$.
— tepid. 3. 44. S W 3.

Variolæ adhuc paſſim, mites autem plerumque; in diſtinctis tamen, ſi paulo ſint confertiores, & largiſſima profluunt ſputamina, & copioſæ admodum & craſſæ urinæ; quod fauſtum ſemper. Morbi colici perplurimi, ex *pomacei* novelli potu permulti: haud pauci & colica vehemente, & acerbiſſimo artuum dolore, anguntur, unde ſæpe brachiorum *pareſis*, & generalis membrorum debilitas, miſeros * diu admodum trahit.

Tota pluviæ quantitas, Anno MDCCXLVIII, Dig. Dec. = 30.680.

* De his, eorumque medicina, vid. Opuſcul. noſtr. de *morbo colico*, Vol. III.

